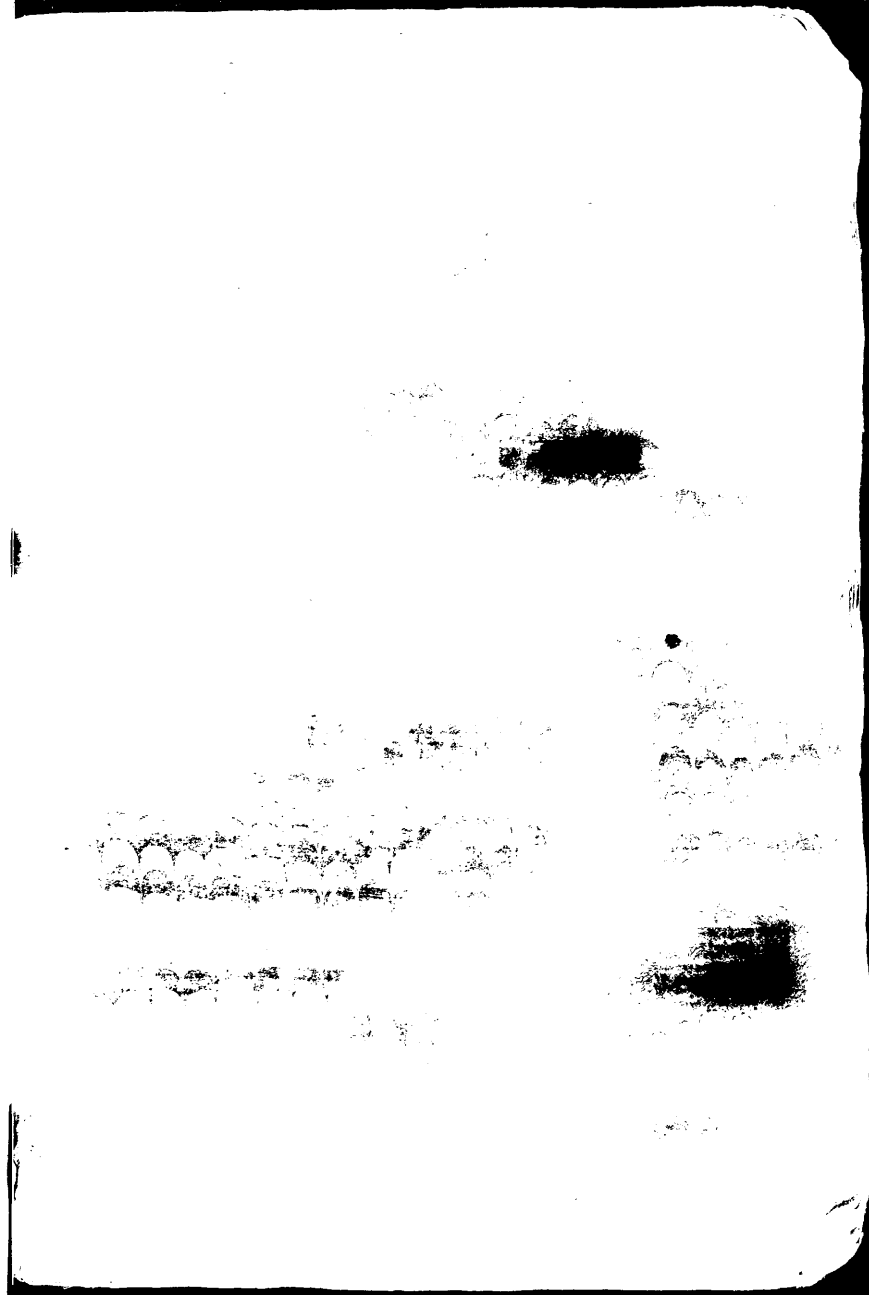

556
H63

~~IV. H. 31~~

VERZAMELING
VAN
STUKKEN,

Betrekkelijk tot het zenden eener
COMMISSIE

VAN
MUNEDELE GROOT-MOGENDE, DE HEEREN
STAATEN VAN HOLLAND EN
WESTVRIESLAND,

NAAR
ROTTERDAM.

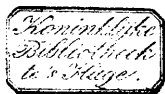
*Tot het onderzoek naar de oorzaken van de al-
daar plaatshebbende oneenigheden en het wan-
trouwen, en tot het beraamen van ge-
paste middelen ter herstelling
van de openbare rust: in
den Jaare 1784.*

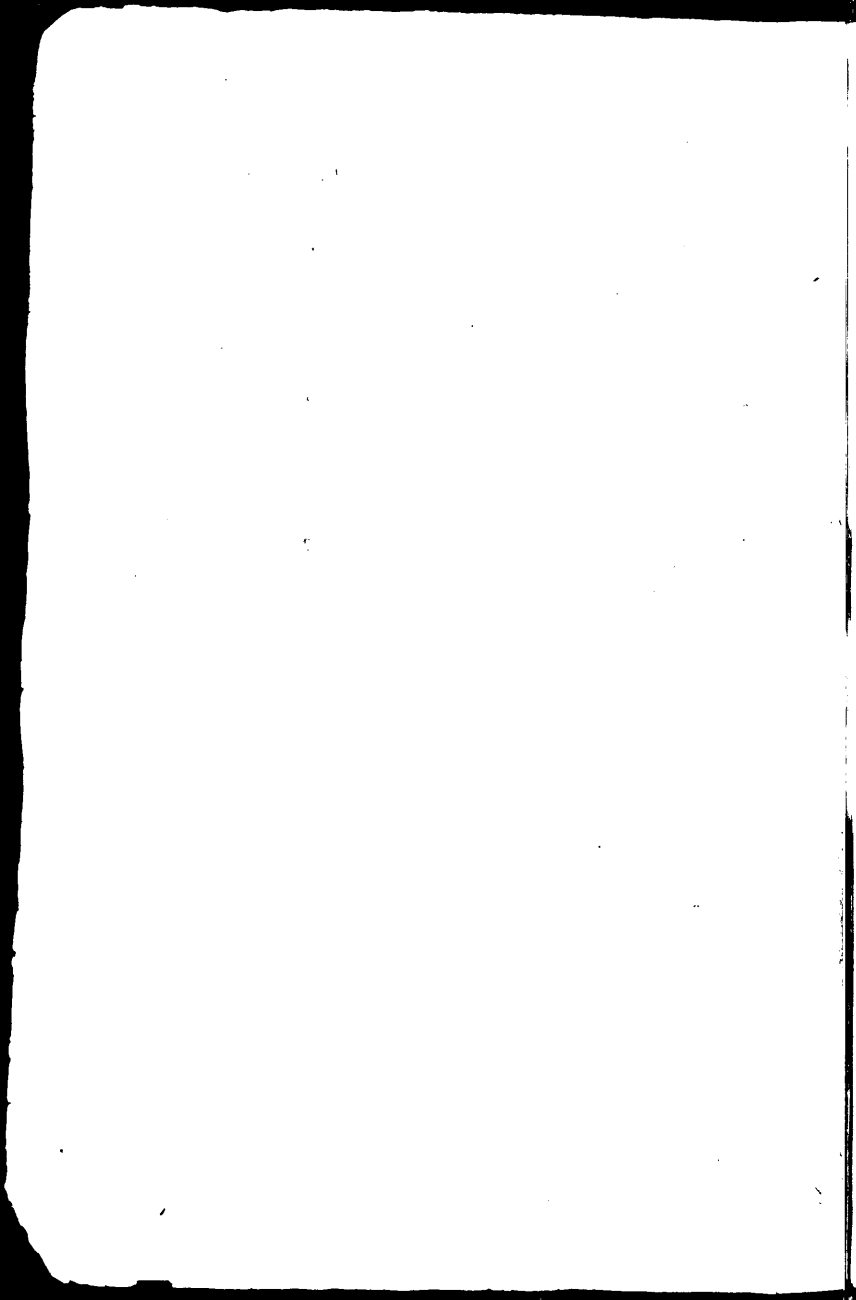
EERSTE DEEL.

Te DORDRECHT,
BY A. BLUSSE EN ZOON;

en te ROTTERDAM,
BY JOHANNES RUYS EN
J. KRAP, A. Z.

MLCCLXXXIV.

B E R I C H T
V A N D E
D R U K K E R S.

De omstandigheden, waarin de Stad Rotterdam sedert byna twee jaaren verkeerde, zyn, niet slechts voor elk Ingezeten van dezelve, maar voor alle Nederlanders, die eenig belang in den welvaart, de rust en de vryheid van hun Vaderland neemen, te aanmerkelyk, om dezelven aan de vergeetelheid over te laten. — Een Bundel van alle de Stukken, die deswegens, zoo voor den Magistraat derzelver Stad, als voor den Souverein van de Provintie, gepasfeerd zyn, in het licht te geven; achte men het beste, en het meeste vertrouwen verdienende middel, om aan het billyke verlangen van onze Landgenooten te voldoen.

Reeds voorlang hadden wy aan de begeerte van veelen, om het onder allen zeer aanmerkelyk Stuk, de Memorie van den

II BERICHT VAN DE DRUKKERS.

Heer Elsevier, met de daartoe behoorende Bylagen, afzonderlyk uit te geeven, kunnen voldoen; doch op dat elk in de gelegenheid zoude zyn, om de groote zaak dier Stad van alle zyden te beschouwen, wilden wy liever zoodanig eene volledige Verzameling in het licht geeven, als thans hier agter volgt. Zullende wy, met allen mogelyken spoed, dit deel door een tweede laten volgen: waarin, onder anderen, de Stukken na het Resolveeren van Hun Ed. Gr. Mog. tot het zenden der Heeren Gecommitteerden, en de Rescriptie van de Ed. Gr. Achtb. Heeren van de Weth der Stad Rotterdam, op de Memorie van den Heer Elsevier, benevens alle de anderen tot de Commissie betrekkelijk, geplaatst zullen worden.

* *

*

INHOUD

I N H O U D .

V A N H E T

E E R S T E D E E L .

bladz.

I. EXTRACT uit de *Resolutien* van de Heeren *Staaten van Holland en Westvriesland*, van den 13 April 1784. 1

II. BERIGT van *Schout, Burgemeestren en Schepenen der Stad Rotterdam*; omtrent het gepasceerde by het tumult van den 3den April; alsmede over den actueelen staat der zaaken in die Stad, gedagtekend 12 April 1784. 2

BYL. A. WAARSCHOUWING van wegen *Schout, Burgemeestren en Schepenen van Rotterdam*, ter gelegenheid van bovengemelde tumult aldaar, gedagtekend 11 April 1784. 13

B. MEMORIE van den Luitenant *L. van Zwyndregt*; betreffende het voorgevallene, met de door hem geleide Compagnie N°. 9., op den 3den April 1784. 18

C. I. BEEEDIGDE VERKLARING van twee Adelborsten

116

INHOUDE VAN HET

- uit de Comp. N°. 9, wegens de
laatstgemelde gebeurtenis, met
die Compagnie, op den 3den
April; gedaan 12 April 1784. 28
2. BEEEDIGDE VERKLAA-
RING van agt Adelborsten der
laatstgem. Compagnie; raken-
de dezelfde gebeurtenis, gedaan
den 12 April 1784. 38
3. BEEEDIGDE VERKLAA-
RING van een' Corporaal en
een' Lanspasfaat der Rotsgezellen,
van die Compagnie; betreffende
het zelve, in dato 12 April 1784. 46
4. BEEEDIGDE VERKLAA-
RING van een' der Adelborsten
van de Compagnie N°. 9., we-
gens die gebeurtenis; in dato 12
April 1784. 51
5. BEEEDIGDE VERKLAA-
RING van zes-en-dertig Adel-
borsten der Compagnie N°. 9.,
wegens het zelve, in dato 9 April
1784. 54
6. BEEEDIGDE VERKLAA-
RING van een der Adelborsten

van

E E R S T E D E E L.

van dezelve Compagnie, rakende
het gemelde voorgevallene; ge-
pasfeerd den 9 April 1784. 63

7. BEEEDIGDE VERKLAAR-
RING van een der Rotsgezel-
len uit de Comp. N°. 9. wegens
de gebeurtenis van den derden
April, gepasfeerd den 11 April
1784. 65

D. VERKLAARINGEN van
perfoonen buiten de Compagnie
N°. 9. rakende het voorgevallene
op den 3 April 1784. als:

1. Van *C. van der Creeke*, gepas-
feerd en beëdigd, den 12 April
1784. 69

2. Van *P. Hodenpeyl* en *A. Kete-
laar*, gepasfeerd en beëdigd, den
9 dito 73

3. Van *Floris Matthysen*, gedaan
den 12 April 1784. 74

4. Van *J. van Wingerde*, gedaan
en beëdigd den 12 dito. 78

5. TWEE VERKLAARIN-
GEN van *J. van Kal* en *C. Lans*;
gedaan en beëdigd den 10den dito. 80

VI INHOUD VAN HET

- E. 1. VERZOEK en BEKLAG van
*A. Sommievcr, J. B. Beuning, D.
 Kok, W. J. Bos, H. Bos, J.
 Scheffers, H. Kraal, W. Blok, L.
 Blook, H. van Oudheusden, D.
 Kasfeling, H. v. d. Poort, A. Nie-
 meyer, H. van Grevenbroek en J.
 van Bommel; aan Heeren Burge-
 meesteren van Rotterdam wegens
 het voorgevallene op den 3den
 April; gedaan den 11den dito. 83*
2. BEEEDIGDE ATTESTA-
 TIE van zeventien perfoonen,
 grootdeels laastgen. beklag ge-
 daan hebbende, wegens de ge-
 beurtenis van den 3den April, ge-
 pasceerd den 12den dito. 88
3. BEEEDIGDE VERKLAAR-
 ING van zeven perfoonen;
 woonende omtrent de plaats van,
 en betreffende het gebeurde op den
 3den April, gedaan den 12den dito. 98
- F. EXTRACT uit de *Resolutien* en
 de *Weth* der Stad *Rotterdam*; strek-
 kende tot verbod van Samenrottin-
 gen; in dato 5 April 1784. 101
- G. PU-

- G. PUBLICATIE van wegens de
Weth der Stad *Rotterdam*; nopens de
 verraderlyke attaque aan een Adel-
 borst der Compagnie N°. 9. van den
 11den April 1784. 102
- III. MISSIVE van wegens Heeren *Bur-*
gemeesteren der Stad *Rotterdam*; aan den
 Heer Raadpensionaris; nopens het voor-
 gevallene op den 3den April; gedateerd
 den 4den dito 1784. 104
- IV. EXTRACT uit de *Resolutien* van de
 Heeren *Staaten van Holland en Westvries-*
land genomen op den 21 July 1784. 106
- V. BERIGT der *Wethouderschap* van *Rot-*
terdam, aan *Hun Ed. Gr. Mog.* op het be-
 klag van Burgeren en Ingezetenen al-
 daar, over de oproerige discoursfen,
 gebeurtenisfen enz. in dato 20 July
 1784. 109
- VI. STUKKEN rakende de tumulteufe
 beweegingen in de Compagnie, N°. 11.
 op den 10 July 1784. als:
- A. BEEEDIGD RAPPORT van
 den Onder-Officier *J. M. Schermers*;
 gegeven den 16 July. 124

VIII INHOUD VAN HET

- B. RAPPORT van den Onder-Offi-
cier *P. Verstep Junior*; gegeven den
13 July 1784. 129
- C. RAPPORT van den Drilmeeſter
G. Ph. Rulach; gegeven den 15 July
1784. 134
- D. EXTRACT uit het Register der
Crimineele Beſoignes van Heeren *Sche-
penen* der Stad *Rotterdam* van den 14
en 15den July dezes jaars; behelzen-
de, het inwinnen der beëdigde ver-
klaaringen van eenige Manſchappen
uit de Compagnie N°. 11. 133
- E. EXTRACT uit het zelve laatst-
gemelde *Register* van den 16 July,
behelzende het onderhoud van 8 De-
poſanten, over vyf door hun gepas-
ſeerde Atteſtation, rakende het voor-
gevallene in de Comp. N°. 11., en het
beëdigen derzelve Atteſtation, voor
gemelde Collegie. 142
- F. EXTRACT uit het zelve *Register*
van den 15den July; behelzende, het
inwinnen van eene beëdigde verklaa-
ring van één perſoon, voor hetzelve
Collegie, rakende het laatstgemelde. 147
- G. EX-

EERSTE DEEL.

IX

G. EXTRACT uit hetzelfde *Register* van den 15 July; behelzende, het inwinnen van eene beëdigde Verklaaring, door een der Rotsgezellen van de Comp. N°. 11., wegens de laatstgen. gebeurtenis. 151

H. PUBLICATIE van de *Weth* der Stad *Rotterdam*; nopens het voorgevallene op den 10 July, gedaan den 17 July 1784. 154

VII. REQUEST van eenige *Burgers* en *Ingezetenen* der Stad *Rotterdam* aan de Ed. Gr. Mog. Heeren STAATEN van HOLLAND EN WESTVRIESLAND; tot beklag over de Oproerige discoursen en beweegingen in voorfz. Stad, en verzoek tot voorzieninge: Waar by geannexeerd, zes *Verklaaringen* wegens het gebeurde in de Comp. N°. 11. op den 10 July. 156— 184

VIII. REQUEST van eenige verdere *Burgeren* en *Ingezetenen* van *Rotterdam*; om gehouden te worden, als het boven gemelde Request getekend te hebben. 185

IX. REQUEST van *J. J. Elsevier*,
** 4 Raad

* I N H O U D V A N H E T

Raad in de Vroedfchap, Colonel en Capitein van de Schuttery der Stad *Rotterdam* aan welgem. Hun Ed. Gr. Mog. tot ondersteuning en aandrang van de bovenstaande Requesten. 187

X REQUEST van Opper- en Onder-Officieren en Adelborsten van de Schuttery, aan welgem. Hun Ed. Gr. Mog. om gehouden te worden, als het vorig Request van eenige andere Burgeren en Ingezetenen mede getekend te hebben. 199

XI. REQUEST van eenige verdere Burgeren en Ingezetenen, aan Hun Ed. Gr. Mog. almede tot het bovengemelde oogmerk. 209

XII. EXTRACT uit de *Resolutien* van Hun Ed. Gr. Mog. van den 28 July 1784. betrekkelyk bovengemelde Requesten, enz. enz. 212

XIII, EXTRACT uit dezelve *Resolutien*, van den 4 Augustus 1784; om op den 10 van die maand tot finaale afkomst van bovengemelde zaak te befluiten. 215

XIV. EXTRACT uit dezelve *Resolutien* van den 6 Augustus 1784. om de
Me-

Memorie van J. J. Elfevier en het Request van L. van Zwyndregt, te stellen in handen van Hun Ed. Gr. Mog. Gecommitteerden tot het groot Be-
foigne. 217

XV. MEMORIE aan Hun Ed. Gr. Mog., overgegeven door, of van wegens *J. J. Elfevier*, Raad in de Vroedschap, Colonel en gewezen Capitein van de Schuttery der Stad *Rotterdam*, tot appui van deszelfs Request, op den 21. July 1784. ter Vergaderinge ingediend. 220

BYL. A. 1. REQUEST van Burgers en Inwooners der Stad *Rotterdam* aan de Ed. Groot Achtb. Heeren van de Weth, van de maand February 1784. 274

2. VERKLAARING van *H. van Aller* en *J. W. H. Spielfeld*; wegens geweldenaryen, aan en omtrent het Huis van den Heer *Elfevier* gepleegd, voor en op den 8 Maart 1783. 277

B. RAPPORT aan den Ed. Man-
haften *Krygsraad* der Stad *Rotterdam*:
* * 5

- dam*; behelzende een plan ter verbetering van de gewapende Burgery dier Stad, uitgebragt in het jaar 1783. 283
- C. 1. EXTRACT uit de *Resolutien* van de Heeren van de Weth der Stad *Rotterdam*, van den 21 January 1784; wegens het gebruik der *Bajonetten*, door de Adelborsten van de Burger-Compagnie N. 9. 300
2. REQUEST van de Adelborsten der Compagnie N°. 9. aan de Heeren van de Weth der Stad *Rotterdam*, wegens het laatsgem. onderwerp. 302
- C. 3. EXTRACT uit de *Resolutien* der Heeren van de Weth der Stad *Rotterdam*, van den 31 January tot het permitteeren van *Bajonetten* aan de Adelborsten van de Compagnie N°. 9. 305
4. EXTRACT uit dezelve *Resolutien* van den 26 January, tot het permitteeren van de *Bajonetten*, onder voorwaarde van zulks 21-

alvorens te verzoeken. 307

D. VERKLAARING van *L. van Zwyndregt* en *C. H. de Heer*, wegens het gedrag van den Tambour *van Eck* op den 27 Februa-
ry, gepasfeerd den 4 Maart
1784. 309

E. 1. VERKLAARING van O-
der-Officieren uit de Compagnie
N°. 9. rakende het voorgevallene
met die Compagnie, op den 3
April 1784. en eenige vorige
Waakbeurten; gepasfeerd den 9.
July 1784. 311

2. VERKLAARING van *M. Coenen*, en *H. van Aller*, raken-
de een verhaal van *J. Verbom*,
wegens het voorgevallene op den
3 April 1784. 320

3. VERKLAARING van zes-
tien personen, in dato 8 July 1784;
wegens het voorgevallene met de
Compagnie N°. 9. op den 3 April
1784 en eenige Waakbeurten te
vooren. 325

4. VERKLAARING van *J.*
Dur-

- Durfelen* in dato 10 July 1784 rakende eene onderhandeling met, en ten huize van den Heer Hoofd-Officier *van der Hoeven*; nopenshet gebeurde op den 3 April 1784. 336
- F. VERKLAARING van vyf Adelborsten, uit de Compagnie N°. 9.; wegens hun aangedane beledigingen en mishandelingen, sedert het gebeurde van den 3 April 1784; gepasfeerd den 14 July 1784. 339
- G. REQUEST van Onder-Officieren uit de Compagnie N°. 9. aan de Ed. Groot Achtb. Heeren van de *Weth* der Stad *Rotterdam*; ten-decrende fatisfactie en protectie; of anders demisfie van der-zelver posten. 30
- H. 1. en 2. TWEE VERKLAARINGEN; rakende den omgang van de, door *Hun Ed. Gr. Achtb.* de Heeren van de *Weth* aangestelde, *Onder - Officieren*, in de Comp. N°. 9. met de twee
- be-

berugte Vrouwlieden, onder de naamen van *Kaat Mosfel* en *Keet Swenk* bekend. 355—359

- I. 1. en 2. TWEE VERKLAA-
RINGEN van *J. H. Mulders* en *P. de Waal*, we-
gens hunne aanstelling als
Onder-Officieren, door den
Heer Col. *Elsevier*, en hun-
ne afzetting en ontschut-
tering, door de Heeren
van de *Weth.* 362—369

- K. VERKLAARING van een A.
delborst en een Tambour uit de
Comp. N°. 9; wegens het dragen
van Oranje- gecouleurde *dragons* en
epaulettes, door eenige Onder-Offi-
cieren en Adelborsten van die Comp.
op den 8 July 1784. 374

- L. 1. en 2. TWEE VERKLAA-
RINGEN, wegens het
molestceeren van de Com-
pagnie N°. 8., op den 7
July 1784. 377—380

- M. 1. en 2. TWEE VERKLAA-
RIN.

XVI INHOUD VAN HET EERSTE DEEL.

RINGEN, wegens mo-
lesten en offensies; aan
verscheiden Burgeren ge-
pleegd, in de maand Juny
1784. 383—386

N. VERKLAARING van drie per-
sonen; wegens lasterlyke en beledi-
gende gezegden, van zekere *Mar-
tyntje Kalf*, rakende de gewapende
Burgery, den Heer *Elsevier*; het
Vrycorps enz. op den 19den July 1784. 390

XVI. REQUEST van *L. van Zwyn-
dregt*, gewezen Luitenant van de Bur-
ger Compagnie N°. 9. aan de *Ed. Gr.
Mog. Heeren Staaten van Holland en
Westvriesland*, omme een onderzoek van
zaken en gebeurtenissen, ter herstel-
ling van de rust en veiligheid; en ter
justificatie en protectie van den Sup-
pliant. 395

XVII. EXTRACT uit de Resolutien
van de Heeren Staaten van HOLLAND
en WESTVRIESLAND, van den 10den
Augustus 1784, tot het zenden van
Heeren Gedeputeerden van *Hun Ed. Gr.
Mog. naar Rotterdam*. 398
VER-

VERZAMELING
VAN
STUKKEN,
Betrekkelyk tot het zenden eener
COMMISSIE
Van Hun Ed. Groot Mogenden de Heeren
STAATEN VAN HOLLAND EN WESTVRIESLAND
NAAR
ROTTERDAM.

EXTRACT uit de Resolutien van
de Heeren Staaten van HOLLAND
en WESTVRIESLAND, in Haar
Ed. Groot Mog. Vergadering ge-
nomen op

Dingsdag den 13 April 1784.

Ontfangen een Misfivē van Schout, Burgemees-
teren en Schepenen der Stad *Rotterdam*, geschree-
ven aldaar den 12 deezer, houdende, tot voldoe-
ning aan Hun Edele Groot Mog. Resolutie van
den 8 te voeren, eene gedetailleerde informatie

A

van

van het gepasfeerde by het tumult aldaar , als meede van den actueelen staat der zaaken in die Stad , breeder met neegentien Bylaagen , hier ne geïnseereert.

Fiat insertio.

Waar op gedelibereert zynde , is goedgevonden en verstaan , dat het voorsz. Berigt en de daar toe specteerende Bylaagen zullen worden geëxamineert door de Heeren van de Ridderfchap , en verdere Hun Edele Gr. Mog. Gecommitteerden tot het groot Befogne , en de Vergadering daar op gedient van derzelver confideration en advis.

Accordeert met de voorsz. Resolutien.

* * *

* *

*

BERIGT van Schout, Burgemeesteren en Schepenen der Stad Rotterdam, omtrent het gepasseerde by het tumult aldaar, als mede over den actueelen staat der zaaken in die Stad.

EDELE GROOT MOG. HEEREN!

Het heeft Uw Ed. Gr. Mog. behaagt, ons te doen toekoomen de Misfivè, op den 4 dezer door den Heer Pensionaris onzer Stad geschreeven aan den Heer Raadpensionaris, ten fine om ten spoedigste in detail te worden geïnformeert van het gepasseerde in die Misfivè vervat, mitsgaders van den staat, waar in de zaaken onzer Stad zig actueel bevinden.

Waar omtrent wy zullende diengen van Berigt, prealabel Uw Ed. Gr. Mog. vermeenen te moeten informeeren, dat de Compagnie Burgeren N°. 9, geleid wordende door den Luitenant-Colonel en Raad in de Vroedschap dezer Stad *Jan Jacob Elzevier*, by welkers optogt de laatst voorgevallene confusie heeft plaats gehad, zedert een geruimen tyd gescheenen heeft geincurreert te hebben den haat van velen, inzonderheid onder de smal-

le Gemeente deezer Stad, het zy dat die haat is veroorzaakt door dat in dezelve Compagnie zig bevinden eenige Leden van het Corps Vrywillige Schutters, het zy die haat is gebooren geworden, om dat de Adelborsten van gemelde Compagnie zig zelve op eigener autoriteit en tegen het hun exprefselyk voorgelezen Verbod der Regeering, hadden voorzien van Geweeren met Bajonetten, waar toe hun egter naderhand, te gelyk met de overige Compagnien Burgeren, naar erkentenis hunner ongehoorzaamheid, de vryheid is toegestaan geworden, het zy eindelyk dat daar toe oorzaak heeft gegeven het ongenoegen van een Tambour, welke door den Luitenant-Colonel *Elfevier* is gedemitteert geworden: zeeker is het, dat boven alle andere Compagnien Burgeren de toeloop van Volk by gemelde Compagnie N°. 9. in het optrekken naar het Stadhuis byzonder heeft plaats gehad, dog wel voornamelyk by de laatstvoorgaande optogt van dezelve, wanneer de overluiden discourfen van het Gemeen zoo licentius, de aandrang zoo fterk, het gefchreeuw zoo onbehouden, en de toeloop zoo dringende is geweest, dat de Luitenant van dezelve Compagnie *Leonardus van Zwyndregt* het nodig heeft geoordeelt, om halte te doen houden, en in het aanzien der toegevloide meenigte zyne onderhebbende Manfchap met fcherpe Patroonen te doen laaden, het welk van dat goede gevolg als toen is geweest, dat

dat het Volk, hier door zynde geïntimideert geworden, hem de genoegzaame ruimte heeft verfehft, om met zyne Manfchap voort te kunnen marcheen, en, fchoon laat, op het Raadhuis tot het waarneemen van zyn Wacht te kunnen geraaken.

Dan, Edele Groot Mogende Heeren, wy hebben, hier van kennis krygende en de gevolgen redouterende, hier in vermeent ten fpoedigfte te moeten voorzien, en door eene ernftige Waarfchouwing, met herinnering van twee nadrukkelyke Articals der Ordonnantie op onze Burgerwacht, alle onverhoopte onheilen getracht voor te komen, welke Waarfchouwing wy de eer hebben fub Littera A. hier nevens by te voegen.

Dog, hoe zeer wy ons hadden geveit, hier door te zullen hebben gepravenieert die affluentie van Menfchen, dat onbehouden gefchreeuw en ftrafbare aandrang, waar door de Burgerye in derzelver poft geturbeert en buiten ftaat gebragt wierd, om hunne exercitien te kunnen verrigten, en onbelemmert voort te marcheen, is het echter, zoo als wy zyn geïnformeert geworden, op Saterdag den 3 deezer gebeurt, dat meergemelde Burger Compagnie N°. 9, wederom de Nagtwacht zullen de betrekken, en de Burgeren ten dien einde op derzelver Loopplaats vergaderende, reets door een aantal gepeupel op eene allerverregaante wyze zyn gedrongen, befchimpt, en door een onbehouden

geschreeuw in derzelver verrichtingen belet geworden; waartoe vooral aanleiding geëvende was een Vrouwsperfoon, welke met het opheffen van Liedjes, welke telkens door Fluitjes beantwoort werden, den aandrang en het geschreeuw, als door een Sein, uit diverse hoeken scheen te bestuuren en aan te zetten; al het welk den meergemelden Luitenant, waarschylyk hier uit voorziende de difficulteiten, welke hem in zyn opinarsch stonden te ontmoeten, heeft bedagt gemaakt, om de Rotsgezellen, in de meergemelde Compagnie dienst doende, directelyk naar de Poorten te expedieeren, ten einde die ter behoorlyker tyd bezet zouden kunnen worden: dan door welker aftogt het Gemeen met meerder geweld op de Paradeplaats indringende, en de zes Adelborsten, welke waren gedetacheert, om dezelve plaats ruim te houden, zulks niet meer kunnende verrichten, heeft de reeds meergemelde Luitenant doen resolveeren zyne onderhebbende Manschappen met scherp te doen laten, en teffens met alle bescheidenheid de menigte herinnert den inhoud der onlangs gepubliceerde serieuze Waarschouwing; mitsgaders de Articulen der Ordonnantie daar in gementionceert; dog zulks vergeefs zynde en den aandrang en het geschreeuw hand over hand vermeerderende, heeft zulks geleegeheid gegeven, dat zecker Perfoon, welke scheen een van de Aanvoorders te zyn, en op welken de Luitenant van *Zyndregt* zegt, van den beginne af

af aan het oog gehad te hebben, op verzoek van denzelfden weygerende behoorlyk plaats te maaken of zig stil te gedragen, maar zig met een dreigende toon en houding onder zeer lastive expressien verzettende, door de Dienaars der Justitie op ordre van gemelden Luitenant is geapprehendeert, en niet zonder groote moeite, door den toeloop en aandrang van het Gemeen, welke hem trachte te ontzetten, binnen de Geleederen gebragt geworden.

Dat vervolgens, zoo als wy al verder zyn geinformeert geworden, gemelde Compagnie met den voorz. Gevangene tusfchen de Geleederen van het agterfte Pelotton op marsch zynde gegaan en studieuselyk ter vermyding van meerder Volk, welke zig op de gewoonelyke route had vergadert, een anderen weg naar het Raadhuis ingeslagen hebbende, in de zoogenaamde Baanstraat op zoo eene geweldadige wyze met het lossen van Geweeren, smyten met Steenen, en bedreigen met Mesfen van agteren is aangevallen geworden, dat ten einde voor te komen, dat zy niet uit elkander rakende in het gevaar zouden werden gebragt van geheel overrompeld te worden, de gemelde Luitenant de Compagnie van alle zyden heeft doen front maaken, en het agterfte Pelotton, waarop de aanval vooräl geschiedde, geweld met geweld heeft doen keeren, by welke gelegenheid een van het Volk, welke zoude geroepen hebben: zy schieten maar met

los Kruyt, door een der Onderfchouten is geap-
prehendeert geworden.

Dat hier door eenige meerdere ruimte verkree-
gen hebbende, meergemelde Luitenant met zyne
onderhebbende mede-Burgeren voort gemarcheert
en aan 't Raadhuys gekomen zynde, zyne Gevan-
genen aldaar overgeleevert heeft, en voorts het zel-
ve van vooren en van ter zyden, zoo veel doen-
lyk, heeft getragt te bezetten, tot zo lang eene an-
dere Compagnie de verdere bezetting zoude com-
pleteeren; dat zyne Manschap aldaar staande, door
de ook aldaar 't famen gevloede meenigte met
steen en is geworpen, 't welk zoodanig vermeerder-
de, dat de voorfz. Luitenant raadzaam vond,
wilde hy de Hoofdwacht en 't Stadhuys niet zien
overrompelen, eenige Adelborften op de plaats,
daar de violentfte geweldadigheden gepleegt en de
meeste steenen geworpen wierden, te doen Vuur
geeven, waar door de meenigte verftrooit en by
die gelegenheid nog een uit den hoop geapprehen-
deert is geworden; wanneer kort daar na eene der
Compagnien tot verfterking aankomende, zig rond
het Stadhuys plaatfte, terwyl de Burgeren van de
Compagnie N°. 9. in 't Stadhuys de Hoofdwacht
hebben betrokken, en beiden de voorfchreeve Com-
pagnien aldaar ook tot des Zondags morgens ten
10 uren poft hebben gehouden.

Wy hebben, Ed. Groot Mog. Heeren, tot hier
toe in zin en fubftantie gevolgt de informatien,

wel-

welke ons van dit voorgevallene mondeling en schriftelyk door den Luitenant *van Zwyndregt* zyn gegeven geworden, dog neemen tot verder elucidatie van Uw Edele Groot Mog. niet te min de vryheid, om de schriftelyke informatien van den voorz. Luitenant, waar in alle de omstandigheden, den toedragt deezer zaken concerneerende, omstandig schynen te zyn getouchteert, en zelfs onder presentatie van eede gesterkt, sub Littera B. Uw Edele Groot Mog. te doen roekomen, gelyk wy hier nevens sub Littera C. en D. ook meenen te moeten byvoegen de beëdigde verklaring der Officieren en Adelborsten van **gemelde Compagnie**, mitsgaders die van andere Persoonen, welke voor een gedeelte van het voorgevallene ooggetuygen geweest zyn; dan, Ed. Groot Mog. Heeren, dewyl ter Kamer van Heeren Burgemeesteren op gepasfeerden Vrydag is ingekomen, en door Hun Ed. Groot Achtbaare in onze Vergadering is ingebracht, zeker schriftelyk verzoek, waar by de Supplianten, zig beklagende over den gevaarlyken toestand, waar in zy gedurende die Actie zich bevonden hebben, revens schynen te kennen te geeven, dat het hun is voorgekomen dat de **Violente** genomene mcasures van de Compagnie N°. 9. niet zo **allezints** nodig en noodzakelyk zouden zyn geweest, hebben wy geoordeelt, na dat wy de Supplianten voor ons hebben doen komen, en van derzelver opgave eene **verklaring** hebben doen formeeren, verplicht te zyn

het een en ander aan de attentie van Uw Edele Groot Mog. te moeten brengen, waarom wy die beide stukken hier nevens sub Littera E. zyn voegende.

Wy hebben, Edele Groot Mog. Heeren, by den aanvang van dit tumult gemeent, het zelve door het in de Wapenen doen komen van vier Compagnien Burgeren te zullen kunnen meester worden: dan de Attacque van het gemeen op de Wacht, onder het Raadhuys post gevat hebbende, heeft ons, als niet kunnende voorzien de schromelyke gevolgen, welken het zelve dikwyls by herhaaling zou kunnen hebben, doen resolveeren, om door het doen luyden van de Groote Alarm Klok alle de Compagnien Burgeren in de Wapenen te doen komen; alle welke Compagnien wy ook tot Zondags morgens tusſchen vier en vyf uren, wanneer alles uiterlyk wat stiller ſcheen te worden, in de Wapenen hebbende gehouden, vervolgens hebben gedemitteert, en de Wacht onder het Raadhuys aan de twee voorgemelde Compagnien aanbevoelen.

Wy hebben voorts den geheelen Zondag en Maandag tot twee uren na den middag het Raadhuys behoorlyk bezet gehouden, wanneer wy oordeelende, en door informatien daar in bekrachtigende, dat alles vry ruſtig en ſtil ſcheen, aan de bezetting order hebben gegeven, om af te marcheeren: dan des na den middags om vier uren
gein-

geinformeert wordende, dat zig Attroupeementen vertoonden voor het Huis van een der Adelborsten van de reeds meergemelde Compagnie N°. 9, en bespeurende dat dezelve Attroupeementen telkens vermeederden, hebben wy direct order gegeven om wederom eene Compagnie Burgeren op de been te brengen, en voorts geresolveert, om een sterk Detachement ter bezetting van het zelve Huys derwaart te zenden, en het Detachement te doen verzellen door een Gerechtsbode deezer Stad, met order om aan de Gemeente aldaar vergadert voor te leezen eene Waarschouwing, welke wy sub Littera F. de vryheid neemen Uw Ed. Groot Mog. te doen toekomen, met last tevens om na praefectuur van dezelve ook nogmaals voor te leezen de Waarschouwing op den 24 van de gepasfeerde maand Maart gepubliceert; welk een en ander geweest is van dat succes, dat de vergaderde Gemeente, schoon niet geheel gedisperceert, egter aanmerkelyk is vermindert geworden, waarom dan ook het voorz. Detachement tegens den morgen van den volgenden Dingsdag is afgeloft, en de Nagtvachten, naardien alles uitterlyk scheen rustig en stil te zyn, wederom op den ordinair voet zyn gebragt geworden.

Des Dingsdag en Woensdag geene buitengewoone beweegingen bespeurt wordende, zyn ook door ons geene extraordinaris voorzieningen nodig geoordeelt; dan des Donderdags morgens door den

Hooft-

Hoofdofficier onzer Stad geïnformeert zynde, dat een der Adelborften van de Compagnie N°. 9. des avonds te vooren door een vermomt Perfoon met een mes was aangevallen, en een sneede over zyn Hoed en Kleed gegeven, zonder dezelve egter niet dan een gering kwetsuur aan de hand toe te brengen, hebben wy gemeent, door het stellen van een Pramie op de ontdekking van den Dader van dit fait, en het onder onze bescherming neemen van alle de Officieren en Adelborften van gemelde Compagnie, hier in ten spoedigste te moeten voorzien, gelyk wy dan ten zelve dage eene Publicatie hebben gearresteert en gepubliceert, waar van wy, onder de Letter G., Uw Ed. Groot Mog. een Affchrift hebben geoordeelt te moeten doen toekomen.

Voorts geeven wy ons de eer, Uw Ed. Groot Mogenden te relateeren, dat 'er by het voorsz. tumult zes Perfoonen zyn gekwest geworden, waar van 'er een op gepasfeerden Woensdag aan deszelfs bekomenen Wonden is overleeden; bevindende nog twee derzelve zig in een zeer gevaarlyken toestand.

Op Saturdag is het Lyk van den Overleedenen met alle order, decencie en geschiktheid ter aarde bestelt, zonder dat by die gelegenheid eenige extraordinaire beweging is voorgevallen. Waarom wy dan ook Uw Ed. Groot Mog. kunnen berigten, dat het ons voorkomt en uit alle de omftandigheeden toefchynt, dat, met betrekking tot het
voor,

voorgevallene op den 3 deezer, alles hier in volkomen rust schynt te zyn.

Voor het overige, Ed. Groot Mogende Heeren, hoe zeer wy niet geheel buiten inquietude zyn, dat eenige schriftelyke verzoeken aan ons by herhaaling gedaan, welke, door het groot aantal Requestranten, als dringende kunnen worden aangemerkt, en welke tendeeren dat het Reglement voor het Corps Vrywillige Schutters binnen deeze Stad nimmer mag worden geapprobeert, maar in tegendeel de opregting van het zelve Corps vernietigt, mogelyk aanleiding zouden kunnen geven, dat de rust onzer Stad wederom gevaar zoude lopen, hopen wy echter, zoo veel mogelyk, daar tegens te zullen kunnen waken, en vleijen ons die te zullen kunnen bewaren: ten minsten zoo lang 'er zig geene redenen opdoen om te vreezen dat de respective Compagniën Burgers schroomagtig zouden kunnen zyn, om zig tot de handhaving van die gewenschte rust te willen laten gebruiken; gelyk wy U Ed. Groot Mog. niet willen verbergen, dat reeds verscheide Burgeren uit de Compagnie N°. 9. zig afgeschrikt hebben getoont om voortgelyke omstandigheeden, als den 3 deezer hebben plaats gehad, weder by te wonen.

Waar meede wy vertrouwen aan de beveelen en het goedvinden van Uw Ed. Groot Mog. voldaan te hebben: Wy recommandeeren onze Stad in de veelvermogende bescherming van Uw Ed.

Groot

Groot Mog., terwijl wy steeds biddende voor den
voorspoed van hoogstderzelver Regeeringe, Uw
Ed. Groot Mog. in de protectie Godes aanbevee-
len en blyven,

ED. GROOT MOG. HEEREN!

(Onder stond)

Uw Ed. Groot Mog. onderdanige
Dienaaren,

Schout, Burgemeesteren en Sche-
penen der Stad Rotterdam.

(Lager stond,)

Ter Ordonnantie van dezelveu:

(Getee kent,)

J. van Zuylen van Nyevelt:

Rotterdam den 12 April 1784:

Litt. A.

**WAARSCHOUWING, van
wegen Schout, Burgemeesteren
en Schepenen der Stad Rotter-
dam, ter gelegenheid van het
gepasseerde tumult aldaar.**

Schout, Burgemeesteren en Schepenen der Stad *Rotterdam*, in ervaring zynde gekomen, dat veel onrustige Lieden zig althans verstouten om de Burgerwagten, aan wie de conservatie van de rust en veiligheid der Stad en goede Burgery is aanbevolen en toevertrouwt, en welke van hun trouw en vigilantie altoos de doorslaandste bewyzen hebben gegeven, te insulteeren, en op eene gansch onbetaamyke en strafbaare wyze, door een onbehoude geschreeuw en geweldigen aandrang, in de uitoeffening van hun Post te turbeeren en te beletten; hebben na voorgaande deliberatie goedgevonden, alle en een iegelyk by deezen wel serieu- selyk te waarschouwen, om zich zorgvuldig te wagten, van oeenigerley wyze aanleiding te geeven tot eenige onrust, veel min van de Burgerwagten met woorden of daaden te beledigen, of met een kwaad opzet in eenige hunner verrigtingen

gen hinderlyk te zyn, op penne dat de zoodaani-
gen, welke zulks in het vervolg zouden mogen
doen, in gevolgen de Wetten en Placaaten deezer
Landen, als Verstoorders van de algemeene rust,
tot voorbeeld en afschrik van anderen, aan den ly-
ve zullen worden gestraft:

En hebben myne Heeren voornoemt voorts no-
dig geoordeelt, allen en een iegelyk te rememo-
reeren den inhoud van het een-en-zestigste Articul
der Ordonnantie op de Burgerwagt, houdende:
„ dat iemand in het agresleeren van, of in het
„ zich te weer stellen tegens de Wagt, wordende
„ gekwest, ter dier zaake by de Wagt niet zal
„ zyn verbeurt; ” mitsgaders den inhoud van het
honderd-tiende Articul van dezelve Ordonnantie,
waar by word gestatueert, dat de respectieve Com-
pagnien Burgeren in geval van confusie des noods
geweld met geweld vermogen te keeren en af te
wenden, welke beide Articulen by deezzen wel
expresfelyk worden gerenoveert.

Dus neeme zich een ieder in acht, en verhoede
zyn schaden:

Aldus gedaan en gearresteert in Collegio van
de Heeren van de Weth voornoemt; en (na voor-
gaande klokkegeluy) van het Raadhuis deezer
Stad gepubliceert, den 24 Maart 1784, Praesent
de Heeren Mr. *Johan Adriaan vander Hoeven*;
Schout, Mr. *Jacob vander Heim*, Burgemeester;
Adriaan Johan Obreen en *Ewout van Son*, Sche-
penen:

penen. In kennisse van my. Geteekent , *J. van
Zuylen van Nyevelt.*

Laager stond ,
Accordeert met deszelfs Origineel ,
geregistreert in het Register der
Publication , berustende ter Se-
cretarie der Stad *Rosterdam* ,
deezzen 11 April 1784.

By my als Secretaris.

Was geteekent ,
J. van Zuylen van Nyevelt.

* * *
* *
*

Litt. B.

MEMORIE *betreffende het voor-
gevallene, by gelegenheid, de On-
dergetekende de Burger Com-
pagnie N°. 9. onder Commando
van den Heere Luit. Colonel
J. J. Elfevier, op Saturdag den
3 April 1784. heeft opgeleid.*

Eenige waakbeurten voor deeze laatste, zyn 'er
reeds zoo veele blyken geweest van de geneigd-
heid onder het gemeen, om elkander op te ruyen,
en was het mogelyk onze Compagnie in desordre
te brengen, onder de Burgers, die daar inne adfi-
steerden, verdeeldheid te verwekken, op alle mo-
gelyke wyze te insulteeren en te intimideeren,
den Heere Luitenant - Colonel *Elfevier*, zoo in
Perfoon als de onderhorige Officieren, op de ver-
regaandste wyze na te schreeuwen, en daar by de
onbeschoffte uitdrukkingen te gebruiken, waar van
onder andere de volgende een klaar bewys oplevert:
namelyk, dat 'er onder dezen togevloede hoop tegen
luyden, die beleefdelyk den hoed voor zyn Wel-
Ed. afligteden, wierd gezegt: *spreekje tegens dien Bli-
xem, liever een Steen op zyn Ziel!* dat zyn Wel-
Ed. besloot om eenige reizen de waakbeurt met
de volle Compagnie in Perfoon waar te neemen,
bedugt zynde dat deeze Præludiums van onaan-
ge-

genaame gevolgen konden zyn , dog, daar zyn Wel-Ed. de Steen des aanfloots by het Gemeen fcheen te wezen , zag zyn Wel-Edele van dit voornemen af; dan , wel verre dat het daar mede cesfeerde , leide de volgende Wagt de Ondergetekende van de Paradeplaats agter de Prince Kerk naar het Stadhuys zelve op; onder een nog veel fterker dan gewoonlyken toevloed van Menfchen , die zig niet ontzagen de Compagnie, door een oproerig gefchreeuw van *Oranje boven* , de plaats niet alleen te betwiften , om zig behoorlyk te fcharen , en in order te fteflen ; maar door hun gejuil het gehoor der Commando van den Ondergetekenden onmogelyk te maken , en den weg , die hy met zyne onderhebbende Manfchap pafseeren moest , te belemmeren , zelfs die geen en , welke tot adfiftentie ordinair en extraordinair by de Compagnie adfifteerden , op eene brutale wyze te bejegenen , en zelfs te flaan ; al het welk zoo eene buytengewoone beweging voor den ondergetekenden opleverde , gevoegt by de rapporten die hem ter ooren kwamen , dat zy agter de Compagnie bezig waren , de Steenen uit de Straat te halen , en 'er een paar gemeene Supplianten onder den hoop met bloote Mesfen zig ver- toonden ; dat de Ondergetekende nodig oordeelde de Compagnie halt te doen houden , en zyne onderhoorige Adelborften hunne geweeren met fcherpe Patroonen te doen laden ; het welk van dat goed gevolg was , dat men ten minften in ftaat was , om

door het Volk, op de Nieuwemarkt en elders samen gevloeit, door te dringen, en, schoon zeer laat, de Hoofdwagt te betrekken, en de nodige order te stellen, om de Poorten te bezetten.

De tegenstand, die de opgeruide menigte by deeze laatste gelegenheid ontmoette, scheen van eene zeer tegengestelde uitwerking te zyn dan men verwacht had, dewyl de rapporten, die men van tyd tot tyd van het Agterklooster en elders ontving, zoo onvoordelig waren ten opzichte van ons gehouden gedrag, dat men met reeden bedugt wierd, dat 'er by de volgende Wagt een veel erger attacque te wagten stond; reden waarom de Ondergetekende alle de Adelborsten van de Compagnie, met voorkennis van den Heere Lt.-Col. *Elsevier*, in het Zwynshoofd convoceerde, en hun daar herinnerde de fatale omstandigheden, daar zy in verkeert hadden, de schandelyke vlugt van sommige Adelborsten, op het moment dat hun standvastigheid, moed en praesentie allernoodzakelykst vereischt wierd, terwyl zy, door hunne Geweeren in handen van het Gemeen over te geven, het zelve daar door middelen verschaften tot hun eigen verderf; dierhalven dat hy gaarne wenschte te weten, wie 'er zig op eed en eer verbinden wilde, om met hem de Wagt daar aanvolgende mede op te leiden, en in geval van attacque zig tot de laatste druppel Bloeds te verweeren, en alzoo de eer van de Regeering en de veiligheid van de Burgerye op te houden en te

be-

befchermen; dat, behalven de generale keur, de nu onlangs gedaane Publicatie ons het volkomen regt gaf geweld met geweld te keer te gaan; dat hy hun in zoo eene omftandigheid zekerlyk niet agterlyk zou zyn; waar op een getal van vyf en veertig Adelborften, benevens de Onderofficieren, zig verbonden ter Wagtparade te verfchynen, de omftandigheeden mogten zig dan zoo onvoordeelg opdoen als ze wilden; dog het overige gedeelte der Adelborften geliefde zig vry te houden en te zien naar tyd en omftandigheid. —

Eindelyk verfcheen de avond, die door de allezints ongunftige rapporten en gemompel onder het Gemeen beflifen zou, of het Gepeupel, dan of de Regeering, wier Perfoon de Burgerwagt op het moment, als zy in de Wapenen is, repræfenteert, de overhand zoude behouden.

De Ondergetekende des avonds van den 3 deezer ter Paradeplaats komende, vond volgens affpraak de voornoemde vyf en veertig Adelborften benevens de Onderofficieren gereed om op te trekken; dan de toevloed van Menfchen was zoo groot, dat men onmogelyk in ftaat was zig op eene behoorlyke wyze te fcharen, veel min de gewoonlyke manœuvres te verrigten; deeze zorgelyke omftandigheid, die vermeerdert wierd door het ysfelyk gefchreeuw van *Oranje boven*, het getier van *Hoezee*, en diergelyke Exclamatieën, deed den Ondergetekenden bedagt zyn, om de Rotsgezellen naar de

Poorten te expedieren , ten einde die op behoorlyker tyd te bezetten : dit fcheen onder de Omftanders een invloed te hebben , die tot Muit-Moorden Plunderzugt overfloeg , dewyl de Rotten met het woord naauwlyks waren afgetrokken , of het Gemeen drong met geweld op de Parade meer en meer in , zoo dat de zes Adelborften , gecommitteert om dezelve plaats ruim te houden , het niet meer meeften konden blyven : dit deed den Ondergetekende refolveeren zyne onderhebbende Manfchappen met fcherp te doen laden , en de opgeruide menigte in Perfoon hunne onredelyke handelwyze bejaardelyk onder het oog te brengen , en die muitelingen te herinneren de Publicatie van de Heeren van de Weth , ten opzigt van de Burgerwagt , onlangs gedaan , en te beduiden de ordres daar men mede gemunieerd was , om geweld met geweld te keeren ; dog dit alles vergeefs zynde , deed de Ondergetekende alle moeite aanwenden om een der Oproermakers uit den hoop te doen vatten , waar onder 'er één , van het oogenblik dat hy op de Parade kwam , hem in het oog was gevallen , die altoos de eerfte was in het opheffen van Hoezee en de brutaalste bewegingen te maken , dat tot zulke hoogte klom , dat die Roervink , welken de Ondergetekende in Perfoon aanprak , en vermaande zig wat stiller te gedragen , of dat hy van fterker middelen gebruyk zou maken , kon goedvinden hem commanderend Officier op de brutaalste wyze te bejegenen , zelfs
met

met bedreiging van slaan; dat den Ondergetekenden terstond deed resolveeren hem door eenige Dienaars van de Justitie (met voorkennis van den Heere Hoofd-Officier en afspraak met den vigilanten Onderfchout *Plaat*, in den omtrek van de Paradeplaats geposteert) te doen opvatten, het welk met zeer veel moeite geëxecuteert wierd, alzoo 'er een toevloed van Volk kwam om hem te ontzetten, zoo dat men gehoodzaakt wierd, wilde men den Booswigt behouden, een gelid Adelborften met geveld Geweer tot adfiftentie te doen indringen, waar door men in staat gestelt wierd, om den Schuldigen tusfchen een Pelotton te bewaaren en den march naar de Hoofdwagt aan te neemen; dan dat de Ondergetekende geïnformeert was de ontzaggelyke meenigte, die de Burgerwagt stond op te wagen, zoo op de Nieuwe- als Kaasmarkt en Hui- brug, en bedugt voor eene aanranding, die een bloedbad ten gevolge zou kunnen hebben, en de kans met een getal van 50 Man tegens circa 5000, waar onder zeer veel kwalyk geintentioneerden, te gering zynde om aan die besliffing eene geheele Stad en Burgery te wagen, resolveerde hy eene geheel andere route te neemen. — De Penningsbrug door de Baanstraat en Breedstraat, over de Goudsche Wagestraat naar de Hoogstraat marcheerende, wierd de Compagnie in de Baanstraat van agteren geattacqueert, zoo door het losfen van Geweeren met fcherp, als fnyten met Steenen, het dreigen met

mesfen, en aanvatten van gevelde Geweeren, alle-
zints gefchikt, om de Compagnie te verftrooijen,
en den Gevangenen te ontzetten, die nog met een
Belhamel vermeerdert was, welke de Omftanders
op het fterkfte verzeekerde, dat de tegenftand al-
leen met los Kruit zou geboden worden, — dan
het werpen met Steenen vermeenigvuldigende,
daar de Ondergetekende zelve ooggetuige van is
geweeft, door 'er verfcheiden voor zyn gezigt te
hebben zien zweeven, welke op de Adelborften, die
naast den Ondergetekende gingen, afstuiten, zonder
nog in aanmerking te neemen de waarfchouwing
die hem gedaan is door een Tamboer, dat 'er een
Kogel voorby zyn Hoofd fluitte, deed hy Onderge-
tekende de Compagnie van alle zyden front maken,
en het agterfte Pelotton geweld met geweld keeren,
waar door 'er een weinig ruimte kwam, dog en-
kel voor een moment; dewyl 'er terftond weder-
om een toevloed van Muiltelingen op de Com-
pagnie aandrongen, die intusfchen denkelyk geïn-
formeert wierden, dat 'er eenige gekwetften waren
gevonden, en dus overtuigt zynde 'er de fterkfte
middelen in het werk gefteft wierden, om de eer
van de Regeering en de veiligheid der Burgerye
op te houden, vond de Ondergetekende raadzaam
(vreezende eene tweede Attacque, die van erger
gevolgen kon zyn) terftond iemand te expedieeren
naar het Raadhuys, om de Allarmklok te doen klep-
pen, waar door het Volk genoodzaakt zou zyn zig
ieder

ieder naar zyne loopplaats te begeeven, en alsdan hulp van andere Compagnien Burgeren te erlangen: — Eyndelyk door de welgoeffende en moedige Onderofficieren en Adelborften aan het Stadhuys gekomen zynde, en na de Gevangenen overgeleevert te hebben, was de toevloed van Volk weder op nieuw zoodanig vermeerderd, dat men bedugt wierd voor eene tweede Attacque, zoo dat de Ondergetekende zyne Manschap, zoo verre als het getal toereikende was, op de best mogelyke wyze posteerde om het Stadhuys te bewaaren; terwyl nu het Gemeen van alle kanten samenvloede, ons van twee zyden van de Hoogstraat en de beide Stadhuyssteegen konde influyten, was hier het gevaar het dreigendste, dus wierden de Adelborften met gevelt Geweer van de eene zyde der Trappen van het Stadhuys tot aan de andere zyde, aan de beide hoeken der steeg te beginnen, geposteert, terwyl 'er eenige Manschappen boven op de Trappen voor den ingang der Deur geplaatst wierden, tot zoo lange 'er eene tweede Compagnie aan zou komen, om de verdere Bezetting te completeeren, dog zulks niet zeer spoedig geschiedende, wierd 'er door het Gemeen zoo nu en dan weder begonnen met Steenen te werpen, dat zoodanig vermeerderde, dat de Ondergetekende raadzaam vond, wilde hy de Hoofdwagt en het Stadhuys niet zien overrompelen, eenige Adelborften op de plaats daar de violentste geweldadigheeden

gepleegt, en de meeste Steenen getvorpen wierden, te doen vuuren, waar door men wederom wat meerder ruimte kreeg, tot dat de Compagnie N°. 10. tot versterking aankwam, die zig vervolgens rondom het Stadhuys plaatste, terwyl onze Compagnie de Hoofdwagt betrok.

Haar Edele Groot Agtbaare de Heeren van de Weth, vervolgens vergadert zynde, wierden de Compagnien N°. 9 en 10. gelaft zig tot 's morgens ten 10 uren in de Wapenen te houden, als wanneer zy zouden worden afgeloft; dog het yffelyk getier van *Oranje boven* onder de Rotsgeffellen van beide de Compagnien wierd zoo heevig, dat men met reeden bedugt wierd voor onaangename gevolgen, en dierhalven vond de Ondergetekende goed, met overleg van den commandeerenden Officier van N°. 10., aan den Heer Hoofd-Officier in confideratie te doen geeven, of het niet beft was de Rotsgezellen, des morgens om 6 uren, maar allengs en by Parthyen te laaten afrekken, terwyl de Adelborften en verdere Oppen- en Onderofficieren hun poft zouden houden tot hun by Haar Ed. Groot Agtbaaren beftemden tyd; dat alzints goedgekeurt Plan ter uitvoer gebragt zynde, herftelde de rust, en deed een luidrugtig gefchreeuw eindigen, het geen naar het oordeel van den Ondergetekende eene nieuwe confufie had kunnen te weeg brengen: eindelyk wierd des morgens om 10 uren

nuren de Compagnie N°. 9. afgeloft door die van
N°. 11.

Laager stond,

Dit bovenstaande verklaare ik Onderge-
tekende in zin en substantie de zuivere
waarheid te zyn, presenteerende het zel-
ve, des gerequireert wordende, met so-
lemneele eede te bevestigen. Geteekent,
L. v. Zwyndregt, Luitenant in de Com-
pagnie N°. 9.

Onder stond,

Accordeert met deszelfs

Origineel.

By my als Secretaris.

Was geteekent,

J. van Zuylen van Nyevelt.

* *

*

VER-

Litt. C. 1. Loco.

VERKLAARING van Kornelis de Vogel en Jacob Bell, Adelborsten onder de Compagnie Burgeren N°. 9, nopens het voorgevallene op den 3 April 1784.

Op Heden den elfden April een duyzend zeven hondert vier en tachtig, Compareerden voor my *Jacob Pieter Beyerman*, Notaris Publicq te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde getuigen, *Kornelis de Vogel* en *Jacob Bell*, woonende beiden binnen deeze Stad, en zynde van competenten Ouderdom, zynde Comparanten beiden Adelborsten onder de Compagnie Burgeren N°. 9. ende verklaarden zy Comparanten, tot Ampliatie en Corroboratie van de verklaring, door hen Comparanten nevens andere Adelborsten op den 9 en 10 deezer voor my Notaris en getuigen gepasfeert, en zulks mede ten requisitie van allen den geenen, wien zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de oprechte waarheid:

Dat zy Depofanten, op Saturdag den derden deezer, van hunne Huizen afkomende om naar de
Para-

Parade te gaan, door de meenigte van het Volk, in dien weg zynde, hevig zyn uitgejouwt en nagefchreeuwt met een gewart geroep, waar uit de Depofant *de Vogel* verklaart verftaan te hebben: *kyk die Blixems: net als de Soldaaten, de rokken opgehaakt*, en meer woorden, waar van hy geen recht bericht kan geven, doch echter ten aanzien van de gemelde met die of diergelyke woorden in zin en fubftantie.

Dat zy, op de gemelde Paradeplaats komende, aldaar zoodanigen toevloed van Menfchen hebben gevonden, dat het hun onbefchryfelyk is, zo wel als het gefchreeuw daar by gedaan. Dat hun oogmerk was om zich in drie gelederen te fchaeren, doch dat de plaats zoodanig bezet was, dat zy Depofanten niet dan met veel moeite en vriendelyke follicitatien zich by hunne mede-Adelborften hebben kunnen voegen; waarna zy door den geweldigen aandrang geene ruimte konden krygen om zich in eenige ordre of postuur te ftellen, anders dan om zich naast elkander te fluiten.

Dat zy Depofanten alzoó eenigen tyd gebleeven zynde, het Volk achter hun te famen liep, en hun voor tegen de borst bleef ftaan, zoo dat 'er dikwyls verzocht wierd dat zy wat te rug zouden gaan. Dat daaraan door fommigen wel wierd voldaan met een of twee treden achter uit te wyken, doch dat anderen op de brutaalfte wyze zulk een verzoek beantwoordden met te zeggen: *de plaats is*

voor myn zoo goed als voor jouw, en wat wouwt
je doen; alles meede met die of diergelyke woor-
den in zin en substantie, en dat de gemelde be-
woordingen met ysfelyke vloeken vergezelt zyn
geweest. Dat de aandrang van 't Volk daarop
weder is vermeerdert en aangekomen, onder een
geroep van (*Oranje boven enz.*), zoo als de De-
pofant *Bell* ook verklaart uit het Volk te hebben
horen roepen: *Laad nou; nou moetje laaden Bli-
xems, en dan fchieten*; en daarop geantwoort
zynde, *Vrienden, wy hebben nog geen order*, daar-
op iemand uit het Gemeen heeft gezegt: *neen; zy
moeten eerst fchieten*. Dat vervolgens de Luite-
nant van *Zwyndregt* en Onder-Officieren, (zoo
als de Depofanten beiden verklaaren) op de Para-
deplaats komende; daarop het rumoer, de ver-
warring en het gefchreeuw onder het Volk fterk
is vermeerdert, en zy nog met meer ftyfhoofdige-
heid hunne plaatfen hebben willen behouden. —
Dat door eenige der gemelde Adelborften met zag-
te woorden en 't Geweer dwars houdende, wel
is getracht wat plaats te krygen, doch dat zy overal
brutale tegenftand hebben ontmoet. Dat vervol-
gens geordonneert zynde aan gemelde Adelborften
om te zien dat zy drie geleederen kregen, de De-
pofant *de Vogel* naar de gemaakte fchikking zyne
plaats heeft bekomen op de linker Vleugel van
't derde gelid, en de Depofant *Bell* in 't zelve
achterfte gelid.

Dat

Dat vervolgens het Commando komende om te laaden; 'er, terwyl het Geweer vlak genomen wierd, eene alderhevigste beweging onder 't Volk ontstond; welk Volk reeds zodanig geschreeuw had gemaakt, dat 'er geenerley Commando kon verstaan worden. Dat zy Deposanten, toen opziende, hebben ontdekt dat het voorste gelid de Sabels blank hadde, waarop zy lieden Deposanten van achteren avanceerden om hun alzoo te onderscheunen.

Dat zy daarop gewaar zyn geworden, dat iemand uit den hoop Volk was aangegreepen, met welken men worstelde, en daarop toegeschooten zynde, de Deposant *de Vogel* (zo als hy alleen verklaart) daarop zyn Geweer opligtte, in meening dat zy 'er tusſchen in moesten, doch zag hy Deposant toen, dat zulks de Dienaars der Justitie waren, die een Kaerel vast hadden, en dat het Volk, zoo hem voorkwam, aandrang om hun dien te ontzetten, waarop hy Deposant zyn best deed om dezelve ook te helpen omcingelen, en van het overige volk af te scheiden.

Dat het gedrang een weinig gestilt zynde, zylieden Deposanten (zoo als zy nu beiden verklaren) zich weder hebben geschaart, en de Deposant *de Vogel* (zoo als hy zulks alleen verklaart) op de linker Vleugel van het tweede Gelid van het eerste Pelotton geraakt zynde, gemelde Compagnie gezwenkt zynde aan het marcheeren is geraakt.

En

En verklaaren beide de Depofanten , dat zy in deeze confufie, zoo veel hun gehoor toeliet, hebben vernoomen, dat 'er een fchoot van de zyde van de Botersfloot uit het Volk is gedaan.

Dat zy Depofanten op marsch zynde, zy niet minder dan te vooren zyn gehoont, gevloekt en befchimpt, en zoo hun voorkwam beloert, als of men eene opening zocht om in te dringen.

Dat zoo wel als de aandrang door de gevelde Geweeren, met welke gemelde Compagnie aftrok, moeyelyker was, zylieden echter in het omzwenken van de Baanstraat aangevallen, en op de agterfte Pelottons geattacqueert zynde, vervolgens, zoo zy vernamen, en de Depofant *Bell* zag, van achteren het gedrang niet verminderde; dat daar op wierd gecommandeert halte te houden, en aan allen zyde front te maaken.

Dat te dier tyd de Depofant *Bell*, (zoo als hy alleen verklaart) by het zelve zwenken uit het Volk van de zyde van de vest, zoo hy Depofant moet vooronderftellen, van onderen op of onder de hand een fteen is geworpen, en dat dezelve fteen vlak tegen de plaat van zyn Port d'Epée gekreegen hebbende, hy Depofant daarop het hoofd rechtsom gedraait heeft, zynde de aandoening van de fchok zoodanig geweest, als of hy Depofant met een hamer was geflagen; — dat hy niet wetende of hy ftaan of vallen zoude van wegen den fchok, die hem door het lichaam ging, zich daarop immmediaat heeft herstelt,

stelt, als wanneer met de trom het sein wierd gegeven dat gevuurt moest worden, zoo als zulks dan toen ook voor de eerste maal uit hun lieder Corps is geschiet, en dat te dier gelegenheid zyn gebeurt de twee Schoten uit het Volk, by de Attestatie, door hem Comparant als boven gepaseert, vermelt:

Ende verklaaren zy beide Comparanten:

Dat aan hunlieden by de Exercitie gezegt en onderrigt was, dat, ingevalle zy geattacqueert mogten worden, en na 't formeeren van Quarrée door het gejuil van 't Volk geen Commando konde gehoord worden, als dan het slaan van Alarm met een Trom tot een sein zoude dienen om een algemeen en aanhoudent Vuur te maaken, tot dat een roffel met den Trom te kennen gaf dat de ordre ophield, en de slag het voorige Front weer deed herstellen.

En verklaarde de Depofant *de Vogel* alleen, dat dit Quarrée in de algemeene nood van gemelde Compagnie gemaakt zynde, de Trom als toen Alarm heeft geslaagen, en daar op uit het achterste Pelotton is gevuurt, doch dat dewyl op het voorste gedeelte geen Attacque voorviel, hy Depofant met de overige Adelborften, welke nevens hem aldaar aan de Linkerflank (van welke hy Depofant alleen kan getuigen) geplaatst waren, alleen met gevelde geweren zyn blyven staan, en niet gevuurt hebben, wyl daar geen aanval was; schoon

zy aldaar mede vaardig stonden om zich op de eerste aanval te verweeren, zoo als achter wierd gedaan.

En dat, zo ras de roffel en slag van den Trom gekomen was, zylieden zich daarop hebben herstelt, en de geweeren in hunne vorige rigting en hun Manschap in vorig front gebragt, zonder dat hy Deposant na dat Commando uit hun lieden een schoot meer heeft gehoord.

Dat hy Deposant zich mede herinnert, en al zoo hier mede verklaart, te dier gelegenheid uit het Volk, dat met hoopen by een was, te hebben hooren schieten; zynde voorts door 't verplaatfen van den Gevangenen uit het Vaandel Pelotton, als mede door het inbrengen van een tweeden Gevangenen, de Compagnie een weinig gederangeert geraakt, doch door een vaardig sluiten weder spoedig herstelt; by gelegengeid van welk derangement de Comparant *Jacob Bell*, zo als hy zulks alleen verklaart, van zyn vorige plaats afgeraakt en op de zyde van den Onder-Officier *Madry* gekomen is, terwyl de Comparant *de Vogel* (zo als hy meede alleen verklaart) by die gelegenheid zich heeft bevonden in 't eerste gelid van 't tweede Pelotton, hebbende een ander zyne plaats ingenomen, die hy ook denzelven liet. — En zynde het voorsz. derangement (zo als de Deposanten beiden verklaren) ook daaraan, zo zy meenen, toe te schrijven, dat de dienaars der Justitie tot dekking der Gevangenen meer Volks nodig hadden.

En

En verklaart de Depofant *de Vogel* alleen: dat zy alzo onder een gefladig gejuil, befchimping en uitjouwing van het Volk, voort marcheerende, onder anderen hy Depofant heeft gezien, dat zeker Kaerel, gefladig bukkende onder de gevelde Geweeren, op de Gevangenen loerde, en welke Kaerel, zo hem toefcheen, van een flegt voorkomen was; doch dat aldaar echter niets geweldigs ondernomen zynde, zy tot aan het Stadhuys zyn genadert, en na aldaar hun front weder aan alle zyden gemaakt te hebben, hy Depofant daaröp met meerder Manfchap is naar boven getrokken.

Dat de Depofanten, zo als zy beide verklaaren, alhier de post aan de Oost-Zyde op de trappen van 't Stadhuys gekregen hebbende, en met het Geweer over de leuning leggende, aldaar nog hebben moeten ondervinden, dat een hunner Adelborften, genaamt *Lion*, welke zich eerst aan 't Stadhuys op het luiden der Klok had gegeven, weigerde zyn Geweer te laden, waartoe zy Depofanten hem niet dan met veel moeite hebben gekreegen, door hem een hunner Patroonen te geven.

En verklaaren de Depofanten laatzfelyk: Dat zy op deezen post ftaande, hebben gezien, dat 'er uit het Volk, dat in de Stadhuysfteeg byeen vergadert was, en uit een hoop, die op de pothuizen over 't Stadhuys ftonden, verfcheiden fteenen zyn geworpen op het Cordön van gemelde Compagnie,

dat voor 't Stadhuys gepostceert stond, en dat een der Adelborsten, (zoo als de Depofant *de Vogel* alleen verklaart) daarop ordre is komen vragen om te Vuuren op den gemelden hoop, zoo als ook een der Onder-Officieren naar binnen gegaan zynde, ook kort daarop naar beneden is gegaan.

Dat hy Depofant dien voorfz. post bewaart heeft, tot dat zyn verfterkt geworden en vervangen door de Burger Compagnie N°. 10; als wanneer zy vryheid hebben gekreegen om onder de Hoofd-Wacht te gaan.

Gevende de Depofanten voor redenen van wetenschap, het geene voorfz. staat, zelve gezien, gedaan, gehoord en bygewoont, ondervonden of ook verrigt te hebben refpective, en al 't zelve nog wel te geheugen: voorts als in den text. Bereit zynde de vorenftaande verklaring, yder voor zoo veel zyn gedepofeerde daarby aangaat, des noods, en daartoe nader verzogt zynde, met Solemneelen Eede te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert binnen *Rotterdam*, ter praefentie van *Iſaac Smits*, en *Adrianus van Megchelen* als getuigen, die de Minute deczer, nevens de Comparanten en my Notaris, hebben ondertoekent:

Onder stond, *Quod Atteſtor*,

Was geteekent, *J. P. Beyerman*,
Not. publ.

Laa-

Laager stond.

Compareerden voor de ondergeschreevene Schepenen der Stad *Rotterdam*, *Cornelis de Vogel* en *Jacob Bell*, Depofanten in de voorenftaande Atteftatie gemelt, dewelke verklaarden onder folemneele eede, hun Depofanten afgenoomen als regt is, na dat aan hun dezelve Atteftatie van woorde te woorde was voorgelezen, den geheelen inhoud van dien, ieder voor zoo veel hem aangaat, waar en waaragtig te zyn en daar by te perfifteeren, met deeze uitzondering nogtans, dat zy Depofanten niet præcifelyk kunnen bepaalen, of de fchoot, waar van op pag 32. van de voorenftaande Atteftatie melding wordt gemaakt, is gekomen van de zyde van de Boterfloot. — Zeggende de Depofanten ieder afzonderlyk:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signatuure onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,

C. van Heusde.

Ad. J. Obreen.

Litt. C, 2. Loco.

VERKLAARING van Willem du Bois, Gerardus Mols, Christiaan de Vlieg, Jacobus van Solingen, Jacobus Melgerbach, Hendrik van Someren, Johannes Verhoog, en Anthony Homberg, *Adelborsten onder de Compagnie Burgeren N°. 9. nopens het voorgevallene op den 3 April 1784.*

Op heden den 12 April 1784. compareerden voor my *Jacob Pieter Beyerman*, Notaris publyk te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde Getuigen, *Willem du Bois, Gerardus Mols, Christiaan de Vlieg, Jacobus van Solingen, Jacobus Melgerbach, Hendrik van Someren, Johannes Verhoog, en Anthony Homberg.*

Zynde alle de Comparanten Adelborsten in de Burger Compagnie deezer Stad, gedefigneert met N°. 9. en alhier woonagtig, mitsgaders van competente ouderdom, dewelken verklaarden ter requisitie van allen den geenen, wien zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de opregte waarheid.

Dat

Dat op Saterdag den 3 deezer maand, des avonds wanneer gemelde Compagnie op haare vergaderplaatse was te famen gekomen, met oogmerk om van daar als naar gewoonte op te trekken naar het Raadhuis deezer Stad, om aldaar op hunne tourbeurt de nagtwagt te houden en waar te neemen, een zeer groot aantal Menschen zig op de gemelde vergaderplaatse bevonden.

En verklaaren de Depofanten *du Bois, Mols, de Vlieg, van Solingen, Melgerbach en Homberg.*

Dat zy, zoo veel hun aangaat, geen aandrang van Volk op de gemelde Wagt hebben gezien, of infultes tegen de Burgerwagt gehoord, maar wel dat 'er groot gefchreeuw onder het Volk is ontstaan, zoo dat zy van Commando als anders genoegzaam niets konden hooren, hebbende de Depofant *Vrehoog* ook aandrang en brutaliteiten uit het Volk tegen de Wagt gezien.

En verklaarde de Depofant *van Someren*, dat hy mede niet alleen een groot gefchreeuw en geraas onder het Volk heeft gehoord, maar ook een groot gedrang heeft ontdekt, en is ontwaar geworden.

En verklaarde de Depofant *de Vlieg* alleen, dat hy op de Paradeplaats flaande heeft gehoord, dat iemand uit het Volk tegen een der Adelborften van hunne gemelde Compagnie heeft gezegt: *ik zelve strak wel krygen met je zwarte hair*, en dat ook die Mansperfoon, hoe zeer daar toe verzogt, niet te rug is willen gaan.

En verklaarde de Depofant *Homborg* alleen : dat
zeekere Timmermans Knecht, aldaar staande, tegen
den Tambour van gemelde Compagnie zeide : *als gy
geen Hollandsche Marsch slaat, hoort gy by de Com-
pagnie niet.*

Voords verklaaren allen de Depofanten, dat zy
van het waarfchuwen van den Luitenant *van
Zwyndregt*, en het herinneren van de Publicatie
aan het Volk niets hebben gehoord, nog ook niets
gezien omtrent de bedreigingen van zeeker Mans-
perfoon, door Schouten en Dienaars der Justitie
naderhand geapprehendeert, maar wel verklaaren
de Depofanten ook niets gezien te hebben, van
het voorgevallene met den Tambour van gemelde
Compagnie, genaamt *Jacob Noël Klauser*, hoe
zeer hun zulks door anderen is verhaalt; dog heb-
ben allen de Depofanten echter uit de gebaarden
van den Luitenant wel opgemerkt, dat hy het
Volk fchuwde.

Wyders dat zy lieden, onder het staan op en het
afmarcheëren van gemelde Paradeplaats, door gee-
ne Steenen uit het Volk zyn getroffen, nog daar
mede hebben zien gooyen, als alleenlyk de De-
pofant *van Solingen*, welke verklaarde met een wei-
nig Kalk op de punt van zyn hoed getroffen te
zyn.

Dog dat (zoo als de Depofant *van Someren* al-
leen verklaart) niet hunne gemelde Compagnie
uyt de Baanstraat in de Bréeftaat gekomen zynde,
als

als toen van een Hoekhuys is gegooyt met een Steen, die voor de voeten van den Lt. van Zwyn-dragt is neder gevallen.

Voorts verklaarde de Depofant *Gerardus Mols*, alleen:

Dat wanneer door Schouten en Dienaars der Justitie zeeker Mansperfoon was gevat, het Volk aangevallen en getragt heeft den gemelden Mansperfoon te ontzetten en uit hunne handen los te rukken; dog dat zulks vrugteloos is afgeloopen, alzoogemelde Schouten en Dienaars ook toen door hunne Compagnie zyn geadfifteert geworden.

En verklaaren alle de Depofanten:

Dat zy, op de gemelde Parade of Vergaderplaats, uit het Volk niet hebben hooren fchieten.

Voorts, dat zylieden van daar met geveld Geweeren zyn gemarcheert tot aan de Baanstraat alhier, en dat geduurende dien tyd, zoo als de Depofanten *Mols* en *Melgerbach* verklaaren, wel op hunne Compagnie door het Volk is gedrongen, dog dat zy niet hebben kunnen ontdekken (zoo als de overige Depofanten zulks mede verklaaren) dat zulks zoude zyn gefchiet met oogmerk om daar door in de Compagnie te komen, als verklaarende de Depofanten zulks aan hunne zyde niet te hebben ondervonden; dog verklaart de Depofant *du Bois* een Man in het vriendelyke te hebben ge-
waarfchouwt te wyken, en daar op uit het Volk

ten antwoord te hebben bekomen: *houd dan de Snaphaanen op.*

Dat zy Depofanten aan de Baanstraat gekomen zynde, en aldaar zullende zwenken, als toen zoo als de Depofanten *de Vlieg* en *Melgerbach* vernemen gehooft te hebben, uit het Volk is gefchoten, en daar op een aandrang gevolgt zynde, wyders, zoo als nu alle de Depofanten verklaaren, door den voorfz. Officier *van Zwyndregt* halte gecommandeert zynde, vervolgens aan alle zyden front is gemaakt, dog dat egter den aandrang niet verminderende, gemelde commandeerende Officier *van Zwyndregt* een Sein aan hun Depofanten door het flaan van den Trom hebbende doen geven, eenigen van hun lieden daar op hebben vuur gegeven.

Dat zy vervolgens, hunne vorige pofitie weder op Sein van den Trom veranderende, met gevelde Geweeren en Pelottons verdeelt naar het Stadhuis zyn afgemarcheert, hebbende de Schouten en Dienaars der Justitie met hunne zoo op de Paradeplaats als in Baanstraat geapprehendeerde Perfoonen, dog van welke laafte apprehenfie zy Depofanten verklaaren niets vernomen te hebben, tuffchen beiden.

Dat zy aan het Stadhuis genadert zynde, aldaar fomnige van hun Depofanten zyn boven gebleven, te weten de Depofanten *du Bois* en *van Solingen*, dog dat de Depofanten *Mols*, *de Vlieg*, *van Someren*

ten en *Melgerbach* aan het Stadhuis hebben post gehouden.

Dat geene der vyf eerste nog ook der twee laatste Comparanten heeft vernomen, dat het Volk alvorens het vuuren door de Officieren is gewaar-schuwt, als hebbende de Depofanten *du Bois* en *van Solingen*, *Verhoog* en *Homborg* zig toen boven op het Stadhuis en de Depofanten *Mols*, *Melgerbach* en *de Vlieg* onder in het zelve bevonden, dog dat de Comparant *van Someren* die waarfchuwing wel heeft gehoord; zoo als hy Comparant ook by het afstreden van het Stadhuis heeft gezien dat met een groote Steen uit het Volk geworpen wierd, welke egter niemand gelukkiglyk heeft be-schadigt.

Dat de Depofanten *Mols*, *Melgerbach* en *de Vlieg* ten tyde van het gemelde vuuren aan het Stadhuis zig als vooren onder in het zelve bevindende, op het geroep van *overal* wel zyn uitgekomen, dog dat toen het geweld bedaart was, zoo als zy Depofanten op hunne posten staande ook hebben gezien dat door zeekeren Perfoon, hun bekend of be-noemt zynde als den Winkoper *van den Broek*, om en by het Stadhuis staande, verſcheide postuuren en Lighaams bewegingen zyn gemaakt, dog dat zy Depofanten denzelven niets hebben hooren zeggen.

Laatstelyk verklaarde de Depofant *Melgerbach* alleen:

Dat

Dat hy naby het Stadhuis verscheiden malen uit den hoop met Steenen heeft zien gooyen, dog dat hem Depofant onbewuft is, waar dezelve van daan kwamen of geworpen wierden.

Gevende de Depofanten voor redenen van wetenfchap, het geene voorfz. ftaat zelve gezien, gedaan, gehoord en bygewoont, ondervonden of ook zelve verrigt te hebben refpective, en al het zelve nog wel te geheugen, voords als in den text; bereit zynde zy Depofanten omme hunne vorenftaande verklaring, yder voor zoo veel deszelfs daar by gedepofeerde aangaat, des noods, en daar toe nader verzogt wordende, met folemneelen Eede te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert binnen *Rotterdam*, ter praefentie van *Ifaac Smits* en *Adrianus van Megchelen* als Getuigen, die de Minute deezer, nevens de Comparanten en my Notaris, hebben onderteekent.

Onder ftond,

Quod Attestor,

Was geteekent,

J. P. Beyerman.

Not. pub.

Laager ftond.

Compareerden voor de Ondergefchreeven Schepenen der Stad *Rotterdam*, alle de Depofanten in de vorenftaande Atteftatie gemelt,

melt, (den Depofant *Hendrik van Someren* alleen uitgezondert) dewelke verklaarden onder folemneelen Eede, hun Depofanten afgenomen, als regt is, na dat hun dezelve Atteftatie van woord tot woord was voorgelezen, den geheelen inhoud van dien, yder voor zoo veel hem aangaat, waar en waaragtig te zyn en daar by te perfisteeren, zeggende de Depofanten ieder afzonderlyk :

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signature onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,
C. van Heusde. *Ad. J. Obreen.*

* * *
* *
*

VER-

Litt. C. 3. Loco.

VERKLAARING *van* Cornelis Jorissen, *Lands Pasfaat onder den Corporaal Jan Bikkers, behoorende tot de Compagnie Burgeren N°. 9., nopens het voorvallene op den 3 April 1784.*

Op heeden den 12 April 1784. compareerde voor my *Jacob Pieter Beyerman*, Notaris Publicq te *Rotterdam*, en voor de naargenoemde Getuigen, *Cornelis Jorissen*, *Lands Pasfaat onder den Corporaal Jan Bikkers*, behoorende tot de Burger Compagnie N°. 9. zynde van competenten ouderdom, dewelke verklaarde ten behoeve en ter requisite van die geenen, welken zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de opregte waarheid:

Dat hy op Saturdag avond van den 3 deezer maand, de post van zyn gemelden Corporaal moeten waarneemen, op het Klokslag van tien uren van zyn Huis gaande, naar de Vergader- of Paraplaats van gemelde Compagnie, welke dien avond de Wagt moest houden, aldaar komende eene groote meenigte heeft Volks vergadert gevonden. Dat hy door den Provoost naar den Luitenant van
Zyn-

Zwyndregt, welke dien avond commandeerend Officier was, gebragt en gezonden zynde, met oogmerk, dat die hem Depofant het woord zoude geeven, alstoen door een klein Jongetje met een Stokje met Oranjecouleur Papier, agter welke zig een zeer lange Karel geplaatst had, dermaate is gedrongen, dat hy meer dan driemaal gemelden Luitenant het woord heeft moeten afvraagen, tegen wiens lighaam hy wierd aangedrongen.

Dat hy het zelve eindelyk bekomen hebbende, voorts door den zelve is geordonneert, om nu maar na zyn Post te gaan, zynde, zoo als voorz. is, aan het Stadhuis geweest. Dat hy Depofant aldaar komende, de Trappen van het gemelde Stadhuis met veel Volk heeft bezet gevonden. Dat hy dezelve meenigte zeer dikwils vriendelyk verzogt hebbende te rug te wyken, en van de gemelde Trappen af te gaan, om plaats voor de Wagt te maaken, daar in, na veel moeite aangewent te hebben, is geflaagt, hebbende sommigen uit het Volk hem te meermaalen op zyn zeggen geantwoort: *wel, mag ik hier niet staan?* — „ *en* „ *waarom is deeze plaats voor my ook niet?* — ” alles met die of diergelyke woorden in zin en substantie.

Dat eindelyk by het Luiden der Stadhuisklok een gedeelte van het Volk is afgeweeken, dog dat anderen aldaar zyn staan gebleeven, en de Compagnie hebben afgewagt. — Dat dezelve dan ook

aan het Stadhuis komende, de Wagt in een ronden Kerkel is beslooten, na dat de Gevangenen, die by hun waren, zyn naar boven gebragt. — Dat daar op een groot gedrang ontstond, waar op een meenigte Steenen uit de Steeg van de Wisselbank wierden geworpen.

Dat de commandeerende Officier *van Zwyndregt*, zig daar op by de meenigte voegende, heeft gezegt: Vrienden maakt plaats, en die 'er niet nodig heeft, gaat heen, want ik kan het niet liouden, en zal anders genoodzaakt zyn ordres tot Vuuren te geeven. Dat de meenigte zig daar aan niet floorende, gemelde *van Zwyndregt* die ernstige vermaning nog tot tweemaalē, en dus driemaalē heeft herhaalt, en met zyn gebaarden de meenigte trachten te doen afwyken; dog dat, wyl zulks al weder niet helpen mogt, daar op vuur is gecommandeert, en door de Adelborsten of wel eenige derzelven is gevuurt.

Dat kort daar op door Helbardiers en andere Dienaars der Justitie is gegrepen, en in de Deur onder het Stadhuis naar de Corps de Garde gebragt zeecker Persoon, door hun by het voorgefelde gedrang gevat: en dat hy Deposant voorts de gemelde Post niet eerder heeft verlaaten, dan na dat de Compagnie N°. 10. was aange trokken, als wanneer hy Deposant naar binnen is gegaan.

Eindigende hier meede zyne Verklaring, en geevende voor reedenen van wetenschap het geene voorz.

voorſz. ſtaat, zelve gezien, gehoord en byge-
woont te hebben, al het zelve nog wel te geheu-
gen. Bereit zynde hy Depofant, zyne hier vo-
renſtaande Verklaaring, des noods, en daar toe
nader gerequireert wordende, met folemneelen
eede te bevestigen.

Aldus gedaan en gepaſceert binnen *Rotterdam*;
ter præſentie van *Iſaac Smits* en *Bastiaan van den*
Donker als getuigen, die de Minute deezer, nee-
vens den Comparant en my Notaris, hebben on-
derteekent.

Onder ſtond,

Quod Attestor.

Was geteekent,

J. P. Beyerman.

* *

*

Laager ſtond,

Compareerde voor de ondergeſchreevene
Schepenen der Stad *Rotterdam*, *Cornelis Jo-*
riſen, Depofant, in de voorenſtaande Atte-
ſtatie gemelt, dewelke verklaarde, na dat
hem de voorenſtaande Atteſtatie van woorde
te woorde was voorgelezen, onder folem-
neelen Eede, hem Depofant afgenomen als

D

regt

):(50):(

feit is, den geheelen inhoud van dien waar
en waaragtig te zyn, en daar by te perfis-
teeren, zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Sche-
penen voornoemt deeze met onze gewoone
Signatuure onderteekent, op den 12 April 1784.

Geteekent,

C. van Heusde. Ad. J. Obreen.

VER.

Litt. C. 4. Loco.

VERKLAARING van Johannes Terbeeke, *Adelborst in de Compagnie Burgeren N°. 9., nopens het voorgevallene op den 3 April 1784.*

Wy Mr. Cornelis van Heusde en Adriaan Johan Obreen, Schepenen der Stad Rotterdam, oirconden, dat voor ons gecompareert is geweest Johannes Terbeeke, Adelborst in de Compagnie Burgeren N°. 9, zynde van competenten ouderdom, en woonende binnen deeze Stad, dewelke verklaarde, om te dienen waar en wanneer zulks van nooden zal zyn, waar en waaragtig te zyn.

Dat hy Depofant in voorfz. qualiteit zich op Saturdag den 3 April 1784, des avonds circa half tien uren, heeft vervoegt naar de Paradeplaats van voorfz. Compagnie, in de Princestraat binnen deeze Stad, om aldaar met de verdere Adelborsten van dezelve Compagnie de Nagtwacht te houden; dat hy Depofant zeer veel moeite heeft gehad, om door de meenigte Menschen, welken aldaar by elkanderen waren, op de voorfz. Paradeplaats te komen, en na veel moeite echter by zyne Meede-Adelborsten gekomen zynde, gezien heeft

D 2

dat

dat 'er een meenigte Menschen voor hun flonden, waar door de geheele Compagnie zich niet naar behooren in geleederen kon schaaren: dat door den commandeerenden Officier *van Zwyndregt*, Onder-Officieren en Adelborsten, aan dezelve meenigte (wel een quartier uur lang) vriendelyk is verzogt zich te retireeren, doch vrugteloos, dewyl, in plaats van agter uit te gaan, dezelve de geheele Compagnie uitjouwde, en op verregaande wyze hoonde en lasterde.

Dat de commandeerende Officier, ziende, dat alle zyne vriendelyke aanmaningen vrugteloos waren, aan de Schuttery ordre gaf het Geweer te vullen, te laaden en voort te marcheeren; dat hy Depofant zyn Geweer gelaaden hebbende, met dezelve Compagnie onder een continueel gefchreeuw, gedrang en laster, is gemarcheert de Princestraat door, tot in de Baanstraat, alwaar dezelve Compagnie van de Vestzyde is aangevallen.

Dat hy Depofant aldaar halt houdende, verscheidemaal heeft hooren fchieten, en gemeent heeft dat 'er een Kogel voorby zyn hoofd heen fhorde, het welk hem zoodanig heeft doen ontfellen, dat hy Depofant op den grond is gevallen, waarop hy oogenbliklyk is omfingelt geworden door eenige Mansperfoonen, welke hem, onder ysfelyke vloeken, toeriepen: *daar leit een hond van een Adelborst van N°. 9*, het Geweer ontnoomen en hem Depofant hebben mishandelt.

Gee-

Geevende hy Depofant voor reedenen van weetenfchap als in den text, zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe van der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt 'deeze met onze gewoone Signature onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,
C. van Heusde. Ad. J. Obreen.

* * * *

* * *

* *

*

Litt. C. 5. Loco.

VERKLAARING *van* Petrus
de Wael, Dirk Cornelis Scher-
mer, Gideon de Bie, Balthazar
van Gulp, enz. enz. enz. *Adel-
borsten onder de Burger Compa-
gnie N°. 9., nopens het voorge-
vallene op den 3 April 1784.*

Op heden den 9 en 10 April 1784, compareer-
den voor my *Jacob Pieter Beyerman*, Notaris pu-
blyk te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde Ge-
tuigen, *Petrus de Wael*, *Dirk Cornelis Schermer*,
Gideon de Bie, *Balthazar van Gulp W. Zoon*, *And-
ries Deutz*, *Cornelis Joukes*, *Jacobus van der
Swem*, *Pieter Cordemans*, *Arnoldus Schoncken
Junior*, *Jan Hendrik Mulders*, *Albertus Verhoog*,
Pieter Mannie, *Jacob Bell*, *Abraham Eylers*,
Simon Lans, *Johannes Jansen*, *Hendrik Vryman*,
Gerard Venroy, *Willem Fontyn*, *Cornelis de Vogel*,
Pieter Syaendregt van Duyn, *Hermanus Tomas*,
Andries Vorendonk, *Jacob Halfman*, *Cornelis van
Torenborg*, *Johan Godfried Joest*, *Elisa van Meg-
chelen*, *Jacobus Stoop*, *Johannes Vos*, *Frans Hoek*,
Jaco-

Jacobus Morel, L. E. Snoek, Jan Boerenbeker, Hendrik Maerschalk, Jacob Morell, en Hendrik Jacobus van Kleef, zynde alle de Comparanten Adelporsten in de Burger Compagnie deezer Stad, gedefigneert met N°. 9. en alhier woonagtig, mitsgaders van competenten ouderdom.

Dewelken verklaarden, ter requisitie van allen den geenen, wien zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen, daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de opregte waarheid:

Eerftelyk de Depofanten *de Wael, Schermer, de Bie, van Gulp, Deutz, Joulkes, van der Swem, Halfman* en *Mannie*.

Dat op laatstleden Saturdag den 3 deezer maand des avonds, wanneer de Compagnie Burgeren gedefigneert met N°. 9. op haare gewoone Vergaderplaats was te faamen gekomen, met oogmerk om van daar als naar gewoonte op te trekken naar het Raadhuis deezer Stad, om aldaar op hunne tourbeurt de nagtwacht te houden en waarneemen, een zeer groot aantal Menfchen zig op de gemelde Parade of Vergaderplaats bevonden; dat dezelve meenigte op de gemelde Wacht van tyd tot tyd begon aan te dringen, en dezelve, of wel de Officieren van dien, met fcheldwoorden als anders te infulteeren.

En verklaaren de Depofanten *de Wael, Schermer, de Bie, van Gulp, Deutz, Joulkes, van der Swem* en *Halfman*.

Dat daarop door den Heer *Leonardus van Zwyn- dregt*, welke als Luitenant van voorfz. Compagnie dien avond de Wacht zoude opleiden, met luid- der ftemme aan eene togevloide meenigte is ge- zegt: dat hy aan hun moest herinneren de Pu- blicatie, welke nog onlangs door myne Heeren van de Wet deezer Stad was gedaan, en hunlieden vriendelyk verzogt, dat zy van de gemelde plaatze wilden afwyken.

En verklaaren de Depofanten *Cordemans, Schon- ken, de Bie, Schermer, en de Wael*:

Dat ten tyde als voren onder anderen door zee- ker Mansperfoon uit den gemelden hoop (zynde, zoo als hun Depofanten bekend is, geweest die zelfde Perfoon, welke korten tyd daarna, door Substituut Schouten en Dienaars der Justitie dee- zer Stad is geapprehendeert geworden) meer dan door de anderen op de gemelde Wacht is aange- drongen.

Dat hy daarop door gemelden Heer *van Zwyn- dregt* verzogt zynde te rug te willen gaan, die Mansperfoon vervolgens gemelden Heer *van Zwyn- dregt* heeft gedreigt te slaan.

En verklaarden de Depofanten, *Simon Laus* en *Pieter Cordemans*.

Dat kort na gemelde voorval den Perfoon van *Jacob Noël Klauser*, zynde Tambour onder de gemelde Compagnie, zig, hoewel zonder Trom, tot adfiftentie van meergemelden Heer *van Zwyn- dregt*,

dregt, by denzelven vervoegt hebbende, door het Volk by het hair is gevat, getrokken en op den grond nedergefineeren, zynde toen door hun Depofanten ontzet geworden; terwyl de Depofant *Petrus de Wael* verklaart gezien te hebben, dat meergemelde Tambour door twee Heeren, welke hy Depofant niet zeeker wist te noemen, is ontzet, zoo als de gemelde *Jacob Noël Klauser*, hier meede compareerende, ook verklaarde, dat al het geen, ten zynen aanzien, hier vooren is gedeposeert, alzoo gebeurt en de opregte waarheid is.

En verklaaren de Depofanten *de Bie, Mulders, Schermer, Verhoog, de Wael, Mannie, Torenburg* en *van Kleef*.

Dat zy lieden ten voorgemelde tyden, en ook onder het optrekken met voornoemde Compagnie, fuccesfive uit de meenigte Volk met Steenen, Kalk of Slyk zyn gegooit, en ook nu en dan gestooten of geslaagen.

En verklaaren alle de Depofanten, uitgezondert *Venroy, Fontyn, Tomas, Deutz, Eyleis, Mulders, Verhoog, Torenburg, en Jansen*.

Dat wanneer door Schouten en Dienaars der Justitie de voorgemelde Mansperfoon was aangegrepen, het Gemeen aldaar vergadert, op de gemelde Schouten en Dienaars is aangevallen, met oogmerk om denzelven te ontzetten, en uit hunne handen te rukken, dog dat zulks vrugteloos is

afgeloopen, alzoo gemelde Schouten en Dienaars ook door gemelde Compagnie zyn ontzet en geedistceert.

En verklaaren de Depofanten, *Bell, Verhoog en Mannie*.

Dat zy op de gemelde Parade of Vergaderplaats ftaande, uit het Volk een fchoot is gedaan, dog welke zeer dof is geweest, en door hun Depofanten ter naauwer nood behoort.

Voorts allen de Depofanten.

Dat zy lieden van gemelde Parade of Vergaderplaats met gevelde Geweeren voortgemarcheert zynde tot aan de Baanstraat allier, en zulks, zoo als de Depofanten *de Waal, Schermer, Bell, Vorendonk, Schoncken, Stoop, Cordemans, Torenburg, Janfen, Morel, de Vogel, de Bie, Mannie en van Kleef* alleen verklaaren, niet dan onder een meenigte aandrang en telkens met poogingen van fomnige Liederen om in hunne Compagnie in te dringen; dat eindelyk, wanneer zy aan de Baanstraat voornoemt gekomen waren en aldaar zouden zwenken, zylieden (zoo als de Depofanten *Schoncken, Eylers, Lans, de Waal, Bell, de Bie, Cordemans, Mannie*, en *Tomas* nu weder alleen verklaaren) door het Volk zyn geattacqueert, of met Steenen of Kalk, Vuil enz. gegooit; en dat wanneer zylieden ftaande gezwenkt waren in de Baanstraat, als toen (zoo als de Depofanten *de Waal, Bell, de Bie, Mannie, Dautz, van Gurf,*

en *Cordemans* alleen verklaaren,) gezien en gehoord te hebben twee onderscheide schooten, welke uit het Volk op hun lieder Compagnie gedaan wierden.

Dat voorts de Depofant *Tomas*, door het gooyen van een Steen, zoodaanig aan zyn Hand is gekwest geworden, dat hy bloedde, zoo als hy Depofant zulks mede verklaart.

En verklaaren allen de Depofanten.

Dat op bovengemelden aandrang door den voorfz. commandeerenden Officier van *Zwyndregt* halte gecommandeert zynde, vervolgens aan alle zyden front is gemaakt, dog dat echter, den aandrang niet verminderende, gemelde commandeerende Officier een fein aan hun Depofanten, door het slaan van den Trom, hebbende doen geven, eenige van hun lieden daar op hebben vuur gegeven.

Voorts verklaaren de Depofanten *Lans, Jansen, Bell, Schermer, van Duyn, de Waal, Halfman* en *Mannie*.

Dat by de bovengemelde omftandigheid van vuuren, eenigen uit het Volk te rug weeken en afhielden, dog dat zeker Mansperfoon, welke de Depofanten *Stoop, de Waal, en Schermer* hebben gezien dat van een lang postuur was, uit den hoop heeft geroepen: *schiet maar toe, met je les Kruyt*, met die of diergelyke woorden in zin en fubftantie.

En verklaaren alle de Depofanten gezamentlyk:

Dat

Dat zy hunne voorige positie weder op sein van den Trom veranderende, uit en van de gemelde Baanstraat met gevelde Geweeren en Pelottóns verdeelt, naar het Stadhuis gemarcheert zyn, tuschen welke zig de Schouten en Dienaars der Justitie, zoo met hunne op de Paradeplaats als in de Baanstraat geapprehendeerde Perſoonen, bevonden.

Dat zy Depofanten alzoó nevens de overige Leden hunner Compagnie aan het Stadhuis genadert zynde, aldaar een halve Cirkel hebben geformeert, en in die ordre met gevelde Geweeren Post blyven houden, ter welker tyd de Officieren van hunlieder Compagnie, (zoo als de Depofanten *Joukes, Venroy, Jansen, Mannie, Maerschalk, Morel*, en *van Kleef* verklaarden gehoord te hebben,) het Volk telkens gewaarschuuwt hebben van af te wyken.

En verklaaren de Depofanten *de Waal, Cordemans, Schoucken, Joukes, Fontyn, de Bic, Jansen, Schermer, Lans, van Kleef, van Duyn, Voren-donk, Hoek, Torenburg, van Megchelen, Vos en Vryman*.

Dat wanneer de Compagnie in voorgemelde ordre aan het Stadhuis stond, 'er als toen op hunlieden, en de overige der Compagnie, van den kant van de Wiſſelbank, en dus uit de Stadhuisſteeg deezer Stad, met Steenen is gegooit, waar op door Opper- en Onderofficieren gecommandeert zynde

zynde vuur te geeven, naar de plaats van waar dezelve Steenen geworpen wierden, zulks ook is gefchiet.

En verklaaren de Depofanten van *Gurp, Schoncken, Schermer, de Waal, Fontyn en Torenburg.*

Dat na dat het gemelde vuur was gegeeven, zeeker Perfoon, welke zy Depofanten kennen of hebben hooren noemen te zyn den Perfoon van *van den Broek*, een Wynkooper alhier, zig in diverfe fterke exprefien over hunlieder handelwyze heeft uitgelaaten en hunlieden continueel befchimpt.

En verklaaren de Depofanten *de Vogel, de Waal, Bell, Lans, Fontyn en Joest.*

Dat zy voor en op de Trappen van het Stadhuys fttaande, hebben gezien, dat van de zyde van de woonplaats van den Depofant *Simon Lans*, of wel van zekeren *Lint*, aldaar wonende, van de Pothuizen met Steenen is gegooit.

Gevende de Depofanten, yder in den zyne, voor redenen van wetenfchap, het geene voorfz. ftaat, zelve gezien, gedaan, gehoord en bygewoont, ondervonden, of ook zelve verrigt te hebben reſpective, en al 't zelve nog wel te geheugen: voorts als in den text. Bereit zynde de voorenftaande verklaring, yder voor zo veel dezelfs daar by gedepofeerde aangaat, des noods, en daar toe nader verzogt zynde, met folemneelen Eede te bevestigen.

Aldus

Aldus gedaan en gepasceert binnen *Rotterdam*,
ter praesentie van *Izaak Smits* en *Jacob Smits* als
getuigen, die de Minute deezer, nevens de Com-
paranten en my Notaris, hebben onderteekent.

Onder stond, *Quod Attestor*,
Was geteekent, *J. P. Beyerman*,
Not. publ.

Laager stond,

Compareerden voor de ondergeschreevene
Schepenen der Stad *Rotterdam*, de Deposan-
ten in de voorensstaande Attestatie gemelt,
(den Deposant *Jacobus van der Swem* alleen
uitgezonderd) dewelke verklaarden onder so-
lemneelen eede, hun Deposanten afgenomen
als regt is, na dat aan hun dezelve Attestatie
van woord te woord was voorgelezen, den
geheelen inhoud van dien, yder voor zoo veel
hem aangaat, waar en waaragtig te zyn, en
daar by te perfisteeren, zeggende de Depo-
santen yder afzonderlyk:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Sche-
penen voornoemt deeze met onze gewoone
Signatuüre onderteekent, op den 12 April
1784.

Was geteekent,
C. van Heusde. *Ad. J. Obreen.*
VER.

Litt. C. 6. Loco.

VERKLAARING van Hendrik
Maarschalk, *Adelborst onder de
Compagnie Burgeren N°. 9.,
nopens het voorgevallene op den 3
April 1784.*

Wy *Johannes Hoog* en *Mr. Jan Cornets de Groot*, Schepenen der Stad *Rotterdam*, oirconden dat voor ons gecompareert is geweest *Hendrik Maarschalk*, *Mr. Kametbeking*, woonende op de Hoogstraat binnen deeze Stad, dewelke verklaarde, ter requisitie van alle de geenen die zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, de opregte waarheid te zyn.

Dat hy Depofant laatstleeden *Saturdag den 3 April 1784*, voorneemens zynde, des avonds ten half tien uren, in zyne qualiteit als *Adelborst van de Compagnie Burgeren N°. 9.* naar de ordinaire Wachtverzamelplaats agter de *Prince Kerk* zich te begeeven, tegens hem Depofant in de *Halsteeg* als meede in de *Princestraat* is gezegt: *hier donderse Vrycoorder, die Coguarde daar af*; dat voorts eenig Volk hem Depofant naar zyn Hoed, en na de daar op zynde *Coquarde* hebben getast.

Dat

Dat hy Depofant onder een geduurig geftoot en gedrang, en het zwaaijen van eenige Hoeden, vergezelt met het geroep *Oranje boven en Elfevier naar den donder*, en het bedreigen met Vuis-ten, eindelyk by de verdere Adelborsten is gekomen.

En is door den voornoemden *Hendrik Maarschalk* zyn hier vooren gedepofeerde met folcmneelen eede bevestigt, zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepe-nen voornoemt deeze met onze gewoone Signa-nature onderteekent, op den 9 April 1784.

Was geteekent,

J. Hoog. J. Cornets de Groot.

* *

*

Litt: C. 7. Loco:

VERKLAARING van Frederik Esfer, *nopens het voorgeval-*
lene op den 3 April 1784.

Op heeden den tienden April zeventien hondert vier en tagtig, compareerde voor my *Jacob Pieter Beyerman*; Notaris Publicq te Rotterdam, en voor de nagenoemde getuigen.

Monsieur *Frederik Esfer*; woonende alhier, my Notaris bekend zynde, van competenten Ouderdom, dewelke verklaarde, ter requisitie van allen den geenen, wien zulks zoude moogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de opregte waarheid.

Dat hy Depofant, als Rotsgezel onder de Compagnie N°. 9. verzogt zynde, dezelve te rangecren op Saturdag avond den 3 deezer, by die geleegenheid heeft gezien, dat op de Parade of vergaderplaats eene zeer groote meenigte Volks was toegevloeit, welke op de gemelde Wacht zodanig aandrang, dat hy Depofant werk hadde dezelve in ordre te houden:

Dat hy ter dier tyd heeft gezien, dat zeker Mansperfoon door Schout en Dienaars der Justitie wierd aangevallen en gegreepen; dat hy, hoewel

E

zon-

zonder Geweer, naast den Heer *van Zwyndregt*, als Luitenant in gemelde Compagnie, met dezelve voortgemarcheert zynde tot in de Baanstraat, onder een continueel gedrang, hy Depofant een fchoot heeft gehoord; dat hy daarop omziende, om te verneemen waar dezelve van daan kwam, als toen een tweede fchoot van de kant van de Stads Vest vernam, dat daarop het achterfte Peloton zoodanig wierd gedrongen, dat hetzelfde in een raakte, wanneer hy Depofant vernam, dat ter zelve tyd verfcheide fteenen uit de meenigte geworpen wierden, welke op hunne Compagnie aangeleit waren; dat daarop halte, en op alle zyden Front gecommandeert zynde, vervolgens op het fein van den Trom vuur is gegeven; dat de meenigte daarop afgeweeken zynde, als toen is opgehouden met vuuren, en de Compagnie weder in voorige ordre, met het gevelde Geweer, afgemarcheert is, terwyl intusfchen nog een Mansperfoon door Schout en Dienaars voornoemt is geapprehendeert, en alzoo nevens den anderen Gevangenen tusfchen beide gehouden.

Dat in het afmarcheeren naar het Stadhuis voren naar hem Depofant en den Luitenant weder met een fteen is geworpen, zonder hem echter te befchadigen, terwyl de Wacht ook, gedurende al dien tyd, zeer zwaar wierd gedrongen; dat de Compagnie aan 't Stadhuis gekoomen zynde, aldaar halte heeft gemaakt, en dat gedeelte der Offi-

Officiëren en Adelborsten, welke voor het Stad-
huis moesten post houden, in een halve Cirkel
bessoten; wanneer hy Deposant onder 't Stadhuis
ingegaan zynde, heeft gehoord, dat weeder Vuu-
ren gecommandeert wierd, waaröp hy Deposant
naar buiten is geloopen, doch dat als toen het
geweld weeder tot stilstand was gebragt.

Gevende hy Deposant voor redenen van wee-
tenschap, het geene voorfz. staat te hebben ge-
zien, gedaan, gehoord, ondervonden of zelve
verrigt, respectie als in den text; bereit zynde,
zyne hier voren gegeven verklaring des noods,
en daar toe nader verzogt wordende, met solem-
neelen Eede te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasseert binnen *Rotterdam*,
ter praesentie van *Jacob Smits* en *Adrianus van*
Mechelen als getuygen, die de minute deezes, ne-
vens den Comparant en my Notaris, hebben on-
derteekent.

Onder stond,

Quod Attestor,

Was geteekent,

J. P. Beyerman,

Not. publ.

Laager stond,

Compareerde voor de ondergeschreevene
Schepenen der Stad *Rotterdam*, *Frederik*
Esfer, Deposant in de voorestaande attesta-
tie gemelt, dewelke verklaarde onder solem-

neelen Eede, hem Depofant afgenomen als regt is, na dat hem de voorenftaande atteltatie van woord tot woord was voorgelezen, den geheelen inhoud van dien waar en waaragtig te zyn, en daar by te perfifteeren, zeggende den Depofant:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deezen met onze gewoone Signature onderteekent, op den 11 April 1784.

Was geteekent,

C. van Heusde.

Ad. J. Obreen.

* * *
* *
*

Litt. D. i. Loco.

VERKLAARING van Ca-
rel van der Creeke, *nopens het*
voorgevallene op den 3 April
1784.

Wy Mr. *Cornelis van Heusde* en *Adriaan Jo-*
han Obreen, Schepenen der Stad *Rotterdam*, oir-
conden, dat voor ons gecompareert is geweest
Carel van der Creeke, woonende op het Haagſche
Veer binnen deeze Stad, en zynde van competen-
ten ouderdom, dewelke verklaarde, om te dienen
waar en wanneer zulks van nooden zyn zal, waar
en waaragtig te zyn.

Dat hy Depofant, op *Saturdag* den 3 April
laaftleeden, des. avonds circa 9 uren, gegaan
zynde naar de *Princeſtraat*, en aldaar komende,
heeft gezien, dat de *Compagnie Burgeren N°. 9.*,
onder geleide van den *Luitenant Leonardus van*
Zwyndregt, van het *Vendrigs Logement* afmarcheer-
de; dat hy Depofant digt by den voornoemden
Luitenant met dezelve *Compagnie* meede gaande,
vervolgens heeft gezien, dat wanneer de voor-
noemde *Compagnie* den hoek van de *Princeſtraat*
om in de *Baanſtraat* marcheerde, een groot aantal
Volk agter dezelve kwam loopen, maakende een
zeer ſterken aandrang op het agterſte Pelotton van

voornoemde Compagnie; dat hy Depofant hieröp omkykende heeft gehoord, dat 'er gefchooten wierd; dat hy Depofant verder heeft gehoord, dat enig Volk, het welk voor de Wacht uitliep, onder elkanderen zig beklagde, dat daar geen Metzelaar woonde, ten einde zy steenen konden vinden; en dat hy Depofant zig kort daar op van die plaats verwydert heeft, en heen gegaan is.

Geevende hy Depofant voor reedenen van weetenfchap als in den text, zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisse der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt decze met onze gewoone Signatuure onderteekent, op den 12 April, 1784.

Was geteekent,

C. van Heusde.

Ad. J. Obreen.

* * *

* *

*

Litt. D. 2. Loco.

VERKLAARING *van* Pieter
Hodenpeyl *en* Arnoldus Ketelaar,
nopens het voorgevallene op den
3 April 1784.

Wy *Johannes Hoog* en *Mr. Jan Cornets de Groot*, Schepenen der Stad *Rotterdam*, oircon-
den, dat voor ons gecompareert zyn geweest *Pie-
ter Hodenpeyl*, *Mr. Vleeshouwer*, wonende aan
het Bolwerk, en *Arnoldus Ketelaar Jansz.*, *Mr.
Chirurgyn*, wonende op de Meent binnen deeze
Stad, dewelke verklaarden, om te dienen waar en
wanneer zulks van noden zal zyn, waar en waar-
agtig te zyn.

Dat zy Depofanten, gepasfeerden *Saturdag den*
3 deezer maand, des avonds circa half tien uren,
zynde geweest op de Gildekamer van het Slagters
Gilde, boven het Boterhuis binnen deeze Stad,
aldaar uit de Raam, dewelke uitzigt is hebbende in
de *Princestraat*, hebben gezien, dat 'er een groote
toeloop van Volk was; dat zy Depofanten hebben
gehoort, dat door een *Vrouwspersoon* een *Airtje*
wierd gezongen, het welk hun Depofanten, als
de wys niet kennende, is ontfchoten; dog dat zy
Depofanten daar van nog onthouden hebben deeze

woorden: *En ons Prinsje boven, boven; en ons Prinsje boven al*; dat zy Depofanten daar op gehooft hebben, dat hetzelfde door middel van een Fluitje van de zyde van de Princeftraat na de zyde van de Penningsbrug wierd beantwoort, voorts door een tweede, waar van het geluid kwam van de Huizen over de Princekerk, en nog door een derde van de zyde van de Botersloot, dat daar op een fterk gefchreeuw van *Hoezee* volgde, en voorts een fterke aandrang op het zelfde oogenblik, dat eenige Adelborften na de Vergaderplaats van de Compagnie Burgeren N°. 9. in de Princeftraat kwamen; dat de aandrang zoo fterk was, dat de Adelborften niet behoorlyk in de Gelederen konden komen, maar telkens uit elkanderen wierden gedrongen; dat de Adelborften, het Geweer Vlak hebbende gehouden, hebben getragt met alle mogelyke voorzigtigheid en op eene zachte wyze ruimte te maaken, ten einde te kunnen marcheeren, dan dat dit niet zynde gelukt, zy Depofanten hebben gezien, dat het Geweer voorwaards was gevelt, en voorts dat eenige Liederen de handen aan het Geweer floegen, zonder te weeten, of het hun voorneemen is geweest, het Geweer te ontweldigen, of haar zelve te befchermen; dat daar op weder *Hoezee* wierd geroepen, zoo als zy Depofanten meenen, al meede door een Vrouwsperfoon, het welk gevolgt wierd door een groot gefchreeuw, vergezelt met Fluiten; dat daar op

weder

weder een groote toeloop van Volk op de Adelborsten kwam, zoo dat zy hunne Sabels hebben uitgehaalt; dat alsdoe geroepen wierd: *Blixems Kinderen, legt je Geweeren af*; (het geen de eerste Depofant alleen verklaart te hebben gehoord,) ten einde het Volk van zig te verwyderen, en dat zy alstoen nog niets kunnende winnen, gecommandeert is te laaden; dat daar op eenige ruimte is gekomen, en dat de Compagnie alsdoen is gemarcheert, onder het slaan van Alarm.

Verklaarende de tweede Suppliant nog alleen, dat hy gezien heeft een Mansperfoon, by hem onbekent, dog die gekleet was met een wit Wambuisje of Baartje, dewelke zig vooraan stelde, en wel het meeste getragt heeft tegen de Adelborsten in te dringen, en dat hy Depofant hem voorts onder een aantal Volk heeft zien worstelen.

Geevende zy Depofanten, ieder in den zyne, voor reedenen van weetenschap als in den text, zeggende ieder afzonderlyk:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signatuure onderteekent, op den 9 April 1784.

Was geteekent,
Joh. Hoog. J. Cornets de Groot.

Litt. D. 3. Loco.

VERKLAARING van Floris
Matthysen, *nopens het voorgeval-*
lene op den 3 April 1748.

Wy Mr. Cornelis van Heusde en Adriaan Johan Obreen, Schepenen der Stad Rotterdam, oirconden, dat voor ons gecompareert is geweest Floris Matthysen, oud 42 jaaren, woonende in Katshoek even buiten deeze Stad, dewelke verklaarde, ter requisitie van alle degeenen die zulks zoude moogen aangaan, en om te dienen daarna en zoo zulks vereischt zal worden, de opregte waarheid te zyn.

Dat hy Depofant, op Saterdag den 3 April, des avonds circa 9 uren, in de Stad zynde om voor zyn Huishouden levensmiddelen te koopen, in een van de Winkels hoorde vertellen, dat 'er by de Compagnie, welke dien nagt de Wacht moest hebben, verbaazent veel Volk zou zyn. —

Dat hy Depofant, op die vertelling en enkel uit nieuwsgierigheid, zig heeft vervoecht naar de Prin-
cestraat, alwaar de Compagnie bezig was zig te
rangeeren, en aldaar zodaanigen toevloed en aan-
drang van Menfchen gezien, en een continueel
gefpeel op fluiten en gefchreeuw van *Oranje boven*

en andere uitdrukkingen meer, gehooft heeft, dat de Schutterye geen genoegzaame plaats hadde om hun te rangeeren, en niet verftaan konde wat de Officieren hun commandeerden.

Dat hy Depofant toen de Wacht in het marcheer-
ren gevolgt is, (al weeder onder een aanhoudent
gedrang en gefchreeuw van *Hoezee, Oranje boven*
enz.) tot aan de Penningbrug, alwaar dezelve
weeder zodanig gedrongen is, dat hy Depofant
veronderftellen moet, dat de commandeerende
Officier ordre tot fchieten gegeven heeft, dewyl
'er naast zyn Depofants zyde een Man, die in
den Arm gekwest was, neder viel.

Dat hy Depofant, zulks ziende, zig van daar
en een geheel andere weg, namelyk de Princeftaat
door, en de Nieuwe Markt over, heeft vervoegt
naar het Stadhuis, om aldaar de Wacht op te wag-
ten, en tot dat einde is gaan ftaan tegen de Kraam,
welke aan het Stadhuis vast is. Dat hy aldaar
weeder gezien heeft, dat, toen de Compagnie aan
het Stadhuis kwam om de Hoofdwacht te betrek-
ken, een meenigte Menfchen zig aldaar bevonden,
uit welke meenigte by continuatie gefchreeuwt
wierd: *Oranje boven, Hoezee*, en foortgelyke
uitdrukkingen; dat voorts verfcheide Mans- en
Vrouwsperfoonen (by hem Depofant onbekent)
voor de aldaar geposteerde Burgers zyn gaan ftaan
met een uitgefpreide kleeding, welke hy Depofant
tegen dezelve Burgers op een honenden toon heeft
hoe-

hooren roepen: — *schiet maar, jou Donders, je durft niet schieten, Strontjongens*, en diergelyke farrrende uitdrukkingen meer: dat hy Depofant onmiddelyk daar na een meenigte Steenen en Vuilgheid heeft zien gooijen en vallen in de Schut-terye, waaröp hy Depofant van weegens dezelve vuur heeft hooren commandeeren, het welk ten gevolge heeft gehad, dat hy Depofant zelve een Kogel door zyn Broek en Rok gekreegen heeft, welke aan hem nog een geringe wonde aan zyn Heup heeft toegebragt.

Voorts verklaart hy Depofant, dat 'er aan die Burgerwacht, zoo in de Princeftraat als aan het Stadhuis, (alwaar hy Depofant dezelve gezien heeft,) zoodaanige verregaande brutaliteiten, vexatien en lasteringen zyn gepleegt en aangedaan, dat in geval de Kogel, welke hem nu gelukkig weinig gekwest heeft, hem Depofant een wonde van meer belang had toegebragt, hy zulks aan zig zelfs te wyten zou hebben, doordien hy zig uit enkele nieuwsgierigheid in een groot gevaar heeft begeeven, dewyl 'er door den aandrang van 't Gemeen, het lasteren, fchelden en farren, aan de Wacht dubbelde reden tot fchieten en verweeren is gegeven.

Gevende hy Depofant voor redenen van wetenfchap het geene voorfz. staat te hebben gezien, gedaan, gehoort, ondervonden, of zelve verrigt, refpective als in den text; bereit zynde, zyne hier

hier vooren gegeven verklaring des noods, en daartoe nader verzogt wordende, met solemneelen Eede te bevestigen.

En is door den voornoemden *Floris Matthyfen* zyn hier vooren gedeposeerde met solemneelen Eede bevestigd; zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepen voornoemt deeze met onze gewoone Signatuure onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,

C. van Heusde.

Ad. J. Obreen.

VER-

Litt. D. 4. Loco.

VERKLAARING van Ja-
cobus van Wingerde, *nopens*
het voorgevallene op den 3 April
1784.

Wy *Johannes Hoog* en *Mr. Cornelis van Heusde*, Schepenen der Stad *Rotterdam*, oirconden, dat voor ons gecompareert is geweest *Jacobus van Wingerde*, *Mr. Paruikmaker*, woonende aan de *Lombertse Brug* binnen deeze Stad.

Dewelke verklaarde, om te dienen waar en wanneer zulks van nooden zyn zal, de opregte waarheid te zyn.

Dat op den 3 April deezes jaars 1784, wanneer de Burger Compagnie deezer Stad N°. 9. des nagts de Wacht zoude hebben; hy Depofant zig, des avonds tusschen negen en tien uren, heeft begeeven in de *Princestraat*, alwaar de ordinaire verzamelplaats der Burgeren van gemelde Compagnie is, en als toen in gemelde straat heeft gezien eene groote meeningte Volks; dat hy Depofant is gaaf staan op de floep van zekeren *Maarten Bostelman*, *Slyter*, woonachtig in dezelve straat over de voorz. verzamelplaats. Dat terwyl gemelde Burgeren verzamelden, om zig aldaar in ordre te kunnen

kunnen rangeeren, hy Depofant verſcheiden reizen uit de meenigte Volks, die daar omtrent ſtonden, heeft hooren fluiten, zingen en roepen, dat het zelve geroep beftond in *Hoezee, waar is Wiſhoff? wy zullen den Donder ophangen, geeft hem ons maar hier*; het welk ook vergezelt ging met een geduurig gefchreeuw van *Oranje boven*, en *het Vrycorps na den Donder*, en al zulke diergelyke woorden meerder in ſubſtantie. Dat wanneer gemelde Burgeren zig moeften rangeeren, dezelve zoo ſterk door gemelde meenigte Volks wierden gedrongen, dat liet hem Depofant toefcheen, dat zulks niet gemakkelyk zoude kunnen geſchieden; zonder dat door gemelde Burgeren geweld wierd gebruikt, het welk echter als toen nog niet is geſchiet, dan alleen dat door gemelde Burgeren met het vellen van het Geweer de ſterke aandrang is te keer gegaan; zynde hy Depofant, toen gemelde Burgeren aan het marcheeren waren, van gemelde Paradeplaats heen gegaan, om dat de aandrang nog zoo groot bleef.

Gevende hy Depofant voor redenen van wetenſchap als in den text; zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signature onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,

Johannes Hoog.

C. van Heusde.

VER.

Litt. D. 5. Loco.

VERKLAARING *van* Jacob
van Kal, *nopens het voorgevalle-*
ne op den 3 April 1784.

Wy *Adriaan Johan Obreen en Ewout van Son*, Schepenen der Stad *Rotterdam*, oirconden, dat voor ons gecompareert is geweest *Jacob van Kal*, woonende binnen deeze Stad, en zynde van competenten ouderdom, dewelke verklaarde, om te dienen waar en wanneer zulks van nooden zyn zal, waar en waaragtig te zyn.

Dat hy Depofant, op Saturdag den 3 April deezes jaars, des avonds, ten tyde van het optrekken der Burgerwacht, zich bevindende ten huize van de Weduwe *Lans*, op de Hoogftraat over het Stadhuis binnen deeze Stad, van daar uit de Raam van een Voorkamer heeft gezien, dat de Luitenant *Leonardus van Zyndregt*, met zyne byhebbende Manschap uit de Compagnie Burgeren N°. 9., kwam aanmarcheeren, onder een zeer groote toeloop van Menschen; dat dezelve aan het Stadhuis gekomen zynde, na voorafgaande exercitien, een gedeelte van de voorfz. Manschap het Stadhuis opging, en een ander gedeelte zig in een kring
met

met gevelt Geweer fchaarde , voor het Stad-
huis.

Dat hy Depofant vervolgens heeft gezien , dat
de voorfz. meenigte een geweldigen aandrang maak-
te tegen den Onderfchout *Plaat* , welke beneden
voor het Stadhuis ftond.

Dat hy Depofant verder heeft gezien , dat 'er
verfcheide fteenen uit de famengevloide meenig-
te wierden geworpen , en dat hier op eenige der
Adelborften fcheenen dat geweld te willen keeren,
dog hierin door een Perfoon (hem Depofant on-
bekent) wierden verhindert ; waarop hy Depofant
heeft gezien , dat een der Adelborften het Stadhuis
opging , en dat terftond daarna de Luitenant *van*
Zwyndregt , met dezelve Adelborften na beneden
kwam , en aan eenige Adelborften ordre gaf tot
Vuuren , het geene dan ook oogenblikkelyk wierd
gedaan.

Dat hy Depofant van het verder voorgevallene
niets heeft gezien , als zynde terftond weder bin-
nen 's Huis , en kort daarop heen gegaan.

Laager ftond ,

Compareerde *Cornelis Lans* , Makelaar al-
hier , dewelke verklaarde , om te dienen als
vooren , waar en waaragtig te zyn :

Dat hy Depofant , op Saterdag den 3 April
1784 , des avonds , zig bevindende ten Huize
van *D. Theodorus Schepman* , op de Hoogftraat

ter zyde van en naby het Stadhuis, van daar uit de raam van de beneden Voorkamer heeft gezien, dat de Compagnie Burgeren N°. 9. voor het Stadhuis stond, en by dezelve een zeer groot aantal Menschen; dat hy Depofant verder heeft gezien, dat uit dat groot aantal Menschen een steen' wierd opgegooit, welke onder de Adelborsten van gemelde Compagnie neerkwam, en dat hy Depofant kort daar op heeft hooren schieten.

Gevende zy Depofanten, ieder in den zyne, voor redenen van wetenschap als in den text; zeggende yder afzonderlyk:

Zoo waarlyk helpe my de God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signature onderteekent, op den 10 April 1784.

Was geteekent,

Ad. J. Obreen.

E. van Son.

* * * *

* * *

*

VER.

Litt. E. 1. Loco.

VERZOEK en BEKLAG

van Antony Sommiever, Jan
Burghard Beuning, Dammis Kok,
enz. enz., allen Burgeren en In-
woonderen van Rotterdam, aan
de Edele Groot Agtbaare Heeren
Burgemeesteren dier Stad &c.
&c. &c., nopens het voorgeval-
lene op den 3 April 1784.

De ondergeteekende Burgers en Inwoonderen
deezer Stad, wenden zig tot U Edele Groot Agt-
baare ootmoedig, als Vaders van haar, in ver-
trouwen, dat U Edele Groot Agtbaare haar in
deezen als stille en vreedzaame Burgers wel zul-
len willen asfisteeren en raad geven in een geval,
zoo zonderling, dat hetzelfde nooit wederga ge-
had heeft; als zynde in haare eigene Huizen op
den oever van Doodgeschooten te werden door de
Adelborsten der Compagnie N°. 9., en dat wel
zoo hevig, daar de meeste Lieden al waren aan
een zy geweeken, en de vlugt in de portalen en
Huizen hadden genomen, en alzoo wy hier van
verre stonden, denkende veilig te zyn, anders
geen vlugt hadden behoeven te nemen, maar nu

dat gedeelte der Burgerwacht, onverwagt en on-
gehoort als buiten haar kwartier, aan den kant
van de Baanstraat over de Pennings Brug kwam,
en zoo hebben wy, en de geenen die nog op straat
waren, in onze Huizen geweeten, om ons voor
schaade te wagten; dog hoe veilig wy nu dagten
in onze Huizen te zyn, zoo is het Schieten ons
onbegrypelyk voorgekomen, en wel zoo zonder-
ling omtrent de hoogtens en kromtens, als ware
het 'er op gemunt geweest, om verscheide Bur-
gers in haare Huizen te Kwetzen of te Dooden;
en om dit te bevestigen, zullen wy de vryheid
nemen, om Uw Edele Groot Agtbaaren dit navol-
gende op te geven.

By *Jacobus Scheffer*, woonende in de lange Baan-
straat aan de Oostzyde (en dus contrarie), als zyn-
de aan de zyde van de Burgerwacht en niet van
vooren, is een kogel over de onderdeur gekomen
door de Binnen Puy en Keuken tot op de Plaats,
terwyl wy binnen waren.

Naast aan by *Hendrik Kraal* zyn twee kogels
geschooten, een door de Voorpuy, en een door
de raam en blind, tegen de Zymuur, vervolgens
door de Binnepuy, daar de Vrouw van *Hendrik
Kraal* het Kind van haar Dogter zat te bakeren,
en maar weinig scheelde, of het Kind of de Vrouw
hadden raak geweest.

By *Danmis Kok*, ook aan de eige zyde, zyn
twee kogels geschooten in de Puybalk, en twee
te-

tegen de Muur onder het Vengfter; ware de eene wat laager en de andere wat hooger geweest, hadden de Vrouw en twee Kinderen kunnen Dood geweest zyn; aan de Westzyde van de Baanstraat by *Pieter Verlaan*, zyn vier ruiten ingefchoten op een bovenkamer, zoo dat hy zeer gekwetst is in zyn koon; by den Bakker op den hoek van de Princestraat zyn drie kogels gefchoten, een op zy door de glazen tot op de kamer; de tweede door de Voorpuyl door het Voorhuis en door de Bedfteê, waar door een Horologie-Kastje verbryzeld is; de derde in de glaze raam: by *Jan Burghard Beuning* zyn twee kogels gefchooten, een door de raam, raaks langs de Vrouw haar Hoofd, door een plank, vervolgens door een ftuk dobbelfteen en door een befchot; de tweede door een ruit boven de deur, toen door het befchot tot in de zymuur van het Portaal, vervolgens door de trap, en doe weer in het voorhuis; had de eerfte regt uitgegaan, had dezelve den Man in den hoek van den haart kunnen treffen; dan is nog een kogel gefchooten over de Pennings Brug in het kozyn van de voorkamer, had dezelve zoo wel aan de andere zyde geweest op dezelve hoogte, had *Antonie Sommier*, met zyne Vrouw en een Buurman, zynde op de voorkamer, mede al kunnen treffen.

Zie daar, Edele Groot Agtbaare Heeren, hoe-
wel wy meer omftandigheden zouden kunnen mel-

den, en het ook wel voegelyker in ootmoedigheid aan Uw Edele Groot Agtbaaren kon voorgesteld worden; dog, om maar weinig te melden, dat Uw Edele Groot Agtbaaren kunnen zien, hoe dat verscheide Burgers zouden kunnen doodgeschoten werden, en dat in haare eigene Huizen, als zyn- de het eenige verblyf, volgens het Placaat van Uw Edele Groot Agtbaaren, om zig te wagten voor schaden; dus wenden wy ons tot Uw Edele Groot Agtbaaren, als onze wettige Overigheid, die zig nooit onttrokken heeft om wettige Bur- gers, die zig stil en vreedzaam gedragen, te be- schermen en te beveiligen, en ook in dit geval wel zullen willen de ondergeteekende in haare Huizen beveiligen en beschermen, terwyl wy in deezen niets ter uitvoer kunnen brengen, ter be- scherming en beveiliging van al die ons dierbaar zyn, als alleen dat geene, dat Uw Edele Groot Agtbaaren, naar Ulieder wysheid en doorzigt, zullen gelieven te beraamen en vast te stellen, waar toe wy ook den Goddelyken Zegen over Uw Edele Groot Agtbaaren wenschen en bidden. Het welk doen de ondergeteekende Burgers.

(Is geteekent,)

*Antony Sommier, Jan Burghard Beuning,
Dammis Kok, Willem Jan Bosch, Herbert Bosch,
Jacobus Scheffers, H. Kraal, Willem Blook, Leen-
dert Blook, Hendrik van Outheusden, Dirk Kas-
seling,*

*feting, H. v. d. Poort, A. Niemyer, Huybertus
van Grevenbroek, Johannes van Bommel.*

Laager stond.

Na gedaane Collatie is deeze met deszelfs
Origineele bevonden te Accordeeren, en den
21 April 1784.

By my als Secretaris.

Was geteekent,

J. van Zuylen van Nyevelt.

Litt. E. 2. Loco.

VERKLAARING van Willem
Jan Bosch, Herbert Bosch,
enz. enz. *nopens het voorgeval-*
lepe op den 3 April 1784.

Op heden den 11 April 1784, compareerden voor my *Jacob Pieter Beyerman*, Notaris publicq te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde getuigen, *Willem Jan Bosch* en *Herbert Bosch*, woonende in één Huis op het hoekje van de Baanstraat en Princestraat binnen deeze Stad, *Dirk Kasfe-ling*, woonende aan de zuidzyde van de gemelde Princestraat, *Jan Burghard Beuning*, woonende aan de noordzyde van de gemelde Princestraat, *Johannes van Bommel*, woonende boven de huizinge van gemelden *Jan Burghard Beuning*, *Dammis Kok*, woonende in de lange Baanstraat, meede binnen deeze Stad, *Huibertus van Grevenbroek*, woonende boven de na te melden *Hendrik Krael* aldaar, *Maria van Rees*, Huisvrouw van *Hendrik Krael*, woonende aldaar, *Hendrik van Outhusden*, Mr. Timmerman, Schoonzoon van en in huis woonende by voornoemden *Hendrik Krael*, *Jacobus Scheffers*, woonende naast den gemelden *Hendrik Krael*, *Willem Block*, en *Lee-deri*

der Block, woonende in een huis meede aldaar, *Sara Kraaivanger*, Weduwe *Evert van der Poort*, meede woonende aldaar, mitsgaders *Jan Willebrandt*, woonende in de gemelde Baanstraat, dog aan de Vestzyde, en zynde de Comparanten alzoo te samen naaste of overgebuuren, dewelke allen zynde van competenten ouderdom, verklaarden, ter requisitie van de geenen, welken zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de opregte waarheid.

Eerstelyk, de Depofant *Willem Jan Bosch*, dat hy Depofant, op Saturdag avond den 3 deezer maand, aan zyn deur op zyn bank staande, ten einde naar het optrekken van de Burger Compagnie N°. 9., welke dien avond de Wacht hadde, te zien, hy Depofant dezelve Wacht ook ordentlyk voorby zyn huis heeft zien heen trekken; dat vervolgens dezelve gepasfeert zynde, hy Depofant kort daarop door een lang Persoon (welke hy Depofant voor een Adelborst uit de gemelde Wacht houd) een schoot in de hoogte heeft zien doen, — dat daar op des Depofants huis uit de omstanders vol volk geloopen zynde, en hy Depofant ook in huis gegaan zynde, vervolgens by de Wacht wel vyf à zes keeren halte heeft hooren roepen, en daar op verscheide schooten heeft gehoort, doch niet gezien.

En verklaarde de Depofant *Herbert Bosch*.

Dat hy, ten tyde als vooren, op het Pothuis van de Huizinge van zyn Depofants Vader, den voornoemden Depofant *Willem Jan Bosch*, ftande, de Burgerwacht heeft zien voorby trekken, tot op vyf à zes ryen volk na — dat hy daarop een fchoot in de hoogte heeft gehoord, en voorts tien à twaalf fchooten gezien; dat hy Depofant daarop van het Pothuis afgegaan, en in huis gegaan zynde, voorts nog verfcheide fchooten heeft gehoord, doch niet gezien.

En verklaarde de Depofant *Dirk Kafeling*:

Dat hy, ten tyde als vooren, op zyn Stoep ftande, de Burgerwacht heeft voorby zyn huis zien trekken, en dezelve nageöogt, tot dat de laafte Ry volk voor de Penningsbrug gemarcheert was. — Dat hy Depofant kort daarop heeft hooren fchieten, zonder dat hy Depofant, zoo veel hem aangaat, iets buitengewoons by of omtrent de gemelde Wacht heeft vernomen, zoo lang hy dezelve tot in den omtrek van de Baanftroat heeft zien marcheeren.

En verklaarde de Depofant *Jan Burghard Beuning*:

Dat hy de voorfz. Burgerwacht, ten gemelden tyde, met veel bevreemdinge voorby zyn huis hebbende zien trekken, daar door tot nieuwsgierigheid is opgewekt, om neevens zyne Vrouw daar na te gaan kyken, met welke hy dan ook, neevens zyne Dogter, voor de Glaazen is gaan ftaan. Dat
hy

hy Depofant alftoen heeft vernomen, dat 'er een meenigte Menfchen, zoo men zegt, als op een gepakten Haring, (denkelyk, zoo als hy Depofant meent, om eens te kyken,) aldaar voor zyne Huizinge gevonden wierden. — Dat dezelve, op het afmarcheeren van gemelde Wacht, zig op een dringende, om plaats te maaken, de Wacht zig vervolgens zwenkte en ftillftond. — Dat daarop een Kogel door de Glazen van zyn Huizinge in kwam vliegen, zoodanig dat het geen hand breed fcheelde, of zyn Depofants Vrouw had dezelve voor haar hoofd gehad; dat die Kogel vervolgens door een houten uitfteekplank in een ftuk dobbelsteen, daar men floopen van maakt, en toen in een befchot gevlogen zynde, al verder nog een tweede kogel door de bovenglazen van hun huis kwam, die door het befchot in het portaal in de muur, van de zymuur door de trap, en toen weder in zyn Depofants huis is gevlogen; en verklaarde de Depofant laatstelyk, dat, in geval hy zig op het tydftep, dat de voornoemde kogel in hun kamer kwam, aan den hoek van de haardfteede had bevonden, het ligtelyk naar zyn inzien zoude hebben kunnen gebeuren, dat hy Depofant aldaar doodgefchooten was.

En verklaarde de Depofant *Johannes van Bommel*:

Dat hy, ten tyde als vooren, leggende uit een open Raam, de Burgerwacht heeft zien voorby trek-

trekken, zonder eenig gedrang voor of naby zyn huis; dat zoodra dezelve den hoek naar de Baanstraat ware ongetrokken, alstoen een groote aandrang van Volk van agteren op de Wacht is aangekomen, en dat daar op het Volk van de Wacht zig omdraaijende, hy Depofant vervolgens onderscheide maalen heeft zien en hooren fchieten.

Wyders verklaarde de Depofant *Dammis Kok*:

Dat ten tyde al meer gemelt, wanneer de Burgerwacht de Penningsbrug af kwam trekken, hy Depofant zyne Huisvrouw heeft gewaarfchuwt, om eens te komen kyken. — Dat dezelve, met zyne drie Kinderen, in huis wel heeft gezien, dog egter niet is buiten gekomen, dog dat hy Depofant, aan zyn deur ftaande, tien à twaalf Snaphaanfchooten heeft gehoord; dat hy, op het gezigt van vuur, in huis gegaan zynde, ter zelfter tyd vyf Kogels naby zyn huis heeft ontdekt, waar van 'er twee in de Puybalk, twee onder het Vengfter, en de vyfde of laafte in de Tabaksrol voor zyne huizinge zyn geraakt; wyders verklaart hy Depofant geen gedrang van volk by de Wacht gezien te hebben, en het geen 'er by was voor niet meer dan ordinair te houden, zoodanig dat hem Depofant voorkomt, dat het niet genoeg was om te fchieten.

En verklaarde de Depofant *Huibertus van Grevenbroek*:

Dat hy, ten voorfz. tyde, geweest zynde aan huis

huis van de Wed. van den Vleeschhouwer *Donsker*, woonende aan de Penningsbrug, met derzelver Nigte of Dienstmaagd over de onderdeur lag, met oogmerk om naar het optrekken van de Wacht te zien; dat hy dezelve ziende voorby trekken, kort daarop een schoot in de Lugt, en ook schooten onder de andere Menschen heeft zien doen.

Dat daarop een oogenblik stilstand volgde, en hy Depofant zulks waarneemende, zig naar zyn eigen huis begaf, zonder dat hy verklaart, dat hem iemand daar in hinderlyk op straat was; dog dat, toen hy Depofant in huis wilde gaan, hy een Man (hem naderhand met den naam van *Bezemer* bekend geworden) op zyn trap heeft gevonden leggen, en dezelve Mansperfoon door twee Kogels was gewont.

Dat hy Depofant wyders met dien Man is in huis gegaan, en toen nog meermaalen heeft hooren schieten.

En verklaarde de Depofante *Maria van Rees*, Huisvrouw van *Hendrik Krael*.

Dat zy ten voornoemden tyde in haar huis, met haar Dogterskind van vyf weeken voor de Vuurmand zittende, haar Zoon en Dogter, die op de floep geweest waren, van buiten kwamen, en aan haar Depofante zeiden, dat de Wacht aankwam. Dat zy Depofante vervolgens met haare Dogter voor de Glazen van de Keuken is gaan staan, ziende de Burgerwacht aankomen, met veel volk

voor

voor zig. Dat haar Schoonzoon, de volgende Depofant, met haare nog ongehuwde Dogter, welke op de bank voor de deur ftonden, op het gerugt van fchieten, dat kort na het zwenken van de Burgerwacht gefchiedde, in huis kwamen loopen; en dat zy Depofante kort daar op willende gaan zitten op de Stoel, die voor de gemelde Vuurmande ftond, een kogel heeft vinden leggen; zoo als zy Depofante, en haare verdere Huisgenooten, des Zondags 's morgens nog een kogel hebben gevonden tufchen het blind en den onderdorpel van de Raam.

En verklaarde de Depofant *Hendrik van Outheusden*:

Dat hy zig met het bovenftaande gedepofeerde van zyne Schoonmoeder *Maria van Rees*, in allen deele conformeerende, daar by nog enkel verklaart, dat hy een grootte aandrang van volk agter de Burgerwacht heeft gezien.

Wyders verklaarde de Depofant *Jacobus Schefers*:

Dat hy met zyne Vrouw op zyn floep fttaande, ten tyde wanneer de Burgerwacht als vooren was gezwenkt naar de zyde van de Kipftraat, als toen daar uit heeft hooren fchieten, en dat een kogel in de binnepuy van zyn huis is gevlogen, welke, door de glaazen heen gegaan zynde, is gevallen op de plaats, welke agter aan de floot uitkomt — dog dat hy Depofant dezelve kogel niet heeft gevonden.

Dat

Dat zy, ten tyde als vooren, by het optrekken der Burgerwacht op de stoep van hunlieder huizinge hebben gestaan, en als toen uit de Wacht, die voor hun deur stond, verscheide maalen hebben hooren schieten — wyders dat zy Depofanten niet hebben gezien, dat 'er aandrang of molest aan de Burgerwacht geschiedde; dat zy vervolgens in huis zyn gegaan, en toen de Wacht hebben hooren aftrekken.

En verklaarde de Depofante *Sara Kraaivanger*, Weduwe van der Poort:

Dat zy, ten meergemelden tyde, op haar stoep staande, heeft gezien, dat de Burgerwacht voor haar huis halte hield, dat daarop de Perfoon, welke naast den Luitenant ging, zig voor over buigende, vervolgens een hevig schieten volgde, en een geschreeuw van *laaijen, laaijen, schieten maar, dat het dondert*; dat zy daar op in huis is gegaan, en naderhand nog meerder heeft hooren schieten, zeggende zy Depofante, geen gedrang by de Wacht gezien te hebben.

Eindelyk verklaarde de Depofant *Jan Wilbrand*:

Dat hy met zyn Vrouw uit de Raam van zyn Kamer leggende, om naar de Wacht te zien, vervolgens toen de Wacht in het omzwenken was, naar de zyde van de Kipstraat, als toen een hoope Menschen op elkander heeft zien dringen. Dat voorts op dat oogenblik uit de Wacht wierd ge-
vuurt.

thirt. Dat zyne Vrouw, die hoog zwanger was, op dat moment in bezwymenis is geraakt, en hy Depofant voorts de raamen heeft toegeschoven, en de blinden voor dezelve gefloten; dat hy naderhand door een horre van een der blinden ziende, alstoen heeft ontdekt, dat 'er wierd gevuurt, dog toen geene Menschen op de straat heeft gezien dan de zulken, welke vliegende in haar huis waren, of in den ingang van hetzelfde stonden, zynde by hem Depofant twee Ruiten gebroken, dog of zulks door het gemelde schieten is gebeurt, verklaarde hy Depofant niet zeker te kunnen bepalen.

Gevende de Depofanten, voor redenen van wetenschap, het geene voorfz. staat, zelven gezien, gedaan, gehoord en bygewoont, ondervonden of ook zelve verrigt te hebben respectie, en al 't zelve nog wel te geheugen: Bereit zynde de voorrenstaande verklaring, yder voor zoo veel deszelfs daarby gedeposeerde aangaat, des noods, en daartoe gerequireert wordende, met folemneelen Eede te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert binnen *Rotterdam*, ter praesentie van *Isaac Smits*, en *Adrianus van Megchelen* als getuigen, die de Minuute deezer, nevens de Comparanten en my Notaris, hebben onderteekent:

Onder stond, *Quod Atestor,*

Was geteekent, *J. P. Beyerman;*

Not. publ.

Laager

Laager stond,

Compareerden voor de ondergeschreevene Schepenen der Stad *Rotterdam*, alle de Depofanten, in de voorenftaande Atteftatie gemelt, dewelke verklaarden, onderfolemneelen eede, hun Depofanten afgenomen als regt is, na dat aan hun dezelve Atteftatie van woord tot woord was voorgelezen, den geheelen inhoud van dien, yder voor zoo veel hem aan gaat, waar en waaragtig te zyn, en daar by te perfisteeren, zeggende de Depofanten yder afzonderlyk:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signatuure onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,

C. van Heusde. Ad. J. Obreen.

* *
*

Litt. E. 3. Loco.

VERKLAARING van Gerrit
Knyn, Jonas de Wolf, Roeloff
Grootenhuis, enz. enz. *nopens*
het voorgevallene op den 3 April
1784.

Op heeden den 12 April 1784, compareerden voor my *Jacob Pieter Beyerman*, Notaris publicq te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde Getuigen, *Gerrit Knyn*, *Jonas de Wolf*, *Roeloff Grootenhuis*, *Ary Overgaauw*, *Jannetje Kortryk*, Huisvrouw van *Adrianus Verheyden* en *Hermanus Nollemans*, alle als Gebuuren, woonende aan de zuydzyde van de *Princestraat* alhier, zynde van competenten ouderdom, en verklaarden ter requisitie van allen den geenen, wien zulks zoude mogen aangaan, en om te dienen daar en zoo zulks vereischt zal worden, voor de oprechte waarheid.

Eerstelyk de Depofant *Gerrit Knyn*, dat hy op *Saturdag* den 3 deezer, zich uit zyn Vengster bevindende, de *Burger Compagnie* N°. 9. heeft zien voorby trekken, by welke de *Knecht* van *van Gorp* de voorste was, en dat dezelve al trommelende en fluitende voorby zyn huis is getrokken, en heeft hy Depofant dezelve tot aan de *Haaks*
van

van de Baanstraat na gekeeken, maar heeft, zoo hy verklaart, niet gezien dat dezelve door iemand is aangedaan of gemolesteert, en dat daar op dezelfde Wacht is aan het schieten gegaan.

Voorts verklaarden de overige Depofanten, dat zy ten tyde als vooren de gemelde Burger Compagnie, alleen uit Adelborsten bestaande, voorby hunne Huizen hebben zien heenen trekken, en dat vry en onbelemmert, en zonder eenig gefchreeuw van Volk, en zonder molest, en dat ook uit die Wacht hebben zien en hooren schieten.

Gevende de Depofanten voor redenen van wetenschap, dat zy al het voorenstaande hebben gezien, gehoord en bygewoont, en al het zelve nog wel geheugen, voorts als in den text; bereit zynde, hunne voorenstaande Verklaaringen, yder voor zoo veel deszelfs daar by Gedeposeerde aangaat, des noods en daar toe nader verzogt wordende, met eede te sterken.

Aldus gedaan en gepasfeert binnen *Rotterdam*, ter praesentie van *Isaac Smits* en *Adrianus van Megchelen* als Getuigen, die de Minute deezes, nevens de Comparanten en my Notaris, hebben ondertee kent.

Onder stond,

Quod Attestor,

Was geteekent,

J. P. Beyerman.

Not. pub.

G 2

Laager

Laager stond,

Compareerde voor de ondergeschreevene Schepenen der Stad *Rotterdam*, *Gerrit Knyn*, *Jonas de Wolf*, *Roeloff Grootenhuis*, *Ary Overgaauw*, *Jannetje Kortryk*, Huisvrouw van *Adrianus Verheyden* en *Hermanus Nolleman*s, Depofanten in de voorenftaande Atteftatie gemelt, dewelke verklaarden onder folemneelen Eede, hun Depofanten afgenomen als regt is, na dat hun de voorenftaande Atteftatie van woord tot woord was voorgelezen, den geheel inhoud van dien, yder voor zoo ver hem aangaat, waar en waaragtig te zyn, en daar by te perlisteeren, zeggende de Depofanten:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

In kennisfe der waarheid, hebben wy Schepenen voornoemt deeze met onze gewoone Signature onderteekent, op den 12 April 1784.

Was geteekent,

C. van Heusde. *Ad. J. Obreen.*

* *
*

EXTRACT

Litt. F.

EXTRACT uit de *Resolutien*
van de *Weth der Stad Rotter-*
dam, strekkende tot verbod van
Samenrottingen.

Maandag den 5 April 1784.

Ter Vergadering gecommuniceert zynde &c. en is voorts geordonneert, dat met het voorz. Detachement zal worden gezonden een Gerechtsbode deezer Stad, om aan de aldaar vergaarde Gemeente voor te leezen de navolgende Waarschouwing:

Myn Heeren van de Weth waarfchouwen en gelasten allen en een iegelyk alhier tegenswoordig, om, tot vermyding van allen fchyn van samenrotting, hoe eerder hoe beter, uit den anderen te fcheiden, en zig een ieder naar hunne Woning te begeven, en doen mitsdien andermaal herhaalen de ernftige Waarschouwing, op den 24 Maart laaftleden gedaan.

Onder ftond,

Na gedaane Collatie is deeze (voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat) met de voorz. Resolutie bevonden te accordeeren op den 11 April 1784.

Laager ftond, By my Secretaris.

Was geteekent,

J. van Zuylen van Nyevelt.

G 8

PUBLI-

Litt. G.

PUBLICATIE, van wegens de
Weth der Stad Rotterdam, no-
pens de verraderlyke attaque te-
gen eenen Adelborst van de Com-
pagnie Burgeren N°. 9.

Al zoo Schout, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad *Rotterdam* in ervaring zyn gekomen, dat, op gisteren avond, een der Adelborsten van de Compagnie Burgeren N°. 9. op eene verraderlyke wyze door een vermomt Persoon met een Mes is aangevallen en geattacqueert geworden, zonder echter gelukkiglyk denzelven Adelborst niet dan een gering kwetzuur aan de hand toe te brengen.

Zoo is 't, dat myn Heeren voornoemt, aan wie de veiligheid hunner Meedeburgeren ten hoogste ter harten gaat, by deeze beloven een Præmie van een duizend Caroli guldens, voor die geenen, welke den Dader van dit verfoeijelyk stuk zal komen te ontdekken, zoodanig dat dezelve in handen van de Justitie geraake, en van het fait overtuigt worde, zullende des Aanbrengers naam, des begecrende, worden gefecreteert: Interdiceeren en verbieden voorts wel expresfelyk en serieuusfelyk allen en een iegelyk, om ter zaake van het gebeurde

beurde op den 3 deezer, de Officieren en Adelborsten van de opgemelde Compagnie Burgeren N°. 9. op eenigerly wyze te insulteeren, en veel min feitelyk aan te vallen, op poene van als Verfloorders van de rust en veiligheid deezer Stad exemplaar en rigoureuselyk te zullen worden gestraft; als neemende Hun Ed. Groot Achtbaare gemelde Officieren en Adelborsten, by deeze, onder derzelver speciale protectie en bescherming.

Aldus gedaan en gearresteert in Collegio van de Heeren van de Weth voornemt; En (na voorgaande Klokkegelui) van het Raadhuis deezer Stad gepubliceert den 8 April 1784. Praesent de Heeren Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven*, Schout; *Hendrik van Beeftingh*, Burgemeester; *Johannes Hoog* en Mr. *Jan Cornets de Groot*, Scheepenen, (Onder stond) In kennisse van my Secretaris. (Was geteekent) *J. van Zuylen van Nyevelt*.

Laager stond,

Accordeert met deszelfs Origineel,
geregistreert in het Register der
Publication, berustende ter
Secretarie der Stad *Rotterdam*, deez-
zen 11 April 1784.

Nog laager stond,

By my als Secretaris.

Was geteekent,

*J. van Zuylen van
Nyevelt.*

*MISSIVE van wegen Heeren
Burgemeesteren der Stad Rot-
terdam, aan den Heere Raad-
Pensjonaris; nopens het voorge-
vallene op den 3 April 1784.*

HOOG EDELE GESTRENGE HEER!

Ter voldoening aan de ordres van Heeren Burgemeesteren, heb ik de eer U Hoog Ed. Gestrenge by deezen tot deszelfs informatie kennis te geven, dat 'er gisteren avond, by het optrekken van de Burgerwacht, eenige confusie in deeze Stad is veroorzaakt door eene groote meenigte van de kleine Gemeente, welke de gemelde Burgerwacht genoegzaam hebben ingeslooten; en op dezelve aangedrongen; waar op de Officier, die het gemelde Corps commandeerde, eerst eenige schooten over de Man heeft laten doen; doch zulks het beoogde effect niet hebbende gedaan, is 'er met scherp onder de geattronpeerde meenigte geschooten, waar door, zoo als men verneemt, zes of zeven zyn gekwetst, het geen die uitwerking heeft gehad, dat de meenigte uit malkanderen is gegaan.

De twaalf Compagnien vervolgens alle in de Wapenen zynde gekomen, is het na die tyd wederom

derom tamelyk ſtil geworden , doch , zoo het ſchynt , nog niet volkomen tot rust geraakt.

Dan , dewyl men niet kan vooruit zien , welke gevolgen deeze zaake verder zoude kunnen hebben , niettegenſtaande de præcautien , dewelke men hier tegen tracht te neemen ; hebben Heeren Burgemeesteren my gelast , U Hoog Ed. Geſtrenge van deezen ſtaat van zaaken kennis te geeven.

Ik hoope , dat deeze Stad en Burgerye voor alle verdere onheilen moge worden bewaart ! en heb de eer met zeer veel achting my te noemen ,

HOOG EDELE GESTRENGE HEER !

Onder ſtond ,

U Hoog Edele Geſtrenge zeer
ootmoedigen en gehoor-
zaamen Dienaar.

ROTTERDAM

den 4 April

1784.

Was geteeckent ,

H. Nederburgh,

1784.

* * *

* *

*

EXTRACT uit de Resolutien van
de Heeren Staaten van HOLLAND
en WESTVRIESLAND, in Haar
Ed. Groot Mog. Vergadering ge-
nomen op

Woensdag den 21 July 1784.

Ontfangen eene Misfivē van Schout, Burge-
meesteren en Schepenen der Stad *Rotterdam*, ge-
schreeven aldaar den 20 deezer, houdende derzel-
ver berigt, gerequireert by Hun Ed. Groot Mog.
den 15 te vooren, op de Requeste van eenige Burgers
en Ingezeetenē derzelve Stad, waar by zig heb-
ben beklagt over het onvoldoende effect der
maatregelen tot sluiting van oproerige discoursen
en beweegingen in het gemeen, en speciaal over het
den 10 deezer voorgevallene in een gedeelte of
Divisie van de Compagnie Burgeren N°. 11, en
tevens verzogt voorziening tegens de schroomelyke
gevolgen, welke uit voortgelyke beweegingen
zouden kunnen resulteren; welk Berigt, met agt
Bylaagen, daartoe specteerende, mitsgaders de bo-
vengemelde Requeste met zes Bylaagen, en nog
een Requeste van eenige Burgers en Ingezeetenē
der gemelde Stad, op den 16 deezer aan Hun Ed.
Groot Mog. gepresenteert, ten einde het daar
voor

voor werde gehouden, als of hunne Naamen op het eerstgemelde Request geplaatst waren; als meede de Requeste van *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel en Capitein eener Compagnie der Schutterye van voorfz. Stad, waar by, in het voornemen om eene Memorie, met bewyzen gesterkt, aan hun Edele Groot Mog. nader te suppéditeeren, omtrent de faiten in zyne Requeste aangeftipt, inmiddels zyne instantien voegt by de beede zyner voorfz. Medeburgers op den voet, by zyne Requeste gemelt; en nog de Requeste van een aantal Opper- en Onder-Officieren en Adelborften in de Schutterye der Stad *Rotterdam*; en eindelyk de Requeste van eenige Burgers en Ingezeetenen der gemelde Stad, meede verzoekende gehouden te worden, als of hunne Naamen op het eerstgemelde Request geplaatst waren geweest.

Waarop gedelibereert zynde, hebben de Heeren van de Ridderfchap en Edelen Copie van het Berigt met de Bylaagen verzogt, om het zelve in de Ordre nader te examineeren; als meede de Heeren Gedeputeerden der Stad *Rotterdam* Copie der Requeste van den voorfz. Vroedschap *Jan Jacob Elsevier*, om daar op te verftaan de intentie van de Heeren hunne Principaalen; en is dien onverminderd goedgevonden en verftaan, dat het voorfz. Berigt met de Bylaagen mitsgaders de bovengemelde Requesten, en de Bylaagen tot de eerfte
spec-

ſpecteerende , zullen worden geëxamineert door de Heeren van de Ridderſchap , en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot het groot beſogne , morgen te houden , en de Vergadering daarop gediend van der zelve Confideration en Advis.

Accordeert met de voorſz. Reſolution.

* * *
* *
*

BERIGT

BERIGT *der Regcering van*
Rotterdam op het beklag der Bur-
gers en Ingezeetenen aldaar over
de oproerige discoursen en bewee-
gingen, en om voorziening tegen
de schroomelyke gevolgen, daar-
uit te vreezen, enz. enz.

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

Het is niet dan met de uiterste aandoening, dat wy, in gevolge en ter voldoening aan het goedvinden van U Ed. Gr. Mog., zullen dienen van berigt, op het Request, den 15 deezer aan U Ed. Gr. Mog. overgegeeven, van wegens eenige onzer Meedeburgen en Ingezeetenen, waar by dezelveu zig beklagen over het gering en onvoldoende effect onzer maatregelen, tot sluiting van oproerige discoursen en beweegingen in het gemeen, en speciaal over het op den 10 deezer voorgevallene in een gedeelte of divisie van de Compagnie Burgeren N°. 11., en tevens verzoeken voorziening tegens de schroomelyke gevolgens, welke uit soortgelyke beweegingen zouden kunnen resulteren.

Wy zullen, Ed. Groot Mogende Heeren, ons zoo veel moogelyk tragten te weerhouden, om op

ee-

eenigerlei wyze in dit ons berigt blyken te geeven van het billyk en regtmaatig ongenoegen, waar incede wy over de gedaane demarche van de Requestranten zyn aangedaan.

Wy verkiezen liever hun door zagtmoedigheid terug te brengen, dan door verwytingen, hoe gegront mogelyk ook, nog verder van ons te verwyderen. Wy zullen daarom nalaaten, om aan U Ed. Gr. Mog. te detailleeren de ongegronde reedenen, welke moogelyk aanleiding hebben gegeven tot het misnoegen van de Requestranten, en tot het doen van een stap, waar van de Registers van U Ed. Gr. Mog. weinige voorbeelden zullen opleeveren, terwyl wy echter voor U Ed. Gr. Mog. niet kunnen noch willen verbergen, dat ons niet weinig grieft en aandoet te zien, dat een aantal onzer Burgeren en Ingezeetenen in zoo verre het billyk vertrouwen op ons schynen te hebben verlooren; dat zy, met voorby gaan en buiten kennis van iemand onzer, hebben geoordeelt hun toevlugt tot U Ed. Gr. Mog. te moeten nemen, daar wy kunnen betuigen, dat niets ons aangenaamer zoude zyn geweest, wy verklaaren zulks opentlyk en opregtelyk, dan, in zoo verre zulks met de order onzer Regeering overeenkomstig is, met veele der Requestranten meede te werken tot de bevordering en handhaaving van die goede order en ondergeschiktheid, welke in een Burger Maatschappye behoort plaats te hebben, en zon-

der

der dewelke zy niet beftaanbaar is; hoe zeer wy niet te min in het begrip ftaan, en, gelyk wy ons verbeelden op gronden van reeden en billykheid, dat het aan ons ten vollen toekomt, en geheellyk moet overgelaaten worden, om, met verwerping van alle willekeurig gezag, en met ter zydeftelling van al het geen de geëtablisfeerde order zoude inventeeren, te bepaalen de wyze, hoe zulks gevocglykst moet gefchieden; gelyk wy dan ook met recht van onze Burgeren meenen te kunnen vorderen, het geen zy, door eede verbonden, aan ons, als hunne wettige Overigheid, aan de rust en welvaart der Stad, en aan hun zelve en hunne betrekkingen verfhuldigt zyn.

Wy zullen, Ed. Gr. Mog. Heeren, uit die zelfde grondbeginzelen van moderatie, welke wy ons hebben voorgestelt, liefst niet ontvouwen, in hoe verre althans veele onzer Burgeren hunne verpligting in dien opzigte hebben uit het oog verlooren, en in hoe verre dezelve even daar door zelfs oorzaak zyn van die weinige ondergefchiktheid, welke onder ons befpeurt wordt, en mitsdien alleenlyk maar remarqueeren, dat eene byzondere famenloop van omftandigheeden, geduurende een geruimen tyd, in onze Stad oorzaak heeft verfhafft aan veele buitengewoone en onaangename evenementen, en waar door onder onze Stads-genooten hebben plaats gehad veele verdeeltheeden en onlusten, welke, uit meer dan eene reeden

voort-

voortspruitende, even daarom ook niet gemakke-
lyk hebben kunnen worden vereenigt: doch welke
pogingen 'er zyn aangewent, om die voor te ko-
men, te beteugelen en te straffen, kunnen de Re-
gisters onzer Vergaderingen uitwyzen en aan-
toonen.

Wy achten het noodeloos, Ed. Gr. Mog. Hee-
ren, dit Berigt te vergrooten met een aantal By-
laagen, die zulks zouden kunnen staaven en be-
wyzen; doch wy zyn bereit die allen ter requi-
sitie van U Ed. Gr. Mog. open te leggen. Uit
dezelven zoude ten klaarften kunnen blyken en
confteeren de oneindige moeiten, die zoo de Po-
litie als Justitie binnen deeze Stad zig, zonder
dat zulks juist altoos het Publicq is bekend ge-
weest, ter bereiking van dat heilzaam oogmerk
byna dagelyks gegeven hebben; uit dezelve zou-
den U Ed. Gr. Mog., zoo wy vertrouwen, met
geen minder verwondering, dan verontwaardiging
kunnen zien, dat zaaken, waar van men buiten
af den grootsten ophef heeft gemaakt, en waar
omtrent men niet zelden de Justitie van inactivi-
teit en ons van gebrek aan cordaetheit heeft be-
schuldigt, by regterlyk onderzoek zyn gebleeken
van geen of weinig belang te zyn; dat voorvallen
en omftandigheden, welke met de meeste fiducie
als waarheeden zyn vertelt, in publicque Papieren
voorgedragen, en als zoodanig gretig aangenomen
geworden, loutere verdichtfelen zyn bevonden;
dat

dat wederom andere facten, by gebrek aan genoegzaame en valabele bewyzen, geheel ongetraft hebben moeten worden gelaaten: Dan wy hebben het ongeluk gehad, dat de vooringenomenheid tegens ons en ons bestuur by veelen onzer Meedeburgers, zedert weinige maanden, zoo groot is geweest, dat de ongunstigste remarques, de ongegrontste vermoedens, en de onverdientste en haatlykste uitdrukkingen en insinuatien het loon zyn geweest van onzen welmeenenden en aanhoudenden arbeid. Het is 'er dan zoo verre van daan, Ed. Gr. Mog. Heeren, dat wy het vermoeden zouden verdienen, zoo als de Requestranten zulks niet onduister willen doen voorkomen, van onschuldig te hebben gemaakt aan een verzuim van genoegzaame vigilantie voor de rust en veiligheid van onze Ingezeeten, dat wy ten plegtigste kunnen betuigen, ten dien opzichte altoos te hebben gehandelt volgens het licht van ons geweeten, en ten meesten nutte onzer Burgerye; en dat wy vuuriglyk wenschen geïnformeert te mogen worden, waar, wanneer, en by wat gelegenheid zoodanig verzuim zoude hebben plaats gehad; want wy kunnen U Ed. Gr. Mog. verzeekeren; dat de Justitie, hoe zeer by publicque Geschriften gehoort en gesmaat, binnen onze Stad gestadig, en zoo veel de operatieve administratie van dezelve althans toelaat, zoo veel mogelyk waakzaam en werkzaam is geweest, en dat aan het Hoofd van,

dezelve zig zeedert byna zes jaaren vindt geplaatst een Regent, van welken wy, in onze betrekking als Burgemeesteren en Scheepenen, de volloedigste getuigenis kunnen geeven, van, in zoo verre ons zulks bekend is, dien moeiljyken post, in een allrongunstigsten tyd, met zoo veel cordaatheid en eerlykheid, als belangeloosheid en waarlyk welmeenenden yver, te hebben waargenomen, en alsnog waarneemt, en mitsdien geenzints verdient de verregaande en atroce calumnien, waarmede zyn Perfoon, zyne verrigtingen en zyn bediening dagelyks worden bezwalkt.

Dan, Edele Groot Mog. Heeren, daar, door de aanhoudende periodique Papieren, de Regearing deczer Landen, en inzonderheid die van onze Stad, verregaande gehoont, en de Ingezeetenen aangezet worden, om zig van hun gezag te onttrekken; daar de Regenten als meinedigen afgeschikdert, en hunne besluiten, of bespot, of verfinaat worden, is het niet te verwonderen, dat zulks oorzaak geeft tot verregaande licentieuse discoursen, welke niet alleen onder de finalle Gemeente onzer Stad, maar ook veel al onder de notabelste Burgeren gevoert en gehouden worden. En, nadien wy aan dezelve voor een groot gedeelte toefchryven de onlusten, waarmede wy althans te worstelen hebben, neemen wy, Edele Groot Mog. Heeren, de vryheid, by dit ons Berigt op de instantelykste en serieuste wyze U Edele Groot Mog. te bidden

en

en te smeeken, om, door hoogstderzelver tydigé voorziening in deeze, een totaalen ondergang en eene geheele vernietiging van een der niet onaanzienlykste Leden Uwer Ed. Groot Mog. Vergadering te willen voorkomen.

Want, Edele Groot Mog. Heeren, wy kunnen niet ontveinzen, dat wy zelfs aan de gevolgen van de teegenwoordige zoo algemeene licentie in veelen opzigten moeten toeschryven, dat de Requestranten de vryheid hebben durven gebruiken hun Adres onder het oog van U Edele Groot Mog. te brengen; immers hadden wy moeten denken, dat een verzoek van dat gewigt, waar door een integreerent Lid van U Edele Groot Mog. Souveraine Vergadering voor zyne Meede-Leeden op de allergevoeligste wyze wordt ten toon gestelt, en waar van de voorbeelden nauwlyks voor handen zyn, zoude zyn verzelt geweest van de éclatantste en frappantste bewyzen van pligtverzuim, weigering van regt, pleging van de hoogste onregtvaardigheid, of dat het zelve zoude zyn ingeleevert by gelegenheid van een allereminentst en allerdringentst gevaar; en daar 'er niets van die natuur wordt aangeroert, zouden wy immers, steunende op de bekende wysheid en regtmaticheid van U Edele Groot Mog., met regt by dit ons Berigt kunnen vorderen, dat het verzoek der Requestranten als een temeraire demarche wierd aangemerkt en gewezen van de hand.

Dat 'er tumultueuse beweegingen in onze Stad zyn voorgevallen, en dat de gewenschte eendragt deszelfs zetel nog binnen onze Muuren niet heeft gevestigd, zulks, Edele Groot Mog. Heeren, is maar al te zeer bekend; en, zoo als wy reeds hebben aangemerkt, onder anderen veel al toe te schryven aan de publyque Geschriften, die het zaad van verwarring in onze Stad gezaait, en het vuur van tweedragt aangefloekt hebbende, dezelve nog steeds onder ons onderhoudt, en onderhouden zal, zoo lang daar in niet door U Edele Groot Mogende efficiensfelyk zal worden voorzien.

Nog onlangs hebben wy daar van de bittere ondervinding gehad, met de ter Wacht trekkende Burgeren van de Compagnie N°. 11.; eene gebeurtenis, waar van U Edele Groot Mog. genoegzaam onderrigt zyn door de Attestatien, by de Requestranten geproduceert, en waar aan wy dan ook de vryheid zullen gebruiken ons te refereeren.

En terwyl wy meenen, dat de Policie en Justitie in deezen zig hebben gestelt buiten alle reproche, zullen wy, ten bewyzen hier van, ons de eer geeven van U Edele Groot Mog. te suppliciteeren, zoo de Rapporten der Officieren van gemelde Compagnie aan ons gedaan, als alle de information en bewyzen, welke door ons Collegie van Justitie in die zaak zyn ingewonnen en gerequi-

quireert; uit dewelke het U Edele Groot Mog. zal consteeren en blyken, dat de commandeerende Officier en Drilmeester, een aantal Burgeren, gelyk ook de Depofanten in de Atteftation, by de Requestranten overgelegd, vermeldt, mitsgaders de beleedigde Perfoonen zelve, alle onder eeden hebben verklaart, dat zy niemand van de geen, welke aan de gemelde confufie hebben deel gehad, noch by naame, noch van aanzien kennen, of in ftaat zyn eenige kennelyke befchryving van dezelve te kunnen geeven.

Wy hebben dan, dewyl alle de navorfchingen der Justitie, hoezeer dezelve ten fpoedigfte en met allen ernft zyn gedaan, vrugtelooft zyn geweest, getragt, door het belooven van eene aanzienelyke praemie, de Autheurs en Daaders van die fchandelyke daad te ontdekken, en ten fine voorfz. zelfs, onder het welneemen en de goedkeuring van U Edele Gr. Mog., de impunitieit toegezeft aan die geen, die eenige derzelver zyk koomen aan te brengen; gelyk U Edele Groot Mog. uit de Publicatie, op Saturdag laaftfleeden by ons gedaan, welke wy de eer hebben hier neevens by te voegen, zullen kunnen zien.

Doch, fchoon wy dien fchandelyken toeleg ten hoogften verfocijen, en het ver van ons is, dat wy op eenigerley wyze dezelve zouden trachten te verminderen, fchynt het egter, dat die ftrafbaare daad zig bepaalt heeft alleenlyk by het Wagivolk,

en in zeer weinige minuten is afgeloopen, zonder dat eenig uiterlyk nadeel aan de gemeene rust en veiligheid daar door directelyk is toegebracht, waarom dan ook, hoe allezins strafbaar en zorglyk dit werk op zig zelve geweest is, de vrees der Requestanten, als of door dit geval voor altoos de rust en veiligheid uit onze Muuren was gebannen, ons niet voorkomt in allen opzigten gegront te zyn, zoo min als wy kunnen toestaan, dat door het wangedrag van een klein gedeelte eener Compagnie, voor de Requestanten zoude verdweenen zyn de hoop, welke zy hadden gevestigd op den arm der gewapende Burgery.

Want, daar nog elf Compagnien Burgeren zig in onze Stad bevinden, vermeenen wy, dat aan den welberaaden yver en braave denkwyze van een groot aantal gehoorzaame en welmeenende Burgeren, wien het welzyn der Stad niet onverschillig is, zoude te kort gedaan zyn, indien men den arm der gewapende Burgerye onzer Stad wilde afmeeten en bepaalen by een geringen en min aanzienlyken hoop, welke gelegenheid heeft gegeven tot dit voor ons zoo grievent Adres.

Wy mogen echter, Ed. Gr. Mog. Heeren, niet verbergen, dat, schoon wy met de Requestanten moeten erkennen, dat eene gewapende Burgerye de sterkste toevlugt is der Regeering tot beteugeling van alle strafbaare desordres en onderneemingen, en schoon wy ook verklaaren, op dien ster-

ken

ken arm altoos ons onbepaalt vertrouwen te hebben gestelt, gelyk wy zeer dikwils van derzelver bystand de gewenschte uitwerkzelen hebben mogen ondervinden, dat echter eenige onzer Compagnien thans niet zyn geconstitueert in dier voegen, dat wy ons geheellyk by onverhoopte toevallen, zonder hulp en meedewerking van andere Compagnien, op dezelve zouden kunnen verlaaten.

Wy laaten al weder aan het nadenken over van die geenen, welker voorbeelden en invloed hier toe niet weinig aanleiding hebben gegeven, in hoe verre zy aan hunne verpligting, aan hunnen duurgezwooren eed, en aan hunne betrekkingen in deezen hebben voldaan, en geeven zulks ter hunner verantwoording aan den Kenner van Harten en Nieren over, terwyl wy voor ons gerustelyk durven betuigen, niets te hebben nagelaaten, op allerley wyze, by alle gelegenheid en in alle omstandigheeden, dien sterken arm nog zoo veel mogelyk te versterken, en getragt in staat te stellen, om des noods de Regten en Privilegien deezer Stad, welke ook de hunnen zyn, efficaaciefelyk voor te staan, te beschermen en te beveiligen.

Dan, hoe onze welmeenende pogingen ook hier in zyn geslaagt, wyzen de kleine Wapenschoouwen en Exercitien uit, die door ons, geduurende deeze maand, van tyd tot tyd, ter aanmoediging van

den zoo nuttigen Wapenhandel zyn aangelegt, en welke in verscheide Compagnien, door de afsentie van veele Officieren en der gegoedste Burgeren, byna gansch illusoir worden gemaakt.

Vergeest ons, Ed. Gr. Mog. Heeren, den uitstap, dien wy in deezen gemeent hebben te moeten doen; wy hebben zulks nodig geoordeelt, om aan U Ed. Gr. Mog. te toonen, hoe de waare veiligheid onzer Stad, waar door de rust geboren wordt, en die wy voornaamelyk oordeelen meede te bestaan in de welgeoeffentheid van onze geëtablisceerde en geprivilegeerde Burger-Compagnien, door ons in geen en deelen wordt nagelaaten of verzuimt.

En hier meede toetreedende tot de door de Requestranten aan U Ed. Gr. Mog. verzogte efficiëuse voorziening en naspeuring der sources, waar uit de onlusten in onze Stad zyn ontstaan; zoo neemen wy de vryheid U Ed. Gr. Mog. te declareeren, dat wy ons oordeelen te bevinden, niet in dat eminent en presant gevaar, het welk éene efficiëuse voorziening volstrektelyk zoude vereischen, nadien de laatstvoorgevalle confusie geene nadeelige gevolgen voor de publicque rust tot nog toe heeft veroorzaakt, en wy daarenboven ons zeer verzeekert houden, dat hoe zeer wy wenschten, dat in diverse onzer Burger-Compagnien heerschte meerder ondergeschiktheid en goedwilligheid, dezelve echter daar latende alle denkbeel-

beelden van misnoegen, zig, in geval van oproerige bewegingen, spoedig onderling zouden vereenigen, en zoo als hun Schutters eed meebrengt, met gemeene kragten zouden helpen weeren allen overlast, geweld, dadelykheid en ongehoorzaamheid.

Dan, hoe zeer wy U Ed. Gr. Mog. kunnen verzeekeren, (zoo wy in de nauwkeurigste infor-
matien eenigzins kunnen en mogen berusten) dat voor het tegenswoordige alles wederom binnen onze Stad in eene uiterlyke rust en stilte is, en wy geenzins redouteren eenige kwaade gevolgen van de laatstvoorgevallene confusie, kunnen wy echter, daar wy, zoo als het Adres der Reques-
tranten uitwyst, zoo veele bewyzen van ongenoe-
gen, zelfs onder onze voornaamste Burgeren be-
speuren, met geene mogelykheid voorzien, welke onverwagte en onverhoopte evenementen de zoo gewenschte rust op nieuws wederom zouden kun-
nen flooren, waarom wy dan ook, ons verzeek-
kert houdende van het aanbelang, het geen U Ed.
Gr. Mog. stellen in de tranquilliteit onzer Stad,
ter geruststelling van U Ed. Gr. Mog., en om alle nieuwe reproches en verwytingen voor te ko-
men, met concurrentie van de Vroedschap onzer
Stad, de toezending van zoodanig een aantal
Troupes verzoeken, als ter onze hulp en by-
stand, ten fine voorz. genoegzaam zal worden
geoordeelt.

Het finert ons, Ed. Gr. Mog. Heeren, dat wy op de kragtadige hulp onzer gewapende Burger-Compagnien al ons vertrouwen behoorden te kunnen stellen, dat wy ons in de omftandigheid gebragt zien, van de veiligheid onzer Stad en de autoriteit onzer Regeering door gewapent Krygsvolk te moeten bewaaren en maintineeren; dan wy vleyen ons, wanneer de gifting der gemoederen van veele onzer gegoedfte en achtingwaardigfte Burgeren zal bedaart en opgehouden zyn, dat de blaam desweegens aan ons niet zal worden geweeten.

Wat voorts en eindelyk betreft het ontdekken der geheime aanblazingen en sources, waar uit grootelyks de onlusten binnen onze Stad zouden zyn ontstaan, en welker ontdekking, zoo de Requestranten vertrouwen, met niet veel moeite zoude kunnen gefchieden; wy durven van de billykheid en regtvaardigheid van U Ed. Gr. Mog. gerustelyk verwagten, dat U Ed. Gr. Mog. ten dien opzigten de Requestranten naar ons zullen gelieven te renvoyeeren; terwyl wy geen tyd te kostelyk, geen moeite te groot, geen onderzoek te penibel en te omflagtig zullen aanmerken, om niet alleen die importante ontdekking, oorsprong van alle de onheilen onzer Stad, op alle mogelyke wyze te bevorderen, maar ook de Autheurs van dien, wie die ook zy, rigoureuſelyk te ſtraffen. Wy ſtellen te veel belang, Ed. Gr. Mog.

Heeren,

Heeren, in de rust onzer Stad, om niet te verlangen en te reikhalzen naar de ouvertures, die de Requestranten, op ordre en last van U Ed. Gr. Mog. daar van aan ons zullen doen toekomen.

Waar meede,
Wy vertrouwen aan de beveelen en het goedvinden van U Ed. Gr. Mog. voldaan te hebben, terwijl wy, steeds biddende voor den voorspoed van Hoogstderzelver Regeeringe, U Ed. Gr. Mog. in de protectie Godes aanbeveelen en blyven.

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

Onder stond,

Uwer Edele Gr. Mog. onder-
daanige Dienaaren,

Schout, Burgemeesteren
en Schepenen der Stad
Rotterdam.

Laager stond,

ROTTERDAM

den 20 July

1784.

Ter ordonnantie van
dezeive.

Was geteekent,
J. v. Zuylen v. Nyevelt,

* * *
* *
*

RAP-

RAPPORT van Johann. Mart.
Schermers, *oudste Sergeant van*
het eerste Quartier van de Bur-
ger Compagnie N°. 11, nopens
het voorgevallene op den 10.
July 1784.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

De Ondergeschreeven, als Sergeant van het eerste Quartier van de Compagnie N°. 11., onder Commando van den Luitenant-Colonel, den Wel-Edelen Manhaften Heer Mr. *Joan Gerbrand van Microp*, neemt de vryheid, aangaande het geene op laatstleeden Saturdag avond den 10. July, by geleegenheid, dat het voorfz. eerste Quartier de Nagtwacht zoude gaan betrekken, by het zelve voorgevallen is, aan U Edele Groot Achtbaare schriftelyk te rapporteeren:

Dat de Ondergeschreeve, met en beneevens zyne twee Meede-Officieren, na dat aan hun al-voorens door den Drilmeester *Rulach* berigt was, dat de Wachtparade in ordre was, uit het Vaandrigs Logement zyn gekomen, (dat gehouden wordt ten huize van een der Adelborsten, genaamt *Evert Lagemans*, woonende aan de Draaibrug by

de Beurs deezer Stad) om de Compagnie te commandeeren, en dezelve naar het Stadhuis te geleiden, en de Ondergeschreeven zig aan het hoofd van voorfz. Compagnie plaatzen zoude, aldaar vernoomen heeft, *dat zig eenige Rotsgezellen, tot dezelve Compagnie behorende, en welkers Naamen by den Ondergeschreeven onbekent zyn, en wiens getal de Ondergeschreeven niet zeeker bepaalen kan, maar naar hem toefcheen in ruim een Man of twaalf bestaande was, hun geplaatst hadden aan het voornoemde hoofd, en zulks voor de aldaar praesent zynde Adelborsten, aan hun door den Provoost is verzogt, om na derzelver plaatze te gaan, zylieden, in plaats van aan dat verzoek te obedieeren, aan denzelven met zwaare Vloeken op de brutaalste wyze hebben geantwoort: dat zy zulks niet van voorneemens waren te doen; dat eerst de zwarte Cocardes af moesten, of dat zy 'er die zelf afhaalen zouden.*

Dat de Ondergeschreeven vervolgens resolveerde om de Compagnie te commandeeren en af te trekken, als van gedagten zynde, dat door zulks te doen, het voorfz. kwaadaartig, en tegens het aan hun gedaane verzoek weigerende, en in de Compagnie zig oproerig vertoonende Rotsgezellen van hun voorneemen zouden afzien, welke voorfz. Commando door den Ondergeschreeven verrigt zynde, de Adelborsten zig voor aan geplaatst hadden, en denzelve met de Compagnie een weinig

voort-

voortgemarcheert zynde, en wel tot even over de gemelde Draaibrug, is gebeurt, dat voornoemde Rotsgezellen van ter zyde tusfchen de Adelborsten ingedrongen hebben, de Wacht in disordre gebragt hebben, en den Adelborst genaamt . . .

. . . . *Giele*, welke een zwarte Cocarde op zyn Hoed had geplaatst, niet ontzien hebben om op de brutaalste wyze aan te vallen, en door die verregaande insolentien en tumultueuse handelwyze de geheele Compagnie verftrooit te maaken.

Dat na dat de voornoemde Adelborst . . . *Giele*, occasie gekreegen hebbende door de assistentie van eenige andere Rotsgezellen, welke den voornoemden Adelborst uit de handen van deszelfs Aanvallers verlost, (als kunnende door de praesent zynde Adelborsten, welke ten getalle van zeeven Perzoonen waren, en dus van geene de minste defensie konden zyn, tegens zoo een hoop Kwaadwillige en in haar eigen boezem vroetende Dwingelanden, en te meer, dewyl de Compagnie in zoo een desolaaten toestand gebragt was, aan hunnen mede-Confrater eenige assistentie worden toegebragt) om te retireeren, de Ondergeschreeven weder de marsch gecommandeert heeft, en in een zeer groote wanorder met de Compagnie gemarcheert is tot aan het Stadhuis, en aldaar halt gehouden hebbende, is de Manschap in ordre boven getrokken, en is verder geduurende dien tyd, dat de Wacht zig onder het Stadhuis

huis bevonden heeft, alles in de geschikfte ordre geweest en gebleeven.

De Ondergeschreeven zal hier meede zyn Rapport eindigen, met eerbiedig verzoek en in dat vast vertrouwen zynde, dat door U Edele Groot Achtb. wegens het hier voor gementioneerde efficiacieuselyk zal worden voorzien, en de schuldigen volgens het zestiende en zeventiende Articul van de Ordonnantie op de Burgerwacht gëmanceert, zullen worden gestraft, als neemende den Ondergeschreeven de vryheid aan U Edele Groot Achtb. by deezen te declareeren, dat hy niet gaarne weder met eene Compagnie, waar in zoodaanige oproerige en tumultueuse Manschappen worden gevonden, en waar van men anderfints, in geval van nood, volgens hun pligt assistentie en hulp zoude verwagten, en waar aan de rust en veiligheid van de Ingezeeten den deezer Stad toebetrouwt is, in tegendeel hun eigen Corps aanvallen, en door zoo een gedrag niet meer waardig zyn als Schutters onder eene Compagnie plaatze te hebben, zoude optrekken.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Onder stond, U Edele Groot Achtbaarens gehoorzaame en onderdaanige Dienaar.

Was geteekent,	<i>Joh. Mart. Schermers</i> , oudste
ROTTERDAM	Sergeant van het eerste
den 13 July	Quartier van de Compagnie
1784.	Nº. II.

On

Onder stond ,

En heeft de voornoemde *Johannes Marti-*
nus Schermers, nader onderhouden zynde,
gedecclareert, geene van de Lieden, in zyn
Rapport vermeldt, welke hy heeft hooren zeg-
gen, dat de zwarte Cocardes van de Hoeden
af moesten, of welke in eenige maniere aan
de confusie hebben deel gehad, te kennen,
het zy by naame, het zy van aanzien, of in
staat is dezelve te kunnen designeeren, direc-
telyk of indirectelyk, en zulks met solem-
neelen Eede bevestigt; zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

Aetum den 16 July 1784. Praesent alle de
Heeren, demtis de Heeren *de Groot* en *Ram.*

Onder stond; *In kennisfe van my.*

Geteekent, *A. W. Beelaarts.*

Onder stond ,

Accordeert met deszelfs Orig-
neel, den 20 July 1784.

Coll.
Van Meekeren.

By my als Secretaris,
Was geteekent,
A. W. Beelaarts.

RAPPORT

RAPPORT van Pieter Verftap
Junior, nopens het voorgeval-
lene op den 10 July 1784.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

De Ondergeteekende heeft de eer, in gevolge de gerespecteerde ordres van U Edele Groot Achtbaaren, te berigten het navolgende:

Uit het Vendrigs Logement voor het Front koomende; ontmoette ik meerder Aanichouwers dan naar gewoonte, zoo dat ik my genoodzaakt vond, digter dan wel behoorde by den commandeerenden Officier te gaan staan: weinig Rotsgezellen zag ik gefchaart, doch zag 'er eene groote meenigte daar onder, met Bajonetten op de Snaphaanen, zydlings uit voor het Front en verwart onder elkander; zoo dra de commando begon, hoorde ik gemompel, en zag aandrang; vervolgens werd 'er gefchreeuwt, verzelt met de heevigfte vloeken, *wy vooraan, dring maar in.* Den Officier beginnende te marcheeren, drongen die Rotsgezellen, welke niet op de Wacht getrokken waren, met geweld tusschen my en de Adelborften in, schreeuwende *hier hier, wy voor aan*, en bragten my bui-

ten de mogelijkheid om door te marcheeren. Ik bleef Post houden, doch zag toen de Snaphaanen verwart onder den anderen, en bemerkte, dat men handgemeen was. Hier op ontstond een verwart geroep van vlugten, en daarop kwamen 'er etlyke Rotsgezellen en de gantſche meenigte Aanschouwers op my aandringen, bragten my buiten postuur, flingerden myn Zydgeweer voor myn voeten, en drongen het zelve uit de ſchalmen. Het Vendel voor de Borst in de hoogte houdende, was ik op het punt van het te moeten loslaten, toen het my ontnomen werd; echter (gelyk my daar na bleek) door een braaf Rotsgezel, *Flip Dammers*, die zegt zulks gedaan te hebben, om dat 'er naar gegreepen wierd. — Vervolgens werd ik in het huis van *Maas* gedrongen, begaf 'er my echter zoo ſpoedig mogelijk weeder uit, en nam op nieuws het Vendel over.

Niemand dan den voornoemden Rotsgezel by my van het Corps ziende, en nog een verwarden aandrang van Volk in de Steeg zynde, trok ik het Zydgeweer tot beetere beſcherminge van het Vendel, en kwam tot op den hoek van de Hoofdfteeg. Hier door de terugloopenden informatie krygende, dat alles nog in verwarring was, en geene behoorlyke adſſtentie by my zynde, bragt ik het Vendel (niet weder het zelve durvende wagen) aan myn Huis, doch begaf my onmiddelyk naar

de Compagnie, welke ik voor het Stadhuis in Geleederen geschaart ontmoette.

Dit gepasfeerde, gevoegt by de wanordens, welke ik Ondergeschreeven te vooren in de Compagnie gezien hebbe, dit alles noodzaakt my U Wel-Ed. Gr. Achtbaare by deeze te verklaren; dat ik, uit hoofde van gebrek aan genoegzaame veiligheid voor myn eigen Perzoon, niet weeder my met eenig nut onder het Corps kan vervoegen, en uit dien hoofde U Ed. Groot Achtbaare reverentelyk verzoeken, my te ontslaan van alle zoodaanige diensten, welke anderzints met regt van my konden gevordert en verwacht worden, en my, door eene demissie als Officier uit de Burgerwacht, te beveiligen voor alle onheilen, die my anderzints door de woede eener toornelooze meenigte in myn Perzoon en Goederen zouden kunnen overkoomen.

De Ondergeschreeven zou zig nimmer van zyn Post ontlagen verzogt hebben, indien 'er eenige aanval van buiten op het Corps ware geschiet; doch nu de ongereegeltheid en de aanval uit den boezem van het Corps zelve is voortgekomen, zoo achte ik my zelve niet meerder veilig, noch het Corps geschikt om eenig nut of veiligheid aan de Burgerye te verschaffen. Te meer nog vind de Ondergeteekende zig tot deeze verklaring gedrongen, daar niet alleen van tyd tot tyd minder Adelborsten zyn te Wacht getrokken, maar

ook die weinige, welke by het bewuste voorval zyn geweest, hem gebleeken is voorneemens te zyn, zig meede by volgende Wachten te zullen absenteeren.

De Ondergeteckende vertrouwt hier meede aan de intentie van U Edele Groot Achtbaare voldaan te hebben, en heeft de eer zig verschuldigt te noemen,

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Onder stond,

ROTTERDAM

den 13 July

1784.

U Edele Groot Acht-

baare ootmoedigen

Dienaar.

Geteckent,

Pieter Verflap, Jun.

Laager stond.

De Ondergeschreevene verklaart, op requisitie van de Edele Achtbaare Heeren Officier en Scheepenen deezer Stad, dat by hem niet bekend zyn, noch in naam, noch in perfoon, noch van uiterlyk aanzien, eenigen dier geenen, welke aan de feitelykheden booven gemelt schuldig zyn, veel min dezelve in eenig opzigt te

te kunnen defigveeren ; doende deeze Ver-
klaaring onder den eed, eenmaal door hem On-
dergefchreeven als Schutter deezer Stad ge-
daan.

Was geteekent,

Coll.
Van Meekeren.

Pieter Verftap, Junior.

Onder ftond,

Accordeert met deszelfs

Origineel, by my als

Secretaris der Stad

Rotterdam deezen 20

July 1784.

Geteekent,

A. W. Beelaaris.

* * * *

* * *

*

RAPPORT *van den Drilmeester*
G. P. H. Rulach, *nopens het*
voorgevallene op den 10 July
1784.

O, ordre van Hun Edele Groot Achtb. de Heeren van de Weth te *Rotterdam*, rapporteert de Ondergeschreeven (zoo veel kennelyk is) het voorgevallene by de Wachtparade met het eerste Quartier van de Compagnie Nom. 11, behoorende onder den Luitenant-Colonel *van Microp*, op den 10 July 1784.

De Ondergeschreeven 's avonds een weinig over neegen uren in het Vaandrighs Logement komende, vond aldaar present de Heeren Onderofficieren *Schermer*, *Schuller* en *Verstap*, als ook den Provooft *C. Kam*. Naa hunnen welstand gevraagt en een glas Wyn gedronken hebbende, vraagde de Ondergeschreeven aan den Heer *Schermer*, of de Wachtparade zoude gaan rangeeren? Hier toe permissie ontfangen hebbende, is de Ondergeschreeven gekomen by de vergaderde Manschap, en met veel bescheidenheid de Rotsgezellen verzogt hun in order te willen stellen, waar op de Ondergeschreeven hoorde zeggen; *ja wel, Afedant: maar het is hier niet zoo het wezen moet. — Waarom niet,*

niet, *Mannen?* vroegde de Ondergeschreeven. — *Wel, die zwarte Strikken moeten weg; waar op de Ondergeschreeven zeide; stoort U daar niet aan, Mannen; laten we ons daarom niet onwillig gedraagen; kom, kom Mannen, rangeert U; en by aanhoudenheid haar verzogt om in order te gaan staan, wierd zulks beantwoort met ja, ja, ja wel, kom aanstonds, 't is nog tyd, en zoo voort. Eindelyk verzogt de Ondergeschreeven de Heeren Adelborsten, hun voor de Deur van het Vaandrighs Logement te willen plaatsfen, door welke schikkinge hy meende de Manschap in orden te zullen kunnen brengen; echter te vergeefs; de Heeren Adelborsten voldeeden aan het verzoek, maar de Rotsgezellen bleven nog gedeeltelyk staan. Den tyd verloopfen zynde, rapporteerde de Ondergeschreeven aan den Heer Schermer, dat de Wachtparade zoo wel niet als naar gewoonte was gerangeert, waar op aan den Ondergeschreeven is gevraagd; zyn 'er ook wederom, die *Orange Panasfen hebben?* De Ondergeschreeven antwoorde: *neen, ik heb 'er geene gezien; waar op de Heer Schermer zeide, dan zal het in den marsch wel schikken?* Onder het drinken van nog een glas Wyn wenschte men elkander een goede marsch, waar naar de Ondergeschreeven by de Manschap is gegaan, die niet op hunne plaatsfen, maar by elkander op eene hoop stonden, en zeide: *blyft nu zoo staan, Mannen, dat de Adelborsten voorby kunnen; waar op**

gensklaps hoorde schreeuwen, *neen: wy moeten voor marcheerén, en de Cocardes moeten weg; ja, ja, toe maar, toe maar.* Terwyl de Ondergeschreeven haar vriendelyk verzogt, zig als braave Burgers te gedragen en stille te houden, commandeerde de Heer *Schermer* op dat oogenblik marsch. De Ondergeschreeven tragte de Wachtparade in het avanceeren nog te schikken, op dat ze als naar gewoonte zouden marcheerén, op welk moment hy zag, door de beweging der Geweeren, enz. dat voor of omtrent by de Adelborsten eene groote confusie, verwarring of overrompeling plaats had. De Ondergeschreeven spoeide zig daar by te komen, met dat voorneemen de Manschap tot stilstand te brengen. Dit gelukte, met haar te zeggen: *gedraagt U zoo niet, Mannen; dat is niet goed, houd U stille, en gedraagt U als braave Burgers, zoo als gy altyd hebt gedaan; laatze Cocardes draagen, al deden ze der zes op, het is gepermitteert van onze Regeerders, en gedraagt U daar dan naar.* De Heer *Schermer* marcheerde dan wederom voor uit, en men herstelde zig en was stille; edoch het Vaandel was vermist, waar van de Ondergeschreeven den Heer *Schermer* kennis gaf, en de Tambours floegen de marsch als vooren.

Aan het Stadhuis gekoomen, en in twee Geleederen geschaart zynde, plaatste zig de Heer *Verstop* by den Heer *Schermer*, doch zonder Vaandel. De Ondergeschreeven vroeg aan den Heer
Ver-

Verftap: waar is het Vaandel, myn Heer? en kreeg tot antwoord; *dat zal ik U ftraks zeggen, als wy beneeden zyn.* Boven zynde in het Stadhuis hebbe ik de Manfchap nog vermaant, vooral dog gehoorzaam te zyn.

Na dat het Parool was gegeven, en met de Heeren Onder-Officieren beneeden koomende, fpraken wy een oogenblik van het voorgevallene, waar naar de Ondergefchreeven affcheid nam en vertrok.

De Ondergefchreeven verklaart, dat hy geene van de Rotsgezellen, welke gefchreeuwt hebben *de Cocardes moeten weg*, of welke oorzaak geweest zyn van, of deel hebben gehad aan de confufie, die alstoen plaats heeft gehad, noch by naame, noch van aanzien kent, of dezelve op eeniger wyze zoude kunnen befchryven, en is bereit ten allen tyde het bovenftaande met folemneelen eede te fterken.

Rotterdam den 15 July 1784.

Geteekent,

G. Ph. Rulach, Drilmr.

Onder ftond,

Coll.

Accordeert met deszelfs

Van Meekeren.

Origineel deezen 20 July 1784.

By my als Secretaris.

Geteekent,

A. W. Belaerts.

EXTRACT uit het Register der
crimineele Besognes, gehouden
by de Edele Achtbaare Heeren
Scheepenen der Stad Rotter-
dam.

Den 14 July 1784.

De Heer Officier heeft ter Vergadering gecommuniceert, dat hy voor dit Collegie hadde doen requireeren de nagemelde Perfoonen, als *Matthys Struyk, Gerrit Emond, Thomas Brands, Maarten Boerendonk, Anthony Erkelens, Johannes de Haas, Frans van Zanten, Hendrik Haverkamp, Jan van Eyk, Cornelis van Dyk en Bruinis Blom*, allen behoorende tot de Compagnie Burgeren N°. 11., dewelke op den 10 deezer, in qualiteit als Corporaals der Rotsgezellen, by en onder het optrekken van dezelve Compagnie hebben gefungeert. Voorts: *Johannes Boerman, Jan Rompes, Andries de Reuver, Johannes Wentler, Jan van Savooyen en Pieter Hofman*, alle Toorstligters in de voorgemelde Compagnie N°. 11. En zulks ten einde te worden onderhouden omtrent de op die tyd voorgevallene confusie; hebbende alle de-
zel-

zelve verklaart, dat zy niemand van de aanvoersders, of van die geenen die eenig deel hebben gehad aan de confusie in de Compagnie N°. 11., welke gepasfeerde Saturdag den 10 deezer is voorgevallen, directelyk of indirectelyk kennen, en niet te weeten, wie dezelve zyn geweest.

De Depofant *Thomas Brand* en *Johannes de Haas* hebben nog ieder afzonderlyk, en eerstelyk de Depofant *Thomas Brand*, verklaart, dat hy geftaan hebbende omtrent het huis van den Heer *Veruly*, gezien heeft, dat het Vaandel gestreken was, en van verre eenige beweeging gewaar geworden is, en dat de Tambours korten tyd opgehouden hebben met ftaan.

En door den Depofant *Johannes de Haas*, dat hy over de Draaibrug gezien heeft wel 50 Rotsgezellen by den anderen, de Snaphaanen door mal-kanderen zwaaijende, en dat de confusie maar een minuut of twee geduurt heeft.

Wyders is door *Philip Dammes*, meede gerequireert en over de hier vooren gemelde confusie onderhouden zynde, als meede wie na het Vaandel gegreepen heeft, verklaart, niemand te kennen van die geenen, die naar het Vaandel gegreepen hebben, maar dat hy het Vaandel na boven ziende, het zelve gegreepen en weg gebragt heeft; verklaarde voorts geen een hunner te kennen, noch by naam, noch by aanzien, en geene van dezelve te kunnen defigneeren.

En

En hebben de voornoemde Deposanten, na dat aan hun het gewigt van den Eed op het sterkste was voorgehouden, by hunne verklaaringen geperfisteert, en is het zelve door hun met solemneelen Eede gesterkt. Zeggende ieder afzondelyk:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

Actum den 14 July 1784.

Onder stond,

In kennis van my,

Was geteekent,

A. W. Beelaerts.

Den 15 July 1784.

Jan Flamman, Rotsgezel in de Compagnie N°. 11. behoorende onder het Rot, over het welke *Anthony Erkelens* als Corporaal fungeert, in Collegio gerequireert en onderhouden zynde over de confusie, den 10 deezer in de Compagnie N°. 11. voorgevallen, heeft verklaart, dat hy, komende van zyn Huis, om zig by de Wacht te vervoegen, in de Nieuwegarensteeg twee Heeren is tegen gekomen, welke hem geraden hebben om te rug te gaan, alzoo 'er confusie by de Wacht was; dat hy daarop te rug gekeert zynde, vervolgens niets daar van gezien heeft. Dat hy geene der aanvoorders, of van die geene, die eenig deel hebben gehad aan het veroorzaaken der confusie, in de Compagnie N°. 11. gepasfeerde Saturdag den 10

dee-

deezzer voorgevallen, kent, en niet te weeten,
wie dezelve geweest zyn.

En heeft hy Comparant, na dat hem het voor-
renstaande duidelyk voorgelezen, en hem het ge-
wigt van den Eed op het sterkste was voorgehou-
den, by zyn voorgefchreeven gegeven verklaa-
ring geperfisteert, en met folemneelen Eede ge-
sterkt; zeggende:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

Actum den 15 July 1784.

Onder ftond,

In kennisse van my,

Was geteekent,

A. W. Beclaerts.

Coll.

Onder ftond,

J. Bake.

Accordeert met het voorfz.

Register,

Geteekent,

A. W. Beelaerts.

EXTRACT

EXTRACT uit het Register der
crimineele Besoignes, gehouden
by de Edele Achtbaare Heeren
Scheepenen der Stad Rotterdam.

Den 16 July 1784.

Compareerden in Collegio van de Edele Achtbaare Heeren Scheepenen der Stad Rotterdam, *Joseph Giele*, Meester Wagemaker, Adelborst in het eerste Quartier van de Compagnie N°. 11.; *Marinus van der Bruin*, Pakhuisknegt by de Heeren *Alvarez* en *Havart*; *Philippus Jacobus Reins* en *Jan Hendrik Harte*, Comptoirbedienden by de Heeren *Havart* en *van der Pot*; *Frans Meyer*, Meester Paruykmaker; *Frederik Boom*, Adelborst onder het tweede Quartier van de Compagnie, N°. 11.; *Matthys van der Ryk* en *Dirk Langendyk*, alle Depofanten, voorkomende in vyf Attestationen, door hun voor den Notaris *J. P. van Heel* en Getuigen binnen deeze Stad gepasfeert, en geannexceert geweest aan zekere Requeste, door eenige Inwoonders deezer Stad aan Hun Ed. Gr. Mog. geprefenteert, hebben dezelve, over den inhoud van gemelde Attestationen onderhouden zynde, verklaart.

En

En eerstelyk *Joseph Giele* en *Marinus van der Bruin*, dewelke gevraagd zynde, of ook aan hun bekend zyn een of meer der Rotsgezellen, welke op Saturdag den 10 deezer poogingen gedaan hebben, om den eersten Comparant de Cocarde van den Hoed te haalen, en hem voorts gestooten en geslagen hebben, zoo als by hunne Verklaaring voor den Notaris *J. P. van Heel* en Getuigen is vermelt, hebben gedeclareert, dat zy geenen van dezelve kennen, noch by naame, noch van aanzien, noch ook derzelver woonplaats weten, en ook niet in staat zyn eenige beschryving van dezelve te kunnen geeven, directelyk of indirectelyk, zonder de minste agterhouding.

Philippus Jacobus Reyns en *Jan Hendrik Harte* vervolgens gevraagd zynde, of zy ook kennen eenige der Aanvoorders van, of Meedepligtigen aan den opstand, voorgevallen in de Compagnie N°. 11 op Saturdag den 10 deezer maand, waar van zy volgens derzelver gegeeve Verklaaring, gepasfeert voor den Notaris *J. P. van Heel*, Ooggetuigen zyn geweest; verklaaren, dat zy geenen van dezelve kennen, noch by naamen, noch van gedaante, en ook niet in staat zyn dezelve te kunnen designeeren, directelyk of indirectelyk, zonder de allerminste reserve.

Frans Meyer, vervolgens binnen gestaan en gevraagd zynde, of hy den Perfoon, welke hy by zyn verklaring omschreeven heeft, als *kort en met*
rond

rond gekroest hair, ook by naame kent, ofte den gemelde Perfoon herkennen zoude, zoo dezelve aan hem nader wierd geproduceert, en voorts of hy Depofant weet, wie of de aanvoerders zyn geweest van, of deel gehad hebben aan de confufie, op laatstleeden Saturdag voorgevallen, verklaart, dat hy den door hem gedefigneerden Perfoon noch by naame kent, noch zyn Woonplaats weet, noch denzelven herkennen zoude, al wierd hy in zyne Prefentie gebragt, uit hoofde dat hy zeer flikzien-de is, en dat hy voorts geen van de Liederen weet, die deel hebben gehad aan de confufie in de Wacht voorgevallen.

De Comparant *Frederik Boom*, gevraagd zynde, of de Rotsgezel, door hem in zyne gegevene verklaring omfchreeven, als *tameelyk groot en wel gezet, met een Molenaars Rok aan, en een bajonet op het geweer*, ook by hem bekend is, of door hem zoude worden herkent, zoo hy denzelven zag, en voorts of hy Comparant weet, wie geweest zyn de aanvoerders van, of de meedepligten aan de confufie, voorgevallen op Saturdag den 10 deezer, verklaart, den door hem befchreeven Perfoon by naame niet te kennen, noch te weten waar hy woont, noch denzelven te zullen herkennen, anders als by zyn Postuur, zynde deszelfs weezen geheel aan hem onbekent, en dat hy geen van de Rotsgezellen kent, die de aanvoerders zyn geweest van, of deel gehad hebben aan

de

de confusie, by de voorz. Wacht voorgeval-
len.

Verklaarende voorts de Comparant *Dirk Lan-
gendyk*, dat hy volstrekt niemand kent, van die
geenen, waar van hy Comparant in zyne verklaa-
ring, voor den Notaris *J. P. van Heel* alhier ge-
pasfeert, gewag heeft gemaakt, en onder Eede
kan declareeren, noch by naame, noch van aan-
zien, in staat is dezelve te kunnen designeeren,
directelyk of indirectelyk.

Matthys van der Ryk gevraagt zynde, of hy ook
eenige van de Liederen kent, die geroepen hebben,
dat de zwarte Cocardes weg moesten, of van die
geenen, die het Vaandel hebben aangerant, waar
van hy in zyne gegevene verklaring gewag ge-
maakt heeft, ofte waarom hy van het gerugt, dat
op Saturdag de Adelborsten van de Compagnie
N°. 11. zouden aangevallen en gemolesteert wor-
den, geen kennis heeft gegeven aan den Capitein,
of een der Officieren van voorz. Compagnie, heeft
daar op geantwoort, dat hy daar van geen kennis
aan eenige zyner Officieren gegeven heeft, van
het geen hy deswegens gehoord had, om dat hy
het zelve als een los gerugt, zoo als men dagelyks
hoort, had aangezien; dat hy voorts geen een
hunner kent, noch by naam, noch van aanzien,
en geene designatie van dezelve kan geeven.

En hebben de Comparanten, na dat hun yders
gedeposeerde duidelyk voorgelezen, en het ge-

wigt van den Eed op het sterkste voorgehouden
was, daarby geperfisteert, en door hun met so-
lemneelen eede gesterkt; zeggende ieder derzel-
ven:

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

Actum den 16 July 1784.

Onder stond,

In kennisfe van my,

Was geteekent,

A. W. Beelaerts.

Coll.

Laager stond,

J. Bake.

Accordeert met het voorfz. Re-
gister,

Geteekent,

A. W. Beelaerts.

* * *

* *

*

EXTRACT

**EXTRACT uit het Register der
crimineele Befognes, gehouden
by de Edele Achtbaare Heeren
Scheepenen der Stad Rotterdam.**

Compareerde voor de ondergeschreevene Scheepenen der Stad *Rotterdam*, *Pieter de Groot*, oud circa een en dertig jaaren, woonende binnen deeze Stad, dewelke verklaarde, ter requisitie van den Heer Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven*, Hoofdofficier deezer Stad, R. O., waar te zyn.

Dat hy Depofant, gepasfeerde Saturdag den 10 deezer maand, des avonds circa tien uren, een boodfchap hebbende gedaan, gekoomen is by de Draaibrug binnen deeze Stad, en aldaar de Burgeren van de Compagnie N°. 11. voor het Vaandels Logement gerangeert heeft gezien; waarom hy Depofant, veronderstellende dat dezelve de Nachtwacht zouden houden, en na het Stadhuis zouden trekken, zig aldaar een korten tyd heeft opgehouden.

Dat circa vyf minuten, na dat hy Depofant aldaar gekomen was, zig, naar zyn Depofants calculatie, wel twintig Rotsgezellen van de plaats, alwaar zy met hun Geweeren stonden, begeeven hebben agter het voorfte Pelotton Adelborsten; en

verklaart hy Depofant, de voornoemde Rotsgezellen met elkanderen (onder allerysfelykfte vloeken) een overleg heeft zien maaken, om van de Hoed van een der Adelborsten in het boovengemelde Pelotton de zwarte Cocarde af te rukken.

Dat hy Depofant onder dien hoop Rotsgezellen 'er een in het oog heeft gehouden, gekleed met een gecouleurde Rok, fluik Hair, groote puntige Hoed op het hoofd, circa vyf en een halve voet lang, en bleek van Tronie (die hy Depofant meent nog wel te zullen kennen, in geval hy hem zag) die hy tot drie à vier keeren wederom met verbaazende vloeken heeft hooren roepen: *de Cocarde moet en zal 'er af*; wyzende en denoteerende daar meede een Adelborst van het voorgemelde Pelotton, by hem Depofant onbekent, doch die hem naderhand onderrigt is te zyn een Wagenmaker by de Oostpoort, buiten welke gedesigneerde Perfoon hy Depofant verklaart 'er geene van die Rotsgezellen te kennen.

Dat de commandeerende Officier van dezelve Wacht commandeerende: links zwenk, Mars, de voornoemde Rotsgezellen van hunne plaats weder afgegaan, en met een vaart en gedrang voor de Adelborsten gefchooten zyn, zeggende (al weder onder aanhoudent vloeken) *wy zullen de Wacht zelve wel opleiden.*

Dat de Adelborsten (die tot nu toe op hunne plaats gebleeven waren) door dien aandrang genood-

noodzaak waren te retireeren, waar door zy door den anderen en door malkanderen geraakt zyn : verklaarende hy Depofant voorts gezien te hebben, dat de voornoemde Rotsgezellen op de Adelborsten in het generaal, en op dien Adelborst, die hem Depofant naderhand bekend is geworden de Wagemaker by de Oostpoort te zyn, hebben aangevallen, en (onder ysfelyke vloeken) van het huis van zekeren Wantfhyder *Hofnaas* by de Draaibrug, hebben mishandelt en gedrongen tot aan de overkant by het water.

Dat weder een andere party Rotsgezellen, uit dezelfde ploeg, met geweld den voornoemden gedefigneerden Adelborst van het water hebben geduwttot aan het huis van voornoemden *Hofnaas*, en met hunne Geweeren zodaanig geflagen hebben, dat hy Depofant meent, in geval die flagen hem alle geraakt hadden, hy waarfchynelyk aan de gevolgen van dezelve zoude zyn overleeden.

Voorts verklaart hy Depofant, na dat hy denzelven Adelborst zyn post heeft zien verlaaten, de meergemelde Rotsgezellen weder heeft zien trekken agter het voorfz. Pelotton Adelborsten, en dat hy Depofant zig van die plaats toen gere-tireert heeft, zonder te weeten, wat 'er verder van geworden is.

Geevende hy Depofant voor reedenen van wetenfchap, als in den text, zeggende (na dat hem

):(150):(

het gewigt van den Eed op het allersterkste was
voorgehouden.)

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

Actum den 15 July 1784.

Geteekent,

Joh. Hoog, Adrianus Havart.

Onder stond,

Coll.

Accordeert met het

Van Meekeren.

voorz. Register.

Geteekent,

A. W. Beelaerts.

* * *

* *

*

EXTRACT

EXTRACT uit het Register der
crimineele Besoignes, gehouden
by de Edele Achtbaare Heeren
Scheepenen der Stad Rotter-
dam.

Compareerde voor de ondergeschreeve Scheepenen der Stad *Rotterdam*, *Klaas Koster*, oud negen en dertig jaaren, Metzelaarsknecht, woonende binnen deeze Stad, dewelke verklaarde, ter requisitie van den Heer Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven*, Hoofdofficier deezer Stad, R. O. waar te zyn.

Dat hy Depofant, op Saterdag den 10 July laatstleeden, wanneer hy, in qualiteit als Rotsgezel in de Compagnie Burgeren Nom. II., voor het Vaandrigs Logement, in het tweede gelid aan de regter Vleugel van dezelve Compagnie stond, alstoen heeft gehoord, dat uit het agterfte gedeelte van de Compagnie geroepen wierd: *een zwarte Cocarde.*

Dat hy Depofant, hier op omkykende, echter niet heeft kunnen ontdekken, door wie zulks geroepen wierd; doch dat hy Depofant den Adel-

borst, welke de zwarte Cocarde op de Hoed had, heeft aangeraaden dezelve af te doen, om verdere moeilijkheden voor te komen.

Dat kort daarop, wanneer de Compagnie aan het marcheeren ging, hy Depofant wierd gestooten uit het gelid door een meenigte Volk, welke van agteren kwam loopen; dat hy alstoen heeft gezien dat een meenigte Volk tegens de leening van de Draaibrug stonden, en daar onder ook de bovengemelde Adelborst, welke zeer in het gedrang was; dat hy Depofant vervolgens heeft getragt den voornoemden Adelborst uit het gedrang te krygen, het welk hem gelukt, en dezelve alstoen van daar heen gevlugt is, waar op het terstond onder het Volk stil was, en dat zy vervolgens met de Compagnie naar het Stadhuis trekkende, hy Depofant, wanneer zy reeds ver in de Hoofdsteeg waren, heeft ontdekt, dat 'er geen Vaandel by de Compagnie was, dog dat hy Depofant niet weet, wat 'er met het zelve was voorgevallen.

Verklaarende hy Depofant wyders, dat hy niemand van de geene, welke aan de bovengemelde confusie hebben deel gehad, noch by naamen, noch van aanzien kent, noch in staat is eenige beschryving van dezelve te kunnen geven.

Geevende hy Depofant voer reedenen van wetenschap, als in den text, zeggende (na dat hem het

het gewigt van den Eed op het allersterkste was
voorgehouden.)

Zoo waarlyk helpe my God Almagtig!

Actum den 15 July 1784.

Geteekent,

Joh. Hoog. J. D. de Loches.

Onder stond,

Coll.

Accordeert met het voorz.

Van Meekeren.

Register.

Was geteekent,

A. W. Beelaerts,

* * *

* *

*

PUBLICATIE *van de Weth
der Stad Rotterdam, nopens het
voorgevallene op den 10 July
1784.*

Al zoo Schout en Burgemeesteren en Scheepen der Stad *Rotterdam* met het uiterste ongenoe-
gen en verontwaardiging hebben vernoomen, de
allezints moedwillige en strafwaardige handelwyze,
door een aantal gewapende Manschap van de Com-
pagnie Burgeren N°. 11, op den 10 deezer maand
July, in het Marcheeren naar de Wacht gepleegt;
En naardien aan Hun Edele Groot Achtbaare is
gebleeken, dat, offchoon de Justitie met alle vi-
gilantie en activiteit de Daders van die schandelyke
onderneeming heeft getragt op te spooren, ten
einde dezelve Exemplaar zouden kunnen worden
gestraft, echter tot nog toe geene derzelver zyn
bekent geworden.

ZOO IS 'T, dat myn Heeren voornoemt, aan
wie de ontdekking van dit fait ten hoogsten ter
harten gaat, by deezen belooven eene pramie
van een duizend Caroli guldens, mitsgaders im-
punitie (indien hy zelve daar aan dadig mogte
zyn) voor die geenen, welke de aanflookers tot —
of uitvoerders van dien aanval zullen komen aan
te wyzen, zodaanig dat dezelve in handen der
Justitie geraaken, en van het fait overtuigt wor-
den.

den. En ten einde foortgelyke en andere strafbaare onderneemingen voortaan, zoo veel mogelyk, in tyds mogten worden voorgekomen, belooven Hun Edele Groot Achtbaare by deezen eene præmie van zes honderd Caroli guldens aan hem, die eenige kwaade voorneemens tot flooring der Publicque rust, of eenige gesmeede en onderling overlegde nadeelige aanslagen op of in de Burgerwachten, zal aangeeven en ontdekken, ten einde, na dat van de egtheid van dien zal zyn gebleeken, zodaanige booze voorneemens en aanslagen zouden kunnen worden voorgekomen of verydelt.

Aldus gedaan en gearresteert in Collegio van de Heeren van de Weth voornoemt, en na voorgaande Klokke-Geluy van het Raadhuis deezer Stad gepubliceert den 17 July 1784, præsent de Heeren Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven* Schout, Mr. *Cornelis Groeninx van Zoelen*, Heer van *Ridderkerk*, Burgemeester, *Johannes Hoog* en *Adrianus Havart*, Scheepenen.

Onder stond,

In kennis van my als Secretaris.

Geteekent,

J. van Zuylen van Nyevelt.

Laager stond,

Coll.

Van Meekeren.

Accordeert met deszelfs Origineel deezen 20 July 1784.

Geteekent,

A. W. Beelaerts.

Jus-

REQUEST *van eenige Burgers
en Ingezeetenen der Stad Rotter-
dam, aan de Ed. Gr. Mog. Hee-
ren, Staaten van HOLLAND en
WESTVRIESLAND, tot beklag
over de oproeringe discoursfen en
beweegingen in voorsz. Stad, en
tot verzoek van voorzieninge.*

Geeven met verschuldigde eerbied te kennen, de ondergeteekende Burgers en Ingezeetenen van *Rotterdam*, dat zy Supplianten het reeds van tyd tot tyd in beraad hebben genoomen, zig aan U Ed. Gr. Mog. te vervoegen, ter zaake en uit hoofde van de rustverstoorende beweegingen, welke in deeze Stad geduurende een groot jaar hebben plaats gehad; dat zy Supplianten zulks echter tot hier toe hebben nagelaaten, in de hoope, dat die beweegingen eindelyk zouden ophouden; byzonder na dat het U Ed. Groot Mog. heeft goedgegagt, zig niet ilegts door de Magistraat van *Rotterdam* deswegens te doen informeeren, maar boven dien nog onlangs in het algemeen door eene serieuze Publicatie tegens alle opschuddingen en oproerigheeden te voorzien.

Dat de Supplianten, hoe zeer zig in hunne hoope bedroogen vindende, desniettegenstaande gaarne

gaarne het als nog zouden hebben vermeit, zig by U Ed. Groot Mog. te beklagen over de aanhoudende oproerige taal en tumultueuse beweegingen, die men hier ter Stede hoort en ziet; dewyl zoodanig beklag altoos kan aangemerkt worden (hoe zeer men zulks ook niet mogt bedoelen,) als eene indirecte, zoo al geene directe beschuldiging, dat de Magistraat niet genoegzaam vigileert voor de rust en veiligheid der Ingezeeten.

Dan dat de Supplianten in de tegenwoordige omstandigheden vermeen, dat zy het aan zig zelve, aan hunne Familien, aan hunne vreedzaamme meede Ingezeeten, ja zelfs aan U Ed. Gr. Mog. als hunnen Souverain, niet zouden kunnen verantwoorden, indien zy langer bleeven stilzitten, en voor U Ed. Gr. Mog. verbergden, hoe in deeze Stad de rust, de goede ordre en veiligheid ten eenenmaale verdweenen zyn.

Dat de Supplianten niet zullen treden in het detail van al het geen binnen deeze Muuren, zedert de maand Maart 1783 tot heeden toe, is gebeurt; veel min aanroeren het geen 'er op den 3 April van dit jaar is voorgevallen; maar alleen onder het oog van U Ed. Gr. Mog. brengen: dat, hoe verregaande die beweegingen binnen deeze Stad ook zyn geweest, men altoos nog, zig heeft gevleit en gehoopt, dat, wanneer dezelve tot uiterstens overfloegen, de Magistraat die zoude kunnen sluiten door den gewapenden Arm van de Bur-

ge-

gerye; dan dat deeze hoop thans ook verdweenen is, zeedert Saturdag den 10 July, wanneer een groot aantal gewapende Rotsgezellen van de Burger Compagnie N°. 11., welkers Wachtbeurt het dien nacht was, in plaatse van in stilte en op eene geschikte wyze naar het Raadhuis te marcheerén, en voor de veiligheid der Stad te zorgen, op het gering getal van elf Adelborsten van die zelve Compagnie, zoo als dezelve zouden marcheerén naar het voornoemde Raadhuis, is aangevallen, dezelve hebben mishandelt en verstroot; met dit gevolg, dat de Onderofficier, welke de plaats van den Vaandrig vervong, het Vaandel ter naauwer nood in een nabuurig Huis heeft geborgen, en de Compagnie in de uiterste confusie, slegts geleit door een Onderofficier, troepsgewyze naar het Raadhuis gemarcheert is, blykens de ten deezen geannexeerde Verklaringen. Eene gebeurtenis, Ed. Gr. Mog. Heeren, waar van het kommervolle uitzigt te blykbaar is, en te zeer in het oog loopt, dan dat de Supplianten daar over zouden uitweiden; doch echter een gebeurtenis, die de Supplianten overtuigt, dat men zig geen rust, geen veiligheid meer binnen deeze Muuren belooven kan, ten zy het U Ed. Gr. Mog. gelieve, die aan de Supplianten en hunne vreedzaame Ingezeetenén te bezorgen: en daar de Supplianten zig ten volle verzeekert houden, dat U Ed. Gr. Mog. niets meer ter harte gaat dan die algemeene rust

en veiligheid, maaken de Supplianten dus ook geene zwaarigheid, zig te vervoegen tot U Ed. Gr. Mog., en ootmoedig te verzoeken, dat het U Ed. Gr. Mog. behaage, zoo spoedig als kragt-
dadig te voorzien tegen alles, wat de rust en veiligheid binnen deeze Stad kan flooren, ten einde de goede Ingezeetenen niet langer blootgesteld blyven aan schrik en ontrusting; maar een ieder daar tegen, voor zyn Perfoon en Goederen, die bescherminge geniete, welke hy met billykheid vorderen kan: terwyl de Supplianten voorts niet minder ernstig verzoeken, (dewyl zy moeten onderstellen, dat alle de voorz. beweegingen hunne origine verschuldigt zyn aan geheime aanblaazingen,) dat het U Ed. Gr. Mog. insgelyks behaage, de source van alle deeze onrust te doen nasporen; vertrouwende de Supplianten, dat die naspuring met weinig moeite zal kunnen geschieden, en teffens met dat gewenscht gevolg, dat, zoo haast de Aanvoerders en Opstookers ontdekt zyn, daar door niet alleen de rust binnen deeze Stad spoedig herstelt, maar teffens ook het ongeluk van veele onnozele en onkundige Menschen, die anderzints nog ligt te verleiden zouden zyn tot oproerigheeden, zal kunnen voorgekomen worden.

Onder stond, 't Welk doende, &c.

Was geteekent,

Tho. Thed. Cremer.

Pieter de Koker.

J. Beel-

<i>J. Beeldemaker.</i>	<i>Dirk Hofmans.</i>
<i>Isaac Hubert.</i>	<i>P. Jouhaneau Laregnere.</i>
<i>Jan Pott.</i>	<i>Isaac Hubert, Junior.</i>
<i>S. Havart.</i>	<i>Cornelis van Vollenhoven.</i>
<i>François Blondel.</i>	<i>Cornelis van den Bosch.</i>
<i>Jacob van der Pot.</i>	<i>Jacob de Vogel.</i>
<i>D. Schadée.</i>	<i>Cornelis van der Hoeren.</i>
<i>F. W. de Monchy.</i>	<i>W. P. C. Top.</i>
<i>Jacques Rocquette.</i>	<i>F. W. Hudig.</i>
<i>Jan Meschert.</i>	<i>Beerenbroek & Comp.</i>
<i>Gerrit van den Pot van</i>	<i>P. Caarten.</i>
<i>Groeneveld.</i>	<i>Antoine Perier.</i>
<i>J. D. Huichelbos van</i>	<i>Frans Maur. Smit.</i>
<i>Liendert.</i>	<i>A. Guiliemanson.</i>
<i>Abm. van Rykevorfel.</i>	<i>T. M. Mispelblom.</i>
<i>Nicolaas de Groot.</i>	<i>Herman Forsten.</i>
<i>Jan van Spyk.</i>	<i>L. de Witt.</i>
<i>Ws. van Dam.</i>	<i>A. J. van Niel.</i>
<i>Johannes van El.</i>	<i>De Wed. B. Hoof.</i>
<i>Adrianus Driebeek.</i>	<i>Joannes van Schelle.</i>
<i>W. A. Verbrugge.</i>	<i>Jan Harm. Meyster.</i>
<i>Johan de Klerck.</i>	<i>Jacob van der Haar.</i>
<i>J. Th. Frescarode.</i>	<i>Daniël de Jongh.</i>
<i>Jan Block.</i>	<i>Lucas Hofmans.</i>
<i>P. van Overzee.</i>	<i>A. R. Blondel.</i>
<i>D. Smit.</i>	<i>Van Rykevorfel & El-</i>
<i>J. Sallis.</i>	<i>linckhuysen.</i>
<i>J. Brondgeest.</i>	<i>George Wm. de Vogel.</i>
<i>D. W. van Dam.</i>	<i>Gerard van Nymegen.</i>
<i>Joh. Hoof.</i>	<i>Hendrik</i>

*Hendrik Brouwer Chsz. A. G. Crol, Wed. A. de
George Hendrik Wach- Jongh.*

ter. H. A. Hoffman.

Huybert Cramer & Comp. Daniël de Jongh Adsz.

Joh. Obreen. & Comp.

Voor N. M. Bogaert van Gelinus van Spaan.

Alblasferdam, S. Ha- A. van Tomputte.

var. Joh. H. B. Bos.

Ten Holt & Jacobs. J. Viruly.

Bs. vander Mey. Th. Ms. Roest.

Cornelis van El. Daniël van Limburg.

Havart & van der Pot. P. Corns. van der Pot.

* * *

In margine stond geappostilleert.

De Staaten van HOLLAND en WESTVRIESLAND vinden goed, dat deeze Requeste gesteld zal worden in handen van den Officier, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad *Rotterdam*, om Hun Edel Groot Mog. daar op ten spoedigsten, en uiterlyk aanstaande Woensdag, te dienen van berigt.

Actum den 15 July 1784.

Onder stond,

Ter Ordonnantie van de
Staaten.

Was geteekent,

C. Clotterbooke.

L

VERKLAA-

VERKLAARING van J. Gielen en M. van der Bruyn, nopens het voorgevallene op den 10. July 1784.

Den twaalfden van July zeventien honderd vier en tagtig compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de natenoemene Getuigen, *Josef Gielen*, Mr. Wagmaaker, aan de Oostpoort alhier, Adelborst onder de Compagnie N°. 11. en *Marinus van der Bruyn*, Pakhuisknegts by de Heeren *Alvarez en Havart*, Kooplieden meede alhier, zynde de Comparanten van competenten Ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelken uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welken daarby eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar ende waaragtig te zyn.

Dat de eerste Depofant, laatstleeden Saterdag avond, byna tien uren, is gekoomen voor het Vaandrighs Logement der voornoemde Compagnie, gehouden wordende ten huize van *Evert Lagemaans* aan de Draaibrug alhier, ten einde met het eerste Quartier derzelver Compagnie zyne Waakbeurt waarteneemen, alwaar zig als toen de tweede Depofant onder de aanschouweren bevond; dat zy

Depo-

Depofanten, even voor de Onder-Officieren uit het huis kwamen, onder de Rotsgezellen der voorschreeve Compagnie, met Troupen by een fttaande, een groot gemompel hoorden; zeggende onder anderen: *die met die Strik op de Hoed moet weg, moet over de Leening*; dat vervolgens de Officieren uit het huis zyn gekoomen, en de Onder-Officier *Schermer*, na dat de gewoone manoeuvres gedaan waren, heeft gecommandeert, *Marsch*; dat als toen de Compagnie eenige treeden voor uit gemar- cheert zynde, eenige der voornoemde Rotsgezellen op de Draaibrug dezelve te ontmoet kwamen, zeggende; *dat zy nu eens voor uit zouden Marfcheeren*; dat zy als doen den eerften Depofant, zig bevindende in het midden van het eerfte gelid *Adelborsten*, uit het zelve gelid hebben gerukt; en poogingen deden om hem, eerften Depofant; de zwarte Cocarde, welke hy op den Hoed had, van dezelve aftetrekken; zeggende, onder anderen, met zwaare vloeken: *laat hem Dood, gooit hem over de Leening; want als hy de Cocarde niet af doet, moet hy verzoopen worden, den Franschen hond*; dat zy hem eerften Depofant daar op ver- fcheide slagen en ftooten hebben gegeven, en hy, eerfte Depofant; zig zoo goed mogelyk heeft verweert; ziende verfcheide Rotsgezellen hem de kolf van het Geweer boven het hoofd houden, en met dezelve op zyn Geweer slaan, met zodanig geweld, dat, als hy Depofant de slagen met zyn

Geweer niet had afgekeert, hem waarschynelyk de harsenen zouden ingeslagen zyn geweest; dat hy eerste Depofant zig dus byna een quartier uurs, zoo goed moogelyk, gedefendeert hebbende, den tweeden Depofant tot getuigen heeft geroepen, en de beide Depofanten daarop, met moeite, door de meenigte heen gedrongen zyn, en zig naar het huis van den Heer Hoofd-Officier *van der Hoeven* hebben begeeven, aan wien zy rapport van het voorgevallene gedaan hebben.

Geevende de Depofanten voor reedenen van welweetenschap, het gedeposeerde te hebben gehoord, gezien, bygewoont en ondervonden, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen plegtigen Eed te zullen bevestigen.

Aldus gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *Philippus Jacobus Reyns* en *Bartholomeus Bol*, als Getuigen.

De Minute deezer, geschreeven op een Zegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor.

Was geteekent,

J. P. van Heel,

Not. publ.

VERKLAA-

VERKLAARING van P. J.

Reyns, en J. H. Harten, *nopens*
het voorgevallene op den 10 July
1784.

Den veertienden van July 1784. compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene getuigen, *Philippus Jacobus Reyns*, woonende in de kleine Draaisleeg alhier, en *Jan Hendrik Harten*, meede alhier woonagtig, beiden Comptoirbedienden van de Heeren *Havard* en *van der Pot*, Kooplieden binnen deeze Stad, zynde de Comparanten van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend, dewelken uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welken daarby eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn :

En eerstelyk de eerste Depofant afzonderlyk getuigende, dat hy Depofant, op Saterdag den 10 deezer, des avonds omtrent tien uren, staande op de stoep van zyn huis, heeft gezien, dat by het optrekken van het eerste Quartier van de Compagnie N°. 11., wanneer dezelve over de Draaibrug kwam, onder dezelve eene groote verwarring was, zoodanig dat hy de Geweeren tegen elkan-

der hoorde slaan, en 'er scheen gevogten te worden; dat de Heer *Schermer*, welke de Wacht opleide, van wederzyde sterk gedrongen wierd; dat hy Depofant als toen geen Trom hoorde roeren, wanneer hy Depofant den Adjutant *Rulach* vooruit zag koomen, en tegen de Tambours hoorde zeggen, zoo hy meent, *laat de Marsch*; dat daar op de Tambours begonden te slaan, en de Wacht vooruit marcheerde, zonder dat hy Depofant een Vaandel by dezelve heeft gezien; dat wanneer de voorfz. Wacht eenige huizen ver in de Hoofdsteeg was voortgetrokken, de Heer *Verftap* met het Vaandel voorby het huis van den Depofant is komen loopen, en het zelve aan zyn huis op de Mosfeltrap heeft afgegeeven; dat hy Depofant daar op in huis is gegaan, doch na eenigen tyd weederom buiten komende, den voornoemden Heer *Verftap*, met de eerste Ronde, verzelt van vyf Adelborsten, heeft zien aankomen, gaande na de oude Hoofdpoort, en van daar terug gekeert zynde, het Vaandel uit zyn huis gehaalt, en aan een der Adelborsten overgegeeven heeft, waar op hy met de voorfz. Ronde en het Vaandel de Hoofdsteeg na de Hoogftraat weeder is ingetrokken.

En de tweede Depofant meede afzonderlyk getuigende, verklaarde, dat hy Depofant, op Saterdag avond voorfz. circa tien uren, is gekoomen langs den Visfchersdyk tot op het Westnieuwland,

land, en aldaar na de Zeetyding ziende, heeft
gehoort eenig gerugt onder de vergaderde Wacht,
staande voor het Vaandrighs Logement, ten huize
van *Evert Lagemans* aan de Draaibrug alhier; dat hy
Depofant naar dezelve Wacht toegaande, hem ver-
fcheiden menschen zyn tegen komen loopen, waar-
op hy Depofant stil bleef staan; dan ziende, dat de
Wacht weeder voort marcheerde op het slaan van
de Trom, ook weeder dezelve is genadert tot voor
het huis van den voornoemden *Evert Lagemans*;
dat hy Depofant alsdoen duidelyk heeft gezien,
dat 'er eene verwarring onder dezelve Wacht ont-
stond, en de Bajonnetten verwart door elkanderen
gingen, wanneer hy ook den Trom niet hoorde
slaan, en het omstaande Volk zig retireerde; dat
hy Depofant daarop in 't huis van meergenoemden
Lagemans is gewecken, met verzoek van zich
aldaar voor het gedrang te mogen bergen; dat hy
zich even in het voorhuis aldaar bevindende,
daar meede is binnen gekomen de Heer Onder-
Officier *Verflap*, zynde sterk ontroert, zeggende
zeer fchielyk, *myn Vaandel is weg, het is my ont-
rukt*; dat de voornoemde Heer *Verflap* daarop den
Degen heeft getrokken, en weder wilde heen
gaan, wanneer hem de Huisvrouw van den voor-
noemden *Lagemans* verzogt, voorzigtig te zyn;
dat alstoen aldaar in huis is gekomen een der Rots-
gezellen van de voorfz. Compagnie N°. 11., heb-
bende het voorfz. Vaandel by zig, welke het zel-

ve aan den Heer *Verslap* ter hand stelde, die daar op met het zelve en den voorz. Rotsgezel uit den huis is vertrokken, wanneer zig de Depofant van daar heeft begeeven.

Geevende de Depofanten voor reedenen van welweetenschap, yder het door hun gedeposeerde te hebben gehoord, gezien, bygewoont, en onder- vonden, en voorts als in den text; bereit zynde zy Depofanten het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen folem- neelen Eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voor- noemt, ter presentie van *François Johannes Wy- nants* en *Johannes Kuypers* als Getuigen.

De Minnte deezer, gefchreeven op een Zegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Atestor.

Geteekent,

J. P. van Heel,

Not. Pub.

1784.

* *

*

VERKLAA-

VERKLAARING *van* Frans
Meyer, *Adelborst in de Compagnie* N°. 11. *nopens het voorgevallene op den 10. July 1784.*

Den veertienden van July 1784, compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen, *Frans Meyer*, Mr. Paruikmaaker alhier, *Adelborst in de Compagnie* N°. 11., zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend, dewelke, uit liefde tot de waarheid en ter requisitie van alle de geenen, welken daar by eenig belang zouden moogen hebben, verklaarde waar en waaragtig te zyn :

Dat hy Depofant, laatstleeden Saturdag, den 10 deezer, voor het Vendrigs Logement der voorfz. Compagnie N°. 11, gehouden wordende ten huize van *Evert Lagemans* aan de Draaibrug alhier, tot het waarneemen van deszelfs Waakbeurt gecompareert zynde, zig aldaar, volgens gewoonte, op zyn plaats onder de Adelborften heeft gerangeert; dat aldaar meede ter Wacht kwamen tien à twaalf Rotsgezellen, welke poogingen dedden om door de Adelborsten heen te dringen, waarop de De-

posant dezelve Rotsgezellen plaats maakte, zeggende: *daar, Jongens, kruipt 'er maar door voor je dubbeltje*; het welk door een derzelver Rotsgezellen, (zynde, zoo hy Deposant meent, een kort Persoon, met rond gekroest hair, kunnende dezelve vermits den donker niet wel onderscheiden) wierd beantwoort met deeze uitdrukking: *voor jou, Goddome, Blikfemskind, in het geheel niet, wy zullenje straks wel vinden*; dat de Adjutant, even daarna uitgekomen zynde, poogingen deed, om de Wacht in order en ieder op zyn plaats te rangeeren: het welk door meergenoemde Rotsgezellen is geweigert, zeggende, onder zware vloeken, dat zy vooruit wilden; dat daarop de Officiers uitgekomen zynde, door den commandeerenden Officier *Schermer*, na het doen der gewoone Manœuvres, is gecommandeert *Marsch*, waarop de Compagnie vier à vyf pasfen voor uit zynde gemarcheert, de voorgemelde Rotsgezellen zig met geweld tegen derzelver verdere marsch hebben geopposeert, onder geweldig schreeuwen en vloeken, zeggende: *de zwarte Cocarden moeten 'er af en Oranje boven, voor den Bliksem*, houdende in dien tyd de Geweeren in eene positie om de Compagnie het doormarcheeren met geweld te beletten: dat daarop door de meergenoemde Rotsgezellen (terwyl als doen de Toortsen geheel waren neder gedompt, en zig dus de Compagnie in eene volkooime duisternis bevond, en de Trom-

men

men ook in het geheel niet geroert wierden) op eene woeste wyze, zoo met de Kolven als de Trompen der Geweeren, op de Adelborsten zyn ingedrongen, en dezelveu geflagen hebben, zoodanig, dat onder anderen de Depofant op eene zoo gevoelige wyze door hun is geraakt en getroffen geworden, dat hy nedergevallen is, en op den grond leggende nog verſcheiden ſlagen en ſtootten heeft gekreegen, en niet weinig wierd ont-rust door het geroep: *gooit den Donder maar in het Water*; en foortgelyke uitdrukkingen, welke hy hoorde; dat de Depofant, door de hulp van fommige Omftanders weeder op de been zynde geraakt, zig zoo ſtil moogelyk uit het gedrang heeft begeeven naar deſzelfs huis, en vervolgens van daar, agter de Compagnie, naar het Stadhuis, om zyn waakbeurt waar te neemen, welke optogt der Compagnie voorfz., naar het Stadhuis, in de grootſte wanorder en zonder Vaandel is geſchied.

Geevende de Depofant voor redenen van weetenſchap, het gedepofeerde te hebben gehoord, gezien, bygewoont en ondervonden, en voorts als in den text; bereit zynde zulks, des noods en gerequireert wordende, nader met eenen plegtigen Eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter prefentie van *François Johannes Wynants* en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De

)(172)(

De Minute deezzer, gefchreeven op een Zegel
van twaalf ftuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder ftond,

Quod Attestor.

Geteekent,

J. P. van Heel.

Not. Pub.

1784.

* * *

* *

*

VERKLAAR-

VERKLAARING van Frederik Boom, *Adelborst in de Compagnie N°. 11., nopens het voorgevallene op den 10 July 1784.*

Den veertienden van July zeventientien hondert vier en tagtig compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen, *Frederik Boom*, woonende op de Hoogstraat, by de Oostpoort alhier, *Adelborst* onder het tweede Quartier van de Compagnie N°. 11., zynde van competenten Ouderdom, en aan my Notaris bekend, dewelke uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welken daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarde waar ende waaragtig te zyn.

Dat hy Depofant, op Saterdag avond den 10 deezer, zynde gegaan naar de Draaibrug alhier, om het eerste Quartier van de voornoemde Compagnie N°. 11., te zien optrekken, heeft geftaan voor het Vaandrighs Logement, gehouden wordende ten huize van *Evert Lagemans*, aan de Draaibrug voorfz., wanneer zeker *Adelborst* van dat Quartier, zynde een Wagmaaker, daar kwam,

kwam, hebbende wit ondergoed aan, en een zwarte Cocarde op den Hoed, zig plaatsende in de rye Adelborsten, den derden van boven; dat de Depofant, hier op eenige beweeging onder eenige Jongens en Vrouwlieden, als ook sommige Rotsgezellen befpeurende, dewelke zoo van vooren als van agter den voornoemden Adelborst na zyne Cocarde keeken, van daar over de Draaibrug is gaan staan, werwaarts hy Depofant reeds te vooren zyn oog gevestigd had op eenige Rotsgezellen, dewelken daar onder of met eenige Vrouwlieden ftonden, en waar van twee bajonnetten op den Snaphaan hadden; dat hy Depofant daar een oogenblik geftaan hebbende, zag dat de bajonnetten geftadig vermeenigvuldigden, en 'er hem nog een Adelborst met wit ondergoed, dog zonder Cocarde pafteerde; dat eenigen tyd daarna, de Rotsgezellen, aan de zyde van de Draaibrug, daar hy Depofant zig bevond, in beweging kwamen, het zeer druk met en onder malkander hebbende, gaande gezamentlyk de Brug na de Compagnie over, wanneer een van dezelve op eene onftuimige wyze te rug keerde, zeggende: *Ik verdom het om met zwarte Cocarden op te trekken*, dat zulks tot twee keeren toe gefchiedde; zynde hy, die voor de tweede maal heen gaan wilde, reeds verder van de Brug dan de Depofant zig bevond; waar op de andere Rotsgezellen, die op de Brug ftonden, en een tamelyk groot en welgezet

gezet Rotsgezel, met een Molenaars rok aan, en een bajonnet op het Geweer, als welke een weinig ver na de Compagnie toe stond, hem te rug riepen, zeggende, met zulke of foortgelyke woorden: *kom maar, hy zel 'er Goddome af*; waar op zy zig te samen aan het hoofd van de Compagnie vervoegden; dat de Depofant het ter plaatfe, daar hy zig bevond, te gevaarlyk oordeelende, omtrent in het midden van de Hoofdfteeg is gegaan; alwaar hy Depofant aan het flaan van de Marsch hoorde, dat de Compagnie in optogt was; dog dat hy Depofant een oogenblik daar na geen trom hoorende, zeide, dat hy begreep dat het daar onklaar was; dat hy Depofant eenigen tyd daarna weder den trom hoorde flaan, dog geen Marsch; welke Marsch echter weder geflaagen wierd, toen de Compagnie de Draaifteeg uit en in de Hoofdfteeg kwam; dat hy Depofant als toen dezelve Compagnie zeer wanordenlyk en zonder Vaandel naar het Stadhuis heeft zien trekken, zonder verder iets naders van dezelve gezien te hebben.

Geevende de Depofant voor redenen van welwetenschap het gedepofeerde te hebben gehoord, gezien en bygewoont, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods en zulks gerequireert wordende, nader met een folemneelen Eed te bevestigen.

Aldus gedaau en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt,

noemt, ter presentie van *François Johannes Wy-*
nants en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De Minute deezer, geschreeven op een Ze-
gel van twaalf stuivers, is behoorlyk getee-
kent.

Onder stond,

Quod Attestor.

Was geteekent;

J. P. van Heel.

* * * *

* * *

*

VERKLAARING *van* Dirk Langendyk *en* Matthys van der Ryk, Adelborsten *in de* Compagnie N^o.

11., *nopens het voorgevallene op den 10 July 1784.*

Den 14 July 1784, compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen, de Heeren *Dirk Langendyk*, Schilder, woonende in den Houttuin, en *Matthys van der Ryk*, op den hoek van de Draaibrug, beide alhier, Adelborsten onder het eerste Quartier van de Compagnie N°. 11., zynde de Comparanten van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend: dewelken, uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welken daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn.

Ende eerstelyk de eerste Depofant, afzonderlyk getuigende, dat hy Depofant, uit de loopende gerugten vernoomen hebbende, dat op laatstleeden Saterdag den 10 deezer, wanneer de waakbeurt van het voorz. eerste Quartier der Compagnie N°. 11. inviel, de Adelborsten van het zelve zouden worden gemolesteert, en hier in bevestigd zynde, doordien hy Depofant, op de laatst voor-

M gaan-

gaande Wacht, onder de Rotsgezellen had hooren zeggen, met zulke of soortgelyke woorden: *laaten de Adelbeesten toekomende reys maar eens zwarte Cocardens op hebben, of we ook niet toonen zullen, dat wy 'er zyn; Oranje moesten ze op hebben; maar we zellen ze wel klaar krygen, die Donderskinderen; je zelt wat zien, als 't weer Wacht is; hy Depofant daar door afgefchrikt wierd om de Wacht in Perfoon waar te neemen; dat hy echter voorneemens zynde naar de Wacht te gaan zien, en komende in de kleine Draaifteeg, dezelve, byna geflopt was door de meenigte Volks, welke zig daar onthield; dat hy Depofant, door dezelve heen gedrongen zynde, op de Draaibrug het veel ruimer vond; dan, voor het Vendrigs Logement, aan de voornoemde Draaibrug by Evert Lagemans gehouden wordende, was de drang van Volk zoo groot, dat hy Depofant daar op te rug gaande naar de Draaibrug, omtrent voor het Huis van Hofnaer, een aantal gewapende Rotsgezellen der voornoemde Compagnie ontdekte: dat de Depofant, bemerkende dat dezelve te onvreden fcheenen, dezelve naderde, wanneer hy Depofant ontdekte, dat de oorzaak hunner morring ontftond, dewyl 'er onder de Wachtdoenden zig een bevond, welke een zwarte Cocarde op den Hoed had; dat hy Depofant alstoen een der voornoemde Rotsgezellen hoorde zeggen: *Goddome, ik verdom om met zulk Volk te Wacht te trekken; een ander**

ander derzelven: *ik geef 'er de Blixem van, en ga heen*; waar op weder een ander antwoordde: *neen dat, om den Donder, niet; we zellen dat Blixems-kind wel klaar krygen, de zwarte Strik zal 'er af; kom aan jongens, op ons plaats, op ons plaats; nou zellen we, zien, of Oranje boven zal dryven, al hebben we verdomt, onze Oranje Cocarden moeten afslaten*. Dat daar op eenige der voornoemde Rotsgezellen verwildert door de Draaisteeg liepen, na de Hoofdsteeq, en het grootste gedeelte derzelven zig in een ongeschikte klomp floot, en met drift naar de plaats, daar de Compagnie vergaderde, heen drong: dat de Depofant als toen eene verwarring en gejuil bemerkende, ziende dat de Ge-weeren zeer ongeschikt door elkanderen zwankten, en de plaats, waar hy zig bevond niet veilig achtende, de Draaisteeg door naar de Hoofdsteeq ging, met en onder eene onnoemelyke menigte Volks; dat hy Depofant, na in de Hoofdsteeq een korte poos vertoeft te hebben, hoorde zeggen: *het is al onklaar*; dat de Depofant als toen de Marsch hoorde slaan, en kort daar op noch Marsch noch Alarm, maar een zeer langdurende Roffel; dat de Trommen daar na eenen geruimen tyd ftill hielden; dat de Depofant, omtrent dien tyd, een der Adelborsten tusfchen twee Menschien zag heen leiden, en eene der byéénstaande Vrouws-perfoonen hoorde zeggen: *dat is een zwarte Cocarde Man, ze moesten dien Donder maar in de*

Kolk gegocit hebben; dat de Depofant, eindelyk de Wacht, geleit wordende door den Sergeant *Schermer*, ziende aankomen, bewaarende de eerfte afdeeling min of meer de Gelederen, zeer verwondert was geen Vaandel by dezelve Wacht te ontdekken, wordende de plaats van het zelve, zoo hem Depofant voorftaat, vervult door een Adelborst of Rotsgezel met het Geweer in de hand, waar op twee Tamboers, vervolgens een ongefchikten hoop gewapent Volk volgde, en na dezelve gepasfeert was, wederom een hoop gewapent Volk, tot verfcheiden toe; ziende de Depofant ter zelve tyd verfcheiden gewapende Lieden in allerhande rigtingen over de Straaten loopen; dat de Depofant eenigen daar na twee Toortfen zag, onder eene groote menigte Volks, roepende: *ze hebben het Vaandel; ze hebben het Vaandel*; dat de Depofant 'er naar toe liep, doch 'er niet by konde komen; ziende echter, dat de Toortfen ftaan bleeven voor het huis van den Mr. Zeilemaaker *Verftap*, Onderofficier van de voorfz. Compagnie; dat de Comparant als toen geïnformeert wierd, dat het Vaandel, na alvorens op de grond geleege te hebben, en in verfcheiden huizen te zyn geweest, in het huis van den voornoemden *Verftap* was gebragt.

En de tweede Depofant, meede afzonderlyk getuigende, verklaarde, dat hy Depofant meede door de loopende gerugten geïnformeert zynde, dat,

op

op laatstleeden Saturdag voornoemt, de Adelbors-
ten zouden aangevallen en gemolesteert worden,
niet geraaden gevonden heeft, dien avond de Wacht
te betrekken, maar ten huis is gebleeven: waar
uit hy alstoen voor de Raam gezien heeft, dat
het eerste Quartier van de voorfz. Compagnie N°. 11.
voor het huis van *Evert Lagemans* vergader-
de; dat het grootste getal der Rotsgezellen van de
voorfz. Compagnie, meest al voorzien van Ge-
weeren met Bajonetten, zig in troepen by elkan-
deren hebben geplaatst, en van de Compagnie
afgezonderd boven op de Draaibrug: dat de Offi-
cieren uitgekomen zynde hebben getracht, het
Volk te beweegen zig in order te schaaren, doch
dat zulks door het zelve op eene woeste wyze,
met zwaare Vloeken, is geweigert, zeggende: *dat*
zy vooraan moesten, en meer diergelyke uitdruk-
kingen, welke de Depofant zig niet regt kan te
binnen brengen; dat echter de Depofant zeer wel
weet by herhaalinge te hebben hooren roepen; *dat*
'er de zwarte Cocarden af moesten; dat vervolgens
de Compagnie even in den Marsch geraakt zynde,
de Depofant een sterk gedrang en gewoel onder de
meenigte is ontwaar geworden, en vervolgens
diftinct heeft gezien, dat het Vaandel met veel
geweld heen en weder gerukt en gellingert is, even
als of men pogingen deed om het zelve te ontwel-
digen, met dien uitflag, dat het zelve uit handen
van den geen, die het droeg, is gerukt, en by

des Depofants Buurman *Maas* in huis is geborgen , en vervolgens van daar weder in het huis van den voornoemden *Lagemans* is overgebracht ; dat dus de meergemelde Compagnie zonder Vaandel is heen getrokken ; dat de Depofant het voorgevalle- ne by het voortmarcheeren der Compagnie , en de attacque der Rotsgezellen op de Adelborsten , niet distinct heeft kunnen onderscheiden , dewyl op dien tyd de Toortfen zodaanig gedompt waren , dat de Compagnie zig volftrekt in het donker,be- vond.

Geevende de Depofanten voor redenen van weetenfchap , yder het door hun gedepofeerde te hebben gehoord , gezien en bygewoont , en voorts als in den text : bereit en te vreedden zynde het zelve , des noods en zulks gerequireert wordende , nader met een plegtigen Eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voor- noemt ter presentie van *François Johannes Wy- nants* en *Johannes Kuypers* , als getuigen.

De Minute deezer , gefchreeven op een Zegel van twaalf fluivers , is behoorlyk geteekent.

Onder ftond ,

Quod Attestor.

Was geteekent ,

J. P. van Heek.

Nots. Pub.

VER-

VERKLAARING van A. van
Rykevorfel, S. Havart en P. de
Koker, *nopens het voorgevallene*
op den 10 July 1784.

De Ondergeteekenden *Abraham van Rykevorfel*,
Servaaas Havart en *Pieter de Koker*, verklaaren,
om te dienen daar het behoort, waar te zyn.

Dat zy Depofanten zyn geweest ten huize van
den Heer *Pieter Verftap*, Onderofficier in de Com-
pagnie Burgeren N°. 11. hier ter Stede, om van
zyn Ed. te verzoeken, eene fchriftelyke opgaave
en verhaal van het gepasfeerde by het optrekken
der voorzeide Compagnie N°. 11. op Saturdag
avond den 10 July, waar op dezelve Heer *P. Ver-
ftap* zig excufeerde van eene fchriftelyke opgaave,
als hebbende reeds ter requifitie van Hun Edele
Gr. Achtb., myne Heeren van de Weth, daar van
gegeeven een pertinent Berigt, voor zoo verre hy
zelve daar van oor en ooggetuige was geweest;
doch echter aan de Ondergeteekenden in algemeene
termen verklaarende, dat by dat optrekken
voorz. hadden plaats gehad tumultueufe beweeg-
ingen, en verregaande feitelykheeden gepleegt
zyn.

Nog verklaaren de twee laatst ondergeteekenden

M 4

S.

):(184):(

S. Havart en *P. de Koker*, met het zelfde verzoek
zig te hebben geadresseert by den Heer *Schermer*,
Onderofficier in dezelfde Compagnie, en van den-
zelven te hebben ontfangen preciselyk het zelfde
antwoord als de drie Ondsrgeteekenden hadden
ontfangen van den Heere *Pieter Verslap*.

Presenteerende het bovenstaande met solemnee-
len Eede te bekragtigen.

Aldus gedaan te *Rotterdam* den 14 July 1784.

Was geteekent,

Abm. van Rykevorfel.

S. Havart.

Pieter de Koker.

* * * *

* * *

*

REQUEST

REQUEST *van eenige verdere
Burgeren en Ingezeetenen der
Stad Rotterdam, aan de Ed. Gr.
Mog. Heeren Staaten van HOL-
LAND en WESTVRIESLAND,
om gehouden te worden, als het
eerste Request geteekent te heb-
ben.*

Greeven met schuldigen eerbied te kennen de Ondergeteekende Burgers en Ingezeetenen der Stad *Rotterdam*, dat de Supplianten, met het uiterste genoegen vernooten hebbende, dat een notabel aantal hunner meede Ingezeetenen zig aan U Ed. Gr. Mog. by Requeste heeft geadresseert, ter zaake en uit hoofde van de beweegingen, die zedert een geruimen tyd te *Rotterdam* voorsz. hebben plaats gehad, met beede, dat het U Ed. Gr. Mog. mogte behagen, tegen de gevolgen, daar uit te dugten, op eene efficacieuse wyze te voorzien.

Dat de Supplianten, te laat kennis en lectuure bekomen hebbende van het gemelde Adres, om het zelve te kunnen teekenen, en echter gaarne met hunne meede Ingezeetenen willende medewerken, ter bereikinge van het heilzaam en zoo hoognoodzaakelyk oogmerk, het welk men zig by dit

Adres heeft voorgesteld, dienvolgens zonder hæsitation te raade zyn geworden, zig aan U Ed. Gr. Mog. te vervoegen, en ootmoedig te verzoeken, dat het U Ed. Groot Mog. gunstig behaage, het daar voor te houden als of der Supplianten naamen op het gemelde Retquest geplaatst waren.

Onder stond,

't Welk doende, enz.

Was geteekent,

<i>M. van Heel.</i>	<i>Cornelis van Stolk.</i>
<i>Pieter de Monchy.</i>	<i>J. Gueding.</i>
Gebroeders <i>Kropfgansz</i>	<i>W. van den Boer.</i>
en <i>Baalde.</i>	<i>Jan Kryn Janfz.</i>
<i>Coole en Midderigh.</i>	<i>Hendrik Leemput en Zoon.</i>
<i>Fredrik Caarten en Zoon.</i>	<i>L. Bicker M. D.</i>
<i>Thomas Verkamer.</i>	<i>A. v. Vollenhoven, Antz.</i>
<i>Cornelis Balguérie.</i>	<i>Dros en van der Hart.</i>
Voor <i>A. J. Versholk van</i>	<i>J. F. Durselen.</i>
<i>Zoelen, W. Beeldema-</i>	<i>S. de Monchy.</i>
<i>ker.</i>	<i>Johannes Taudin.</i>
<i>Cornelis Blondel.</i>	<i>Jan Radys.</i>

* * *

* *

*

REQUEST

REQUEST van Jan Jacob Elsevier, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel en Capitein eener Compagnie der Schuttery van de Stad Rotterdam, aan de Edele Groot Mog. Heeren Staaten van HOLLAND en WEST-VRIESLAND, tot ondersteuning en aandrang van de bovenstaande Requesten zyner Meede-Ingezeetenen.

Geeft met schuldigen eerbied te kennen *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel en Capitein eener Compagnie der Schuttery van de Stad *Rotterdam*:

Dat de Suppliant niet alleen, nevens alle braave Ingezetenen zyner Vaderstad, met de grievendste finerte getuigen is geweest van de verregaande feitelikheden, wanordres en geweld, welke zig een opgestookt Gemeen zedert nu ruim anderhalf jaar binnen de Muuren van Rotterdam veroorloofd heeft, en die echter nimmer tot heden toe door eenige kragttdadige middelen zyn bedwongen geworden: Maar dat de Suppliant, nog meer byzonder
dan

dan eenig ander, daar door heeft moeten getroffen worden, eensdeels, om dat de geest van oproer en ongebondenheid, welke aan de openbaare rust, en aan alle goede ordre, binnen voorſz. Stad eene doodelyke vyandschap ſchynt gezwooren te hebben, den Suppliant wel byzonder tot voorwerp van zyn haat en wraaklust heeft genoomen, als die alle pogingen in zyn vermogen had aangewend, om aan de goede Burgery de zoo hoognodige veiligheid te bezorgen, en de Muitmaakers in toom te houden; anderdeels om dat de Suppliant, ondervindende op wat wyze die pogingen vrugteloos wierden gemaakt, als Meede-Regent in gemoede overtuigd was, dat aan eene Regeering, die ernſtig gezind is de Verſtoorders der publicque rust in hunne heillooze inzigten te keer te gaan, zelden, zoo ooit, gezag of middelen ontbreken, om ten dien opzigte zig van haaren pligt te kwytten, en aan de Justitie, tot handhaaving der Burgerlyke vryheid en zamenleving, dien klem te doen behouden, zonder welken het onmogelyk is in eenige Maatschappy te leeven; eene waarheid, Edele Groot Mogende Heeren, waar van het na-buurig *Leyden* nog onlangs de duidelykste preuve heeft opgeleeverd:

Dat de Suppliant, aan de eene zyde bewust van de maatregelen, door hem en eenige andere Le-den van den Burger-Krygsraad voorgeslaagen, om door middel eener welgeregelde en welgewapende Bur-

Burgery de autoriteit der Regeering te ondersteunen, en de Oproerigen te bedwingen; aan den anderen kant ziende, dat, terwyl die maatregelen buiten volvoering, ja zelfs buiten overweeging bleeven, de Muitzugt ongestraft en ongestoord het hoofd boven haare aanzienelykste en vreedzaame Meede-Burgers verhefte, tot nog toe een diep stilzwygen heeft gehouden, en zig vergenoegd heeft, de vurigste wenschen uit te boezemen, dat eenmaal de tyd mogt gebooren worden, wanneer aan de rampzaalige bedryven der Onrust-Stookers binnen *Rotterdam* een perk gesteld, en die Stad, welke nu, tot scandaal voor de geheele Republicq, het kweekschool der Oproerigheid was geworden, haar voorige rust, luister en aanzien wierden weergegeeven:

Dat het voorz. stilzwygen van den Suppliant dus geenzins uit eenige onverschilligheid omtrent het welzyn zyner Meede-Burgereu en den voorspoed der Stad, waar van hy de eer heeft een Mede-Regent te zyn, is gesproten, maar uit de baarblykelykheid, dat het hem alleen onmogelyk was zyne stem tegens die geweldadigheden te verheffen; in eene Stad, daar het genoeg was zig een Tegenstreever derzelven te toonen, om even daarom gevaar voor zyne Goederen, ja voor zyn Leeven te loopen; gelyk daar van meer dan een Burger binnen *Rotterdam* de smertelyke zekerheid heeft ondervonden: Dat hy in die overtuiging

wierd

bevestigd, door het verlaagen en byna wanhoopig gedrag der aanzienelykste Ingezetenen van voorzf. Stad, waar van zommigen zelfs verkoozen hebben hunne Wooningen en Vrienden liever te verlaaten, dan zig door hunne klagten tot flagtoffers van eene opgeruide en toomeiooze Gemeente te stellen :

Dan dat eindelyk de uiterfte nood zelve eenen weg tot redding fchynt gebaad te hebben, daar de notabelfte Ingezetenen, die de kern en bloei der Stad uitmaaken, ziende dat de rust, de goede order en veiligheid uit haare Muuren ten eenemaal verdweenen waren, dat derzelve herftel vrugteloos van hunne Regeering wierd gewagt, en dat de ftrafbaarfte Oproermaakers, op eene volkomene ftrafloosheid bouwende, onder de Burgery zelve haare Begunstigers vonden, zig by Uw Edele Groot Mog. vervoegt hebben, met verzoek, dat het Uw Edele Groot Mog. behaage tegens die wanordres en ondraaglyke feitelykheden zoo fpoedig als kragtddig te voorzien, en teffens de bron van alle die onrust te doen naarfpeuren, om de geheime Aanvoorders en Aanstokers derzelve te ontdekken :

Dat na die klagten, welke by Uw Edele Groot Mog. het gehoor niet gemist hebben, waar op braave Ingezetenen by eene regt- en rust-lievende Overheid ftaat kunnen maaken, de Suppliant vermeenzen zoude zyn eed en pligt te fchenden, en

zyn

zyn gemoed geweld zoude aandoen, indien hy de-
 zelve by Uw Edele Groot Mog. naar vermoogen
 niet ondersteunde, daar hy overtuigd is, dat die
 klagten niet dan al te gegrond zyn; daar het bes-
 te gedeelte van *Rotterdam's* Ingezeten en nu ze-
 dert anderhalf jaar in eene geduurige onrust ge-
 leefd, en zig alle dagen heeft bloot gesteld gezien,
 om op den eersten wenk van eenige Oproermaa-
 kers of Oproermaaksters de prooi van roof en ge-
 weld te worden; daar die Muitelingen byna open-
 lyk op hunne Beschermers en Raadsliden durfden
 boogen; daar de temporaire middelen, nu en dan
 tegens hunne woelingen en buitenpoorigheden
 in het werk gesteld, veel-er hen tot nieuwe ex-
 cessen scheenen aan te moedigen, dan hen tot af-
 schrik te verstreken; en daar het dus by eene
 aaneenschakeling van onweerspreekelyke gebeurte-
 nissen bleek, dat, zonder de kragtadige tuschen-
 komst van deeze Souvereine Vergadering, het
 achtenswaardigste en aanzienlykste deel der *Rot-
 terdamsche* Burgery zig noch rust noch veiligheid
 kan beloooven:

Dat de Suppliant ook vermeent te gelyker tyd
 voor hem het oogenblik geboren te zyn, om Uw
 Edele Gróót Mog. het gebeurde op den 3 April
 laatstleeden, met een gedeelte zyner Compagnie
 Burgers, in deszells waare omstandigheden voor
 te draagen, en die Burgers, welke hun leeven
 voor de rust der Stad hadden veil gehad, te zui-
 veren

veren van den blaam , waar mede , tot loon van hunnen yver en getrouwheid , by zommige pasfages van het Berigt , op den 13 April laatstleeden ter Vergadering van Uw Edele Gr. Mog. ingediend , of immers by eenigen der annexe Bylaagen , hunne eer en reputatie is befmet :

Dat derhalven , om de gegroundheid der klagten van zyne Mede-Ingezetenen te bewyzen ; om den laster , aan een aantal Vaderlands - lievende en welmeenende Officieren en Burgers aangewreeven , af te wischen ; en om Uw Edele Groot Mog. zonneklaar te overtuigen , hoe onmogelyk het is , dat zonder kragtdadige middelen , by deeze Souvereine Vergadering zelve genoomen , de stilte en zekerheid binnen *Rotterdam* herbooren , de muitzicke Gemeente bedwongen , en haare Aanblaazers , zoo niet ontdekt en naar verdiensten gestraft , ten minsten van verdere onderneemingen afgehouden worden ; de Suppliant voorneemens is ter Tafel van Uw Edele Groot Mog. te brengen eene Memorie , met de noodige Bewyzen geftaafd , inhoudende een verflag van alle de Grieven , zoo der welmeenende en rustlievende Schuttery in het algemeen , als van den Suppliant in het byzonder , zedert de epoque , toen de tumultueufe beweegingen , op den *St. Nicolaas avond* van den jaare 1782 binnen 's *Hage* voorgevallen , aan de *Rotterdamfche* Oproermaakers de eerste ontwerpen hunner buitensporigheden hebben doen vormen ; tot het tegen-

regenwoordig tydftip toe, nu een landverderven-
de geest de laafte pogingen fchynt aan te wen-
den, om door het flooken van muitery in verfchei-
dene *Hollandfche* Steden te gelyk, door het draa-
gen van oproerleufen tegeens het verbod van Uw
Edele Groot Mog. aan, en door openlyke gewel-
dadigheden, zyne fchandelyke oogmerken te be-
reiken :

Dat uit de voorlz. Memorie aan Uw Ed. Gr.
Mog. zal conftteeren :

„ Dat zedert het begin van den jaare 1783,
„ maar wel byzonder zedert den 7 en 8 Maart
„ van dat jaar, het Gepeupel inbreuk heeft ge-
„ maakt op de veiligheid der goede Burgery,
„ onder voorwendzel van de belangen van het
„ Stadhouderlyk Huis toegedaan te zyn, op eene
„ wyze nochtans, die voor de Souveraine Magt
„ deezer Provincie en voor de Vergadering van
„ Uw Ed. Gr. Mog. zelve ten uiterften hoonende
„ is; dat de aanmerking van het gevaar, waar
„ aan alle braave Ingezetenen der Stad zig door
„ de boosaartigheit der Oproerflookers zagen
„ bloot gefield, eenige Officieren der Schuttery,
„ nevens den Suppliant, heeft doen bedagt zyn
„ op middelen, om dezelve uit het verval, waar
„ in zy geraakt was, te haalen, en tot eene ge-
„ noegzaame befcherming der rustige Burgers te
„ doen dienen; dat tot voorlz. einde wel een
„ Plan is geformeerd, het welk de Suppliant vol-

N

„ komen

„ komen vertrouwt aan dat heilzaam oogmerk te
 „ beantwoorden, maar dat het gemelde Plan is
 „ ter zyde gelegd, en de Schuttery in dien staat
 „ is gelaaten, dat, daar het grootste gedeelte uit
 „ het allerlaagste foort van Menschen bestaat,
 „ wel verre dat de Schutters een Waarborg voor
 „ de publicque veiligheid zyn zouden, uit hun
 „ boezem zelve die excessen voortspruiten, over
 „ welke een zoo notabel getal aanzienlyke Inge-
 „ zetenen by Uw Ed. Gr. Móg. zig beklagd heb-
 „ ben; dat de wapening van het best gedeelte der
 „ Schuttery, onder den naam van Adelborsten
 „ bekend, op gelyke wyze is gedwarsboomd en
 „ tegengegaan geworden, niet minder dan het
 „ voorneemen van een groot aantal deltige Bur-
 „ gers, om door het formeeren van een Corps,
 „ in den Wapenhandel geoeffend, de Verstoorders
 „ der rust in den band te houden; dat zelfs, naar
 „ maate de poogingen der braafste Ingezeten
 „ ernstiger wierden, om hunne Vryheid, Leeven
 „ en Goederen (des noods) kragtdadig tegens
 „ alle geweld te kunnen beschermen, het ge-
 „ schreeuw van de aangehitste meenigte en de we-
 „ derstand, die deeze goede inzigten ook elders
 „ ontmoetten, aangroeiden en driftiger wierden;
 „ dat hier aan is toe te schryven het voorgevallen
 „ met de Burger-Compagnie N°. 9., aan welker
 „ hoofd de Suppliant zig bevindt, inzonderheid
 „ op den 3 April laatstleden, en geenzins aan
 „ de

„ de redenen, die by het bovengemelde Berigt
 „ als gisfender wyze worden opgegeeven; rede-
 „ nen althans, waar van de eerste volstrekt be-
 „ zyden de waarheid is, terwyl omtrent de laatste
 „ de Suppliant niet alleen buiten alle reproche is,
 „ maar zelfs uit het aldaar gementioneerd geval
 „ kan aantoonen, hoe de aanslag tegens gemelde
 „ Burger-Compagnie een vooraf berokkend werk
 „ is geweest, om de trouw voor het vrye Vader-
 „ land binnen *Rotterdam* den laatste doodsteek
 „ te geeven, en de Muitzugt over de Beminnnaars
 „ van het wettig Gezag in vollen glans te doen
 „ zegepraalen; dat het gedrag der Officieren en
 „ Adelborsten op voorz. 3 April in de haghely-
 „ ke omstandigheden, waar in zy zig bevonden,
 „ zoo voorzigtig als manmoedig is geweest; maar
 „ dat, wel verre van die belooning voor hun ge-
 „ trouwen dienst te ontvangen, welke zy met
 „ alle recht mogten verwagten, zy zig, aan den
 „ eenen kant, in geduurige vrees en levens-
 „ gevaar van wegens het Gemeen hebben bevon-
 „ den, aan de andere zyde de verdrietelykste on-
 „ aangenaamheden hebben moeten ondergaan, in
 „ zoo verre, dat de voornoemde Officieren voor
 „ hunne posten bedankt hebben, welke vervol-
 „ gens begeeven zyn geworden aan luiden, waar-
 „ van sommigen geene andere verdiensten hebben
 „ dan hunnen vriendelyken omgang met twee
 „ Vrouwsperfoonen, van zulk eene muitzieke

„geaartheid, dat haar verblyf in 's *Hage* alleen
 „aan Uw Ed. Gr. Mog. stoffe tot het gestrengst
 „onderzoek heeft opgeleeverd; terwyl ondertus-
 „schen twee andere Officieren, door den Sup-
 „pliant in zyne qualiteit aangesteld, zonder ge-
 „noegzaame reeden dadelyk zyn afgezet, ja zelfs
 „ontschutterd geworden:

Dat de Suppliant wel in staat is alle deeze fal-
 ten met voldoende bewyzen, zoo hy vertrouwt,
 te staaven; edoch dat tot het in ordre brengen
 zoo van dezelve, als van de voorsz. Memorie,
 eenige tyd vereischt wordt, geduurende welken
 de Suppliant gemeend heeft, dat zyn stilzwygen
 onverantwoordelyk zoude zyn; te meer daar hy,
 nevens alle welgezinde Ingezetenen van *Rotter-*
dam, zig durft vleyen, dat Uw Edele Groot Mog.
 zoo lang niet zullen wagten, om zig de zaak dier
 ongelukkige Stad, met al den klem der Souverai-
 niteit, aan te trekken, en om het noodlot af te
 weeren, het welk haar anderzins voor zeeker be-
 dreigt:

Dat in de daad de Suppliant, als Medelid der
 Regeering, zig niet onbevoegd reekent, Uw Edele
 Gr. Mog. met alle mogelyk menagement onder
 het oog te brengen de noodzaakelykheid eener
 kragtadige voorziening, daar de langheid van
 tyd, geduurende welken de geest van oproer en
 doemwaardige partyzugt zig binnen *Rotterdam*
 met opheeven hoofde en byna geheel strafeloos
 heeft

heeft vertoond, genoegzaam doet zien, dat de Regeering aldaar zig buiten de mogelijkheid rekent, om de Muitelingen te keer te gaan, en hunne Aanlookers naar te speuren, dewyl immers nooit te veronderstellen is, dat die Regeering al het zelve onverschillig, of (als het ware) met eene oogluikende toegeevendheid, aanziet, en de Suppliant zulks van het gantsche Lighaam derzelve nimmer wil gelooven:

Dat de Suppliant verder aan Uw Ed. Gr. Mog. ootmoedig moet vertoonen, hoe hoog-noodzaaklyk zoodanige spoedige voorziening is, daar van dezelve in de eerste plaats afhangt de bloei en het welvaaren van eene der voornaamste Koopsteden deezer Republicq, de veiligheid en zekerheid van een groot aantal gegoede Burgers en Ingezetenen, die nu onder de dagelyksche bedreigingen van een toomeloozen hoop verzugten, en daar in de tweede plaats van het uitroeijen van het zaad des oproers binnen *Rotterdam* de rust der geheele Provincie schynt af te hangen; eene confideratie, die de Suppliant by Uw Edele Groot Mog. niet behoeft aan te dringen, daar het afzenden van Muitelingen uit *Rotterdam* naar nabuurige Plaatsen, om ook aldaar hun verfoeijelyk bedryf werkstellig te maaken, de waakzaamheid van deeze illustre Vergadering, en van derzelve Heeren Gecommitteerde Raaden, niet is ontsnapt.

Omme alle welke reedenen mitsdien de Sup-

pliant, niet zullende uistellen om het zy Uw Edele Gr. Mog. zelve, het zy de Commissie of Besog-
ne, welke zy tot onderzoek der gesteldheid van
zaaken binnen *Rotterdam* zouden mogen benoe-
men, nader te informeeren van de faiten, hier
boven alleenlyk aangestipt, en daar van de nodige
Bewyzen over te leggen, inmiddels zyne eerbiedig-
e instantien voegt by de bede zyner braave en
cordaate Medeburgers, dat het Uw Edele Gr. Mog.
behaage, tot herstel der rust binnen de aanzienly-
ke Stad, van welke hy Suppliant de eer heeft
Vroedschap te zyn, tot beteugeling van eene op-
geruide en spoorcelooze Gemeente, tot ontdekking
haarer geheime Aanblaazers en Opstookers, tot
wilverdiende straffe der meest Schuldigen, mits-
gaders tot beveiliging der Stad en Burgery voor
het toekomende, zoodanige maatregelen te nee-
men, en die met al zulken spoed te volvoeren,
als Uw Ed. Gr. Mog. naar den aart der zaake, en
de dringentheid der omstandigheeden, kragt-
digst, promptst, en best geschikt zullen keuren
en oordeelen te behooren.

(*Onder stond,*)

't Welk doende,

(*Was geteekend,*)

J. J. ELSEVIER.

* *
*

REQUEST

REQUEST van Opper- en Onder-Officieren en Adelborsten in de Schuttery der Stad Rotterdam aan de Ed. Gr. Mog. Heeren Staaten van HOLLAND en WESTVRIESLAND, om gehouden worden als het vorig Request van eenige Ingezeetenen der voorn. Stad meede geteekent te hebben.

Geeven met schuldigen eerbied te kennen de Ondergeteekende Opper- en Onder-Officieren en Adelborsten in de Schuttery der Stad Rotterdam.

Dat de Supplianten met het uiterste genoegen vernoomen hebben, dat een aanzienelyk getal hunner meede Ingezeetenen zig by Requeste aan U Ed Gr. Mog. vervoegt heeft, ter zaake en mit hoofde van de beweegingen en onlusten, waar van deeze Stad maar al te lang een schrikverwekkent tooneel geweest is, met beede, dat het U Ed. Groot Mog. mogte behaagen, daar tegen op eene kragtadige wyze te voorzien.

Dat de Supplianten zig hier over des te meer

verheugen, naar maate zy, als Leeden der gemelde Schuttery, over de gesteltheit daar van best kunnende oordeelen, allezins overtuigt zyn geworden, dat de verdccltheit en onëenigheden onder de Schutters zelveu, welke in de Compagnie N°. 11., onlaugs reeds tot geweldadigheeden uitgebersten zyn, zoo wel als de onbedreevenheid en vervallen staat der meeste Compagnien, aan de gewapende Magt deezer Stad die sterkte hebben doen verliezen, welke by een algemeenen opstand, waarvan de kommerlyke voorteekeuen van tyd tot tyd maar al te zigbaar zyn, ter beteugeling van het geweld genoegzaam zoude kunnen geoordeelt worden; vooral, daar het gering getal der best geoeffende en gewapende Compagniën, reeds al te lang met den haat van eene bevooroordeelde meenigte te worstelen gehad hebbende, zwaarigheid begint te maaken, (gelyk de Compagnie N°. 2. zulks reeds openlyk aan de Ed. Groot Achtb. Heeren van de Weth, en de Adelborsten in de Compagnie N°. 11. aan den Opperbevelhebber *van Mierop* te kennen gegeven hebben) om zonder meerdere ondersteuning zulke fel dreigende gevaaren onder de oogen te zien, ten minsten zoo lang 'er geen volleedig herstel van zaaken alhier stand gegreepen heeft, nadien het lot der Adelborsten in de Compagnie N°. 9. geleert heeft, dat de perfoncele wraakneeming der beteugelde moedwil, de eenige belooning is van Schutters

ter

ter deezer Stede , welker byzondere verdienſten in hunne dapperheid , yver en ſtandvaſtigheid ge-
leegen zyn.

Dat de Supplianten te laat kennis en lecture van het voorſz. Request hebbende bekomen , om het zelve te teekenen ; en echter gaarne met hunne meede Ingezetenen willende medewerken ter bereiking van het heilzaam en noodzaakelyk oogmerk , het welk men zig by dat Request heeft voorgelſt , dienvolgende zonder haſtitatie te raade zyn geworden , zig te vervoegen aan U Ed. Gr. Mog. , en ootmoedig te verzoeken , dat het U Edele Groot Mog. gunſtig behage , het daar voor te houden , als of der Supplianten Naamen meede onder het voorſz. Request geplaatſt waren.

Onder ſtond ,

't Welk doende , enz.

Was geteekent ,

	N ^o .		N ^o .
<i>Th. M. Roest.</i>	2	<i>G. Philip Beyl.</i>	2
<i>F. W. Frescarode.</i>	2	<i>Hendrik Walters.</i>	2
<i>Pieter Stolker.</i>	2	<i>R. V. D. Sluys.</i>	2
<i>Joh. Phil. Hildebrand.</i>	2	<i>Adrianus van Rosma-</i>	
<i>Pieter Meyer.</i>	2	<i>len.</i>	2
<i>Joh. Chr. Hildebrand.</i>	2	<i>Pr. Pauvert.</i>	2
<i>Abr. Muller.</i>	2	<i>J. P. van Heel.</i>	2
<i>J. F. Duvigneau.</i>	2	<i>P. F. van den Gevel.</i>	2
<i>Cornelis van den Dries.</i>	2	<i>Anthony de Beyer.</i>	2
<i>Frans Looman.</i>	2	<i>Louis van den Braak.</i>	2
	N 5		Ms.

N ^o .		N ^o .	
<i>Ms. van Waasdyk.</i>	2	<i>Matths. Verdonk.</i>	3
<i>P. J. Masfa.</i>	2	<i>A. van der Hart.</i>	3
<i>Leonardus de Vries.</i>	2	<i>Willem van Dinsen.</i>	3
<i>P. Harting.</i>	2	<i>Js. Lonneman.</i>	3
<i>J. C. Ubens.</i>	2	<i>Dk. Ubens.</i>	3
<i>J. Cazaubon.</i>	2	<i>Anthony Winkelman.</i>	3
<i>Dl. Pompeyra.</i>	2	<i>Hermanus Ellerkamp.</i>	3
<i>J. E. Onstein.</i>	2	<i>Nicolaas Verwey Jun.</i>	3
<i>J. W. van Baerll.</i>	2	<i>Hendrik Dommels.</i>	3
<i>Daniël de Kuyper.</i>	2	<i>Cornelis Willemse.</i>	3
<i>Johannes de Loos.</i>	2	<i>Anthony van den</i>	
<i>A. de Beurs Stierman.</i>	2	<i>Bosch.</i>	3
<i>E. Pellister.</i>	2	<i>J. Gerrijsen.</i>	3
<i>Ad. van Swieten.</i>	2	<i>Johannes Glafer.</i>	3
<i>F. S. Johanneau La-</i>		<i>Johannes Schoonhui-</i>	
<i>regnere.</i>	2	<i>zen.</i>	3
<i>Jan Havelaar Junior.</i>	3	<i>L. Beumer.</i>	3
<i>N. Uytenbosch.</i>	3	<i>D. Steers.</i>	3
<i>Luitenant J. Hooft.</i>	3	<i>Balth. Mayster.</i>	3
<i>Vendrig U. A. Hoog-</i>		<i>Ps. Smits.</i>	3
<i>werff.</i>	3	<i>Hendericus Lonneman.</i>	3
<i>A. Spykerman.</i>	3	<i>L. Stoon.</i>	3
<i>Hendk. van den Kerck-</i>		<i>Js. Boom.</i>	3
<i>hoff.</i>	3	<i>J. van Zanten.</i>	3
<i>Cornelis de Vos.</i>	3	<i>C. H. Schott.</i>	3
<i>H. Medderigh.</i>	3	<i>H. van Nay.</i>	3
<i>Cornelis Keeman.</i>	3	<i>Pieter Bus.</i>	3
<i>Daniël Hubert.</i>	3	<i>J. Flaas.</i>	3
		<i>Ld.</i>	

	N ^o .		N ^o .
<i>Ld. Hk. Hefelaar.</i>	3	<i>Jan Wolders.</i>	3
<i>Herremanus Hoes.</i>	3	<i>H. C. Graamans.</i>	3
<i>H. R. Coole.</i>	3	<i>A. v. Hoboken.</i>	3
<i>Jan Turley.</i>	3	<i>G. Halfman.</i>	3
<i>Hk. Dubbelens.</i>	3	<i>Corn. Stotker.</i>	3
<i>P. de Moor.</i>	3	Denzelven per ordre	
<i>A. Schenaerts.</i>	3	van Gerard Jonk-	
<i>L. M. Maillard Krui-</i>		heer Jz. in deszelfs	
<i>né.</i>	3	absentie.	3
<i>Mathys Wolbensens.</i>	3	<i>Jacob Petrus Have-</i>	
Denzelfden per ordre		<i>laar.</i>	3
<i>Willem Siegelaar.</i>	3	<i>J. Mockenzie.</i>	3
<i>Theodorus van Gemert.</i>	3	<i>Js. Nulle.</i>	3
<i>Jan van Bommel.</i>	3	<i>Gerrit Teysen.</i>	3
<i>P. Pieterse.</i>	3	<i>Jan Hop.</i>	3
<i>H. Harmeyer.</i>	3	<i>Eyt. J. Terswaek.</i>	3
<i>Denys de Lange.</i>	3	<i>Pr. Drost.</i>	3
<i>Bernardus van Nifkel-</i>		<i>A. van Ameyden.</i>	3
<i>rooy.</i>	3	<i>M. Baelde.</i>	9
Per ordre <i>Jan Wyten-</i>		<i>Pieter Broekhals.</i>	9
<i>burg.</i>	3	<i>Wm. Fontyn.</i>	9
<i>T. Been.</i>	3	<i>A. van Vessem.</i>	9
<i>P. C. van Pelden.</i>	3	<i>Pieter Munnie.</i>	9
<i>Hendrik van Erp.</i>	3	<i>J. F. Peerboom.</i>	9
<i>Albert Sluyter.</i>	3	<i>Willem Bellage.</i>	9
<i>Bernardus Taats.</i>	3	<i>Pieter Friesen.</i>	9
<i>Michiel Wesfels.</i>	3	<i>Jacobus van der Swem.</i>	9
<i>Marynus Heyrmans.</i>	3	<i>Jan Ts van der Vliet.</i>	8
		<i>Cornélis</i>	

	N ^o .		N ^o .
<i>Cornelis Jongeneel.</i>	8	<i>Hendrik Vryman.</i>	9
<i>Jan Soetermeer Jansz.</i>	8	<i>Jan Verhoog'h.</i>	9
<i>A. van der Kley.</i>	8	<i>Gregorius Dames.</i>	9
<i>Daniël van Waasdyk.</i>	8	<i>Jacob Bell.</i>	9
<i>Aardt. Bastiaanse.</i>	8	<i>Hermanus Thomas.</i>	9
<i>Dirk Dalen Jr.</i>	8	<i>Corn. van Toorenburg.</i>	9
<i>Willem Bastiaanse.</i>	8	<i>Johannes Vooreenbe-</i>	
<i>Willem van Aken.</i>	8	<i>ker.</i>	9
<i>Paulus van den Berg.</i>	8	<i>B. van Gurp B. z.</i>	9
<i>J. Krap Az.</i>	8	<i>Hendk. Jacobus van</i>	
<i>C. Ververs.</i>	8	<i>Kleef.</i>	9
<i>A. Kool.</i>	8	<i>S. Lans, gewezene</i>	
<i>Johannes Theodorus Vo-</i>		<i>Adelborst uit de</i>	
<i>gel.</i>	8	<i>Compagnie.</i>	9
<i>Christiaan van Pesch</i>		<i>As. Sumelt.</i>	9
<i>Junior.</i>	8	<i>A. Schoncken Jr.</i>	9
<i>Jan Ernestus van</i>		<i>De onderstaande als</i>	
<i>Loon.</i>	8	<i>Adelborsten in de</i>	
<i>Luitenant Willem Vo-</i>		<i>Compagnie N°. 9.</i>	
<i>gel.</i>	8	<i>bygewoont heb-</i>	
<i>Vendrig Richd. Brem.</i>	8	<i>bende de bekende</i>	
<i>Maarten de Haas, 8</i>		<i>Actie van 3 April</i>	
<i>Adelborst, op aen 3</i>		<i>1784 dog thans om</i>	
<i>April 1784. in N^o.</i>		<i>reddenen Rotsge-</i>	
<i>9 daar na Onder-Of-</i>		<i>zel.</i>	
<i>ficier, nu Rotsgezel</i>		<i>Johannes Terbeke.</i>	9
<i>op deszelfs verzoek.</i>	9	<i>Willem Venroy.</i>	9
<i>Frans Hoek.</i>	9	<i>Andries Voerendonk.</i>	9
		<i>Jacob</i>	

	N ^o .		N ^o .
<i>Jacob Halfman.</i>	9	<i>H. van Eck.</i>	4
<i>L. E. Snoek.</i>	9	<i>Ludovicus van Zuilen.</i>	4
<i>C. de Vlieg.</i>	9	<i>J. Schramm.</i>	4
<i>Ands. Deutz.</i>	9	<i>Fr. Vigoureux.</i>	4
<i>Johs. Jansen.</i>	9	<i>Gerard Kersten Junior.</i>	4
<i>T. V. Bergen.</i>	9	<i>Elardus Maronier.</i>	4
<i>A. van Hoogh.</i>	9	<i>Jacobus Aengenent.</i>	4
<i>Leonardus Dyckhoff.</i>	9	<i>Pr. Overhand.</i>	4
<i>Cornelis Wyt.</i>	9	<i>Pieter de Haas.</i>	4
<i>Jacob Merel.</i>	9	<i>Anthony Looymans.</i>	4
<i>Abraham Eylens.</i>	4	<i>Ego van Wolfsbergen.</i>	4
<i>Jahannes Huigens.</i>	4	<i>Cornelis van Feen.</i>	4
<i>Jan Hofman.</i>	4	<i>M. Mulskens.</i>	4
<i>Simon Schaal.</i>	4	<i>Pieter Kroesen.</i>	4
<i>Jacob Crevecour, Sec-</i>		<i>Johannes van Vieren.</i>	4
<i>cretaris.</i>	—	<i>G. Metellus.</i>	4
<i>Willem Harting.</i>	4	<i>Js. François Dufès.</i>	4
<i>D. A. Bischof Luite-</i>		<i>Adrianus Kroesen.</i>	4
<i>nant.</i>	4	<i>Joh. Christ. Harß.</i>	4
<i>J. Theodorus Pex Jr.</i>	4	<i>Jilles de Vos.</i>	4
<i>J. B. Bles.</i>	4	<i>W. H. Lange.</i>	4
<i>G. W. van Baerll.</i>	4	<i>Jan Apon.</i>	4
<i>And. Arn. Biesta.</i>	4	<i>J. B. de Beyer.</i>	4
<i>G. E. Arbeiter.</i>	4	<i>Pieter Wallaars.</i>	4
<i>Pieter van der Laan.</i>	4	<i>Johannes Heymans.</i>	4
<i>Henry Dufès.</i>	4	<i>Alewyn de Beyer.</i>	4
<i>Ferdinandus Brusfe-</i>		<i>Hendrik den Bult.</i>	4
<i>laers.</i>	4	<i>Thomas Gouverneur.</i>	4
		<i>Joh.</i>	

	N ^o .		N ^o .
<i>Joh. Hend. Harten.</i>	4	<i>J. Sturenberg.</i>	5
<i>A. Vis.</i>	4	<i>Joh. Hend. Bleckman.</i>	5
<i>J. N. Lentz.</i>	4	<i>Adrianus de Jongh.</i>	5
<i>Cornelis Boele.</i>	4	<i>Wm. van den Boer.</i>	5
<i>Joh. Mahie.</i>	4	<i>Pierre Joseph Renson.</i>	5
<i>Hs. Dykhoff.</i>	4	<i>Johs. Berkman.</i>	5
<i>A. J. Hartigh.</i>	4	<i>J. Gueding.</i>	5
<i>P. van Dun.</i>	4	<i>J. Willemse.</i>	5
<i>J. B. Valkenhoff.</i>	4	<i>J. G. Midderigh.</i>	5
<i>Antonie Wurgebarg.</i>	4	<i>P. Kerkmans.</i>	5
<i>Christiaan Alers.</i>	4	<i>G. Penners.</i>	5
<i>Pieter van der Grient.</i>	4	<i>Jan Wap.</i>	5
<i>Bernardus Baarling.</i>	4	<i>Jan Fred. Bekker.</i>	5
<i>Willem van den Berg.</i>	4	<i>Pieter Post.</i>	5
<i>Pieter Maronier.</i>	4	<i>A. v. Brugge.</i>	5
<i>Gerrit Smits.</i>	4	<i>M. van Dinsfen.</i>	5
<i>Gerrit Smits per order</i>		<i>G. Liedel.</i>	5
<i>myu Broeder J. A.</i>		<i>J. Grand.</i>	5
<i>Verroen.</i>	4	<i>F. van Dyk.</i>	5
<i>Leendert Verwel.</i>	4	<i>S. Nieuwenhuizen.</i>	5
<i>Mart. Vetter.</i>	4	<i>J. Ubens.</i>	5
<i>H. Gifus.</i>	4	<i>J. A. Grand.</i>	5
<i>Corn. Vroman.</i>	4	<i>C. Bekker.</i>	5
<i>Hendrik Antony Sreng-</i>	4	<i>Frederik Raauw.</i>	5
<i>narts.</i>	4	<i>Johannes Brouwer.</i>	5
<i>Lieutenant G. van der</i>		<i>J. de Kadt.</i>	5
<i>Looy Houthoff.</i>	4	<i>A. van der Spaa.</i>	5
<i>Vendrig A. Dros Mz.</i>	5	<i>J. E. Guldemund.</i>	5

	N ^o .		N ^o .
<i>H. v. d' Abeele.</i>	5	<i>Allebertus van Dyk.</i>	5
<i>P. v. d' Abeele.</i>	5	<i>J. Weuyster.</i>	5
<i>J. van der Hoven Jr.</i>	5	<i>Hendrik Doorewaard.</i>	5
<i>François van Riel.</i>	5	<i>Allebertus van Berg.</i>	5
<i>Hendrik Wigmans.</i>	5	<i>H. van der Werff.</i>	11
<i>G. de Leeuw.</i>	5	<i>Cornelis Augustyn.</i>	11
<i>J. Spekker.</i>	5	<i>J. H. Dreyer.</i>	11
<i>Pr. Mr. Veréem.</i>	5	<i>L. Vermin.</i>	11
<i>Jan van de Seur.</i>	5	<i>J. van den Pol.</i>	11
<i>S. Brunwolt.</i>	5	<i>J. Hermanus Volmer.</i>	11
<i>Wm. Vergilst.</i>	5	<i>Dirk Langendyk.</i>	11
<i>Pr. Fr. Staars.</i>	5	<i>Jan Venroy.</i>	11
<i>A. Wels.</i>	5	<i>Corn. Hendk. Taats.</i>	11
<i>Charles Alexandre Du-</i>		<i>Joh. van der Wolk.</i>	11
<i>dart.</i>	5	<i>Corn. Taernout.</i>	11
<i>Johs. Sondag.</i>	5	<i>J. Merck.</i>	11
<i>J. F. Flamme.</i>	5	<i>J. H. Roomers.</i>	11
<i>G. van der Woel.</i>	5	<i>F. Boom.</i>	11
<i>Johannes de Vlieg</i>		<i>Bernardus van Luyk.</i>	11
<i>Junior.</i>	5	<i>C. Sybers.</i>	11
<i>Andries Olieflager.</i>	5	<i>L. C. Vonk.</i>	11
<i>Hendk. Pieters.</i>	5	<i>M. de Sallieth.</i>	11
<i>Jacobus Knyn.</i>	5	<i>Corn. van Dyck.</i>	10
<i>Per ordre Frederik</i>		<i>Joh. Tomas.</i>	10
<i>Knyn.</i>	5	<i>Paulus van Kaart.</i>	10
<i>Johannes Vrymont.</i>	5	<i>Jan van Houdt.</i>	10
<i>Gerrit Malley.</i>	5	<i>Steven Coppelaars.</i>	10
<i>C. Hanegreef.</i>	5	<i>J. de Heer Junior.</i>	10
		<i>A.</i>	

	N ^o .		N ^o .
<i>A. Landman.</i>	10	<i>Reynier de Jongh.</i>	10
<i>Th. van der Schalk.</i>	10	<i>Gysbert van Elck.</i>	10
<i>Theod. Offermans.</i>	10	<i>George Putters.</i>	10
<i>Alewyn v. Oostenburg.</i>	10	<i>D. Huys.</i>	10
<i>Jan Ryla.</i>	10	<i>Frans Kuisters.</i>	10
<i>S. Perk.</i>	10	<i>J. Boele.</i>	10
<i>J. S. Ceulën.</i>	10	<i>Per order van P. de</i>	
<i>J. A. van Dooren.</i>	10	<i>Groot.</i>	10
<i>Theod. J. Otterinck.</i>	10	<i>A. Kuypers.</i>	10
<i>N. H. Snoeck.</i>	10	<i>W. Dansberg.</i>	10
<i>Jan van de Middel-</i>		<i>Abraham Metman.</i>	10
<i>gaal, Jansz.</i>	10	<i>Jan van Gesfer.</i>	10
<i>F. J. van Douwe, Jr.</i>	10	<i>J. Raaf.</i>	6

* * *

* *

*

EXTRACT

REQUEST *van eenige verdere
Burgeren en Ingezeetenen der
Stad Rotterdam, aan de Ed. Gr.
Mog. Heeren Staaten van HOL-
LAND en WESTVRIESLAND,
om gehouden te worden, als het
eerste Request geteekent te heb-
ben.*

Geeven met verschuldigten eerbied te kennen de Ondergeteekende Burgers en Ingezeetenen der Stad *Rotterdam*, dat de Supplianten vernoomen hebben, hoe een aanzienlyk getal hunner meede Ingezeetenen zig by Requeste aan U Ed. Groot Mog. heeft geadresseert, verzoekende U Ed. Gr. Mog. voorziening tegen de verregaande tumultueuse bewegingen, welken binnen voorz. Stad *Rotterdam* reeds een geruimen tyd hebben plaats gehad, en van dien aart zyn, dat men daar uit niet dan de allerheillooste gevolgen kan verwagten, aangezien de gewapende Burgerye, de eenige hulp en toeverlaat in geval van oproerige bewegingen, thans buiten staat gestelt wordt, om dezelve te voorkomen, en te keer te gaan, daar een gedeelte van die zelfde Burgerye, den gepasfeerden 10 July, op een ander gedeelte van die Burgery is

aangevallen, en dus de alldoorlaanfte blyk van
oproerigheid heeft gegeven.

Dat de Supplianten, hoe zeer overtuigt dat het
verzoek van hunne voorfz. meede Ingezeetenen
genoegzaam, en dat hun Adres dus als overtollig
kan aangemerkt worden, byzonder daar U Ed.
Groot Mog., indien de Supplianten wel geïnfor-
meert zyn, reeds een Berigt gerequireert hebben
van de Magistraat deezer Stad, zig egter vleyen,
dat U Edele Groot Mog. het hun Supplianten wel
ten goede zullen gelieven te houden, dat zy ins-
gelyks tot U Edele Groot Mog. naderen, en U
Ed. Groot Mog. eerbiedig vertoonen, hoe hoog
noodzaakelyk het zy voor de rust en het welvaa-
ren deezer Stad, dat U Ed. Groot Mog. zig dee-
ze zaak aantrekken, en dus met alle onderdanig-
heid verzoeken, dat het U Ed. Groot Mog. gun-
stig behaage het te confidereeren, als of hun Sup-
plianten Naamen op het voorfz. Request hunner
meede Ingezeetenen geplaatst waren geweest.

Onder stond,

't Welk doende, enz.

Was geteekent,

M. van Heel.

Frederik Caarten en Zoort;

Pieter de Monchy.

Thomas Verkamer.

Gebroeders *Kropfgansz* *Cornelis Balguérie.*

en *Baalde.*

Voor *A. J. Verfolck v. Zee-*

Coole en Midderigh.

len, W. Beeldemaker.

Cor-

<i>Cornelis Blondel.</i>	<i>C. A. van Sprang.</i>
<i>Cornelis van Stolk.</i>	<i>Simon Kuoll.</i>
<i>J. Gueding.</i>	<i>Hubertus Pellekaan.</i>
<i>W. van den Boer.</i>	<i>Cornelis Lans.</i>
<i>Jan Kryn Janfz.</i>	<i>F. van Stipriaan.</i>
<i>Hendrik Leemput en Zoon.</i>	<i>G. v. Maaswinkel.</i>
<i>L. Bicker M. D.</i>	<i>Johan Busch.</i>
<i>A. v. Vollenhoven, Antz.</i>	<i>Hendrik Krul.</i>
<i>Dros en van der Hart.</i>	<i>Anthony Nelleman.</i>
<i>J. F. Durselen.</i>	<i>N. Mont. v. Swyndregt.</i>
<i>S. de Monchy.</i>	<i>Hendrik van Aller.</i>
<i>Johannes Taudin.</i>	<i>Huybert van Lockhorst.</i>
<i>Jan Radys.</i>	<i>Gerrit van der Pals.</i>
<i>Jacob Crevecoeur.</i>	<i>W. v. Zuylen en K. Hey-</i>
<i>Kornelis Bezoet.</i>	<i>mans.</i>
<i>Lambertus Nolst.</i>	<i>N. van der Masch.</i>
<i>Simon van der Grient.</i>	<i>Schryver en Vlaardinger-</i>
<i>Hendrik Maronier.</i>	<i>woud.</i>
<i>Jan Snellen.</i>	<i>Adolf Mingels.</i>
<i>Gerrit Post.</i>	<i>Sander en Schwaneboek.</i>

* *

EXTRACT uit de Resolutien van
de Heeren Staaten van HOLLAND
en WESTVRIESLAND, in Hun
Ed. Groot Mog. Vergadering ge-
noomen op

Woensdag den 28 July 1784.

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering gerapporteert, dat de Heeren van de Ridderschap, en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot het groot Besogne, in gevolge en ter voldoening van Hun Ed. Groot Mog. Resolutie Commisforiaal van den 21 deezer, hadden geëxamineert het Berigt van Schout, Burgemeesteren en Schepenen der Stad *Rotterdam*, van den 20 te voren, uit kragt der requisitie by Hun Ed. Groot Mog., den 15 te voren, op de Requeste van eenige Burgers en Ingezeetenen derzelve Stad, waar by zig hadden beklagt over het onvoldoende effect der maatregelen tot fluiting van de oproerige discoursen en beweegingen in het gemeen, en speciaal over het den 10 deezer voorgevallene in een gedeelte of divisie van de Compagnie Burgeren N°. 11., en tevens verzogt voorziening tegens de schroomelyke gevolgen, welken uit soodrtgelyke beweegingen zouden kunnen resulteren; welk Berigt breeder met agt Bylaagen, mitsgaders de

be-

bovengemelde Requeste met zes Bylaagen, en nog een Request van eenige Burgers en Ingezeetenen der gemelde Stad, op den 16 deezer geprefenteert, ten einde het daar voor werde gehouden, als of hunne Naamen op het eerstgemelde Request geplaatst waren; als meede een Request van *Jan Jacob Elfevier*, Raad in de Vroedichap, misgaders Colonel en Capitein eener Compagnie der Schuttery van voorfz. Stad, waarby, in het voorneemen om een Memorie, met bewyzen geferkt, aan Hun Edele Groot Mog. nader te suppeditceeren, omtrent de faiten in zyne Requeste aangeftipt, inmiddels zyne instantien voegde by de beede zyner voorfz. Medeburgers; en nog een Request van een aantal Opper- en Onderofficieren en Adelborsten in de Schuttery der voorfz. Stad; en eindelyk een Request van eenige Burgers en Ingezeetenen aldaar, alle mede verzoekende gehouden te worden, als of hunne Naamen op het eerstgemelde Request geplaatst waren geweest, onder de Notulen van den voorfz. 21 deezer zyn geïnferceert.

En dat de Heeren Gedeputeerden der Steden *Dordrecht, Haarlem, Leiden, Amsterdam, Gouda* en *Alkmaar*, uitmaakende de meerderheid in het Befogne, van gedagten waren, dat, alvorens te komen tot eene finaale afdoening van het voorfz. Berigt, en de Stukken daar by overgelegd, als mede van de bovengemelde Requesten, eenige

Heeren Commisfarisfen door Hun Ed. Groot Mog. zouden behooren te worden benoemt, om zig naar *Rotterdam* te begeeven, ten einde op het gebeurde aldaar, zoo met betrekking tot den inhoud van het voorsz. Berigt, en de klagten der Requestranten, als ook byzonder ten aanzien van de sources, uit dewelken het voorgevallene in de Stad van *Rotterdam*, en het daar subisteerent ongenoegen en wantrouwen, is veroorzaakt, eene naauwkeurige en volleedige informatie te neemen, om op derzelver daar van uit te brengen circumstantieel Rapport, als dan, door Hun Ed. Gr. Mog. in de voorsz. zaak zodaanig te worden geresolveert, als bevonden zal worden te behooren.

Waar op gedelibereert, en Copie van het voorsz. gerapporteerde verzogt zynde, door de Heeren van de Ridderfchap en Edelen, om het zelve in de Ordre nader te examineeren, en door de verdere Leden, om daar op te verftaan de intentie van de Heeren hunne Principaalen, is de finale Refolutie uitgefteft tot nadere deliberatie.

Accordeert met het voorsz. Refolutien.

* * *
* *
*

EXTRACT

EXTRACT uit de Resolutien van
de Heeren Staaten van HOLLAND
en WESTVRIESLAND, in Hun Ed.
Groot Mog. Vergaderinge geno-
men op

Woensdag den 4 Augustus 1784.

Is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan, dat op aanstaande Dingsdag, den 10 deezer, eene finaale afkomst zal werden gemaakt van het Rapport, den 23 der voorleede maand ter Vergadering uitgebragt, op het Bericht van Schout, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad *Rotterdam*, op de Requeste van eenige Burgers en Ingezeetenen der zelve Stad, om voorziening tegen de schromelyke gevolgen uit de oproerige discoursen en beweegingen in het gemeen, en speciaal over het voorgevallene den 10 dier maand in een gedeelte of divisie der Compagnie Burgeren N°. 11., als meede op vier Requesten by dat Rapport vermeldt, en die beweegingen betreffende.

Aanteekening van Rotterdam.

De Heeren Gedeputeerden der Stad *Rotterdam* hebben verklaart, in de bovenstaande Resolutie en gestelde dag tot finaaie afkomst van het voorsz. Rapport niet te hebben geconsenteert.

Accordeert met de voorsz. Resolutien.

EXTRACT

EXTRACT uit de Resolutien
van de Heeren Staaten van
HOLLAND en WESTVRIES-
LAND, in Hun Ed. Groot Mog.
Vergaderinge genoomen op.

Vrydag den 6 Augustus 1784.

Is gelezen de Memorie van *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel en gewezen Capitein eener Compagnie Burgers van de Stad *Rotterdam*, by zyn Request van den 21 der voorleede maand aan Hun Edele Gr. Mog. over het voorgevallene te *Rotterdam* gereserveert, en dienende tot appui van dezelve, en om te obtineeren voorziening tot herstel der rust binnen gemelde Stad, breeder met drie en twintig Bylaa-
jen gequoteert Lit. A. tot N. hier na geïnserieert,

Fiat insertio.

En is daar benevens gelezen de Requeste van *Leonardus van Zwynndrecht*, gewezen Lieutenant van de Burger Compagnie N°. 9. der Stad *Rotterdam*, doch jeegenswoordig zig bevindende te *Am-*

sterdam, waar by, op fundament van het voorgellene in de eerstgemelde Stad, en speciaal ten zynen opzigte, breeder in de navolgende Requête gedetailleert, Hun Edele Groot Mog. verzoekt, door Hoogstderzelver Souveraine voorziening de rust en veiligheid binnen zyn Vaderland te herstellen, en tot dat einde een onderzoek der zaaken en gebeurtenissen aldaar te doen geschieden, waar van de Suppliant zyne volkomene justitie en bescherming tegens alle verdere geweldadigheeden, hoon, fmaad, judicieele en extrajudicieele vexes mag verhoopen.

Fiat insertio.

Waar op gededibereert zynde, hebben de Heeren Gedeputeerden der Stad *Rotterdam*, Copie van de voorz. Memorie en Bylaagen, als meede van de bovengemelde Requête verzogt, om daar op te verstaan de intentie van de Heeren hunne Principaalen; en is dien onverminderd goedgevonden en verstaan, dat de voorz. Memorie en Bylaagen, mitsgaders de bovengemelde Requête, zullen worden geëxamineert door de Heeren van de Ridderfchap, en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot het groot Befogne op het Berigt der Regeering van de Stad *Rotterdam*, en diverse Requesten tot de voorz. zaak betrekkelyk, by Hun Edele Groot Mog.

Mog. Resolutie van den 21 der voorleede maand gedeceerneert, en gecontinueert, en waar op den 28 daar aan volgende reeds een provifioneel Rapport uitgebragt, nog in deliberatie is, en de Vergadering daar op gediend van derzelve verdere confideratien en advis.

Accordeert met de voorfz. Resolutien.

* * * *
* * *
* *
*

MEMORIE

MEMORIE aan de Edele Groot Mogende Heeren Staaten van HOLLAND en WEST-VRIESLAND, overgegeeven door of van wegens JAN JACOB ELSEVIER, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel en gewezen Capitein eener Compagnie Burgers van de Stad Rotterdam, tot appui van deszelfs Request den 21 July 1784 ter Vergadering van Hun Ed. Gr. Mog. ingediend, omme te obtineeren voorziening tot herstel der rust binnen gemelde Stad.

EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN!

Aan de verpligting, die de Ondergeteekende heeft op zig genomen by zyn Request den 21. July laatstleden ter deezer Vergadering ingediend, zullende voldoen, meent hy in het betoog der zaaken, daarby voorgedraagen, niet te kunnen treden, zonder alvorens opengelegd te hebben de grondbeginfels en beweegredenen, die de dryfveer van deezen zynen stap uitmaaken; eene ontvouwing nodig op haar zelve, nog nodiger ge-

WOR-

worden zedert de overgifte van het Berigt, op denzelfden 21. July laatstleden ter Vergadering van Uw Ed. Groot-Mog. ingeleeverd van wegens Schout, Burgemeesteren, en Schepenen van Rotterdam. Was het *niet dan met de uiterste aandoening*, dat Hun Ed. Groot-Achth. van dat Berigt gediend hebben, 't was ook niet dan met het diepst gevoel van smarte, het levendigst bezef van 't nieuw grief daar door toegebracht aan een aantal Ingezetenen, die Hun Ed. Groot Achtbaarden zelve *de gegoedste en agtingwaardigste hunner Burgeren* noemen, in een woord, niet dan met het hartelykste leed en de treffendste verbaasdheid, dat de Ondergeteekende het voorz. Berigt heeft gelezen. Trouwens, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, wie is 'er onder Neerlands Ingezetenen, die eerlykheid en cordaatheid by eenige kunde en oplettendheid voegt, en die, by eene aandagtige naleezing van dat Berigt, zig zelve niet gevraagd hebbe, hoe is het mogelyk, dat de Regeering van Rotterdam *ten plegtigsten kan betuigen, dat zy altoos heeft gehandeld ten meesten nutte haarer Burgeren*, dat zy zig nimmer aan eenig *pligt-verzuim heeft schuldig gemaakt*, en dat ondertuschen die Regeering zo veele bewyzen van ongenoegen *bespeurt*. — En onder wie, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN? Niet onder een wuft Gemeen, onder een ligtvaardig Graauw, 't welk door her strooyen van eenig Geld, door het schenken van eenigen drank,

drank, door het oprigten van Eere-poorten, door het aanmoedigen van ongebondene vrolykheden, tot Muiltary wordt aangefpoord, en tegens zyne deſtigſte Mede-Burgers, tegens zyne Regeerders wordt gaande gemaakt: — Neen, maar onder dat gedeelte van Rotterdams Inwooners, welke de Berigters zelve *hunne voornaamſte, hunne gegoedſte, hunne agtingwaardigſte Burgeren* noemen. — By deezen is het, dat die *vooringenomenheid tegens Hun Edele Groot-Achtbaarheden en haar beſtuur* plaats heeft, welke by het Berigt als een *ongeluk* wordt aangemerkt: In de gemoederen dier Burgeren is het, dat die *gisting* heerscht, welke zy hoopen met 'er tyd te zien *bedaaren en ophouden*. — Maar waar en wanneer dog, vraagt de Ondergeteekende, en met hem alle nadenkende Vaderlanders, — waar en wanneer, voor al by onze ſtille en Overheid-lievende Natie, heeft men ooit gezien, dat onder het beste, het gegoedſte, het achtingwaardigſte gedeelte eener Burgery eene *vooringenomenheid* ontfond zonder reden, eene *gisting* zonder oorzaak? Dit is eene gebeurtenis buiten voorbeeld, of liever eene ſtelling, die door haar eigene ongelooſbaarheid en zedelyke onmogelykheid genoegzaam wordt wederſproken. Dat een blind, dom, en ligtzinnig Gepeupel door den eerſten wind van miltziek misnoegen wordt gedreeven, werwaarts zyne geheime Aanblaazers het beſtuuren; dat zy hunne Regeering roekeloos ver-

verdenken, beschuldigen, en verſmaaden, — dit is eene zaak, waarvan de Geſchied - Boeken van ons Vaderland meenigvuldige ſtaaltjes aan de hand geeven: Maar dat zulks geſchieden kon door de bloem en kern der Burgery, dit is iets, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, 't geen tot nog toe nooit was gehoord: En, zo de Registers van Uw Ed. Groot-Mog. maar weinige voorbeelden opleveren (gelyk by het Berigt gezegd wordt) van den ſlap, dien een zo notabel gedeelte van Rotterdam's aanzienlykſte Ingezeten en by Uw Ed. Groot-Mog. gedaan hebben, nog geringer zal het getal van voorbeelden zyn, dat de *gegoedſte en agtingwaardigſte Burgers* over hunne Regeering, zonder reden, geklaagd hebben, of liever dat zy, beſcherming tegens de buitenspoorigheden van eene toemeloze en ongeftrafte Bende Muitemaakſers by de Souvereine Vergadering zoekende, daarin door hunne Regeering zyn tegengegaan, en dat die wet-tige pogingen, door de Conſtitutie van ons Gemeenebeſt voorgeſchreeven, door hen, die zelve moeten erkennen de Oproermaakſers niet te hebben kunnen ſtraffen, met den naam van eene *temeraire demarche* zyn gebrandmerkt geworden.

Dit is eene uitdrukking, die de Ondergeteekende, als Mede-Regent der Stad, durft zeggen door haare braave Ingezeten en, welke zig aan Uw Ed. Groot-Mog. by Requête vervoegd hebben, geheel onverdiend te zyn: En hy vertrouwt, dat

van

van dit zyn oordeel de tegenswoordige Memorie de volledigfte preuvés zal opleveren. Het smert hem, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, ja hy is tot in de ziele gegriefd, zig heden in de noodzaaklykheid te bevinden opentlyk voor deeze illustre Vergadering, voor de geheele Natie zelve, te moeten verklaaren, dat, wel verre dat *eenige on-gegronde redenen aanleiding tot het misnoegen der voornaamste Burgers van Rotterdam gegeven zouden hebben*, (gelyk almede by dat Berigt gezegd wordt,) zy in tegendeel verscheidene maanden lang een voorbeeldig geduld gëoeffend hebben, midden onder de geduurige feytelykheden van een hoop Rust-verstoorders, en onder de toegeevende lydelykheid, waarmede die woelingen en dat geweld door het Opperhoofd en het geheele Lighaam der Wet wierden aangezien, zonder dat daar tegen eenige kragtadige maatregelen wierden genomen, zelfs zonder dat 'er op het eerbiedig verzoek der rust-lievende Burgers, dat 'er dog zodanige maatregelen mogten worden in 't werk gesteld, eenig regard wierd geslagen. Getuigen zy het Smeekfschrift, op den 28 February laatstleden, aan Schout, Burgemeesteren, en Schepenen door een groot aantal der aanzienlykste Ingëzetenen gepræsenteerd, en 't welk buiten eenige de minste dispositie is gebleeven. Getuigen zyn de menigvuldige aangiften aan 'den Hoofd-Officier R. O. door verscheidene beleedigde Perfoonen, met opgave der Be-

leedig

leedigers en omftandigheden; gedaan, zonder dat daarop door de Justitie is onderzocht of eenig gevolg is gekomen. — Doch de Ondergeteekende zal niet vooruitloopen en de ontvouwing deezer gebeurtenissen befpaaen tot den voordragt der successive faiten; by zyn Request aan Uw Ed. Groot-Mog. kortelyk aangestipt. Inmiddels moet hy, gelyk hy by den aanvang reeds zeide, nog een enkel woord van zig zelve en van zyne grondbeginsels spreken.

Het fmert den Ondergeteekenden bitterlyk, (hy herhaalt het nogmaals) ja het fmert hem tot in de ziele, dat hy, een Lid der Regeering zelve zynde, haaren luister en goeden naam, niet minder dan zyn eigen, lief hebbende en waarlyk ter harte neemende, zig in de angtsvallige omftandigheid gebragt ziet om eene keuze te moeten doen tusfchen het gemis der aangenaamheden, die hy anderzints van zyne Mede-Regenten te wagten had, en tusfchen het waarneemen der pligt, waar toe hy by duuren cede, ten behoeve van het Algemeen, van zyne Mede-Burgers; inzonderheid; verbonden is. Niets meer beminnde dan rust en eensgezindheid; niets hartelyker wenshende dan de vriendschap van hen, met wie hy de eere heeft een en denzelfden Post te bekleeden, kost het hem oneindig die rust, die hartelykheid, die vriendschap misfchien voor altoos te moeten der-ven: Maar, gelyk de hoedaanigheid van een eer-

Iyk Man by hem die van een *vermogend Regent* verre overtreft, zo weegt teffens het algemeen belang by hem zwaarder als het verlies van alle personeele voordeelen en aangenaamheden. De flap, dien hy tot ondersteuning en rechtvaardiging zyner braafste en meest gëachte Mede-Burgers gedaan heeft, moge dan voor hem zulke nadeelige, zulke onaangename gevolgen, als immer mogelyk zy, na zig sleepen, een gerust geweeten, de *mens conscia recti*, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, zal hem alles vergoeden: En den *Kenner van harten en nieren*, die vooral de huichelary van 't waare ontzag voor zyne Alweethendheid weet te onderscheiden, met een zuiver gemoed tot Getuigen zyner inzigten en Bëoordeelaar zyner daaden ten deezen kunnende aandroepen, zal de Ondergeteekende, zonder verdere voorafpraak, nu ter zaake treden.

Het is Uw Ed. Groot Mog. bekend, dat kort na het uitbarsten van den Oorlog tegens de Kroon van Groot-Britannien zig in ons Vaderland een Aanhang openbaarde, die, onder voorwendfel van de belangen der Stadhouderlyke Waardigheid toegedaan te zyn, zig niet ontzag haaren laster tegens de hooge Overheid by Geschriften en publicque Discourfen uit te spuuwen, en derzelver Besluiten als vyandig tegens het Huis van Oranje uit te kryten. Het is Uw Ed. Groot-Mog. insgelyks bekend, dat, van woorden tot daaden komende,
die

die Aanhang zig ten laaften niet ontzien heeft alles in 't werk te stellen om, al was het met verflooring der publycque rust, door 't flooken van Oproer onder 't laagfte foort der Ingezetenen; zyne verderflyke inzigten te bereiken. Het Rapport, aan deeze Vergadering door derzélver Heeren Gecommitteerdens gedaan, wegens het geen op den avond van den 6 December 1782. in 's Hage was voorgevallen, is nog te versch op de Registers van Uw Ed. Groot-Mog. dan dat de Ondergeteekende 't zelve aan haar geheugen zoude behoeven te verlevendigen.

Ondertuschen was die aanflag niet mislukt, of Rotterdam was de eerfte Stad, daar dezelfde geest van landverdervende Muiltzugt zyn doel beter zocht te treffen. 't Is onnodig den zamenloop van omstandigheden, die zodanige oogmerken aldaar meer dan elders scheenen te begunstigen, by deeze Memorie te ontvouwen. Er zyn zaaken, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, van die publycque notorieteit, dat haar betoog overtollig is; en al wat misdien alleen tot verbittering der gemoederen zoude dienen, wil de Ondergeteekende liefst vermijden. Zecker is het althans, dat reeds met Nieuw-Jaars nagt van den jaare 1783. zig onder de finalle Gemeente, in de geringfte Buurten der Stad, zodanige gesteldheid en beweeging openbaarde, die het geen naderhand gebeurd is niet dan te duidelyk voorspelde: Doch allerklaarst ver-

toonde zig de geest van Oproer en Geweld by het annaderen van den volgenden 8. Maart 1783. — De schrik en ontfeltenis, die alle braave Inwooners van 's Gravenhage op den 6. December bevoeren by het pleegen eener zogenaamde Vrolykheid bevangen had, was nog levendig in ieders geheugen. Uw Ed. Groot-Mog. zelve hadden haaren afkeer van dergelyke rust-verstoorende heuchlykheden op het ernstigst aan den dag gelegd, en tegens de eerste Aanleggers derzelven het strengste onderzoek verordend. Wie had dan van de Regeering eener volkryke Stad, van een Lid der Vergadering van Uw Ed. Groot-Mog. niet mogen en moeten verwagten, dat zy voortgelyke bedryven, waaruit niet dan onlusten en wanordres te wagten waren, in hun eerste geboorte gesmoord en haare gevoelige verontwaardiging aan de Ontwerpers getoond zouden hebben? — En wat is 'er nogtans gebeurd, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN? Het verhaal, 't geen de Ondergeteekende daarvan aan Uw Ed. Groot-Mog. doen moet, is byna ongelooflyk, doch egter niet dan al te waaragtig. De Registers der Fabricage strekken hem daarvan tot Getuigen.

De Hoofdluiden van het Sakkedragers en Koo-
renmeesters Gilde (door wien aangemoedigd, is
moeylyk te zeggen) vervoegen zig, by het aan-
naderen van den voorz. 8. Maart 1783. aan Hee-
ren Burgemeesteren, met verzoek om gebruik te
mogen

mogen maaken van de Eere-poorten, die in den jaare 1766. voor 't Sakkedraagers Huis gediend hadden en op 't Stads Timmerhuis liggende waren. In de gevaarlyke en kommerlyke gesteldheid, waarin de Republycq zig zedert drie jaaren bevonden had, was 'er geen reden hoegenaamd uit te denken, waarom op den voorz. Verjaardag van den Heere Erf-Stadhouder meerder vreugde, dan in voorgaande jaaren, bedreeven moest worden: Of liever 'er was minder reden dan ooit, daar de Partyzugt, die men in de gemoederen van het Gemeen had weeten te verwekken, en die nog zo onlangs in 's Hage zig op de gevaarlykste en strafbaarste wyze had vertoond, een ieder, die de minste liefde voor de goede order, de minste bekommernis voor de openbaare rust hadde, moest doen vreezen, dat het geringste soort van lieden, welke onder Stads Ingezetenen geteld worden, door eene redeloze drift vervoerd, door drank verhit, door arglistige opruyingen gaande gemaakt, het voorwendfel van zodanige vreugde-bedryven zouden gebruiken, om de veiligheid van anders denkende Inwooners te flooren, en de goede Burgery op de publycque straaten aan te randen. — Maar deeze zo natuurlyke bedenking selynt by Burgemeesteren niet te zyn opgekomen, of als een bloote hersfenschim te zyn aangemerkt. Het verzoek der Sakkedraagers wierd niet alleen toegestaan en, door Burgemeesteren aan 't Collegie van

Fabricage daarvan kennis gegeven zynde, aan den Stads-Bouwmeester gelast de Eere-poorten te laten volgen; maar, op een nader verzoek, door diezelfde Hoofdluiden by Fabricqmeesteren gedaan, wierd hem, met voorkennis van Burgemeesteren, geordonneerd, om die Eere-poorten op de Nieuwe Markt door de Stads-Arbeiders te doen brengen, gelyk zulks in den jaare 1766. was geschied. — Dit zelfs was niet genoeg. De toegeevendheid van Burgemeesters het Gilde der Sakendraagers en Koornmeesters in hunne allesints zo ontydige begeertens als vooruitlopende, beslooten Hun Ed. Groot-Achth., indien zy eenige handreiking van Stads-Volk verzogten om de Eere-Poorten op te zetten, dit vreemd verzoek wel niet uitdruklyk toe te staan, doch egter " dat „ men zulks als ongemerkt zoude kunnen laten „ geschieden." Des anderen daags ging het nog verder: Na het afloopen der Vergadering van de Fabricage, op den 7. Maart 1783. wierd aan een der Leden ten zynen huize door de Hoofdliden van het meergem. Gilde verzoek gedaan om de Lampions, tot de Eere-poorten behoorende en mede op het Stads-Timmerhuis zynde, te mogen hebben en dezelve van Stadswege te doen vullen. Het tweede verzoek wierd wel gedeclineerd, met byvoeging dat het vullen der Lampions niet voor rekening van de Stad, maar voor eigene rekening van 't Gilde, zo zy wilden illumineeren, be-

behoorde te geschieden: Maar het gebruik der Lampions wierd gunstig toegestaan, gelyk mede dat van een der Vlagge-stokken aan Stads-Timmerwerf liggende.

Men vraage nu na dit eenvoudig doch waaragtig verhaal aan zig zelve: By wat gelegenheid, in wat omstandigheden, tot wat einde, wierden dergelyke vreugde-bedryven door het gemeenste foort van Ingezetenen gevraagd of door Burgemeesteren toegestaan? Was de Republyc in zulk eenen staat van bloey, welvaart, en gerustheid, dat men opentlyke vreugde moest bedryven? Was het oordeel van 's Lands hooge Regeering over het Stadhouderlyk bestuur zo eenpariglyk gunstig geweest, dat de Gemeente door openbaare blyken moest toonen, dat zy zig over die eensgezindheid verheugde? Of was het een tyd van misnoegen, van verdeeldheid, van bekommernis? Was het een tyd, in welke men zorgvuldig moest vermyden al wat aanleyding kon geeven, om het smeulende vuur van onrust, door zommige eerzuchtige en kwalykgezinde luiden aangestookt, in ligte vlam te doen uitbersten? Was de goedkeuring, door de Regeering aan die gevaarlyke, ongepaste, of ten minsten gantsch nodelooze en aanstootlyke Vreugde-bedryven gegeven, eene mede-werkende oorzaak van wanordres en geweld, een bron van schrik en onrust voor Rotterdam's goede Ingezetenen? — Het gebeurde

op dien noodlottigen 8. Maart 1783. zal alle deeze Vraagen best beantwoorden.

De Ondergeteekende zal zig niet begeeyen in eene breede affchildering, die andersints niet moeylyk zoude zyn, van het tooneel van muitery, geweld, knevelary, afpersing, en verschrikking, welke dien dag, tot altoos-duurende beschaaming en verwyt der Rotterdamfche Policie, in de Geschied-Boeken der Stad met eene zwarte kool heeft doen aantekenen; een toneel, 't welk geen braaf Ingezeten zonder afgryzen herdenkt, en 't geen veelen schrik en ontsetenis, een deftig Burger zelve het leven heeft gekost. Trouwens het is onnoodig van dat gebeurde verdere bewyzen by te haalen als het Request, door verscheidene Burgers en Ingezeetenen op den 28 February laatstleden aan de Regeering geprefenteerd, waarby zy zeggen, " dat zy nog niet, dan met schrik en „ verontwaardiging, zig herinneren de afpersing „ van geld, den dwang tot het openlyk vertoonen van onderscheidings-teekenen, de vexation, „ dreigementen, ja daadelyk geweld, aan hun en „ de hunnen, eenigen dagen voor en op den 8. „ Maart 1783. door het daartoe mogelyk aange- „ moedigd en misleid Gemeen, gepleegd en aan- „ gedaan; eene verflooring der publicque Rust „ en Veiligheid binnen Rotterdam, welke in de „ Gedenkschriften eeuwig met schapde gebrand- „ teekend, en waarvan de Aanstokers als Op- „ roer-

„roermaakers zullen verfoeid blyven.” De Ondergeteekende neemt de vryheid Copie van dit Request alhier onder de Bylagen te plaatsen sub Litt. A. 1. loco, en zig nopens het geen hem op dien zelfden dag, nevens zyne bejaarde Moeder, personeel wedervaaren is, te refereeren tot eene Notarieele Verklaaring, door twee Getuigen onder praesentatie van eede gepasfeerd, en ten deezen annex sub Litt. A. 2. loco. Die Verklaaring aan de aandagtrige lecture van Uw Ed. Groot-Mog. overlaatende, zal hy 'er alleen deeze aanmerking op maaken, dat uit dezelve blykt, hoe ongegrond het vermoeden zyn zoude, als of de Ondergeteekende alle de onaangenaamheden en bedreigingen, die hy telkens van een spooreloos Graauw en deszelfs Begunstigers ondergaan moet, te wyten had aan 't geen zedert die epoque van 8. Maart 1783. gebeurd is, zo ten opzigte van het wapenen der Burgery als met betrekking tot het oprichten van een Exercitie - Corps binnen Rotterdam. In tegendeel zal aan Uw Ed. Groot-Mog. by onderzoek blyken, dat reeds van toen af en de Ondergeteekende en alle andere Liefhebbers der Republicainsche Regeerings-Vorm van onzen Staat het voorwerp waren der rust-verstoorende aanvallen van hen, die het blind Gemeen gebruiken om hunne landverdervende oogmerken te bereiken.

Ondertusschen had de ondervinding van de onrust, of liever (gelyk de Ingezeetenen van Rot-

terdam zig by voorfz. Request uitdrukken) *de fchrikverwekkende woestheid* van dien 8. Maart 1783. die uitwerking op de gemoederen der wel-
denkende en rustlievende Burgery gehad, dat zy
inzag de hooge noodzaaklykheid om de poogingen
der Muitmaakers door haare eigene gewapende
hand te keer te gaan en hunne heillooze oogmerken
te bedwingen. Eene welgewaapende en welge-
oeffende Schuttery was hier toe, zo niet het eenigfte,
ten minften het meest gepaste middel. Reeds ze-
dert de eerfte bewegingen binnen Rotterdam voor-
gevallen, had deeze en geene der Burger-Capiteinen
of andere Officieren werk gemaakt, om zyne on-
derhoorige Schutters wel te wapenen en in den wa-
penhandel te oefenen. Doch diezelfde geest van
Partyfchap en wanordre, waarvan nu de meerge-
noemde Stad de hoofd-zetel fcheen geworden, zag
die loffelyke pogingen reeds in haare geboorte met
wangunst aan; en de Officieren der Schuttery, wel-
ke anderen in yver waren voorgegaan, wierden
door de tegenkanting, die zy van meer dan eene
zyde ontmoeteden, genoodzaakt hunne allezints
loffelyke onderneeming te ftaaken. Die yver wierd
nogtans niet uitgedoofd: Veelen of wel de mees-
ten, zo niet der Capiteinen (als welke meest-al
eene zeer naauwe betrekking op de Regeering heb-
ben) althans der overige Officieren waren verzee-
kerd, dat, zo men de Militaire Magt niet wilde
inroepen ('t geen, zo lang mogelyk, vermyd
moest

moest worden) de rustige Burgers hunne bescherming tegens het opgeruyd Gepeupel alleen konden vinden in den arm eener welgewapende en welgevoessende Schutterry. Maar tevens wisten zy, in wat een diep verval die Schutterry was geraakt, Zy wisten, dat onder dat anderzints zo aanzienlyk Lighaam, tot nuttelooze vergrooting der Compagnien, een groot getal luiden aangeworven waren, die eigenlyk tot de heffe des Volks behoorden, dat is tot de zulken, die altoos in ons Vaderland het werktuig van oproer in de handen der geheime Aanblaazers zyn geweest; luiden derhalven, die veelligt, wanneer de gisting ten toppunt geklommen was, de wapenen, tot beveyliging der goede Ingezetenen en tot handhaaving der rust hen in handen gegeven, tot een tegenovergesteld einde konden gebruiken, gelyk zulks by vervolg niet dan te duidelyk is bewaarheid geworden.

Uit deeze zugt dan om de vervallene Schutterry weder te herstellen en de publicque veiligheid een genoegzaam schild te bezorgen, wierd gebooren het voorstel door een Lid van den Burger-Krygsraad in de maand September 1783. gedaan, „ om „ de Burgery van Rotterdam over 't geheel, en „ dus zo wel de Rotsgezellen als Adelborsten, „ te brengen in dien staat van ordre, sterkte, „ en bekwaamheid, welke achting en ontzag in- „ boezemen, en by gewigtige gebeurtenissen ter „ bereiking van de heilzaamste oogmerken strek- „ ken

„ken konde.”. Het voorftel vond ter dier tyd by alle de Leden van den grooten Krygsraad zulk eenen onbelemmerden ingang, dat men, na rype overweeging, tot het befluit kwam om te verzoeken en te committeeren zes Leden dier Vergadering nevens den Ondergeteekenden, ten einde het geproponeerde te examineeren, en voorts dezelve by de eerfte zitting te dienen van derzelver Confideration en Advis. — Maar, EDELE GROOTMOGENDE HEEREN, wat is alweder van die heilzame pooging het gevolg geweest? Die zel de vyandige invloed tegens alle rust en goede order, waarvan bevoorens reeds is gefproken, heeft ze ook verydeld en in rook doen verdwynen.

Indien de Ondergeteekende van alle de omftandigheden, welke tot die gebeurtenis behooren, een naauwkeurig en volledig verhaal doen, en op alle Poincten, die hem te verhandelen ftaan, even breedvoerig zyn wilde, zoude eensdeels deeze Memorie te wydloopig worden en anderdeels hem tot verſcheidene perſoneele faiten brengen, die hy, als een gezwooren vyand van alle haatlykheid, liefſt wil vermyden. Daarenboven is zyn ootmoedig begrip, dat, indien Uw Ed. Groot-Mog. de bede van alle welmeenende gehoor geeven, om een onderzoek van zaaken binnen het ongelukkig Rotterdam te laaten doen, die omftandigheden mede eene nadere ontwikkeling zullen ondergaan; en dat volkomen conſteeren zal, met wat grond van

waar-

waarheid by het bovengemeld Berigt der Wet gezegd wordt, „ dat de waare veiligheid haarer Stad, „ waar door de rust gebooren wordt, en die zy „ voornamentlyk oordeelt mede te bestaan in de „ welgeöeffendheid van haare geëtablisfeerde en „ geprivilegieerde Burger-Compagnien, door haar „ in geenen deele wordt nagelaaten of verzuimd.” De Ondergeteekende vermeent, dat 'er nimmer iets gezegd is, 't geen door onlochenbaare faiten sterker dan dit gezegde wordt weerfprooken. Voor als nog zal hy zig vergenoegen de volgenden op te geeven, op welke Uw Ed. Groot-Mog. (des tyds) nader zullen kunnen inquireeren.

Vier der seven benoemde Commisfarisfen van den Krygsraad, onder welke vier de Ondergeteekende zig bevond, bragten een Rapport uit, 't welk hy de vryheid neemt Copielyk hierneevens te voegen sub B. Hy onderwerpt het vrymoediglyk aan het oordeel deezer illustre Vergadering, die ten minsten daaruit zal kunnen zien, hoe de Ondergeteekende en andere gezeleerde Leden van den Krygsraad, wel verre van de Schuttery in haare Rechten te willen benaadeelen, niets anders dan haar luister en waaragtig nut beoogden. Maar hunne yver en arbeid was vrugteloos en is tot nog toe vrugteloos gebleeven: Want, offchoon zy, als de meerderheid der Commissie uitmaakende, de geheele Commissie repræsenteerden, deed de tegenstand hunner drie Mede-Commisfarisfen de zaak

ver-

verwylen, tot dat de Burgemeester van der Heim het Præsidium in den Krygsraad bekleedde. Op deszelfs Vergadering in December 1783. gehouden wierd de zaak weder ter tafel gebragt. Zy ontmoettede den ouden tegenstand; en, toen men om het gewigt der zaak voorfelde, ze niet tot de volgende ordinaire zitting in Maart 1784. te verſchuiven, kreeg men van den Voorzitter tot Antwoord, „ dat Myne Heeren van de Wet jegens- „ woordig veel te gewigtige bezigheden hadden, „ om zig met foortgelyke Vergaderingen op te „ houden, en dat in die continuatie in 't geheel „ niet konde getreden worden.”

Er moest dan met een onderwerp, 't welk een ieder Liefhebber van Stad en Vaderland oordeelde van 't eerſte belang te zyn, op nieuw getoefd worden tot in de maand Maart laatsleeden, wanneer, het Præsidium van den Burgemeester van der Heim in den Krygsraad geëindigd zynde, eindelyk, na veel tegenſtand der drie genoemde Heeren Medecommiſſarissen, by meerderheid beſlooten wierd, „ den voorzittenden Heer Burgemeester van Beef- „ ting te verzoeken, om het Rapport van de meer- „ derheid der Commiſſie, waarin een ſchets van „ verbetering der Schuttery vervat was, als door „ de meerderheid in den grooten Krygsraad goed- „ gekeurd zynde, uit naam van den gem. Krygs- „ raad te brengen ter tafel van Myn Heeren van „ de Wet, ten einde daarvan zodanig gebruik te „ „ maaken

„ maaken , als Hun Edele Groot - Achtb. ten
 „ meeste nutte zouden oordeelen te behooren ,
 „ latende niet te min onverlet aan de drie Hee-
 „ ren Mede - Commisfarissen , om hunne Advisen
 „ op hun eigen naam aan de Heeren van de Wet
 „ te doen toekomen .”

Dit Rapport is vervolgens in 't Collegie van de
 Wet gebragt : Doch wat is tot heden toe , na ver-
 loop van vier maanden , daarover beslooten ? Niets !
 EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN ! volstrekt niets :
 Ja , zo de Ondergeteekende zig niet bedriegt , is
 deswegens tot nu toe geene deliberatie gevallen .
 En egter wordt by het laatste Berigt van Myne
 Heeren van de Wet aan Uw Ed. Groot-Mog. ge-
 zegd , „ dat zy gerustelyk durven betuigen niets
 „ hebben nagelaten , om op alierlei wyzen , by alle
 „ gelegenheid , en in alle omstandigheden , den
 „ sterken arm der gewapende Burgery zo veel mo-
 „ gelyk te versterken , en getragt in staat te stellen
 „ om (des noods) de Rechten en Privilegien der
 „ Stad , welke ook de hunnen zyn , efficacieslyk
 „ voor te staan , te beschermen , en te beveiligen .”
 De Ondergeteekende , innig en opregtelyk verzee-
 kerd , dat hy eenmaal aan een Alweetend Opper-
 Rechter reekenschap van alle zyne woorden , niet
 min dan van alle zyne daaden , zal geeven , roept
 op zyn beurt , in volle gerustheid des gemoeds ,
 den *Kenner van harten en nieren* aan , of hy niet ,
 met de meerderheid der Leden des Krygsraads , zig
 be-

bevlytigd heeft om in der daad den gewapenden arm der goede Burgery te versterken en voor de Verstoorders der gemeene rust gedigt te maaken; en of niet in tegendeel die pogingen opentlyk en heimelyk gedwarsboomd zyn door zommigen van hen, die het Alziend oog tot Getuigen van hunne verzeekerings durven aanroepen. Bestaat dan, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, de grond van waarheid in woorden, in ydele klanken, of vestigt zy zig op daaden; en, zo zy zig op daaden vestigt, waar is het bewys, dat de Berigters immer bedagt zyn geweest om de Rotterdamsche Schutterry op beteren voet te brengen? Of is dit bewys gelegen in de schandelyke manier, waarop verscheidene Compagnien by het opröer van den 3. April, met de Party-leus op den hoed, half-dronken, raazende en schreeuwende zyn te voorschyn gekoomen? Of is het gelegen in de wanordres, die op de Wagten of by de Wapenschouwingen plaats hebben? Of is het gelegen in het baldaadig rooven van 't Vaandel door zogenaamde Schutters zelve; eene daad, die getoond heeft, tot wat top-punt de veragting voor alle subordination in 't Lichaam der gemeene Burgery is gercezen? — Maar wat behoeft de Ondergeteekende hierop stil te staan? De Berigters zelve erkennen, „ dat eenigen hun-
 „ ner Compagnien thans niet zyn geconstitueerd
 „ in dier voegen. dat zy zig geheellyk, by onver-
 „ hoopte toevallen, zonder hulp en medewerking
 „ van

„ van andere Compagnien op dezelve zouden
 „ kunnen verlaaten.” Moet dan hier, EDELE
 GROOT-MOGENDE HEEREN, Compagnie tegens
 Compagnie in de wapenen worden gebragt, en moet
 een aantal dertig Burgers, in een Compagnie
 dienst doende, bloot gesteld zyn om door 't schuim
 der Gemeente, in een andere Compagnie onder
 den naam van Rotsgezellen de wapenen draagende,
 aangerand en, ter eere van hunne verfoeylyke Aan-
 stokers, afgetmaakt te worden? En, daar dus
 Myne Heeren van de Wet zelve erkennen, dat zy
 een gedeelte der Schuttery door het andere moeten
 bedwingen, springt het dan niet tegens 't voor-
 hoofd op, dat een ontwerp, om de gewapende
 Burgery in beter order te brengen, nu byna een
 jaar lang is opgehouden en buiten eenig het minste
 vervolg gebleeven? — Dan 't geen de Onder-
 geteekende hier meer zoude kunnen byvoegen,
 zal hy liefst verzwygen.

'T is hem ondertuschen onmogelyk te bevroeden,
 wat de bedoeling is der even voorgaande
 woorden van het Berigt, wanneer Hunn Edele
 „ Groot - Achtbaare zeggen, „ dat zy al
 „ weder aan het nadenken overlaaten van die gee-
 „ nen, welker voorbeelden en invloed niet wei-
 „ nig aanleiding hier toe (tot de kwaade constitutie
 „ der voorz. Compagnien) gegeven hebben, in
 „ hoe verre zy aan hunne verplichting, aan hun
 „ duur-gezworenen eed, en aan hunne betrekkin-

Q

„ gen

„ gen in deezen voldaan hebben, en dat zy zulks
 „ ter hunne verantwoording aan den Kenner van
 „ harten en nieren overgeeven.” De Ondergetee-
 kende is in gemoede verzeekerd, dat hy nooit an-
 ders als rust in de Stad, goede ordre onder de
 Burgery, ondergeschiktheid aan de wettige Over-
 heid heeft bedoeld en behartigd; dat diezelfde ge-
 voelens by het beste gedeelte van Rotterdam's In-
 gezetenen huisvesten; en derhalven dat zulk een
 verwyf nog op hen nog op den Ondergeteekenden
 toepasfelyk is. Het ware egter te wenschen ge-
 weest, dat Hun Edele Groot-Achtbaaren minder
 ingewikkeld, minder duister zig hadden uitge-
 drukt, gelyk ook „ dat zy niet nagelaaten hadden
 „ aan Uw Ed. Groot-Mog. te detailleeren (gelyk
 „ Hun Edele Groot-Achtbaaren zeggen) de on-
 „ gegronde redenen, welke mogelyk aanleiding
 „ tot het ongenoegen van hunne voornaamfte In-
 „ gezetenen hebben gegeeven.” De waarheid,
 EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, ont-
 bloot zig nooit ten halve: Van haare eigene vlek-
 keloosheid bewust, komt zy geheel onbewimpeld
 te voorschyn: En de Ondergeteekende zoude ver-
 meenen voor zig zelve het character van een eer-
 lyk man te kwetzen, indien hy iemand, 't zy zy-
 nen Mede-Regent, 't zy zyn Mede-Burger, van
 ter zyde beschuldigde, zonder opentlyk voor die
 beschuldiging uit te komen.

Dan, EDELE GROOT-MOGENDE HEE-
 REN,

REN, om het verhaal der gebeurtenissen binnen Rotterdam te vervolgen, zal het nodig zyn een enkel woord van het ontwerp tot oprichting van een zo genaamd Vry-Corps, en van de wapening der Adelborsten, inzonderheid van die van de Compagnie N°. 9. te spreken. De gegoedste en voornaamste Ingezetenen der Stad ziende, hoe weinig zy in geval van oproer of tumult te hoopen hadden van eene Schuttery, uit den boezem van welker Rotsgezellen zelve die buitenspoorigheden scheenen voor te koomen, vielen hunne gedachten op de beste middelen om dat kwaad te keer te gaan, en het ontzag voor 's Lands hooge Regeering, niet minder dan de publycque veiligheid, binnen hunne Muuren te bewaaren. Twee middelen scheenen daar toe voor handen; in de eerste plaats, de vereeniging van alle fatsoenlyke lieden, die hun tyd en perfoon tot die heilzaame oogmerken wel wilden opofferen, en hunne oeffening in een vrywilligen dienst en wapenhandel, dien zy onder hunne eigene gekoozen Officiëren verrigten; ten tweeden eene voortgeelyke oeffening der aanzienlyksten van de Schuttery, by den naam van *Adelborsten* bekend, immers van de zulken, die niet vatbaar waren voor de inboezemingen, welke de Vyanden van het Systema, door Uw Ed. Groot-Mog. aangenomen, aan eenigen van hen, maar vooral aan veelen der gemeene Rotsgezellen, hadden weeten in te blaazen.

De Ondergeteckende zoude van zyn ontwerp te veel afwyken, en deeze zyne Memorie tegens zyne begeerte veel te wydloopig maaken, indien hy den tegenstand, welke beide die Projecten, zo van het oprichten van een Corps Vrywillige Schutters, als van het beter wapenen der Adelborsten ontmoet hebben, in deszelfs oorsprong, voortgang, en vol-einding wilde ontvouwen, en vooral de geheime dryfsveeren van dien duisteren handel naarspooren. Wat het Corps Vrywillige Schutters althans betreft, daar deeze zaak hem niet regtstreeks raakt, zal hy zig ten dien opzigte zeer bekorten, en het omstandig detail der gebeurtenissen, daar toe betreklyk, aan nader onderzoek overlaaten. Genoeg zal het zyn alhier op te merken, dat nog in de oprechting, nog in het bestuur, nog in de inrichting, nog in het doelëinde van voorn. Corps iets te vinden was, 't geen de opruijing van 't Gemeen daarjens eenigzints konde wettigen, en dat derhalven het ydel geschreeuw, daar tegens door eenige zo listige als kwalyk-gezinde Opstookers verwekt, geene andere beweeg-reden had als het vooruitzigt, dat, indien de gegoede Ingezetenen zig op die wyze eenmaal gedugt maakten, het zo gemakkelyk, als op den 8. Maart 1783. niet zyn zoude de Partyzugt ten koste der goede ordre te doen zegenpraalen, en vooral dat het met 'er tyd ondoenlyk zyn zoude Rotterdam het brandpunt te maaken, om t'eeniger dage de geheele Republycq in ligte vlam te zetten,

en door dat doemwaardig middel eene gantsche omkeering van zaaken te bewerken. Hier van daan dan, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, de moeylykheid voor de verëenigde Vrywillige Schutters om iets, 't geen naar eene goedkeuring hunner Regeering zweemde, te verwerven: Hier van daan die schriftelyke verzoeken aan Myne Heeren van de Wet by herhaaling gedaan, en welke zy, by hun Berigt aan Uw Ed. Groot-Mog. in dato 12. April laatstleden, zeggen *door het groot aantal Requestranten als dringende te kunnen aangemerkt worden*: Hier van daan eindelyk de geheele vernietiging van dat Corps Vrywillige Schutters, door Myne Heeren van de Wet ter contemplatie van die Requestranten beflooten. De paalen, welke de Ondergeteekende aan deeze zyne Memorie heeft voorgefchreeven, dog nog meer het menagement, 't geen hy niet uit het oog wil verliezen, beletten hem in eenig onderzoek van dien gantschen toedragt van zaaken te treden, terwyl het anderzints niet moeylyk zoude zyn te doen zien, eensdeels, dat de Requestranten nimmer eenig wettig bezwaar tegens het Corps Vrywillige Schutters hebben kunnen inbrengen, anderdeels dat hun getal niet als dringende kon aangemerkt worden, als bestaande uit luiden, zommigen van het partyzugtigst en oproerigst gedrag, anderen van het geringste soort, in zo ver zelve dat hunne naamen met kruysjes moesten geteekend

worden, anderen geheel onbekend, buiten de Stad woonende, Vreemdelingen, veelen aangezocht door de laagste middelen, alleen geschikt om het Gepeupel aan den snoer te krygen, offchoon men met alle die kunstenaryen niet meer dan een getal van 5 à 6. honderd hebbe kunnenbekomen; een getal mitsdien, 't geen, byna geheel uit den geringsten stand, Varensgezellen, en anderen bestaande, door Hun Ed. Groot-Achth. in eene volkryke Stad gelyk Rotterdam, nogtans als dringende wordt aangemerkt.

Edog, van dit onderwerp aflappende, omtrent 't welk Uw Ed. Groot-Mog. van elders omstandiger berigt zouden kunnen worden, komt de Ondergeteekende tot het tweede object der woelingen van hen, die hunne Party-zugt binnen Rotterdam den ruimen teugel vieren, namenlyk de wapening van het best gedeelte der Schuttery, onder den naam van *Adelborsten* bekend. De Regeering had, by het nieuwlings resumeeren der Keur op 't stuk van de Burgerwagt, zelve bepaald, „ dat de „ Adelborsten der respective Compagnien zig „ moesten voorzien van *behoorlyke Geweeren*, van „ één caliber, Patroontasfen, Zyd-geweer enz.” Zy begreepen, dat onder die behoorlyke Armatuur de Bajonet op de Snaphaan gerekend was, als zonder welke de tegenwoordige wapenrusting niet voor compleet gehouden wordt; en zy reekenden dat wapen vooral nodig om den aandrang, in geval eener tumultueuse beweeging, tegen te gaan.

gaan. Edog dit mogelyk gebruik der bayonet was zeer waarfchynlyk de reden, waarom onder hen, die de middelen tot bedwang van oproer ongaarne zagen, de geweldigfte kreet daar tegen wierd aangeheft: Want wat andere reden was 'er dog van die zo hardnekkige als onzinnige weerzin van 't Gemeen en van deszelfs Begunftigers tegens het gebruik van de Bajonet op de fnaphaan te geeven? Gelyk nu de Adelborsten van de Compagnie N°. 9., aan welker hoofd de Ondergeteekende als Capiteyn zig bevond, zig vlytig in den wapenhandel oeffenden, waartoe hy, zoo veel van hem afging, hen aanmoedigde en behulpzaam was, zo hadden zy ook het gebruik der Bajonet aangenomen. — Maar wat gebeurt 'er, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN? Op den 21. January 1784. ncemen de Heeren van de Wet eene Refolutie, ten deezen onder de Bylaagen geplaatst sub Litt. C. 1. loco, waarby zy het begrip van de Adelbörsten der Compagnie N°. 9. omtrent het 25^{fte} Artikel der Ordonnantie op de Burgerwagt *erroneus* verklaaren, en den Hoofd-Officier committeeren, om aan den Ondergeteekenden, als Capiteyn van de voorfz. Compagnie, uit naam der Vergadering te notificeeren, „ met order teevens „ om zulks met ten eerften te brengen ter kennis „ zyner onderhoorige Manfchap, dat, naardien „ de intentie van de Vergadering was geweest en „ als nog was, dat door de Burgeren geene bajo-

„ netten op derzelver Snapphaanen zouden wor-
 „ den gebruikt, dezelve Vergadering dan ook
 „ verwagtte en vertrouwde, dat, in gevolge het
 „ constante gebruik en conform de letter der
 „ Ordonnantie, de optrekking van deszelfs Com-
 „ pagnie, tot het waarneemen der ordinaris Wagt,
 „ op den volgenden avond met het gewoone ge-
 „ weer zonde geschieden.”

De Ondergeteckende, die op dien avond de
 Wagt zelve in Persoon niet stond op te leyden,
 kweet zig van den last hem gegeven, en deed den
 inhoud van voorsz. Resolutie, zonder in haare
 motiven te treden, door zynen Lieutenant,
 LEONARD VAN ZWYNDREGT, aan zyne
 Adelborsten notificeeren: En hy had wel ge-
 wenscht, dat zy dezelve hadden naargekoomen,
 of liever dat zy ze hadden kunnen naarkomen,
 zonder zig aan een ogenschyntlyk gevaar bloot te
 stellen: Maar dit laatste scheen hen onmooglyk;
 en de kortheid des tyds liet hen niet veel tuschen-
 poofing tot bedenking of beraad. Zy wisten, dat
 het optrekken hunner Compagnie zedert eenigen
 tyd door de verzameling van een woesten hoop
 was verzeld geweest; dat die hoop van 't slegtste
 soort van Volk de bajonetten tot voorwerp van
 hun redenloos geschreeuw had genomen; dat, zo-
 dra het Gemeen het verbod van dat Wapen zien
 zoude, zy dien triumph aan zig en hun ontzag
 by de Regeering zouden toefchryven; en dat,
 stout-

stoutmoedig op hunnen invloed by de Heeren van de Wet zelve, zy de optrekkende Wagts der Adelborsten niet alleen (gelyk natuurlyk was) tot een voorwerp van verguifing en bespottung zouden nemen, maar zelfs hunnen opgevatten wrok nu tegens hen den ruimen teugel zouden kunnen vieren.

Zonder te treden in de staaving der redenen, welke de voorn. Adelborsten van hun gedrag bybrengen, zal de Ondergeteekende hier alleen byvoegen, dat, voor zo ver men het als eene ongehoorzaamheid mogte beschouwen, zy tot afwischung van die schuld aan de Heeren van de Wet een Request gepresenteerd hebben, ten deezen annex sub C. 2. loco, waar op gevolgd is eene Resolutie van Hun Edele Groot-Achth. in dato 31. January daaraanvolgende, „ waarby, wel ge-
 „ heel willende ter zyde stellen het gegrond en
 „ billyk misnoegen tegens de Supplianten opge-
 „ vat, en zich latende welgevallen de redenen
 „ tot verschooning door hen bygebragt, Hun
 „ Edele Groot-Achtbaren geene zwaarigheid
 „ maakten, om alstoen, en naardien de Supplian-
 „ ten door een behoorlyk verzoek van hunne in-
 „ clinatie hadden doen blyken, dezelve mede
 „ te doen jaüisfeeren van het effect der Resolutie
 „ op den 26. January bevorens genomen, waar-
 „ by aan alle Compagnien Burgeren, die daarvan
 „ gebruik zouden willen maaken, de Bajonetten
 „ op de Snaphaanen wierden gepermitteerd.”

Meerder als deeze Resolutie van 26. January zoude men misfchien niet behoeven om te doen zien, hoe grievend die van 21. January voor de Adelborsten der Compagnie N°. 9. was, dewyl, zo 'er op den 26. January geen reden exteerde om aan de Burgeren het gebruik der bajonet te verbieden, zodanig verbod, vyf dagen bevorens gedaan, geheel arbitrair was, en derhalven tot voldoening aan zulk eene arbitraire order een aantal deftige Burgers voor spot en verachting, of veel-licht zelfs aan levensgevaar, wierden bloot-gefteld.

Althans konde die ongehoorzaamheid, (om ze zo eens te noemen) geen oorzaak zyn, waarom de Compagnie No. 9. den haat van veele geincurreerd had, inzonderheid (gelyk de Heeren van de Wet zig by hun Berigt van den 12 April uitdrukken) onder de finalle Gemeente der Stad, offchoon dit een der drie redenen is, welke Hun Ed. Groot-Achth. (by voorfz. Berigt) gisfender wyze opgeeven van de geduurige aanvallen en geweldadigheden, waaraan die Compagnie zig by haare fuccesfive Wagten van wegen 't Graauw zag bloot-gefteld. Het zoude voorwaar, door eene byzondere omkeering van zaaken en denkbeelden, het eerfte voorbeeld zyn, dat de finalle Gemeente of (met andere woorden) de fchuim van 't Volk zig jegens aanzienlyker Ingezetenen tot Wreckers ftelde van den hoon aan de Regeering aangedaan, offchoon men niet wil ontkennen, dat men heden
binnen

binnen Rotterdam ook het singulier voorval ziet gebeuren, dat de Regeering veel-er de buitensporigheden van 't Gepeupel met toegeeflykheid schynt te willen behandelen dan den wensch zyner aanzienlykste Ingezetenen, van de steunpilaaren van Rotterdams Koophandel en welvaart, in de beteugeling van een oproerigen hoop te willen vervullen.

Even weinig gegrond is de tweede reden by voorz. Berigt geavanceerd nopens den haat door 't Gepeupel tegens de Compagnie No. 9. opgevat, namentlyk dat in die Compagnie zig bevonden eenige Leden van het Corps Vrywillige Schutters. Was deeze oorzaak waaragtig, dan moest de haat van 't Gemeen tegens andere Compagnien veel sterker zyn geweest, vermits onder het gewezene Corps Vrywillige Schutters 'er ruim twee honderd uit de twaalf Compagnien der Rotterdamsche Schutterry geweest zyn, waarvan 'er nogtans niet meer dan 12. tot de Compagnie No. 9. behoorden.

De waare reden, EDELL GROOT-MOGENDE HEEREN, van den haat der smalle Gemeente of (om juister te spreken) van 't geschreeuw van 't Gepeupel en van den haat der geenen, die 't Gepeupel tot hunne inzigten gebruiken en door 't zelve worden toegejuichgd, was, dat de Adelborsten van de Compagnie N°. 9. aan de overige Schutterry tot een voorbeeld van wel-geöeffendheid verstrekten, Eene wel-geöeffende, wel-gewapende Burgery

Burgery was in hunne oogen een onlydbaar struikel-blok, 't geen op alle wyzen uit den weg geruimd moest worden. Daarby kwam misfchien, dat de Ondergeteekende onder alle de Regenten van Rotterdam het minst buigzaam was voor hunne oogmerken, waarom hy dan ook op den 8. Maart 1783. die infultes van 't Gemeen moest ondergaan, waarvan hy bevorens heeft gesproken. Eindelyk strekte, in die gesteldheid der gemoederen, het voorval van den Tamboer, almede by voorfz. Berigt aangevoerd, tot voorwendfel en hulpmiddel om de Muitelingen tegens hem en zyne Adelborsten meer en meer gaande te maaken. 't Is hier de plaats om dat voorval eenigzints breeder te ontleeden en te betoogen, 't geen de Ondergeteekende by zyn Request aan Uw Ed. Groot-Mog. gëavanceerd heeft, „ dat hy ten dien op-
 „ zigten niet alleen buiten alle reproche is, maar
 „ zelfs uit dat geval kan aantoonen, hoe de aan-
 „ slag tegens gem. Burger-Compagnie een vooraf
 „ berokkend werk is geweest, om de trouw voor
 „ 't vrye Vaderland binnen Rotterdam den laat-
 „ sten doodftek te geeven, en de Muitzugt over
 „ de Beminnaers van 't wettig Gezag in vollen
 „ glans te doen zegenpraalen.”

Ten dien einde moet de Ondergeteekende zig referereen tot het verhaal aan hem in zyne qualiteit, in tegenwoordigheid van den Luitenant
 LEONARDUS VAN SWYNDREGT en den Ser-
 geant

geant C. H. DE HEER op den 4. Maart 1784.
 gedaan door den Tambour VAN ALPHEN en de
 twee Pypers van zyne Compagnie, welk verhaal,
 uit hun mond dadelyk opgeteekend, hy hiernee-
 vens voegt sub D. Uw Ed. Groot-Mog. zullen
 uit dat Verhaal zien, „ dat de gedimiteerde Tam-
 „ boer *van Eek* en zyn *Broeder*, welke hem by
 „ ordinaire Wagten als Tamboer adfisteerde,
 „ reeds zedert eenige Wagten aan den anderen
 „ Tambour en aan de Pypers hadden geproponceerd
 „ en met aandrang gezegd, dat men eens op de
 „ parade een Wilhelmusje moest slaan en blaafen;
 „ dat men dan zoude zien, wie die luiden wa-
 „ ren, die daar tegens zouden gaan; dat hy eg-
 „ ter, op dien tyd daarin niet hebbende kunnen
 „ reusfeeren, op Vrydag den 27 February laatst-
 „ leeden de Fluiters had gëanimeerd, om op de
 „ Parade-plaats zulks te doen; dat zy hem waren
 „ te wille geweest, en hy *van Eek* ook benevens
 „ zyn *Broeder*, en daarna den Tambour *van*
 „ *Alphen*, het begeerde Wilhelmusje had gefla-
 „ gen; het welk van die uitwerking was geweest,
 „ dat eenige Omstanders, en wel praesumtivelyk
 „ Sakkedraagers, hen Tambours en Fluiters had-
 „ den aangezocht, zelfs met aanbod van Geld,
 „ dat Wilhelmusje nog eens op den Trom te slaan
 „ en op de Fluit te speelen, met bedreyging dat
 „ zy niet wilden retireeren, voor en al eer hunne
 „ begeerte wierd voldaan, wanneer eindelyk een
 „ of

„ of twee Adelpborsten op de Parade staande zyri „ uitgekomen en het blaafen of slaan van 't be- „ wuste Airtje belet hebben.” En tevens zullen Uw. Ed. Groot-Mog. zien, dat de Toornwagter dien avond en nacht van den Toorn mede het Wilhelmusje heeft geblaafen. Als men nu by deeze omstandigheden in confideratie neemt, dat dezelfde Toornwagter *van Tongeren* op andere tyden door zyne aanzoeken getoond heeft, dat hy de Schuttery, terwyl zy onder de wapenen was, tot Partyfchap wilde aanzetten en tot een gedrag, waaruit niet dan de grootfte wanordres te wagten waren, zal een ieder den Ondergeteekenden moeten rechtvaardigen, dat hy den Tambour, welke zo opentlyk, en na een vooraf gemaakt overleg met anderen, zyne Compagnie en het omftaande Volk zegt gaande te maaken, afdankte en zig niet wilde bloot ftellen, om door Rotsgezellen en door eene Gemeente, op die wyze aangezet, by het optrekken der Wagt beleedigd en mishandeld te worden, indien men al niet mogt vooronderftellen, dat dergelyke tentatives de eerfte beginfelen waren, om eenen opftand en geheele omkeering in de Stad te wege te brengen.

Ten minften, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, hoe men de zaak ook befchouwe, zee-ker is het, dat geene der drie redenen van den haat van 't Gemeen, door Myne Heeren van de Wet
by

by hun Berigt, in dato 12. April bygebragt, genoegzaam is om het gedrag der oproerige meenigte by het optrekken der Compagnie No. 9. den avond van den 3. April cenigzints te verschoonen, veel min te wettigen. En egter heeft men zig niet geschaamd die Compagnie, of liever de Adelborsten derzelve, te beschuldigen, even als of zy zelve tot die geweldadigheden aanleiding hadden gegeven, en of zy oorzaak waren van het Bloed dien avond vergooten. Men heeft zig niet ontzien een eerloos Schendschrift in 't licht te zenden, onder den titel van *eerste Echt Verhaal wegens de bloedige Massacre, niet door de goede Burgery, maar door de Adelborsten van de Compagnie van den Heer Elsfvier, onder de weerlooze Gemeente te Rotterdam aangericht*; een Schendschrift, waarvan de Schryver vry algemeen genoemd wordt in een Persoon, wiens betrekking tot de Schuttery, tegenwoordigheid by 't geval, en gezegdens op dien tyd, het vervaerdigen en uitstrooijen van zulk een leugenagtig Libel in hem dubbeld misdadig en strafwaardig zouden maaken. Ja, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, als de Ondergeteekende uit eene mischien overbodige discretie zulks niet na liet, zoude hy het bewys kunnen overleggen, dat 'er onder Myne Heeren van de Wet, niet tegenstaande de informatien die zy zelve aan Uw Ed. Groot Mog. hebben toegezonden, deeze of geene gevonden wordt, die de Adelborsten van de Compagnie

pagnie N°. 9. opentlyk voor Moordenaars dufft uitkryten. — De Ondergeteekende heeft te naauwe relatie op de braven luiden, welke dien nacht hun leven voor de rust der Stad en voor de veiligheid hunner Mede-Burgeren hebben in de waagschaal gesteld, om dit Poinct onaangeroerd te pasfeeren, niet egter om 't zelve volleedig te behandelen en in alle zyne omstandigheden naar te speuren. Daar toe zoude een omslag nodig zyn, welken hy zig by deeze zyne Memorie niet wil veroorloven, te min daar hy zig vleyt, dat de recherches naar deeze gebeurtenis een gedeelte van 't onderzoek nopens het gepasfeerde binnen Rotterdam zullen uitmaaken; een onderzoek, 't geen alle Vaderlanders zig van de justitie van Uw Ed. Groot-Mog. en van haare zorg voor 't algemeen welzyn durven beloven.

Het bestek van den Ondergeteekenden zal zig dan by deeze Memorie meer bepaalen tot het aan de hand geeven der nodige ingredienten, om zodanige recherches te beginnen en voort te zetten, dan wel om den geheelen toedragt van 't geval alhier te ontleeden en te bewyzen. Ten dien einde neemt hy de vryheid zig in de eerste plaats te refereren tot de Verklaaringen sub Litt. C. en D. by de Heeren van Wet aan Uw Ed. Groot-Mog. gesuppediteerd, en vervolgens nog sub Litt. E. 1. 2. 3. loco alhier over te leggen drie andere Verklaaringen, de eerste onder de hand, de twee andere

tere Notarieel, doch allen onder presentatie van Eede, en de laatste zelfs door 15 Getuigen gepasseerd, inhoudende het verhaal van verscheidene faiten, allen betreklyk tot den tumultueusen toeloop van Volk en het oproerig gescheeuw, welke het optrekken der Wagt van de Compagnie No. 9. geduurende den laatst gepasseerden winter verzeld hebben, maar vooral tot het gebeurde op den 3 April laatstleeden. Uit de omstandigheden daarin vervat by elkander vergeleeken zynde, zullen Uw Ed. Groot-Mog. zien, by wat trappen de moedwil en 't gedrang van eene opgeruide meenigte is opgeklommen tot die hoogte, welke de Compagnie No. 9. eindelyk in de noodzaaklykheid gebragt heeft geweld met geweld te keeren; hoe de aandrang en het gescheeuw der Muitelingen de uitwerking waren van voorafgenomene maatregelen, zo door het plaatsen van Mufyk-Instrumenten als van Jongens en anderen, die met het aanheffen van Liedjes aan den raazenden hoop het feyn tot den aanval scheenen te geeven; en hoe eindelyk de Luitenant VAN ZWYNDREGT tot het uiterste om op de Omstanders te doen vuuren niet gekomen is, dan na alle middelen van gematigdheid en geduld uitgeput te hebben, na dat uit het Volk op de Wagt was geschooten, en na dat zy dus in het gevear gebragt waren om, by verdere lydzaamheid, zelve het leeven te verliezen. Onder anderen zal aan den aandagt van Uw. Ed. Groot-Mog. niet ontslippen

R

de

de kalmte en bedaardheid, welke de Luitenant VAN ZWYNDREGT in die hachlyke en ontroerende situatie nimmer heeft verlooren, terwyl zelfs, wanneer zyne Adelborsten, by 't Stadhuis geposteerd, door een sterken aandrang onder het geduurig werpen van steenen aangevallen wierden, hy hen aanmaande, om die violenties, zo lang mogelyk, te verdraagen, zeggende: *Men moet het in Gods naam zo lang mogelyk inzien, en anders geweld met geweld te keer gaan.* — En wat is, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, het loon geweest van dien Luitenant en van zyne onderhebbende Manschap? Dat zy, onaangenaamheden op onaangenaamheden moettende verduuwen, en zig telkens in levensgevaar bevindende, genoodzaakt zyn geweest hun Post te verlaaten, waarvan straks nader met een woord zal worden gesproken.

Inmiddels kan de Ondergeteekende niet voorby hier op te merken, dat Myne Heeren van de Wet by hun Berigt van den 12. April aan Uw Ed. Groot-Mog. zeggen, dat zy aan Uw Ed. Groot-Mog. doen toekomen de Verklaringen der Officieren van de Compagnie N°. 9. terwyl het in tegendeel eene waarheid is, dat, behalven het Rapport van den Luitenant VAN ZWYNDREGT, (een Rapport, door hem tot particuliere informatie van den Heer Hoofd-Officier, op deszelfs verzoek, gegeven, en geenzints geschikt, om daarvan by Myn Heeren van de Wet, veel min by

Uw

Uw Ed. Groot-Mog. gebruik te maaken, als waar
toe hy het in een beter en volleediger staat gebragt
zoude hebben) 'er onder de Bylagen geene Ver-
klaaring noch Attestatie van eenig Officier gevon-
den wordt, ja dat niemand dier Officieren immer
of ooit door Myne Heeren van de Wet of door
den Heer Hoofd-Officier over het gepasfeerde zyn
ondervraagd of gehoord geworden, gelyk aan Uw
Ed. Groot-Mog. uit hun gedeposeerde by E. 1°. Loco zal consteeren, zynde de eenigste perquifi-
tie, deswegens by iemand hunner gedaan, geweest
het opontbod van een derzelve by den Heer
Hoofd-Officier, waarvan Uw Ed. Groot-Mog. het
Relaas in zyne Notarieele Verklaring sub E. 4°. Loco zullen vinden; een opontbod nergens te
strekken, zo dat het onbegryplyk is, hoe Hun
Ed. Groot-Achth. zig by hun Berigt op eene zo
handtastelyke en bewysbaare wyze hebben mis-
greepen. — Edog, in plaats van eenige Verklaa-
ring der Onder-Officieren, welke by die zaak zo
notabel geconcerneerd waren, hebben Hun Ed.
Groot-Achth. onder de Bylagen van haar Berigt
sub E. 1°. en 2°. Loco aan deeze illustre Verga-
dering doen toekomen twee andere Stukken, strek-
kende (zo als men zig by het Berigt uitdrakt)
„ om te kennen te geeven, dat het aan de Auteurs
„ van die Stukken is voorgekomen, dat de violen-
„ te genomene mesures van de Compagnie N°. 9.
„ niet zo allezints nodig en noodzaaklyk zouden

„zyn geweest.” De inrichting van het eerste dier Stukken, de doorsteekende tegenstrydigheid en leugenagtigheid van het tweede, de beuzelagtige kwaadaardigheid van beiden, zyn zodanig, EDELEGROOT-MOGENDE HEEREN, dat de Ondergeteekende zoude oordeelen den tyd en aandagt van Uw Ed. Groot-Mog. te misbruiken, indien hy by derzelver beoordeeling en wederlegging een oogenblik bleef stil staan, — zullende hy mitsdien alleen hier opmerken, dat het meerderdeel dier lui- den behooren onder de zulken, wier naamen op de Requesten tot vernietiging van het zogenaamde Vry-Corps gevonden worden; luiden derhalven van die gëaartheid, dat Myne Heeren van de Wet by hun Berigt zeggen te vreezen, dat *van den kant dier Teekenaers de rust van hun Stād wederom ge- vaar zoude loopen.*

Voor 't overige zal de Ondergeteekende niet anticipeeren op het oordeel van Uw Ed. Groot-Mogende nopens de genoegzaamheid der maatregelen door den Magistraat van Rotterdam, 't zy voor het Tumult van den 3. April of daarna genomen, om de populaire beweegingen tegen te gaan, de eerste Auteurs derzelven te ontdekken, en de schuldigen te straffen. Hy zal derhalven niet vraagen, hoe het mogelyk zy, dat in eene Stad, daar een waakzaame en werkzaame Policie is, de open- haare rust zo euvelmoedig gestoord; de Burgeren zo opentlyk aangerand, en de Waarschuwingen der

der Overheid zo baldadig veracht en gefchonden zyn, zonder dat nog de Daaders ontdekt, veel min gevât of gestraft zyn, nog dergelyke feytelykheden voor 't vervolg zyn belet of voorgekomen? Hoe het mogelyk zy, dat het Gemeen, aan zulke strafwaardige geweldadigheden fchuldig, dit of geene Lid der Regeering, als zyn Befchermer, op de openbaare ftraat toejuigche, terwyl de goede Burgery, in geduurige angst en verfchrikking lee-vende, zig over hun Magiftraat bitterlyk beklagt, indien het waar is, dat die Magiftraat vlytig en yverig is om deezen te befchermen, en geenen te straffen? — De bēantwoording van deeze Vraagen zal de Ondergeteekende in 't midden laaten, en voortgaan met het verhaal van 't geen na den 3. April 1784. is gebeurd.

Het muitend gedeelte van 't Gemeen zig in zyne voorneemens gefluit ziende, was het natuurlyk gevolg, dat zyne woede tegens hen, die voor rust en goede ordre pal geftaan hadden; driftiger, de wraaklust vuuriger wierd. Nog de huizen, nog de perfoonen der Officieren en Adelborsten van de Compagnie N°. 9. waren meer veilig: Het Berigt van Schout, Burgemeesteren en Schepenen der Stad Rotterdam, en de Publicatie, daar agter onder de Bylagen geplaatst sub Litt. G. ftrekken daarvan tot getuigen; en tot verdere ftaving neemt de Ondergeteekende de vryheid daarenboven aan Uw Ed. Groot-Mog. hiernevens onder de Let-

ter F. over te geeven eene Notarieele Verklaring van vyf Getuigen, die de aanrandingen en beleedigingen van de Muitelingen, in eigen perfoon, en zelfs met gevaar van hun leven hebben onder-vonden.

Deeze voorbeelden van onveiligheid en de bedreigingen, die de Officieren en Adelsborsten van des Ondergeteekendens Compagnie, zelfs door hunne eigene Rotgezellen, wierden aangedaan, „ dat, in geval zy weder op de Burgers durfden „ vuuren, zy hen van agteren met de kolf van „ de Snaphaan de hersenen zouden inslaan, ” — deeze bedreigingen, gevoegd by de straffeloosheid der voorige aanvallen en by de weinige bescherming, die zy zig konden belooven, maakten hen noodzaaklyk beschroomd om zig op nieuw aan 't zelfde gevaar bloot te stellen, vooral daar zy wisten, dat hunne zelfsverzaaking en de opoffering van hun leeven, zo lang de zaaken binnen Rotterdam in dezelfde gesteldheid bleeven, geen het minste nut te wege konden brengen. — Dan, hoe billyk hunne vrees, hoe rechtmatig de zwaa-righeid was, die zy maakten, om, zo lang tot hunne protectie geen beter of sterker maatregelen genomen waren, weder ter wagt te trekken, hadden zy het ongeluk daar door het misnoegen der Heeren van de Wet zig op den hals te haalen; een misnoegen 't welk by het Berigt van Hun Ed. Groot-Achth. reeds indirect doorstraalt, maar nog
klaar-

klarder blykbaar is uit het Request der voorn. Officieren ten deezen annex sub Litt. G. een Stuk, waarvan de Ondergeteekende de vryheid neemt de lecture aan Uw Ed. Groot-Mog. eerbiedig te verzoeken, en waarby hy alleen moet voegen, dat het zelve Request aan die Officieren zonder dispositie is te rug gegeven.

Dit was, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, het einde van den dienst van tien Burger-Officieren, die hunne standvastige liefde voor 't Vaderland, hunne onbezweken trouw voor Stad en Mede-Burgeren, vergolden ziende aan den eenen kant door de ongunst hunner Regeering, aan de andere zyde door den haat van het opgerokkend gedeelte der Gemeente, in eene al te gegronde mismoedigheid vervielen en het besluit namen op hun ontslag te insteeren: En niet beter, niet aangenaamer was de behandeling, die de Ondergeteekende by vervolg moest ondergaan. Door de vrees van zommigen, en de kwalykgezindheid van anderen zyner Adelborsten buiten staat, om zo een aantal Onder-Officieren terstond te remplacieren, moest hy aan Myne Heeren van de Wet, die zulks daadelyk vorderden, die zorg overlaaten: En in der daad, Hun Ed. Groot-Achth. vervulden de meesten der opengevallen plaatsen binnen weinig tyds; en haare keuze viel onder anderen op drie Persoonen, in welke de Ondergeteekende, als hun Capiteyn, tot nog toe geene

andere verdienstlykheid gekend had dan het teekenen van 't Request tegens het Corps Vrywillige Schutters en hunne partydigheid voor de rust-verstoorende grondbeginsels, waarvan hunne Medede-Adelborsten, door hen by die gelegenheid op eene schandelyke wyze verlaaten, de uitwerking by de Gemeente hadden ondervonden, terwyl tefens naderhand hunne vriendelyke omgang met de twee berugte Vrouwen-Persoonen, *Kaat Mosfel* en *Keet Swenk*, is waargenomen, zo als aan Uw Ed. Groot-Mog. uit de Verklaringen hier annex sub II. 1°. en 2°. Loco zal consteeren. In hoe verre nu die grondbeginsels en die vriendelyke omgang op hunne benoeming tot Onder-Officieren invloed gehad hebben, wil de Ondergeteekende gaarne aan een onzijdig Bëoordeelaar overlaaten.

Twee Onder-Officiers plaatsen waren 'er onder-tusschen' opengebleeven, en derzelver vervulling aan den Ondergeteekenden overgelaaten. Om nu te toonen, hoe geneegen hy was, zo veel mogelijk, tot het weder in order brengen zyner Compagnie mede te werken, en aan het Collegie der Wet, 't welk hem zulks verzogt, te wille te zyn, zegt hy onder zyne Adelborsten twee luiden tot die Posten bekwaam, als tot de goede discipline hunner Medede-Schutters veel toegebragt hebbende, en bewoog hen eindelyk, om ze aan te neemen: Maar met wat gevolg, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN? Dat beiden door Myne Hee-

ren van de Wet vyf dagen daar na niet alleen als Officieren zyn afgezet, maar zelfs ontfchutterd geworden, en zulks zonder dat aan den Ondergeteekenden eenige genoegzaame redenen van misnoegen of bezwaar tegens die luiden zyn medege-deeld. Althans hy weet 'er geen, als dat men tegens een van hen zynen Godsdienst, daar hy Roomsgezind is, heeft bygebragt, terwyl 'er meer dan een voorbeeld is, dat Burgers van dien Godsdienst den Post van Onder-Officier der Schut-tery bekleed hebben: En tegens den ander heeft hy nooit iets hooren allegeeren als een sterk zeg-gen, dat hy zig heeft laten ontvallen, dat hy den Post van Onder-Officier nimmer zoude aange-nomen hebben, indien hy daartoe door den Heer Hoofd-Officier was aangezocht of aangesteld ge-weest. De behandeling door die twee Perfoonen van wegens Myne Heeren van de Wet ondergaan, zullen Uw Ed. Groot-Mog. verhaald vinden by de twee Verklaaringen, hiernevens gevoegd sub I. 1°. en 2°. Loco.

Het zy den Ondergeteekenden veroorlooft den aandagt van Uw Ed. Groot-Mog. een weinig op te houden by het onderscheid van lot tuschen hen, die het voorwerp der mishandelingen van een oproerigen hoop geweest waren, en hen die opent-lyk bekend staan als vrienden der Hoofden van dien hoop, en wier naamen geteld worden onder zul-ken, van welke Hun Ed. Groot-Achtb. zelve zeg-

gen de flooring van de rust binnen hunne Stad te vreezen. De eersten moeten allerhande onaangenaamheden ondergaan: Officieren zynde, worden zy genoodzaakt hunne Posten neder te leggen: Van Adelborsten tot Officieren door den Ondergeteekenden bevorderd wordende, worden zy dadelijk gedimiteerd, ja zelfs ontschutterd. De laatsten worden vriendelyk behandeld, en boven hunne Mede-Schutters verheeven. — Wat besluit, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, is uit dit alles te maaken?

De zaak zelve was reeds grievende genoeg voor den Ondergeteekenden en voor zyne braave Officieren en Adelborsten; maar 't schynt, dat ze door deeze en geene omstandigheden nog verbittert moest worden; b. v. met aan de Perfoonen van de Waal en Mulders hun opontbod te doen aanzeggen door een Bode, Vader van den gedimiteerden Tambour, en door den Ondergeteekenden tot Officieren in zyne Compagnie luiden te geeven, die men wist hem allefints onaangenaam te zyn, gelyk zy dan ook tot nog toe geaffecteerd hebben hem, die hun Capiteyn was, geene de minste kennis van hunne aanstelling te geeven. En is het te verwonderen, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, dat na dit alles de Ondergeteekende op zyne demissie als Capiteyn geïnfteerd hebbe? Hy had die, afgemat en moedeloos door alle de defagrementen, kleinigheden, en mishand-

de-

delingen, die hem aangedaan wierden, reeds over eenigen tyd gevraagd: Men heeft ze hem eindelyk op Donderdag den 29. July laatstleden toegeftaan, by gelegenheid dat men hem voorftelde om by de Wapenfchouw zyner Compagnie te adiffiteeren. Uit al het voorverhaalde begrypen Uw Ed. Groot-Mog. ligtelyk, dat de Ondergeteekende, als een Man van eer en gevoelens, niet verfchynen konde aan 't hoofd eener Compagnie, van welke zommige Officieren hem nimmer voor hun Capiteyn erkend hadden, eener Compagnie daarenboven van haare bloem en luister beroofd, en jegenswoordig in zulk een wanorder, dat zommigen (daaronder twee der Onder-Officieren door Myne Heeren van de Wet aangesteld) by de kleine Wapenfchouw, ten overftaan van Gecommitteerden uit Hun Ed. Groot-Achth. gedaan, met de Oranje-Coleur, tot nog toe door de Compagnie als haar teeken van diftinctie niet aangenomen, in hunne Dragons en Epaulettes zig vertoonen, gelyk by de Verklaring ten deezen sub. K. zal blyken.

Daar nu de Auteurs en Begunftigers eener muitende Party niet alleen ftraffeloos blyven, maar zelfs gunst en bevordering genieten; daar twee Vrouws-Perfoonen, wier naam alleen het denkbeeld van Muitery en Oproer verwekt, met alle toegeeflykheid gevierd worden; daar in teegendeel zy, die met gevaar van hun leven en goederen, de rust poogen te bewaaren, met verdriet en bekommerenis

mernis worden overladen, is het dan te verwonderen, EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN, dat Rust-verstoorders stoutelyk hun rol voortspeelen, en dat het eelfte gedeelte der Ingezetenen zig over den deerlyken toestand hunner Stad by Uw Ed. Groot-Mog. beklagen? De wanordres, die den eenen avond na den ander by het optrekken der Wagt plaats hebben, zyn Uw Ed. Groot-Mog. door die klagten reeds bekend, en zullen ook gedeeltelyk uit de hierby bygevoegde Verklaaringen sub L. 1. en 2. Loco blyken, terwyl uit twee anderen sub M. 1. en 2. Loco zal gezien worden, aan wat insultes en kwaade bejegeningen de goede Ingezetenen binnen het ongelukkig Rotterdam op den duur blyven bloot-gefteld, en uit de fimple Copie van een vyfde sub N. de gevoelens van den Aanhang, die aldaar onbevreesd voor meester speelt, en 't ontzag 't geen zy voor deeze Souverejne Vergadering hebben, kan afgenomen worden. — En of zulks alles niet genoeg was, wordt het vuur van oproer en geweld dagelyks aangestookt door eene tallooze meenigte van de vuilaartigfte, leugenagtigfte, en muitzugtigfte gefchriften, die zonder fchaamte in de Boekwinkels van eenen Hendrikfen, eenen Kraeft, eenen Haake, eenen van Dyk, eenen Hofhout, worden verkogt of uitgedeeld. Terwyl aan de eene zyde een Courant, ter ftraffe van eene enkele onwaarheid, strengelyk wordt verboden, komt op dien-

zelf,

zelfden dag te voorschyn en vertoont zig zedert publycq voor vensters en glazen een *Na-Courant*; een geschrift, door de boosaartigheid zelve in volle woede en raazerny ter waereld gebragt, om met de toorts der Tweedragt de beide Steden Rotterdam en Leyden aan vier hoeken in brand te steeken.

Tot verdere beroering der beide Steden is daarby Maandag den 2. Augusty laatstleden onder de Gemeente verspreyd een ander Geschrift, *de Praatmoer* tot titel hebbende, en waaruit de Ondergeteekende zig niet kan bedwingen deeze eene passage betreffende het Request der Rotterdamfche Ingezetenen, aan Uw Ed. Groot-Mog. gepresenteerd, over te schryven, om te doen zien, tot wat schaamteloosheid en overgegeevene boosheid de Aanhang, over welke die Ingezetenen zig beklaagen, in hun Stad is gekomen.

Fannetje.

„ Dat geloof ik wel, maar Kees had gelyk, en
 „ ik geloof mee dat de goede en rustzoekende
 „ Party oneindig gewonnen heeft door het presen-
 „ teeren van dat befaamde Request, en dit wordt
 „ my ten volle bewaarheid uit een Brief, die ik
 „ gister avond in stilte van een Neef van my, die
 „ meede te *Rotterdam* woond, ontving; wagt ik
 „ zal 'er U iets uit voorlezen: 't sedert het pre-
 „ senteeren van het zoo oproerig als voor onze
 „ Magistraat allerhonendst Request, schryft myn
 „ Neef,

„ Neef, heeft onze dierbaare Regeering de hant-
 „ den in een geflagen, op een Lid na, zynde den
 „ oproerigen en twistflookende ELSEVIER,
 „ onze Overheid kan thans met nadruk den gulde
 „ zinspreuk voeren, Eendracht maakt macht; de
 „ goede Burgery, die hunne Overheid weet te war-
 „ deeren, is met een alles overklimmende moed
 „ beziel, om onze Regenten, onze Vryheid,
 „ met goed en bloed te verdedigen, wyl de onrust
 „ kweekende Cabaal zich niet ontzien, zelfs ge-
 „ heel publiek, te zeggen, de D Re-
 „ geering andere mores te zullen leeren, en eer
 „ drie weken om zyn een andere Regeering in
 „ haar plaats te zullen fteflen. Dus wachten, ja
 „ verlangen wy dat ze hun uiterfte poging zullen
 „ doen, maar de Haver is voor hun opgedaan,
 „ hoewel ik niet twyffel of het zal veel Bloed kos-
 „ ten, want eene gantfche menigte is 'er die ge-
 „ zwooren hebben zig met Mannen moed te wree-
 „ ken, byna op die wyze als den Glazemaker in
 „ Aran en Titus zegt:

„ *Wy zweeren onze Moed,*
 „ *Te koelen in het Bloed,*
 „ *Van die veraarde telgen,*
 „ *Dat ons de D fla,*
 „ *Zo men haar geeft gena,*
 „ *Maar tot de laafte Man dat Munitat te ver-*
 „ *delgen.*

„ onder

„ onder deeze Conditie nogthans dat zy de
 „ eerste Aanvallers moeten zyn, want de goe-
 „ de party heeft het nooit het eerst gezogt,
 „ en zal het ook nimmer het eerste doen,
 „ enz: ”

Wat beteekenen hier, EDELE GROOT-MO-
 GENDE HEEREN, de woorden: „ De Haver
 „ is voor hun opgedaan, hoewel ik niet twyffel
 „ of het zal veel bloed kosten.” De uitlegging
 zoude moeylyk zyn, indien zedert eenige dagen
 niet was bekend geworden de ontdekking, dat men
 bezig is voor de Inwooners van 't Agterklooster,
 een Wyk der Stad aan een ieder bekend, fcherpe
 Patroonen klaar te maaken; eene ontdekking,
 welke de Ondergeteekende vermeent aan den
 Hoofd-Officier reeds aangekondigd te zyn, zonder
 dat men nogtans weete, wat van die communicatie
 het gevolg is geweest.

Zie daar, EDELE GROOT-MOGENDE
 HEEREN, een eenvoudig doch waaragtig verhaal
 der gebeurtenisfen, zedert nu anderhalf jaar voor-
 gevallen binnen eene Stad, welke de Onderge-
 teekende eert als zyn Vaderftad, en liefst als een
 Plaats, wier welvaaren hem, als Lid der Regee-
 ring, is toebetrouwd? — Zal 'er na dit alles nog
 eenige twyffel of aarfeling by deeze aanzien-
 lyke Vergadering overblyven, om zyne onge-
 lukkige Mede-Burgers, in hunnen hopeloozen
 ftaat, in de verwagting van dagelyksch een
 bloed-

bloedbad binnen hunne Muuren te zien, te hulp te komen. Dan is het gedaan, niet alleen met Rotterdam, maar met de Provincie, met de geheele Republycq: Dan is ('t zy den Ondergeteekenden veroorloft het vrymoediglyk te zeggen) dan is het gedaan met den luister van Holland, met het respect aan Uw Ed. Groot-Mog. Vergadering verschuldigd; met de denkbeelden die alle welmeenende Ingezeeten enen zig gevormd hebben van de bescherming, die zy in geval van nood van dezelve te wagten hadden: Dan zal de vlam der Muijterij, in Rotterdam angeblaazen, ras tot Leyden, tot Gouda, tot andere nabuurige plaatsen, eindelyk tot de geheele Provincie, en uit dezelve tot de rest der Republycq overslaan, en op de puinhoopen van het Vaderland de heillooze Miltzucht, Vriendin en Medestanderes der Overheersching, zegepraalen; een ongeluk, in zyne uitgestrektheid, in zyne yslyke en verwoestende gevolgen niet te overzien, en 't geen de altoede Hemel van onze hoofden, die het reeds met opgeheeven hand bedreigt, genadiglyk afkeere! — Dan, wat 'er ook gebeure, de Ondergeteekende zal die onheilen met gelatenheid afwagten, eensdeels met alle braave Ingezetenen van Rotterdam zyne hoop op Uw Ed. Groot-Mog. bouwende, anderdeels in gemoede overtuigd, dat hy zig van zyn pligt als Burger, als Regent, zonder aanzien van Persoon, maar ook zonder haat of wrevel.

m oed

moed heeft gekweten; terwyl, wat ook het noodalot van het dierbaar Vaderland zyn moge, hy nimmer zal wankelen in die gevoelens van eerbied en getrouwheid voor deeze Souvereyne Vergadering, waarmede hy zig onderteekent,

EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN!

Onder stond,

Uw Edcle Groot-Mogende
zeer onderdanigen Die-
naar en zeer gehoorzaa-
men Ingezeten.

Was geteekent,

J. J. ELSB VIER,

* * * *

* * *

* *

*

S REQUEST

Litt. A. 1. Loco.

REQUEST *van Burgers en Inwoon-*
ders der Stad Rotterdam, aan de
Edele Groot Achb. Heeren Schout,
Burgemeesteren en Schepenen dier
Stad.

NO. 7993
Geeven met allen eerbied te kennen de Onder-
geteekenden, alle Burgers en Inwoonders deezer
Stad:

Dat zy nog niet dan met schrik en verontwaar-
diging zig herinneren, de afpersfingen van Geld,
den dwang tot het opentlyk vertoonen van onder-
scheidingsteekenen, de vexatien, dreigementen,
ja dadelyk geweld, aan hun en de hunnen, eenige
dagen voor en op den 8 Maart 1783, door het,
daar toe mogelyk aangemoedigt en misleit gemeen
gepleegt en aangedaan: eene verflooring der pu-
blique rust en veiligheid binnen deeze Stad, wel-
ke in de Gedenkschriften eeuwig met schande ge-
brandteekent, en waar van de Aanslookers als Op-
roermaakers zullen verfoeit blyven.

Dat dit Tafreel van ongebonden vreugd, of lie-
ver schrikverwekkende woestheid, hier niet by
vergrooting, maar naar waarheid wordt geschetst,
blykt niet alleen uit de klagten, die korten tyd na
die

die noodlottige dagen aan U Ed. Gr. Achtb. des-
wegens zyn uitgeboezemt ; maar ook uit dien
werkzaam iever en onweerstaanbare zucht,
welke de braafste en deftigste Ingezeten den deezer
Stad zeedert heeft beziel, om door eene behoor-
lyke gewapende en welgeoeffende, zo dienstplig-
tige als vrywillige Schuttery tegens voortgelyke ge-
weldadigheeden in het vervolg beveiligt en verzeer-
kert te zyn.

Dat daar de 8 Maart wederom aanstaande is, en
de vredelievende Bewoonders deezer Stad met ree-
den bedugt zyn, dat de uiterlyke vreugdebedryven
deswegens op nieuws de dekmantel van ongebon-
dentheid zouden kunnen zyn, de Ondergeteekenden
derhalven verlangen, dat in dit opzigt door U Ed.
Gr. Achtb in tyds voorzien, en alles aangewent
werde, wat dienstig kan zyn ter beteugeling van
Onrustzaaiers en tot voorkoming van onheilen,
die de Ondergeteekenden niet willen affchilderen ;
maar aan U Ed. Gr. Achtb. eigen doordringent
oordeel en vooruitzigt laten.

Weshalven de Ondergeteekenden hun toevlugt
neemen tot U Ed. Gr. Achtb. op het allereerbied-
digste verzoekende, dat het U Ed. Gr. Achtb.
gunstig welbehagen mogt zyn, om by eene ge-
strenge Publicatie, op zodanige manier als U Ed.
Gr. Achtb. naar derzelver wysheid zullen oordee-
len te behooren, te zorgen, dat 'er geene buiten-
gewoone uiterlyke vreugdebedryven, welke de on-

dervindig geleert heeft, dat tot verregaande buitenſpoorigheeden aanleiding geeven, en de harten der ſtille en welmeenende Ingezetenen met angst en ſchrik vervullen, voor en op den aanſtaanden 8 Maart, of op andere tyden of by andere gelee- genheeden op eenigerley wyze, het zy door het ſtooken van Vuuren, oprigten van Ecreboogen of Eerpoorten, rond beedelen om Geld en Brand- ſtoffen, vooral door het draagen van leuzen en onderſcheidingſteekenen, ja anderen te dwingen, die te vertoonen en op te zetten, en wat dies meer is, zullen mogen geſchieden en gepleegt worden, en dat te gelyk verhooden mag worden dat de goede Burgers en Ingezetenen deezer Stad op geenerley wyze, het zy uit vrees voor aſpers- ſingen, voor geweldpleeging, of om zig van laſ- tige aanhoudingen te onttlaan, of onder wat pre- text oók, geene Gelden zullen mogen uitreiken of uitdeelen ter bedryving van zogenaamde vrolyk- heeden, of tot voortgelyke voorwendzels, ten einde 'er alzo aan de eenpaarige en vuurige wen- ſchen der vreedzaame en weldenkende Burgerye deezer Stad werde voldaan en de goede ordre en rust ongeſtoort blyve.

Onder ſtond,

't Welk doende, enz.

* *
*

VER-

Litt. A. 2. Loco.

VERKLAARING van H. van
Aller en J. W. H. Spielesfeld.

Den tienden van July zeventien honderd vier en tagtig, Compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de natenoemene Getuigen, *Hendrik van Aller* en *Jan Willem Hendrik Spielesfeld*; beiden Kantoorbedienden van den Wel Edelen Gestrengen Heere *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap alhier, en de laatstgenoemde aldaar in huis woonende; dewelken, uit liefde tot de waarheid en ter requisitie van alle de geenen, welken daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaren waar en waarachtig te zyn.

Dat de eerste Depofant reeds eenen geruimen tyd voor den achtsten Maart zeventien honderd drie en tachtig, uit hoofde van verregaande bedreigingen, de Perfoon en bezittingen van den Wel Edelen Gestrengen Heere *Elsevier* door het Gemeen aangedaan, des nachts en daags aan het huis van Zyn Wel Edelen Gestrengen is gebleeven, om in geval van dadelykheden Zyn Wel Edelen Gestrengen te kunnen adfisteeren; dat zy Depofanten zig ook dus beiden op den zevenden

Maart zeventien honderd vier en tachtig aldaar bevindende, den geheelen dag, door verscheide Troupen Volks, zoo Mans als Vrouwen, hebbende by zig eene Orange Vlag en verciërde Kroonen, aan het zelve Huis verscheiden verregaande baldadigheden zyn geschiet, zoo met belen, bonfen op de Deur, en het doen van dreigementen, indien het door hun geëischte geld, ter eere van Zyne Hoogheid, niet wierd gegeven; dat de Wel Edele Gestrenge Heer *Elsevier*, des avonds tusfchen tien en elf uren, wierd verzogt aan het huis van Mejuffrouw de Weduwe *de Jong*, naast deszelfs huis woonende, te komen, vermits de baldadigheden zoo groot wierden, dat zy niet wist wat te doen; dat daar op Zyn Wel Edele Gestrenge daar aan huis is gegaan, en na circa een half uur te rug gekomen; dat in dien tusfchen tyd, zoo als ook daarna, en by na den geheelen nacht, de geweldadigheden bleeven voortduuren, zoo dat zy Deposanten den gantschen nacht, benevens vyftien Mansperfoonen, voorzien van gelaaden Geweeren, in Huis zyn blyven waaken.

Dat de Heer *Elsevier*, in zeer grooten angst en benauwtheid over zyne Vrouw Moeder zynde, met den tweeden Deposant, (zoo als hy afzonderlyk verklaart) heeft gesprooken over de midelen om Haar Wel Edele Geboren op de veiligste en voor haar minstontroerend wyze uit den Huis te transporteeren, en aan het presente gevaar te ont-

ontrukken; dat de tweede Comparant hem zeide, het hem best te dinken zulks te doen met een Huurkoets en zonder Liverei; dat, des morgens van den 8 Maart voorsz., terwyl 'er reeds een Huurkoets voor de Deur stond, de Heer *Elsevier* zyne Vrouw Moeder te kennen gaf, dat het noodzakelyk zoude zyn dat zy zich uit den Huis begaf; dat Haar Wel Edele Gebooren daar op bitter schreide, en onder andere zich in substantie dus uitdrukte, tegen den tweeden Depoſant ſprekende: *draag zorg voor myn Zoon, dat het niet met hem gaat als met myn Man; zoo als Haar Wel Edele Gebooren ook dikwils daarna, vooral onder het pakken van het Goed en het gaan in de Koets, (zoo als nu de beide Depoſanten te ſamen verklaren) by herhaaling heeft gezegt, met zulke of foortgelyke woorden: heb ik nog niet genoeg geleden, om door de ſchrik, in het jaar 1748, myn Man door het Gemeen aangedaan, te hebben moeten verliezen, en met vyf Kinderen te blyven zitten, en 'er korten tyd daar na nog drie van myn Zwagers en een Oom uit de Regeering gezet zyn, en ik myn Schoonzoon en eenigen Broeder heb moeten verliezen, waar door ik van alle ſteun ontbloot was; moet ik nu nog myn eenigen overgeblevenen Zoon, den ſteun van myn ouderdom, zien vermoorden?*

Dat vervolgens Haar Wel Ed. Gebooren, bitter bedroeft zynde, met de voornoemde Koets, naar het Huiſ van Mevrouw de Weduwe *Elſevier*, haare

Schoondogter op de Leuven Haven is getransporteert.

Dat vervolgens den geheelen dag, op den voormoenden 8 Maart, de baldadigheeden hebben voortgeduurt, zelfs in nog veel hooger graad dan den voorgaanden dag, en van tyd tot tyd erger wierden; dat onder het voorbygaande Volk, meest uit Vrouwsperfoonen bestaande, 'er verscheidene waren, welke op het Huis van den Heer *Elsevier* wyzende, zig in deeze of foortgelyke bewoordingen uitdrukten: *dien Donder geeft niet, maar wy zullen hem weten te vinden.*

Dat de Heer *Elsevier*, benevens de Depofanten, alstoen terstond zyn Goud, Zilver Effecten, Boeken, Schilderyen, en alles van waarde, verder heeft ingepakt, en by de Buuren en andere zyner goede Vrienden doen transporteeren; dat de baldadigheeden aan Huis, en de toeloop van Volk, hoe langer hoe hooger loopende, Zyn Wel Edele Gestrenge voor de deur is gegaan, en het daar zynde Volk heeft aangefprooken; dat daar op verscheiden stil zyn weggegaan, doch anderen daarentegen zig zeer brutaal gedroegen, waar onder twee Korenverschieters Knechts, dewelke, zo hun Depofanten berigt is, by den Heer Pondgaarder *Verbruggen* werkten; doch daags daar aan door Zyn Edele zyn gedimitteert.

Eindelyk verklaaren de beide Depofanten, dat zy verscheiden maalen door den Heere *Elsevier* heb-

hebben hooren zeggen; dat wanneer hy zig, zoo als voorschreeven staat, den 7 Maart voornooemt, ten Huize van Mejuffrouw de Weduwe *de Jong* bevond, aldaar door eenige Mansperfoonen met een groot gedruis zulk een geweld aan de deur gemaakt wierd, als of men het Huis wilde plunderen, dat daar op uit het Huis gevraagd wierd: wie 'er waren? waarop geantwoort wierd: *Zakkedragers*; dat Zyn Wel Edele Gestrenge zig alstoen naar boven begaf, om uit den Raam te zien of hy hen kende, wanneer hy zag, dat 'er twee Mansperfoonen op de Stoep van den Heer *Hubert*, naast de Deur, stonden, welke op het zeggen van den Knecht: *myn Heer geeft niet*, antwoordden: *het is zeer goed; want het is een van de veertien Donders, die wy van den avond hebben moeten*; dat Zyn Wel Edele Gestrenge hen daar op toeriep, twee Zesthalven uit den Raam werpende, dat hy vriendelyk verzocht, dat zy aan den anderen kant van het Huis niet geliefden te bellen, vermits daar een Zieke was; doch dat de baldadigheeden daar ook geschiet zynde, hy zyn Vrouw Moeder niet langer in angst durfde laten, en dus het Huis waar in hy zig bevond moest verlaaten; zoo als Zyn Wel Edele Gestrenge dan ook naar het zyne te rug keerde.

Geevende de Depofanten voor reedenen van welwectenschap, het gedeposeerde te hebben gehoord, gezien en bygewoont, en dat het hun nog

in versche geheugenisfen legt, en voorts als in den text: bereit en te vreedén zynde het zelve des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen solemneelen eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *François Johannes Wijnants* en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De Minuute deezer, geschreeven op een Zeegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor.

Was geteekent,

J. P. van Heel.

Litt. B.

RAPPORT *aan den Ed. Man-*
haften Krygsraad der Stad
Rotterdam.

EDELE MANHAFTE HEEREN!

Ter voldoening aan de Resolutie commissoriaal van U Ed. Manh. in dato 13 September deezes jaars 1783, waar by U Ed. Manhafte de Heeren Colonel *van Hogendorp*, Luitenant Colonel *Elsevier*, Sergeant Major *van Mierop*, Capiteinen *Hofman* en *van Heusde*, mitsgaders Capitein Luitenant *van de Velde*, en Luitenant *de Witt*, hebbende Gecommitteert, ten einde het geproponeerde ter hervorming en verbetering der Burgerye deezzer Stad te examineeren, en U Ed. Manh. by den eerstkomenden grooten Krygsraad te dienen van derzelver confideratien en advis, heb ik de eer U Ed. Manh. uit naam van de Heeren Capitein *Hofman*, Capitein Luitenant *van de Velde*, Luitenant *de Witt*, en van my, als Luitenant Colonel, die de meerderheid der voorz. Commissie uitmaaken, te berigten:

Dat het niet nodig zal zyn te treden in een betoog over de noodzakelykheid der hervorming en verbetering van de gewapende Burgerye deezzer Stad,

Stad, nadien het bewys daarvan in de voorfz. propositie, en deswegens genoomene Resolutie zelve geleegen is; en zulks ook door een ieder, welke flegts voor reden vatbaar is, moet worden toegeftemt; ook behoeven wy niet in het breede op te haalen het nut en voordeel, welke uit eene welgeoeffende en behoorlyk welgewapende Burgerye in het algemeen kunnen ontftaan: de marmoe-dige en bedrevene Krygsverrigtingen der Burgerhelden in voorleedene tyden leveren daar van de bondigfte kenteekenen op. *Leyden*, *Alkmaar* en *Haarlem* kunnen dit getuigen, om geene andere voorbeelden by te brengen.

Hoe heldhaftig hebben zig in den jaare 1672 de Burgers van deeze en andere Steden gedraagen, niet alleen met zig in staat te ftellen, hunne eigen Stad te verdedigen; maar zelfs, om andere Steden van ons Vaderland in den nood by te ftaan, en te helpen befchermen! Weshalven wy ons alleen zullen bepaalen tot het ontwerpen van zodanig Plan ter verbetering, als, naar ons inzien, gefchikt is; OM DE GEWAPENDE BURGERYE DEEZER STAD TE BRENGEN IN DIE STAAT VAN ORDRE, STERKTE EN LEKWAAMHEID, WELKE BY DE GEWIGTIGSTE GEBEURTENISSEN, TER BEREIKING VAN DE HEILZAAMSTE OOGMERKEN, STREKKEN KAN.

Dan, alvorens dit Plan op te geeven, gunne
 men

men ons aan te merken, en tot een grondflag te leggen, dat men, met het wapenen der Burgeren, geen ander, dan dit edel en telfens noodzaaklyk doel kan gehad hebben; dan om met vereenigde kragt van Wapenen alle geweld te keer te gaan, en voor de algemeene veiligheid te waaken; zulks blykt al aanstonds uit *het agtste Articul der Unie*, plegtig door alle Regenten bezwooren, als waar by gezegt wordt:

En ten einde men ten allen tyde zal mogen geregsifteert weezen van de Inwoonders van den Lande, zullen de Ingezetenen van elk van deeze geünieerde Provincien, Steden en platte Landen, binnen den tyd van een maand na dato van deezen, ten langsten, gemonstert en opgeschreeven worden, te weten die geene, die zyn tusschen 18 en 60 jaaren; om, de hoofden en het getal van die gewee-ten zynde, daar na ter eerste saamenkomst van deeze Bondgenooten voorder geordonneert te worden, als *tot de meeste bescherminge en verzekerteid van deeze geünieerde Landen zal bevonden worden te dienen.*

Men voege op dit Artikel hier by de *Verklaaring der Unie van Utrecht door den Heer Mr. Pieter Paulus 2. Deel.*

De beste inrigting eener gewapende Burgerye is derhalven in 't algemeen die geene, waar
uit

uit de meeste bescherming en verzeekertheid van deezze geünieerde Landen ontstaat, en waar op dus de hooge Souverainen dezer Gewesten ook reeds by het sluiten van de Unie bedagt zyn geweest.

Zodanige inrigting nu behoort, onzes bedunkens, plaats te hebben:

1. Ten aanzien van de Perfoonen, die daar in toegelaaten worden;
2. Van derzelver Wapenrusting;
3. Ten opzigte van de oeffeningen in den Wapenhandel;
4. Van de verdeelingen en smaldeeligen der Burgeryen in verscheiden Corps, Regimenten en Compagnien, beneevens het getal van dien;
5. Van de Officieren;
6. En eindelyk van de middelen om den yver en aemulatie onder de Schutters aan te kweken.

Ad 1. Met betrekking nu tot het eerste en voornaame voorwerp dezer institutie; tot de Perfoonen namelyk, welke in den rang der Schutters behooren geplaatst te worden, is het een vereischte, in den aart en natuur der zaake zelve gegront, dat, alle Ingezeeten en opgeschreeven zynde, om de geschikteste daar uit te kunnen kiezen, men in de gewapende Schutterye geene andere Per-

Perfoonen aanneemt en toelaat, dan eigenlyk genoemde Burgers, die tot een zekeren trap gegoed zyn; die, zonder hun Huisgezin te benadeelen, een gedeelte van hunnen tyd in de Wapenoeffeningen kunnen beſteeden, en op eene geſchikte wyze voor den dag komen, zodanig, dat de eer van tot de Schutterye te behooren ruim opweegt den laſt, daar aan gehegt.

Het zou het onmooglyke gevergt zyn, wanneer men zodanige Ingezeetenen, die van hunne geringe Dagloonen beſtaan moeten, onder de verpligting wilde brengen, om van hunne ſobere inkomſten, welke tot hun leevens onderhoud dikwerf naauwlyks toereikende zyn, Wapenen te koopen, en tot de beoeffening daarvan een gedeelte te beſteeden van den tyd, dien zy volſtrekt nodig hebben, om in het zweet huns aanſchyns hun dagelyks Brood te winnen: het zyn dus de meervermogende Burgers alleen, welke, overeenkomſtig het verheeven doelwit der hooge Bondgenooten, in de gewapende Burgerye aangenoomen zynde, zig wapenen en oeffenen, en alzoo *tot de meeste beſcherminge en verzekerteid van deeze geünieerde Landen* dienen kunnen; met deeze uitzondering echter, dat, wanneer het gevaar van alle kanten dreigt en de tegenparty door overmagt te ſterk is voor de gewoone en vastgeſtelde gewapende Burgerye, men alſdan van den nood een deugd maaken, en de geringſte Ingezetenen, zo zy ſlegts weer-

weerftand bieden kunnen, op kosten van de Steden en Plaatsen, waar toe zy behooren, op de best mogelyke wyze wapenen en oefenen moet, op dat de gewapende Burgeryen, op deeze wyze verfterkt zynde, des te beeter in ftaat zouden zyn, om op het voetspoor hunner Voorvaderen voor de dierbaarfte belangen van den Burgerftaat manmoedig in de bresfe te ftaan.

Ad 2. Wat aanbelangt de *Wapenrusting*, dezelve behoort buiten twyffel de voordeeligfte te zyn, zoo om aan te vallen, als zig te verweeren, gefchikt naar de omftandigheeden van den tyd.

Ad 3. Vervolgens zullen de Wapenen van effect zyn, fpreekt het van zelve, dat men het gebruik daar van moet kennen; daar toe is de oefening nodig, en hier aan ontbrak het ook niet in voorige tyden; de thans nog aanweezig zynde *Doelens* in alle Steden leveren daar van de zigtbaare gedenktekenen op, welke als zo veel Oeffenfcholen daar toe opgerigt zyn geworden.

Ad 4. Wyders kunnen de Schutteryen voorzeker niet ageeren als een verwarde hoop: daar in moeten verdeelingen plaats hebben, naar maate van de volkrykheid der Steden: het doet niets ter zaake, welke die verdeelingen zyn; het is genoeg, dat zy zodanig zyn, dat het getal der Manfchappen evenreedig zy aan dat der Bevelhebberen, of Officieren, ten einde alle verwarring te weeren,

en de Officieren in staat te stellen, om op alles een waakend oog te houden.

Ad 5. Uit de oorspronglyke inrigting der gewapende Burgerye moet al verder als een natuurlyk gevolg voortvloeijen, dat, indien de gemeene Schutters zig in den Wapenhandel bekwaam maaken, de Officieren, wel verre van daar in agterlyk te zyn, veel eer het voorbeeld moeten geeven; als zynde het onmogelyk, dat eene wel in den Wapenhandel afgeregte Schutterry door onkundige Bevelhebberen kan bestiert worden.

Ad 6. Terwyl eindelyk de middelen, om den iever en aemulatie onder de Schutters aan te kweeken, moeten bestaan in de Wapenoeffeningen zelfs, dewyl de een den ander daar in zekerlyk tragt voorby te streeven, als mede in de eerpryzen en belooningen voor de beste Schutters.

Toetst men nu aan dit tafereel den tegenwoordigen staat van onze Burgery, men zal ras bevin- den, dat dezelve omtrent alle de voorsz. punten gebrekkig, en van de voorsz. inrigting, die evenwel met het wyze oogmerk der hooge Souverainen deezer Landen allezins bestaanbaar is, geheel is verbastert.

Om dan wederom in de *eerste plaats* te spreken van de *Perfoonen*, vraagen wy, wie zyn 'er in onze Burgery geadmitteert? immers al wie maar den naam van Man draagt, zonder onderscheid

T

van

van rang of gegoedheid; de geringste Daglooner, en de rykste Ingezeten.

En — welk is het gevolg? dat men het geen eer meer rekent Lid van de Schuttery te weezen: dat allen, zoo wel Rotsgezellen als Adelborsten, het beschouwen als een last: dat de vermogende Ingezetenen geene wagten waarneemen: dat men de zorg voor de veiligheid van de Stad overlaat aan de minst gegoede Ingezetenen, voor wien het waaken een drukkende last is; dewyl zy of een gedeelte van hunne met zwaaren arbeid verdiende Dagloonen moeten misfen, ter betaalinge der boctens, indien zy van de Wagten en Exercitien afweezig blyven: of wel in stede van te rusten van hunnen arbeid, des nagts moeten waaken, en by dag nu en dan hun werk verlaaten, om zig in den Wapenhandel te oefnen.

Men oordeele, of het te verwagten zy, dat Ingezetenen, in die omftandigheden geplaatst, met lust en yver hunnen post als gewapende Burgers, kunnen waarneemen!

Met de Wapenrusting, ten minste van de Rotsgezellen, is het even slegt gestelt: gebrooken Snaphaanen, verroeste Sabels of Deegens zyn de Wapenen, welke voor de veiligheid deezer Stad aangegort worden.

Voorts, daar die onbedrevene, en slegt gewapende Manschap, die omtrent uit 3500 Perfoonen bestaat, maar eenmaal 's jaars, met een halve

Comt

Compagnie te gelyk, een paar uren, door *één* Drillmeester, flegts *ten overstaan* van Officieren, geëxerceert wordt, kan men zeer gemaklyk oot-deelen, hoe het almeede met de oefeningen in den Wapenhandel geleegen is.

Let men vervolgens op de *verdeeling* van de Burgerye deezer Stad; daar omtrent heeft de grootfte onevenredigheid plaats. De Burgery, gelyk wy zoo even aangemerkt hebben, wordt ge-teekent te beftaan uit omtrent 3500 Perfoonen, welke verdeelt zyn in twaalf Compagnien; onder deezen zyn 'er, die 3 à 400 Man fterk zyn, en waar over de Capitein, Luitenant, Vaandraa-ger, en maar tien Onder - Officieren het bevel voeren.

Hoe is het nu mogelyk, dat deezen op de be-weegingen, en alle de Krygsverrigtingen van zoo veel Volks, waarvan het grootfte gedeelte onge-oeffent is, een waakent oog houden, en alle con-fusie en verwarring weeren kunnen.

Dit voorftel alleen is genoeg, om de onregelma-tigheid, en daar uit noodwendig voortvloeiende wanorde deezer Burgery by een ieder in het oog te doen loopen.

Voor het overige zullen de meeste, zoo Opper-als Onder-Officieren moeten erkennen, dat het diep verval, waar in de Burgerye door ingefloopen misbruiken van tyd tot tyd geraakt is, aanleiding heeft gegeven, dat zy zig zoo niet op den Wa-

penhandel en Krygskunde hebben toegelegt, als nodig was, om tot voorbeelden van bekwaamheid en navolging te kunnen strekken.

Eindelyk ontbreekt het ook aan middelen, om den yver en aemulatie onder de Burgery alhier aan te kweeken, vermits slegts een gering gedeelte daar van, en zulks nog maar zedert weinige maanden, zig toelegt, om vorderingen in den Wapenhandel te maaken; en 'er ook geene Eerprijsen voor de beste Schutters te behaalen zyn.

Zie daar, Ed. Manhafte Heeren, den tegenwoordigen staat onzer Burgerye!

De vergelyking daar van met de voorgestelde inrigting der respective gewapende Burgeryen, overeenkomstig het oogmerk der hooge Souverainen deezer Landen, naar onze gedagten, behoorende plaats te hebben, geleidt ons van zelve op het juiste spoor der hervorming en verbetering van de gewapende Schutterye deezer Stad.

Om dien weg in te slaan, behoort men, onzes oordeels, dan eerst en vooraf bedacht te zyn, om de meergemelde Burgery deezer Stad te vormen tot een Corps van Burgers, tusschen de 18 à 60 jaaren oud zynde, welke de een meer, de andere minder gegoed zynde, dus ieder in den zynen te verliezen hebben: die dus, terwyl zy voor de zekerheid van hunne Mede-Burgeren waaken, teffens ook voor zig zelve zorgen: die daar boven in staat zyn, om, zonder hunne Huisgezianten te be-

benadeelen, de vereischte Wapenen te koopen, en het gebruik daar van zig eigen te maaken; waar uit dus volgt, dat men voortaan geen anderen dan zodanige Personen in de Schuttery moest admitteeren; en alle geringe Ingezetenen ontheffen van een last, die weezenlyk voor hun zwaar is; terwyl men thans reeds zodanige geringe Ingezetenen, die het verlangen, hun ontslag zoude kunnen geeven: wy zeggen, *die het verlangen*, nadien wy wel verreyzen van te begeeren, dat men de minvermogende Ingezetenen tegen hunnen wil en dank zoude ontslaan, en behandelen met eene minachting, die zy geenszins verdient hebben.

Vervolgens, zullen deeze Schutters te voorschyn komen in eene *Wapenrusting*, welke als de voordeeligste in het aanvallen en verweeren in het algemeen aangemerkt wordt, dan behooren zy ook onder de verpligting gestelt te worden, om eenparig zig te voorzien van goede beproefde Snaphaanen, van gelyk Caliber, met Bajonnetten; voorts van Patroontasfen, hangende aan een Bandelier over de Schouders, korte Sabels en Port-d'Epees, terwyl zy ook verbonden moeten worden, om hunne Wapenen in goede order, en op de beste wyze voor schade en roest te bewaaren, en daar van ter bekwaame tyd en plaatze door de Officieren onderzoek te laten doen, alles op zodanige boetens, als nader kan worden bepaalt.

Gelyk nu wyders het nut der Wapenen in de

beoeffening derzelver geleezen is, zoo dient men alles aan te wenden, wat daar toe bevorderlyk zyn kan. Gelukkig heerscht 'er thans in de gemeederen der braave Burgeren deezer Stad een lust tot den Wapenhandel, welke voor een waarborg van het wel slagen in dit stuk verstreken kan! Veele zullen 'er onder de Adelborsten der respectieve Compagnien thans gevonden worden, welke zig op het gebruik der Wapenen toegelegt hebben; daar in reeds groote vorderingen gemaakt hebben; voor deezen zal het weinig moeite zyn, om hunne verkreegene bekwaamheden wel ras tot die volmaaktheid te brengen, dat zy by groote gedeeltens te gelyk zullen exerceeren kunnen; dan de onervarene Schutters van iedere Compagnie, zullen zy eenig nut van het onderwys hebben, dienen eerst afzonderlyk, of by zeer kleine gedeelten, door een des kundige geleert te worden.

Wanneer nu de Burgery over het algemeen tot een zekeren trap van bekwaamheid in den Wapenhandel gekomen zal zyn, is het noodig, dat zy ook leere vuuren, om alzoó eene zekere onbeschroomtheid en vaardigheid in het laaden en afschieten van het Geweer te verkrygen.

Wyders, zal die oefening bestendig zyn, behooren de gewoone exercitien der bedreevene Schutters, met een halve Compagnie te gelyk, viermaal 's jaars plaats te hebben; terwyl de Nieuwelingen of Onervarenen afzonderlyk zoo lang behoo-

hooren geoeffent te worden, tot dat zy in staat zyn met de halve Compagnien te exerceeren.

Ook zoude het zeer nuttig zyn, dat 'er jaarlyks twee, drie of meer Compagnien te gelyk manoeuvreerden.

Eindelyk, op dat het waarneemen van de Wagts ook by aanhoudentheid geleegenheid tot bekwaam-
maaking verschaffe, zouden de Schutters als dan ook in den Wapenhandel behooren geoeffent te worden, geduurende één of anderhalf uur; terwyl wy in bedenking geeven, of het niet nuttig zoude zyn, ten einde het waarneemen der Wagten minder verzuimt werde, dat de boetens by iedere consecutive absentie telkens naar evenredigheid derzelven vermeerdert wierden.

Voor het exerceeren by Compagnien, en kleinere gedeeltens zyn de Doelen, de Beurs en het Boterhuis de geschiktfte plaatzen.

Om te vuuren, en meer algemeene manoeuvres te verrigten, zyn, des noods, meede wel geleegene plaatzen te vinden; welker gebruik als dan by de Regeering op eene eerbiedige wyze te verzoeken ware.

Om al verder het aanstellen van meer of min gegoede Schutters, en het oeffenen derzelver uitvoerlyk en gemaklyk te maaken, behoort het getal van Schutters voor al niet te groot, maar evenredig te zyn aan de volkrykheid deezer Stad, en aan het getal der Officieren.

Onzes oordeels, behoorde het getal der Compagnien naar die volkrykheid bepaalt te worden, en elke Compagnie niet meer dan ten hoogften 144 Man fterk te zyn, om dat een grooter getal noodwendig moeilijk te beftieren is.

Zodanige Compagnie zoude men kunnen verdeelen in twee Quartieren van 72 Man; ieder Quartier in twee Divifien van 36 Man, en elke divisie in 6 fmaldeelen van 6 Man, hoedanig fmaldeel zeer gefchikt zoude wezen tot bezetting der Stads-Poorten.

Om zoo veel mogelyk de respective Compagnien met een gelyk getal van 144 meer of min gegoede Burgers te kunnen voorzien, zal de verdeeling der Wyken daar naar ook dienen ingerigt te worden, op dat iedere Wyk daar toe een genoegzaamen voorraad zoude kunnen opleeveren.

Volgens het 13 *Art. van de Ordonnantie* zyn over de Burgery gesteld twee Colonellen, twee Luitenant-Colonellen, twee Sergeants-Majors, en by elke Compagnie één Capitein, naar den rang, by het 10 *Art. der gemelde Ordonnantie* bepaalt, mitsgaders een Luitenant en Vaandrager; voorts by ieder Quartier twee Sergeanten en twee Corporaals, en een Schryver; dit getal van Officieren fchynt ons toe evenrediger te zyn aan dat van 144 Man in iedere Compagnie, en behoeft dus weinig vermeerdering; komende het ons voor, dat men boven de drie Opperofficieren volftaan zoude kunnen,

nen, met twaalf Sergeanten voor iedere Compagnie; terwyl men voorts by ieder finaldeel van 6 Man zoude kunnen aantellen een ordinair Schutter, om, zulks nodig zynde, als Corporaal te ageeren.

Er is tegenwoordig maar één Drilmeester om de gantsche Burgery te oeffenen; naar onze gedagten, zoude het noodzakelyk worden, aangezien de meerdere en aanhoudende oeffening in den Wapenhandel, dat 'er twee aangestelt wierden.

Daar nu de Officieren over zodanige geoeffende Burgers het bevel zullen voeren, en zorgvuldig moeten letten op de uitvoering hunner bevelen, en op alles, wat tot de goede order in het exercceeren, als anderzins dienstig is, zoo behooren deezen vooral zig toe te leggen, om de vereischte bekwaamheid en kundigheid in den Wapenhandel te verkrygen.

Eindelyk, om geene middelen tot aanmoediging onbeproeft te laten, zal het niet ondienstig zyn, dat 'er jaarlyks, door het schieten op het wit, als anderzins, aan de Schutters in het algemeen gelegenheid verschaft worde, om hunne vorderingen en bekwaamheeden in het gebruik van het Geweer met een Eerprys bekroont te zien.

Wanneer alle de voorgestelde maatregelen ter hervorming en verbetering, onder goedkenring en medewerking van de Regeering, by plegtige Krygsvergaderingen, met voorzigtigheid en beleid in

het werk gestelt worden, dan opent zig, naar ons denkbeeld, een vooruitzicht van gevolgen, welke alle welgestelde harten der Bewooners deezer Stad met waare blydschap en genoegten moeten vervullen.

De dienst der Burgery zal alsdan niet meer als een verneederenden last, maar als eene eer beschouwt worden; de vriendschap en het onderling vertrouwen zullen de plaats van afkeer en minachting inneemen; de Daglooner of de ongegoede Ingezeeten zal ontheven zyn van de verplichting om voor den overvloed van anderen te waaken, en de belangen van zyn armoedig Huisgezin op te offeren: door den arbeid van den dag vermoeit en afgemat, zal hy niet meer op het slaan der Trom de rust ontbeeren, die tot herstel der afgesloofde kragten zoo zeer nodig is. De zorg om te waaken voor de zeekerheid van de Stad zal, naar alle billykheid, den geene te beurt vallen, die door zyn vermogen daar uit de meeste voordeelen geniet. De vryheid zal gerust en onbeschroomt haare rechten doen gelden: kortom een ieder onzer Ingezeetenen zal gerust zyn in het bezit zyner voorrechten en dierbaarste belangen, en zyn hoofd onbekommert nederleggen by het bezef der algemeene veiligheid.

Wy hoopen hier mede aan de intentie van U Ed. Manh. voldaan te hebben, en neemen de vryheid U Ed. Manh. in ernstige overweging
te

te geeven, of, wanneer dit Rapport de goedkeuring van U Ed. Manh. mogt wegdragen, alsdan aan den Heer Voorzitter der groote Krygsvergadering niet behoort te worden verzogt, om den inhoud van dit Rapport, als behelzende een berekeneert Plan ter hervorming en verbeetering der gewapende Burgerye dezer Stad, zoo spoedig mogelijk is te brengen ter Tafel van Haar Ed. Gr. Achtb. myn Heeren van de Wet deezer Stad, ten einde Hun Ed. Gr. Achtb. de nieuwe Ordonnantie daar naar inrigten, of wel anderzins daar van zodanig gebruik zouden kunnen maaken, als Hun Ed. Gr. Achtb. ten meesten nutte en tot welzyn der Burgerye deezer Stad dienstig mogten oordeelen.

EXTRACT

Litt. C. 1. Loco.

EXTRACT uit het Register der
Resolutien van de Heeren van
de Wet der Stad Rotterdam, in
Hun Edele Groot Achtbaare
Vergaderinge genoomen op

Woensdag den 21 January 1784.

In der Vergadering zynde ingekomen Informatien, dat de Adelborsten in de Compagnie Burgeren N°. 9., waarschynlyk uit een erroneus begrip van den inhoud van het 25 Articul der Ordonnantie op de Burgerwagt, op morgen avond, tot waarcemen der gewoonelyke Wagt, zouden optrekken met Snaphaanen, voorzien van Bajonetten. Is goedgevonden en verstaan, naardien zulks naar het begrip deezer Vergadering niet overeenkomstig zoude zyn met den inhoud van het gemelde 25 Articul, waar by de wapening der Burgeren wordt bepaalt, hier in te voorzien; en is mitsdien na voorgaande deliberatie gerefolveert den Heer van der Hoeven te verzoeken en te committeeren, zoo als dezelve verzogt en gecommiteert wordt by deezen, omme van de voorsz. bekomen Informatien aan den Luitenant Colonel Elserier, als Capitain van bovengemelde Compagnie Burgeren, nog

nog huyden morgen kennis te geeven, en by al-
dien dezelve Informatien gegront mogten bevonden
worden, denzelven uit naam van deeze Vergade-
ring te notificceeren, met order tevens om zulks
met ten eerften te brengen ter kennis zyner on-
derhoorige Manschap, dat, naardien de intentie
van deeze Vergadering is geweest, en als nog is,
dat door Burgeren geene Bajonietten op derzelver
Snaphaanen zullen worden gebruikt, dezelve Ver-
gadering dan ook verwacht en vertrouwt, dat, in
gevolge het constante gebruik, en conform den
Letter der Ordonnantie, de optrekking van des-
zelfs Compagnie, tot het waarneemen der ordina-
ris Wagt op morgen avond, met het gewoon Ge-
weer zal geschieden.

En dat Extract deezes, des verzogt wordende,
zal werden gegeeven aan den Luitenant Colonel
Elfevier, om te dienen tot deszelfs narigt, en dat
overmits, enz.

Onder stond,

*Accordeert met het voorsz.
Register, voor zoo veel het
geëxtraheerde aangaat.*

Was geteekent,

J. v. Zuylen v. Nyerels.

* *
*

EXTRACT.

Litt. C. 2. Loco.

REQUEST *van de Adelborsten
van de Compagnie N°. 9., aan
de Edele Groot Achtbaare Hee-
ren, Schout, Burgermeesteren
en Scheepenen der Stad Rotter-
dam:*

Geeven eerbiedig te kennen de Ondergeteekende Adelborsten van de Compagnie N°. 9., der Burgerwagt van de Stad, geleit wordende door den Heer Luitenant Colonel *Elsevier*, dat de Supplianten de jongst geëmanceerde Ordonnantie op de Burgerwagt in dien zin begrepen hebben, dat alle de Adelborsten voorzien moesten wezen van Geweeren met Bajonetten, dan dat men zig van gemelde Bajonetten gedurende eenigen tyd niet heeft bedient, uit vreeze dat men, door onkunde in den Wapenhandel, zig daar meede onderling zoude kunnen beschadigen.

Dat de Supplianten thans door kunnen yver zoó verre in de behandeling van het Geweer gevordert zynde, dat alle de vrees, van zig onderling te beschadigen, cesfeerde, derhalven onlangs gezamentlyk het besluit hadden genomen, om met Geweeren met Bajonetten ter Wagt te trekken;
edoch

edoch met dit gevolg, dewyl 'er geen geheim van was gemaakt, dat zulks ter kennisfe van U Ed. Groot Achtb. gekomen zynde, U Edele Groot Achtb. hadden goedgevonden de Supplianten, zoo by monde van den Luitenant van *Zwyndrecht*, als door voorlezing eener Resolutie by U Ed. Groot Achtb. genomen, te doen verklaaren, dat U Ed. Groot Achtb. eene geheel andere betekenis aan de woorden van de Ordonnantie hegten, en dus verwagtede waren dat de Supplianten zouden optrekken met Gewaeren zonder Bajonetten.

Dat de Supplianten moeten erkennen, dat het hun pligt ware, om aan de waarschuwing en verwagting van U Edele Groot Achtb. te obedieeren en te voldoen, zonder eenige verdere Confideration; dan dat zy tevens naar waarheid kunnen zeggen, dat zy aan deezen hunnen pligt niet hebben gemanqueert uit een beginzel van halfsterrigheid en ongehoorzaamheid; maar alleen uit eene verkeerde en mooglyk ydele vreeze van zig, daar hun voorneemen bekend was, aan de verguizing van het Gemeen te exponceeren, indien zy dit voorneemen niet volvoerden. Dat de Supplianten, thans bedaart over de zaak redeneerende, van agteren zien, dat die verkeerde en ydele vrees niet eens in aanmerking had behooren te komen tegen U Edele Groot Achb. uitdrukelyke begeerte: dat de Supplinten zig echter vleyen,

vleyen, dat U Ed. Groot Achtb. overtuigt zyn-
de, dat in deezen geene opzetlyke ongehoorzaam-
heid heeft plaats gehad, wel zullen gelieven te
verschoonen een daad, die slegts uit een verkeert
raisonnement en door overyling is begaan: reden
waarom de Supplianten, met voorkennis en goed-
keuringe van den Heer Luitenant Colonel *Elzé-*
vier, zig keeren tot U Ed. Groot Achtb., oot-
moedig verzoekende, dat het U Ed. Groot Achtb.
behaage, het misnoagen by U Ed. Groot Achtb.
tegen de Supplianten met zoo veel grond opgevat,
ter zyde te stellen; niet alleen uit hoofde van de
hier voor bygebragte reeden tot verschooning,
maar wel byzonder uit hoofde van de plegtige ver-
zeekering, dat de Supplianten door hun volgent
gedrag zullen toonen die gunst niet geheel onwaar-
dig te zyn; terwyl de Supplianten verder, met
en beneevens de Nieuwelingen, die nog niet te
Wagt zyn geweest, de vryheid neemen met alle
reverentie te verzoeken, dat het U Ed. Groot
Achtb. behaage hun te vergunnen, om voortaan
zig van Geweeren met Bajonnetten voorzien te
bedienen.

Onder stond,

't Welk doende, enz.

* *
*

EXTRACT

Litt. C. 3. Loco.

EXTRACT uit de Resolutien
van de Heeren van de Weth
der Stad Rotterdam, in Haar
Ed. Groot-Achtbaare Vergade-
ringe genoomen op

Zaterdag den 31 January 1784.

In deliberatie zynde gelegd de Requeste, op gisteren ter Vergadering ingekomen, en door de Adelborsten van de Compagnie N°. 9., met voorkennis en goedkeuring van den Luitenant Colonel *Elsevier*, als Capitein van gemelde Compagnie, aan dezelve geprefenteert, houdende in substantie, enz.

Is goedgevonden en verstaan, dat aan de Supplianten by Resolutie zal worden te kennen gegeven, dat Hun Edele Groot Achtbaare hebbende vernootmen en uit derzelver Requeste gezien, dat de Supplianten hadden kunnen goedvinden om onlangs ter Wagt te trekken met Snaphaanen voorzien met Bajonnetten, en zulks, offchoon de Supplianten omtrent de afkeuring van die wapening van wegens deeze Vergadering op eene allezins legaaie wyze waren geïnformeert geworden, die onberaa-

de daad van de Supplianten hebben beschouwt niet alleen met het hoogste en uiterste ongenoegen, maar ook tevens met de gevoeligste finert en aandoening, nadien Hun Edele Groot Achtb. zig nimmer hadden kunnen voorstellen, dat Burgeren op wier trouw en gehoorzaamheid zy zig allezins veilig meenden te mogen en te kunnen vertrouwen, van zig zouden kunnen verkrygen, om zig opentlyk tegens het goedvinden en de verwagting van Hun Edele Groot Achtbaare te verzetten.

Dat de Supplianten door zodanig een onbehoorlyk gedrag, zo regtfreeks ftrydig met de pligt en onderwerping, welke getrouwe en gehoorzaame Burgeren hunne wettige Overheid ten allen tyden verschuldigt zyn, met recht zouden hebben verdient te ondervinden de nadrukkelykste blyken van derzelver ongenoegen, zoo niet de Supplianten zelve, ten vollen overtuigt van de onbestaanbaarheid en onwettigheid hunner handelwyze, hadden verklaart, dat eene bedaarde overweeging van het gebeurde hun had doen bezeffen hunne dwaaling, en teffens doen erkennen het onbetaamlyk verzuim van derzelver verschuldigde pligt.

Dat Hun Edele Groot Achtbaare dienvolgens dan ook, uit aanmerking van die erkentenis en betuiging der Supplianten by voorz. hunne Requeste gedaan, en vooral uit hoofde van derzelver plechtige verzeckering van door hun volgent gedrag

te zullen toonen de gunst van Hun Ed. Gr. Achtb. niet geheel onwaardig te zyn, wel geheel willen ter zyde stellen het gegront en billyk misnoegen tegen de Supplianten opgevat; en zich latende welgevallen de reedenen tot verſchooning door de Supplianten bygebragt, geene zwaarigheid maaken, om als nu, en nadien de Supplianten door een behoorlyk verzoek van hun inclinatie hebben doen blyken, dezelve mede te doen joutiſceeren van het effect der Resolutie op den 26 January laastſleeden by Hun Edele Groot Achtb. genoomen en ten deezen annex:

Was geteekent,

J. van Zuylen van Nyevelt.

* * *

EXTRACT uit de Resolutien
van de Heeren van de Weth
der Stad Rotterdam, in Haar
Ed. Groot Achtb. Vergadering
genoomen op

Maandag den 26 January 1784.

Burgemeesteren hebben ter Vergadering voorgedraagen en in bedenking gegeven, aangezien de inclinatie der Burgerye ſcheen te tendereen, omme, onder de Wapenen

V 2

komende,

komende, zich te mogen bedienen van Snap-
haanen, voorzien van Bajonetten, of het
mitsdien niet geschikt zoude zyn om de vry-
heid tot het aanneemen van die armature
over te laten aan de Compagnien, welke
daar van gebruik zouden willen maaken,
mits dezelve aan deeze Vergadering van
hun intentie doen blyken, en zy ten fine
voorz. doen een behoorlyk verzoek.

Waarop gedelibereert zynde, is goedge-
vonden en verstaan, conform het gepropo-
neerde van Heeren Burgemeesteren, het ge-
bruik der Bajonetten op de Snaphaanen aan
de Burgeren onder de Wapenen zynde te
permitteeren, en zulks by deezen toe te
staan en over te laten aan alle de Compag-
nien Burgeren deezer Stad, welke daar van
gebruik zouden willen maaken, mits dezelve
aan deeze Vergadering van hun intentie doen
blyken, en zy ten fine voorz. doen een
behoorlyk verzoek.

Onder stond,

Accordeert met voorz. Resolutie.

Geteekent,

J. van Zuylen van Nyevelt.

* *

*

VER.

Litt. D.

VERKLAARING van L. van
Zwyndrecht en C. H. de Heer.

Op Donderdag den 4 Maart 1784, 's namiddags circa half zes uren, is ten Huize van den Wel-Ed. Heer Lt. Coll. *Elsevier*, ter zyner requisitie gecompareert de Tamboer van *Alphen* en de twee Pypers *Jacob van Dorsten* en *M. Mos*, dewelke verklaart hebben, in presentie van zyn Wel-Ed. benevens den Luitenant *Leonardus van Zwyndrecht* en den Sergeant *C. H. de Heer*, dat de Tambour van *Eek* en zyn Broeder, welke hem by ordinaire Wagten als Tamboer adfisteert, reeds zedert eenige wagten had geproponeert en met aandrang gezegt, dat men eens op de Parade een *Wilhelmusje* moest slaan en blaazen; dat men dan zou zien, wie die Lieden waren, die daar tegen zouden gaan; doch, daar echter op dien tyd niet in hebbende gereusfeert, hy op Vrydag den 27 February L. L. de Fluiters had geanimeert op de Paradeplaats zulks te doen, het welk door huu ook is ter uitvoer gebragt, en vervolgens ook door hem van *Eek* benevens zyn Broeder is geslaagen, en door den Tamboer van *Alphen* is gevolgt, het welk van die uitwerking is geweest, dat eenige Omstanders, en wel

presumtivelyk naar hunne gedagten Zakkedraagers, hun Tamboers en Fluyters hebben aangezocht, zelfs met aanbod van Geld, dat *Wilhelmusje* nog eens op de Trom te slaan en op de Fluyt te speelen, en wel met bedreiging, zy niet wilden retireeren voor en aleer dat wierd gedaan; doch dat daar op een of twee Adelborsten op de Parade staande zyn uitgekomen, om de Tambours en Fluyters te verbieden dat Airtje te vervolgen, het welk dan ook van hun is gelaaten.

Voorts verklaarden zy Tambours en Fluyters, dat onder de Hoofdwacht komende door *van Eek* zou zyn gevraagd geworden aan den Adelborst *Wishoff*, welke een van die was, die hun op de Parade het voorsz. verbod had gedaan, waarom hy *Wilhelmusje* niet mogt slaan. Als meede, dat de Toornwagter dien avond en nacht van de Toorn meede het geproponeerde *Wilhelmusje* geblaazen heeft,

Was geteckent,

L. v. Zwynndrecht.

C. H. de Heer.

VER-

Litt. E. 1. Loco.

VERKLAARING van Ds.
Mady, *cum suis*, in dato 9 July
1784.

De ondergeteekenden, alle Burgers en Ingeze-
tenen der Stad *Rotterdam*, mitsgaders geweest
zynde Onderofficieren van de Burger-Compagnie
N°. 9. aldaar, verklaaren, ter requisitie van den
Wel Ed. Manhaften Heer *Jan Jacob Elsevier*,
Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel van
de Burgerye deezer Stad, en om te dienen daar
het behoort, waar te zyn :

Dat, in den laatst gepasfeerden Winter en Voor-
jaar, by het paradeeren en optrekken, succesfive-
lyk van voorsz. Compagnie, is geweest eene bui-
tengewoone en meer en meer toeneemende verza-
meling en toeloop van Aanschouwers, waar by
ook van tyd tot tyd wierd bespeurd een toenee-
ment geschreeuw, geraas, gedrang, verzelt van
vloeken, schelden, lasteren, zoo op de Compag-
nie, als op derzelver Opperhoofd en verscheidene
Leden; dat zulks byzonderlyk heeft plaats gehad
op den 22 Maart laatstleeden, zoo dat uit het
geene dien avond is voorgevallen, gesprooten is
de bekende Waarschouwing van de Edele Groot

Achtbaare Heeren van de Wet deezer Stad, in dato den 24 Maart laatstleeden.

Doch dat, onaan gezien dezelve Publicatie, alserbyzonderst heeft uitgemunten de avond van den 3 April laatstleeden, want dat te dier tyd de toeloop van Menschen op de Paradeplaats van voorz. Compagnie, welke toen was in de Princestraat, zoo geweldig is geweest, dat het genoegzaam onmogelyk was voor de aldaar vergaderde Schutteren om een voet te kunnen verzetten, veel min om met eenige ordre derzelve gewoone exercitie te kunnen doen, of om te kunnen zwenken en af te marcheeren naar de Hoofdwagt, en dat die ontzaggelyke toeloop en gedrang verzelt was van een verschrikkelyk en onophoudelyk geraas, getier, geschreeuw, lasteren en schelden als vooren; en dat de voorz. Compagnie onder eene aanhouding van dat gedrang, geschreeuw, lasteren en schelden is gemarcheert naar het Stadhuis; en verklaaren de Ondergetekenden voorts nog ieder afzonderlyk, als volgt; te weten:

De ondergeteekende *A. J. van den Berg*, dat, des avonds van den 22 Maart, hy Depofant in het opmarcheeren van de Lampfteeg, onder de meenigte, eene Vrouw (hem onbekent) tegens anderen, die by haar waren, heeft hooren uitroepen; *Elsevier moet dog na den donder*; en zulks zoo luid, dat het scheen te geschieden, om anderen aan de gang te maaken, het welk nogtans niet ge-

gelukke; — dat hy Depofant, des avonds van den 3 April, na het Vendrigs Logement gaande, onder eenige by elkander zynde Perfoonen, die op hem Depofant zagen, hoorde zeggen: *daar is 'er ook nog een, willen wy die maar vast in het water n.. ken?* waar op een ander antwoorde: *neen, wat komt het 'er op aan, ze kunnen tog niets doen, daar zit geen ziel in, het zyn G. d. d. me maar looye mannetjes*; — dat, op voorfz. 3 April, toen de Compagnie aan het Stadhuis was, zig voor de Adclborsten zeker Perfoon fteelde, zyne klederen opentreckende, en zeggende: *daar fchiet 'er maar in, als je fchieten wil, je mag wel*; en diergelyke woorden, doch welken geheel niet wierden beantwoort; — eindelyk, dat hy Depofant aldaar ftaande getroffen is door een Steen, welke hem eene kleine wonde aan zyn been veroorzaakt heeft.

De ondergeteckende *C. H. deHeer* verklaart, dat reeds des avonds van den 10 Maart, wanneer de Heer Requirant zelf de Compagnie heeft opgeleit, fterk op zyn Wel Ed. Manh. wierd aangedrongen door de meenigte, waar onder ook toen gefchreeuwt wierd: *Elfevier moet na den donder*; — dat hy Depofant, des avonds van den 3 April, by herhaaling door of onder de meenigte heeft hooren uitschreeuwen, (na dat dezelve op de Paradeplaats door den Luitenant vermaant was zig ftil te houden, zig beroepende op de Waarfchouwing van

Haar Ed. Gr. Achth.) *Toe voor den blixem, zel je nou eens mooy exerceeren, je kent G. d. d. me niet met al, toe voor den blixem, toont nu wat je kan G. d. d. me, toe, nou eens een mooye mars, toe nou, jou blixems, daar staa je nou.*

De ondergeteekende *Willem van Aspendelft* verklaart, dat des avonds van den 3 April, twee Persoonen, die op hem Depofant waren ingedrongen, in het vriendelyke door hem Depofant vermaant zynde om te rug te gaan, de een van hun beiden hem Depofant antwoorde: *ik kan en wil niet te rug, je zoud me doodschieten of doodsteeken*: waar op hy Depofant hem antwoorde, in tegendeel alleen voor de rust en veiligheid der Stad te willen waaken; doch dat die Persoon egter aanhield met hem Depofant te tergen, en dat hy Depofant hem hier op te rug zettede, of agter uit door de gelederen heen deed gaan.

De ondergeteekende *Dionisfus Obyn* verklaart, dat des avonds van den 22 Maart, de agterfte zynde en de Compagnie opfluitende, hy Depofant door vyf of zes Vrouwspersoonen telkens tegens het lyf wierd geloopen, eene van welken zeide: *kyk, dien donder heeft mede al een zwarte Coquarde op zyn Hoed*; waar op door een ander geantwoort wierd: *steenigt den Hond*; het welk hy Depofant met bedaartheid, doch op zyne hoede zynde, heeft aangehoort. — Dat, des avonds van den 3 April, hy Depofant, zo vriendelyk als hem mogelyk

gelyk was, aan de Omstanders verzogt hebbende, van wat te rug te willen gaan, met zeer brutaalo gezegdens wierd bejegent, en ook met slyk en vuiligheid wierd gesmeten; — dat hy Depofant meede, dien avond, voor het Stadhuis, door een steen, tegens zyn been gefmeeten, is gekwest geworden.

De ondergeteekende *Jasper Tromp* getuigt, dat des avonds van den 3 April, hy Depofant de meenigte ook vermaant hebbende op de Paradeplaats, van te rug te gaan, hem is geantwoord: *je durft niet fchieten*; — voorts, dat de Compagnie geavanceert zynde tot in de Baanstraat, en aldaar halte houdende, vermits de aandrang aldaar verschrikelykst was, daar toen mede geroepen wierd: *ze durven niet fchieten, loopt ze maar omver*; dat hy Depofant toen mede gehoord heeft, dat van de kant van de Vest geschoten wierd; — dat hy Depofant aldaar gewaar wierd, dat hy met natte Kalk gefmeeten was, welke, toen hy onder de Hoofdwagt kwam, ook aan zyn Geweer en aan zyn Hoed nog gevonden wierd; — en eindelyk dat aan het Stadhuis veele Steenen wierden gefmeeten, waar van hy 'er op de trappen van het Stadhuis heeft zien vallen.

De ondergeteekende *J. van Scherpenzeel* verklaart, dat des avonds van den 3 April, wanneer de Compagnie voor het Stadhuis was gekomen, terwyl hy Depofant zig bevond by de Adelborsten

bene-

beneden aan de trappen van het Stadhuis, 'er van de Pothuizen aan de overzyde, uit de Waagsteeg, eenige Steenen naar de Adelborsten geworpen wierden, die toen aan hem Ondergeteekenden vroegen; *myn Heer, zie je dat wel, als dat zoo voortgaat, kunne wy het hier niet houden*; waar op de ondergeteekende zig vervoegde by den Heer Luitenant van Zwynrecht, om zyn Ed. daar van kennis te geeven, en dat zyn Ed. daar op antwoorde: *men moet het in Gods naam zoo lang mogelyk inzien, en anders geweld met geweld te keer gaan*; — dan dat het werpen met steenen bleef voortduuren, zoo dat men genoodzaakt was weeder te vuuren, waar door te weeg wierd gebragt, dat de menigte, welke nog zeer groot was, eenigermate verminderde, doch allengs weder aangroeide, tot dat de Compagnie N°. 10. tot adfistentie kwam aanmarcheeren, waar door de menigte wierd verspreit.

De Ondergeteekende *Jan Drost* verklaart, dat des avonds van den 3 April, de menigte op de Paradeplaats vermaant zynde van ruimte geeven, de een antwoorde: *ik kan niet*; een ander: *ik wil niet*; een derde: *zeg het tegens de agtersten, wy kunnen niet te rug*: — dat den Luitenant vervolgens gezegt hebbende; *gaat heenen, je hebt hier geen boodschap*; een uit den hoop zeide: *ik wil niet heenen, en wat wou jehy tog doen?* — dat deezen Perfoon hier op door de Dienaars der Justitie

flitie zynde aangegreepen, 'er zulk een klit of aantal van Menſchen aan die Perſoon vasthield en als hangen bleef, om hem los te krygen, dat veel en van de Schutters en ook hy Depofant zoo geflingert wierden, dat men te naauwer nood ſtaande kon blyven, en zyn Depofants Hoed op den grond viel, dien hy gansch bezwaarlyk weder opdraapen konde; — dat de Compagnie vervolgens met de grootſte moeite opgемarcheert, en gekomen zynde in de Baanſtraat, hy Depofant een ſchoot heeft gehoort, welke hy Depofant hield de ſchoot van een Snaphaan te zyn, en dat hy Depofant kort hier na hoorde commandeeren *halt* — vervolgens — *aan alle zyden front* — en — *vuur* — eindelyk, dat ook hem Depofant gezegt zynde, aan het Stadhuys, dat de Adélborſten het daar niet houden konden, vermits het vliegen der ſteenen aldaar, hy Depofant, die op het Stadhuys was, hier van kennis gaf, en dat hy Depofant ook vervolgens zelf gezien heeft, dat aldaar onder de Wagt ſteenen wierden gegooit.

Voorts verklaarden alle de Depofanten, dat van henlieden, nochte van iemand hunner tot hier toe, nochte door of van weegen de Heeren van de Weth deezer Stad, nochte door iemand anders, dan door den Heer Requirant, eenige verklaring is verzogt of gevordert wegens het geene henlieden van het voorgevallene op voorſz. 3 April bekend was, noch ook eenige verklaring deswegens door henlieden
gegeed-

gegeeven, dan nu ter requisitie van hunnen Colo-
nel hier boven genoemt. —

Nog verklaart de meede ondergeteekende *Pieter Mannie*, die als Adelborst van meergemelde Compagnie N°. 9. het voorsz. gebeurde op den 22 Maart en 3 April meede heeft bygewoont, ter requisitie als vooren, dat reeds op den 22 Maart, wanneer de Compagnie het Stadhuis of de Corps de Garde betrokken had, door de meenigte is geslagen geworden op de Vensters van het Stadhuis, en geschreeuwt, *komt 'er maar uit, honden van* N°. 9. — Dat, des avonds van den 3 April, wanneer de Compagnie in het marcheeren gekomen was aan de Penningsbrug, hy Depofant gekreegen heeft een steen tegen zyn rechter hiel; — dat men vervolgens gekomen zynde in de Baanstraat, hy Depofant gehoort heeft twee schooten, welke van de zyde van de Vest kwamen, en dat hier na gecommandeert is vuur te geeven. —

Eindelyk verklaart nog de ondergeteekende *D. Madry*, dat op den 22 Maart ook reeds de eerste Ronde, waar by hy Depofant heeft geadfisteert, gemolesteert is geworden door geschreeuw, schelden, vloeken; — en dat des avonds van den 3 April, hy Depofant is gesmeeten met natte Kalk en Zand, zoo dat zyn Hoed, Hair en Rok daar van zeer befmet waren. —

Geevende de Depofanten voor reedenen van weetschap. het geene voorsz. is te hebben gedaan, gezien,

gezien , gehoord en bygewoont respective , voorts
als in den text , met aanbieding , om ieder zyn ge-
deposeerde , des gerequireert , met eede te sterken.

Aldus gedaan en deeze geteekent te *Rotterdam*
den 9 July 1784.

Geteekent ,

<i>Pieter Mannie Allus.</i>	<i>D. Madry.</i>
<i>Jacobus van Scherpenzeel.</i>	<i>C. H. de Heer.</i>
<i>Dionisius Obyn.</i>	<i>Jasper Tromp.</i>
<i>A. J. van den Bergh.</i>	<i>Jan Drost.</i>
<i>Wm. van Asfendelft.</i>	

* * *
* *
*

VER.

Litt. E. 2. Loco.

VERKLAARING van M.
Coenen en H. van Aller, in
dato 8 July 1784.

Op den 8 July 1784, compareerden voor my Mr. *Hermanus Adrianus Schadee*, Notaris publick te Rotterdam, en voor de nagenoemde Getuigen, *Martinus Coenen*, Mr. Broodbakker, woonagtig in de weste Wagestraat, oud agt en dertig jaaren, en *Hendrik van Aller*, Bediende ten Comptoire van den Heer Requirant, oud vier en twintig jaaren, dewelke verklaarden, ter requisitie van den Wel Edelen Manhaften Heer *Ján Jacob Elserier*, Raed in de Vroedschap, mitsgaders Colonel van de Burgery deezer Stad, en om te dienen, daar het behoort.

Dat *Johannes Verbon*, Meester Keurslyfmaaker, woonende op de Slik of Toornvaart, binnen deeze Stad, op den zesden deezer, ten huize van den Heer Requirant, in presentie van hen Depofanten, heeft gezegt en verhaalt het navolgende: dat hy *Johannes Verbon*, op den avond van den derden April laatstleeden, ten negen uuren, uit zyn huis op het Slikvaart na de Kaas-Markt ge-

gaan is, alwaar alle de Kaas-Kraamen, die anders tot elf uren staan, reeds weg waren, en ook de hal, die Zaturdags tot 's nagts twaalf uren open blyft, geslooten vond; de nieuwe Markt overgaande, zag hy daar zeer veel Volk, het welk alle na de Prinsestraat toe liep, daar hy dan ook na toe ging; en daar komende, was daar een zeer groote menigte Menschen, die een ysfelyk gefchreeuw van *Hoezee en Oranje boven* maakten; ook zag hy jongens in de boomen zitten zingen: *al buigen de takken van den boom, evenwel blyft Oranje schoon*; dat door de menigte beantwoort wierd met roepen: *Hoezee! Oranje boven!* By de Halsteeg komende, hoorde hy op een Hobo of Clarinet *Wilhelmus* blazen, het geene door de menigte Omstanders door *Hoezee en Oranje boven* wierd beantwoordt. Vervolgens al verders door de Prinsestraat doordringende, alwaar hy allerley Muiteryen en oproerige woorden hoorde, kwam hy agter de Prinse Kerk, daar de Paradeplaats van N°. 9. ter dier tyd wierd gehouden; doch de Wagt daar als toen nog niet zynde, vond hy daar zeker Sleper, dewelke zig hield, als of hy half dronken was, met zyn Vrouw aan den arm, en uitriep; *den Donder moet 'er van avond onder, want hy heeft my op den agiften Maart het werk geweigert, om dat ik met Oranje verciert was; en zoude men dat verdragen, en zoo een Vorst niet mogen verëeren, daar hy ons van het Spaansche juk ontrukkt, en*

tot een vry Land gemaakt heeft? waar op de Vrouw zeide; *hou je bek: wat hebje daar meede te doen?* het welke door hem beantwoort wierd, met te zeggen: *ik wil niet zwygen, want den Donder heeft met meer zoo geleefd;* vervolgens al waijende met zyn hoed, riep hy *Oranje boven!* Van hem afgaande, en verder na de Boterflood komende, raakte hy naast een ander Sleper, die kort en dik van perfoon was, en een jongetje aan de hand had, waar meede hy in gesprek raakte, en tegens hem zeide; *dat is nog al een Confrater van my;* waar op hy aan dien Sleper vroeg: *wat verdient zoo een kerel?* die daar op antwoordde: *hy was waard men hem daar voor ophing.* Van deezen man affcheidende, en in de Prinsefraat te rug gedrongen zynde, zag hy de Adelborsten in partyen van twee en drie te gelyk aankomen, waar op hy hoorde, dat men die Luiden begon te beschimpen, en 'er uitgeroepen wierd: *wy zullen jouw Bliksems strak wel krygen.* Hy ging vervolgens de straat uit, vermits het daar zoo dringende wierd, dat hy het 'er niet langer konde houden, en ging vervolgens op de Boterflood staan; by de trap brug, waar op hy den Adjudant *Rulag* met een jong Heer, by hem onbekent, van de kant van de nieuwe Markt zag aankomen, denkeyk om na het Vendrigs Logement te gaan, en hy hem *Rulag* hoorde zeggen, voor de Prinsefraat komende, en al staande met zyn hand op zyn roting: *God Almachtig, wat zal dat van deezen avond*

nog

nog worden! Hy dan al blyvende staan, om te zien hoe het verder zou afloopen, zag het Vaandel van het Vendrigs quartier afkomen, het geen door een jongagtig Heer gedragen wierd, by zig hebbende den Adjutant *Rulag* en een toorts, dewelke in de Prinsessfraat gekomen zynde, om zig op de Parade plaats te begeven, de aandrang van het Volk niet alleen zoo sterk was, maar zelf malkanderen tegens hun aangooide, dat zy als overrompelt wierden, het geen oorzaak gaf, dat eenige Luiden, waar onder hy zig bevond, te rug dringende riepen, *daar heb je het al gaande*; doch wanneer het weer een weinig scheen tot bedaren te zyn gekomen, begaf hy zig naar de plaats, daar hy van daan gedrongen was; doch daar een weinig tyd gestaan hebbende, wierd de aandrang zoo groot, dat de Wagt met geen mogelykheid in Parade konde raaken, en hy ziende, dat de Rotsgezellen afgezonden wierden, dorst daar niet langer te blyven en ging vervolgens naar zyn huis. —

En verklaarden zy Depofanten, dat de voornoemde *Johannes Verbon*, in tegenwoordigheid van henlieden, aan den Heer Requirant heeft gedeclareert, dat hy bereit zoude zyn, om al het vorenstaande met Eede te bevestigen, mits hy geguardeert wierd van alle onaangename gevolgen, welke hy deswegens van het Gemeen zoude mogen lyden, en dat als zulks op een andere plaats moest geschieden, alwaar hy het in veiligheid zou-

de kunnen doen, hy 'er zich als dan niet van zou-
de willen onttrekken. Geevende zy Depofanten
voor redeten van weetenschap, dat de Depofant
Hendrik van Aller het geene voorschreven staat,
uit den mond van voornoemden *Johannes Verbon*,
welken zy Depofanten verklaarden wel te kennen,
heeft opgefchreeven, met aanbieding van dit hun
gedeposeerde, des noods, met Eede te fterken.

Aldus gepasfeert te *Rotterdam*, ter presentie
van *Daniel Ellinckhuyzen* en *Pieter Matthys van der*
Burg als Getuigen. De Minuute deezes is behoor-
lyk geteekent.

Onder ftond,

Coll.

Quod Atteftor,

Geteekent,

H. A. Schadee.

Litt. E. 3. Loco.

VERKLAARING van A. Bos-
fy, cum suis. In dato 8 July
1784.

Op den 8 Maart 1784, compareerden voor my Mr. *Hermanus Adrianus Schadee*, Notaris publicq te *Roterdam*, en voor de nagenoemde Getuigen, *Andries Bosfy*, Meester Loodgieter, woonende in de *Princestraat* alhier, oud drie en zestig jaaren. *Jacobus Stoop*, Meester Paruikmaaker, woonende mede in de *Princestraat*, oud zeven en veertig jaaren. *Jacob Royer*, Zilverfmit, woonende op den hoek van de *Keiserstraat*, op den *Visfersdyk*, oud agt en dertig jaaren. *Johannes Byl*, oud vier en dertig jaaren, *Timmermansknecht*, woonende op den *Visfersdyk*. *Albertus vander Poort*, Houtkooper, woonagtig in de lange *Baanstraat*, oud agt en dertig jaaren. *Paulus Verkaerd*, Wagenmaaker, woonagtig mede in de lange *Baanstraat*, oud twee en veertig jaaren. *Rynier de Jongh*, Meelkooper, woonende in de lange *Baanstraat*, naby de *Princestraat*, oud een en veertig jaaren. *Frederik Esser*, woonende op de nieuwe Markt, oud zeven en dertig jaaren. *Jacob Noel Clauser*, woonende in de kleine *Leeuwelaan*, oud

zes en twintig jaaren. *Jacobus Teunisse*, Knecht by den voornoemden *Paulus Verkaerd*, oud dertig jaaren. *Jacobus van der Velde*, Scheepmaaker, woonende in de Jongmansteeg, oud een en dertig jaaren. *Lambertus Schiltman*, woonende op den Visfersdyk, oud vyf en twintig jaaren. *Hendrik Doorewaerd*, Mr. Broodbakker, in de Zandstraat, oud dertig jaaren. *Jan Hendrik Feiten*, Mr. Broodbakker, in den Houutuyn, oud zes en dertig jaaren. En *Johannes la Meer*, Goudsmit, woonende in de Heerestraat, oud drie en dertig jaaren.

Dewelke verklaarden, ter requisitie van den Wel Edelen Manhaften Heer *Jan Jacob Elserier*, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel van de Burgerye deezer Stad, en om te dienen daar het behoort.

Eerstelyk, de Comparanten *Bosfy* en *Stoop*: dat zylieden, gedurende den laatstgepasteerden Winter, successivelyk het optrekken van de Burger-Compagnie N°. 9., als vergaderende dezelve voor der Depofanten Wooningen, hebben beschouwt, en dat zy hebben opgemerkt, dat van Wagtheurt tot Wagtheurt dier Compagnie, de toeloop van Aanschouwers al sterker is geweest, en dat 'er geduriglyk by die meenigte van Aanschouwers een hart en luid geschreeuw en geroep heeft plaats gehad, en zulk een aandrang gemaakt wierd op de Wagtparade, dat dezelve genoegzaam buiten staat was,

was , om haare Exercitien te verrigten : ———
 verklaarende den Comparant *Stoop* afzonderlyk :
 dat op den 10 Maart , als wanneer die Compagnie
 door den Heer Requirant zelveu wierd opgeleit ,
 hy Depofant door iemand uit den hoop heeft hoo-
 ren zeggen : *ziet die Vent , hoe zuur ziet hy ! ziet*
die Vent , hoe brutaal ziet hy ! en dat hy Depofant
 vervolgens by het marcheeren heeft gezien , dat
 tot tweemaalē toe aan den Heer Requirant de
Sponton genoegzaam uit de hand is geloopeu ; en
 verklaaren zy beide Comparanten , dat zylieden ,
 in het byzonder op den 3 April laatstleeden , over
 het geweld , gefchreeuw en aandrang der ontzag-
 gelyke meenigte Volks , welke toen by de Parade
 was , en meest beftond uit Mēfchen van geringen
 ftand , veelal , als Zeevaarenden , met Schansloo-
 pers en ronde Hoeden gekleet en gedekt , in groo-
 te bedugting zyn geweest , als vreezende , dat de
 Wagtparade niet zoo ver meester van de Straat
 zoude hebben kunnen worden , van haare Exerci-
 tien eenigzins te kunnen verrigten , noch te zwen-
 ken , veel min voort te marcheeren naar het Stad-
 huis : gelyk zy Depofanten dan ook hebben ge-
 zien , dat men voor en op de Vleugels genoodzaakt
 is geweest , met gevelt Geweer op te marcheeren ,
 om plaats te maaken , en als met geweld door het
 gedrang te komen .

Vervolgens verklaarden de Depofanten *Royer* en
Byl , dat zylieden op voorfz. 3 April zich hebben

bevonden onder de Aanschouwers, en gehooft, dat vriendelyk verzogt wierd, om plaats te maaken, en dat daar op geantwoort wierd: *wy maaken geen plaats, jyluy moet plaats maaken*; het welk verzelt ging van zeer veele en zwaare vloeken, hebbende den Depofant *Byl* ook gehooft het groep: *Oranje maar boven, Elsevier onder, en het Vry-Corps na den Donder*, — en dat zy Depofanten gezien hebben, dat door iemand uit den hoop Aanschouwers een Officier van de Wagt, voor het Front fttaande (de Depofant *Byl* zegt de Luitenant) is aangegreepen, en gefmeten tot, tegens, en in de in ordre gefchaarde Parade; en verklaart de Depofant *Rayer*, dat hy ook onder den hoop heeft hooren zeggen: *wy zullen ze wel krygen, als ze op de nieuwe Markt komen*.

De Comparanten *Albertus van der Poort* en *Paulus Verkaerd* verklaarden: dat zyluiden gehooft hebben, dat by voorfz. geleegenheid in zeker Huis, omtrent de Halftceg, op een Schalmey of Trompet gefpeelt wierd *Wilhelmus van Nasfouwen*; het welk uit de meenigte met *Hoezee!* beantwoort wierdt, — hebbende den Depofant *van der Poort*, zoo als hy verklaart, hooren zeggen door een Vrouwspersoon tegen een ander Vrouwspersoon: — *daar zal van avond wat te doen zyn*; waar op de andere zeide — *dan doe ik mee, als 'er wat te gooyen is*. — Voorts verklaarden zy beiden Depofanten, dat 'er een byzonder fterke aandrang,

drang, gepaart met schreeuwen en schelden, heeft plaats gehad, wanneer de Compagnie op den hoek van de Baanstraat was, zo dat dezelve nu niet verder konde voortmarcheeren.

Voorts verklaarde de Comparant *Rynier de Jongh*, dat hy op voorz. avond van den 3 April, toen de gemelde Wagtparade uit de Princestraat en Baanstraat in zwenkte, uit de schuifraam lag van een Zoldertje, ten zynen huize, en gezien heeft, dat 'er zo veel Volks bezyden de Wagt doorgedrongen was, welke voor het Front bleeven staan, en dat 'er telfens van agteren tegens de Compagnie zo geweldige aandrang was, dat dezelve noch heen noch weder schieen te kunnen komen, en dat hy Depofant vreezende, dat men hier op mogelyk vuur zoude geeven, zyn hoofd inhaalde, om in geen gevaar te zyn, en dat hy Depofant te gelyker tyd een schoot heeft gehoord, welke hem Depofant duidelyk voorkwam de ontlaading te zyn van een enkel Geweer; en dat hy Depofant hier na eenigzins weder uitkykende, onder het vuuren van de Compagnie, het welk hy Depofant zag, dat naar de Vest of naar de Princestraat toe geschiedde, heeft gezien, dat een Persoon, om hebbende een Banderlier, en dien hy Depofant dus hield een Adelborst te zyn, op den grond lag, zonder Hoed of Paruyk op, en zonder Snaphaan by zich te hebben, en dat 'er twee à drie Menschen beezig waren, om aan hem, die daar needer lag, te trek-

ken, met oogmerk, zo het hem Depofant toefcheen, om hem zyn Bandelier te ontnemen, en hebbende hy Depofant teffens hooren zeggen: *hou vast, hou vast.*

En verklaarden de Comparanten *Esfer* en *Claufer*, dat zylieden, de eerfte als Rotsgezel, en de tweede als Tamboer van de meergemelde Compagnie N°. 9, de voorfz. Parade en Marsch hebbende bygewoont, in het fvenken van de Princeftraat in de Baanfraat zeer distinctelyk hebben gehooft een fchoot, welke van agteren kwam; en verklaarde de Comparant *Esfer*, dat hy, vermits zyne lengte, over alle de hoofden heen gezien heeft, toen hy op die eerfte fchoot omkeek, dat 'er een tweede fchoot geflaakt wierd, die hy Depofant duidelyk gezien heeft, dat van verre kwam, naar zyne gisfing van de Vest, aan het einde van de Baanfraat; welke tweede fchoot ook de Depofant *Claufer* zegt gehooft te hebben; en verklaarden zy beiden Depofanten, dat dit fchieten gevolgt wierd van het werpen van Steenen, welke gevallen zyn tusfchen in de Compagnie; dat hier op een allerfterkfte aandrang van Menfchen kwam, welke van agteren in de Wagt indrongen, zoo dat de Compagnie zig niet dan met de grootfte moeite geflooten konde houden, en dat 'er niets anders te gemoet was te zien, dan dat de Compagnie uit een gedrongen en overrompeit zoude worden, waar op vervolgens door den commandeerenden Officier is

ge-

gecommandeert van alle zyden front te maaken en vuur te geeven.

Verklaarende den Comparant *Jacobus Teunisfe*, dat hy, by het voorby trekken van de voorfz. Wagtparade, door de Princestraat naar de Baanstraat, heeft geftaan op een stapel Hout, voor het Huis van den Timmerman *Oudheusden*, en onder een grooten drom Volks, voor de Wag uitgaande, iemand, by hem Depofant niet bekend, tegens een ander heeft hooren zeggen, terwyl hy op den Lieutenant zag: *haalt 'er den Blixem uit*; paarende dat zeggen met veele andere vloeken; dat hy Depofant vervolgens van die Stapel afgesprongen en de Baanstraat ingegaan is, alwaar hy op den hoek zyn Meester, *Paulus Verkaerd*, gevonden hebbende, zylieden te fainen zyn gegaan naar hunne Wooning in voorfz. lange Baanstraat, zynde op den hoek van de Vest, en dat hy Depofant aldaar gekomen zynde, een Perfoon, hem Depofant meede onbekent, heeft zien ftaan op de Brug, hebbende in zyne hand een glinfterende Snaphaan.

De Comparant *Jacobus van der Velde* verklaarde, dat hy, by voorfz. gelegenheid geweest zynde aan de korte Baanstraat, door dezelve Straat na de Kipstraat heeft zien loopen een Perfoon, by hem Depofant onbekent, in zyne handen hebbende een Snaphaan met een Bajonet daar op, het welk hy Depofant hoorde zeggen, dat afgenomen was van een

een der Adelborsten van voorsz. Compagnie, dat hy Depofant ook hoorde zeggen: *dat het niet weder zou gegeven worden, dat men het liever op hun Lyf aan stuk slaan zoude*; dat hy Depofant vervolgens is gegaan naar het Stadhuis, en aldaar op de Hoogstraat staande, voor de Steeg of Straat naast het Stadhuis, aan de Oostzyde, de Compagnie heeft ingewagt, en dat de Compagnie aldaar aangekomen zynde, hy Depofant in de gemelde Stadhuissteeg het infinyten of breeken van Glazen heeft gehoord, dat hy Depofant hier op is gelooopen na de overzyde van de Hoogstraat, en toen by hem zag staan een Perfoon, hem onbekent, hebbende een wit Wambuisje aan, en daar onder een rood Baaytje, en dat hy den zelven Perfoon een steen, welken hy uit zyn Zak haalde, heeft zien gooijen onder de Wagt, waar op hy Depofant zig retireerde tot op het Steyger.

De Comparant *Lambertus Schiltman* verklaarde, dat hy Depofant by evengemelde gelegenheid meede geslaan heeft aan de overzyde van het Stadhuis op een Pothuis, en aldaar heeft gezien, dat wanneer twee dien avond geapprehendeerde Perfoonen van het Stadhuis wierden afgebragt, 'er een aanval van verscheiden Perfoonen op de Dienaars ter Justitie gedaan wierd, om dezelve Geapprehendeerden te ontzetten, doch vrugtelooos; en dat hy Depofant, na dat die Geapprehendeerden onder het Raadhuis waren ingebragt,
uit

uit de Stadhuissteeg diverse steenen heeft zien nederkomen onder de Lieden van de Wag^t, hebben de hy Depofant wel twintig steenen zien vliegen, eer dat 'er gefchooten is geworden, waar van 'er een is geraakt tegen het Been van een der Lieden van de Wag^t, zoo als hy Depofant duidelyk heeft gezien.

Verklaarende ook de voornoemde *Frederik Esfer* en *Jacob Noel Clauser*, dat de Compagnie aan het Stadhuis gekomen zynde, en een Kring geflagen, om de pafage van de trappen van het Stadhuis na den ingang van de Corps de Garde vry te houden, 'er zoo van de zyde van de Hoogftraat, als ook uit de Steeg naast het Stadhuis, verfcheidene steenen zyn geworpen en nedergekoomen onder de Lieden van de Wag^t.

De Comparant *Hendrik Doorewaart* verklaarde, dat hy op voorschreeven avond van den 3 April, kort na dat in de Baanftraat was gevruut door gemelde Compagnie, zig bevonden heeft in dezelve Straat, en gezien vier Mansperfoonen, met Schansloopers en ronde Hoeden gekleet en gedekt, komende van de kant van de Wag^t loopen, en hebbende een van dezelve Perfoonen een Geweer met een Bajonet in de hand, en dat dezelve Perfoonen ontmoet wierden door vier anderen, komende van de andere zyde, en welke henlieden vroegen: *hebbje al wat?* waar op een antwoorde: *ja, wy hebben al een Snaphaan van die Donders*; waar op de andere

deren zeiden: *zoo, dan hebben we al genoeg; en* dat die Liederen vervolgens te samen door de korte Baanstraat na de Kipstraat liepen; dat de Wagt hier op voorby hem Depofant en de Breedstraat in gemarcheert zynde, hy Depofant heeft gezien en gehoord, dat de meenigte, welke de Wagt volgde, door een Perfoon, by hem onbekent, wierd aangehitst om met Steenen van agteren op de Wagt te gooijen.

Eindelyk verklaarden de Comparanten *Jan Hendrik Felten* en *Johannes la Meer*, dat zylieden by voorsz. gelegenheid zig bevindende op het Stinkflood, zecker Perfoon, by henlieden bekend onder den naam van *den ouden Boers*, op het hooren schieten, het welk toen in de Baanstraat geschiedde (zoo als zy Depofanten daar na vernoomen hebben) hebben hooren zeggen: *daar hebje den donder al gaande, nu is het aan de gang; —* en verklaarde de Depofant *Johannes la Meer*, dat hy 's Maandags namiddags daar aan volgende is geweest in de Princestraat, en gemelden *Boers* heeft gevonden voor het Huis van . . . *Wishof* aldaar, hebbende by hem staan twee à drie Vrouwsperfoonen en een Mansperfoon, by hem Depofant bekend onder den naam van *Koos*, en wiens beroep is Knecht op de *Dortfche* Schuit, en dat hy Depofant voornoemden *Boers* hebbende hooren zeggen, dat de Wagt niet gemoveert was, toen zy gefchooten hebben, aan den zelven daar op te moeten

moet gevoert heeft: *gy weet 'er niet van, gy bent op 't Stinkflood geweest*; en dat dezelve, hem Depofant aanziende, hier op zeide: *ja, als ik de waarheid moet zeggen, ik ben 'er geweest, en ik ben ook aan het Stadhuis geweest, daar heb ik de een tegen den anderen hooren zeggen; „ik heb een heele Kar- „touw,” en de andere „ik heb een halve.”*

Verklaarende alle de Depofanten, dat de respective hier voorenftaande gezegdens hebben beftaan in dezelve of immers diergelyke woorden in zin en fubftantie, en geevende zylieden voor redenen van weetenfchap het geen voorfz. is te hebben gedaan, gehoord, gezien en bygewoont respective, de Perfoonen, respectivelyk door henlieden genoemd, wel te kennen, voorts als in den text, met aanbieding van deeze, des gerequireert, met eede te fterken.

Aldus gepasfeert te *Rotterdam*, in prefentie van *Johannes Rietflap* en *Daniël Ellinkhuizen*, als Getuigen.

Onder ftond,

Quod Attestor.

Getee kent,

H. A. Schadee.

RAPPORT

Litt. E. 4. Loco.

VERKLAARING van J. H.

Durfelen, in dato 10. July

1784.

Den tienden van July 1784 compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen: de Heer *Jan Hendrik Durfelen*, woone nde binnen deeze Stad, zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelke uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van den Wel-Ed. Gestrengen Heer *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap en Colonel van de Burgery alhier enz. enz.; verklaarde waar en waaragtig te zyn.

Dat hy Depofant, te dier tyd Onder-Officier in de Compagnie N°. 9., even na den 3 April 1784, zonder zig den preciefen tyd te kunnen herinneren, is onthoden ten Huize van den Wel-Ed. Geftr. Heer Hoofd-Officier van der *Hoeven*, en zig derwaards begeevende, is gebragt in eene Zykamer, en aldaar, benevens den voorfz. Heer Hoofd-Officier, heeft gevonden den Wel-Ed. Geftr. Heer *Hoog*, Præfident-Schepen, *Ram*, Schepen, en van *Zuylen van Nyevelt*, Secretaris respective
deezzer

deezet Stad; dat aldaar hem Depofant door den Heer Hoofd-Officier gevraagd is, of hy geen relaas van het voorgevallene met de Compagnie op den 3 konde geeven? dat hy Depofant daar op geantwoort heeft: dat, vermits hy Depofant het Vaandel gedraagen, en zig dus in het midden der Compagnie bevonden heeft, hy Depofant niet heeft kunnen zien in hoe verre de Compagnie is geattaqueert; maar dat hy, by het aankomen op de Parade, het oog heeft gehad op een Mansperfoon, die, zoo veel hy van verre zien kon, veel beweging maakte, en het oog van den Schout-Plaat, zoo als die hem Depofant naderhand gezegt heeft, ook had naar zig getrokken; dat hy het zelve Mansperfoon ook vervolgens geboeit tusfchen de gelederen der Compagnie gezien had; dat hy Depofant met de Compagnie in de Baanstraat komende, fterk gedrongen is van de grootte fteenen tot byna tegen de Huizen; dat hem Depofant vervolgens nog verfeiden vraagen zyn gedaan, wier inhoud hy zig, zoo min als de antwoorden, door hem daar op gegeeven, te binnen kan brengen; doch dat hy Depofant echter wel weet, dat de Heer Hoofd-Officier tegen hem gezegt heeft: dat hy wel wenschte een Relaas van alle de Officieren te hebben; dat even voor zyn vertrek van daar, was binnen gekomen de Wel-Ed. Geftr. Heer Schepen *de Groot*, welke hy Depofant hoorde dat aan den Heer *Ram* vroeg, wie hy Depofant was; en daar

op door den zelven was geantwoort: een Officier van N°. 9.

Geevende de Depofant voor redenen van welwetenschap, het gedepofeerde te hebben gchoort, gezien en bygewoont, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert werdende, nader met eenen plegtigen eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *François Johannes Wynants* en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De tweede deezer, gefchreeven op een Zeegel van twaalf ftuivers, is behoorlyk geteekent.

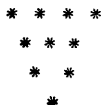
Onder ftond,

Quod attestor.

Geteekent,

J. P. van Heel.

Not. pub.

Iitt. F.

VERKLAARING van B.
van Gulp, Wmz. P. de Waal,
cum suis, in dato 24 July
1784.

Den vier en twintigsten van July zeventien hon-
derd vier en tagtig, compareerden voor my *Jacob*
Petrus van Heel, Notaris te *Rotterdam*, in tegen-
woordigheid van de natenomene Getuigen: *Bal-*
thazar van Gulp Wmz., *Petrus de Waal*, *Arnoldus*
Schonken, Junior, *Pieter Cordemans* en *Jacob van*
Lil, *Willemz.*, woonende allen binnen deeze Stad,
geweezene Adelborsten onder de Compagnie N^o.
9., zynde de vier eerstgenoemde tegenwoordig
geweest by het voorgevallene op den 3 April dee-
zes jaars 1784, allen van competenten ouderdom;
en aan my Notaris bekend; dewelke, uit liefde
tot de waarheid en ter requisitie van alle de gee-
nen, welken daar by eenig belang zouden mo-
gen hebben, verklaarden waar en waaragtig te
zyn:

En eerstelyk de eerste Depofant *Balthazar van*
Gulp Wmz. (afzonderlyk depofeerende) dat op
Maandag den 5 April laatstleeden; op den Middag

Y 2

voor

voor het Huis van den Depofant, ter dier tyd woonende in de Princeftraat, op den hoek van de Pannekoekftraat, zyn vergadert eenige aan hem bekende Vrouwspcrfoonen en Jongens, welken eenigen tyd op de floep van hem Depofant dansen, by herhaaling fchreeuwende: *Vivat Orange boven, de moordenaar naar den donder enz.* onder bedreiging van den Depofant uit den Huis te zullen haalen; dat zulks, onder het steeds aangroeyen der meenigte, den gantschen middag door duurende, de Depofant niets anders verwagte, dan zig aan moord en plundering te zien overgeeven; dat hier van door des Depofants aanbehuwden Broeder, *Gerard Venroy*, kennis aan de Ed. Achtbaare Heeren van de Wet deezer Stad zynde gegeven, een Detachement Burgeren, geleit wordende door den Heer Luitenant Mr. *Gerard van der Looy Houthof*, in de Princeftraat heeft Post gevat, en de vergaderde meenigte, door den voornoemden Heer Luitenant *van der Looy* gewaarschouwt zynde zig van daar te begeeven, van tyd tot tyd is ver trokken; dat de Depofant zedert dien tyd, meest dagelyks, door mede aan hem bekende Perfoonen is gefcholden en bedreigt, en ook daar van kennis heeft gegeven aan den Heer Hoofdofficier deezer Stad, met byvoeging der naamen en woonplaatfen van de geenen, welke hem Depofant gefcholden en bedreigt hadden; welke Heer Hoofdofficier daar van Getuigen vorderde; doch welken door hem

hem Depofant niet gemakkelyk waren te fuppediteeren, als zynde zulks verſcheidene maalen aan hem Depofant geweigert door Perſoonen, die 'er zig niet mede wilden inlaaten, of die de vrees voor belediging het geeven van de verzogte getuigenis verbood.

Nog verklaarde de Depofant, dat hy op Vrydag in de maand Mey, zonder zig den præciefen datum te kunnen herinneren, des morgens quartier voor negen uren is gekomen over den Steiger, naby de Vlasmarkt alhier, wanneer hy door vyf Mansperſoonen, aan de kleeding Ambagtslieden, doch wel voornamelyk door een van dezelve, zynde zeer lang van poſtuur, zodanig wierd gedrongen naar de waterkant, dat het hem Depofant toefcheen, het oogmerk van dezelve te zyn, hem in het voorbygaan in het water te ſtooten, doch dat zy min of meer tegen gehouden zynde door een Perſoon, welken hy Depofant aanzag voor een Opperman, hy Depofant met een zwaare ſchrik is vrygebleeven; dat hy Depofant naar dezelve Perſoonen geïnformeert hebbende, den Baas, by wien zy werkten, aan den Heer Hoofdofficier heeft opgegeeven, welke hem Depofant beloofde, daar na onderzoek te zullen doen, hebbende den Depofant daar van zedert niets naders vernoomen.

Voorts verklaarde de tweede Depofant *Petrus de Waal*, (alleen depofeerende) dat hy Depofant

op den 7 April voornoemt, des avonds tusſchen tien en elf uren, gaande over de Draaybrug, en omtrent twee Huizen van dezelve naar de Beurs gekoomen zynde, is ſtaande gehouden door een Mansperfoon, hebbende een blaauwe Rok aan, een Schootsvel voor, een groote driepuntige Hoed op, zwart ſluik Hair, ſterk vermomt in het Aan-geziſt, redelyk kloek en welgezet van poſtuur, welke tegen hem Depofant zeide: *ſta blikſem, jou moet ik hebben*; waar op hy Depofant antwoorde: *myn Friend, jy hebt een verkeerde voor*; dat daar op het voornoemde Mansperfoon een groot Mes onder zyn Rok van daan haalde, zeggende: *neen donder*; en hem Depofant terſtond een ſnee toebragt over de Hoed, en vervolgens over de Rok, gaande met een ſchamper over den Arm; dat hy Depofant, zeer ontfelt zynde, terſtond een Houwer, welke hy Depofant by zig had, uit de ſcheede trok, en het voornoemde Mansperfoon daar mede een ſlag dagt toe te brengen, doch welke denzelven ontweek, en andermaal naar den Depofant ſneed, het geen door den Depofant wierd afgepa-reert; dat de Depofant en het voorſz. Mansper-foon dus eenigen tyd ſchermutſelende, de Depo-fant een ligte Blesfuur aan de hand bekwam, waar op hy Depofant het meergemelde Mansperfoon eenen ſlag op den ſchouder gaf, dat dezelve in elkander zonk, de hand op den ſchouder floeg, en de vlugt nam; dat hy Depofant dezelve tot
op

op het Westnieuwland is agtervolgt, doch niet heeft kunnen agterhaalen; en eindelyk dat hy Depofant van deeze ontmoeting nog den zelfden avond heeft kennis gegeven aan den Heer Hoofd-officier deezer Stad, met dat gevolg ook, dat door myne Heeren van de Wet een Præmie van duizend guldens op de ontdekking van den Daader van de voorfz. aanranding is gefteft.

En verklaarde de derde Depofant *Arnoldus Schonken* Junior, (mede afzonderlyk depofeerende) dat hy Depofant op den 12 April laatstleeden gaande over de Nieuwemarkt binnen deeze Stad, na eerst door een Jongen met een fteentje tegen den hiel gegooit te zyn, en zulks door hem zynde verboden, is gevolgt door verfcheide Jongens, welke na hem Depofant met fteenen wierpen, waar van 'er hem egter gelukkig geen geraakt heeft, dan even tegen den punt van zyn Hoed, terwyl hem ter zelve tyd door eenige van de Jongens wierd toegeroepen: *Blikfemfe Moordenaar, Vrycorper*, en verdere Scheldnaamen, welke hy zig niet regt kan te binnen brengen; hebbende hy Depofant zig zo fpoedig mogelyk van daar begeeven.

Dat hem Depofant verfcheiden reizen daar na door eenige Steenzetters, woonende in de Banketftraat, veele beleedigingen en dreigementen zyn aangedaan; zo als hy ook dikwils in zyn Pakhuis, op de Stinkfloodt ftaande, gehoord heeft,

dat aan het zelve geroepen wierd: *kom 'er maar uit, Blikfemfe Moordenaar.*

Verder verklaarde de vierde Depofant *Pieter Cordemans*, (mede afzonderlyk getuigende) eerftelyk, dat hy circa agt dagen na den derden April laatsleeden, zonder zig den præcifen tyd te kunnen herinneren, is gekomen over de Nieuwemarkt alhier, alwaar hy door eenige Jongens, onder veelerhande Scheldwoorden, met fleentjes is gegooit, om welke reden hy zig zo fpoedig mogelyk van daar heeft begeeven.

En voorts, dat hy Depofant op den 12 April 1784. des avonds circa half neegen uren, over de groote Markt, digt by het Hang komende, aldaar heeft zien flaan een klok Mansperfoon, met een Schanslooper aan, en een ronde hoed op, welke, zo als hy Depofant voor hem was, een groot Mes onthlootte, zeggende: *fta Blikfem*; waar op hy Depofant een Sabel, welke hy by zig had, trok, en twee fchreden agter uit gaande, zig in poftuur van verdediging ftelde; dat alstoen het voorz. Mansperfoon is weggelooopen.

Dat hy Depofant den 28 daar aan volgende, des avonds tusfchen half tien en tien uren, is gekomen over de Vifchershdyk, alwaar hem tegenkwamen twee Mansperfoonen, waar van de eene klok van poftuur was, hebbende aan een Schanslooper, en de andere kort, met een Kiel aan, welke twee Mansperfoonen hem Depofant voorby gingen

gen, en onder de oogen zagen; dat hy Depofant daar op is blyven ftaan, en omziende zag, dat zy een weinig voortgegaan zynde, mede zyn blyven ftaan, wanneer de Depofant weder is voortgegaan, telkens omziende, en hen als toen uit het oog heeft verlooren; doch dat hy Depofant, na een boodfchap op het Visfchersdyk gedaan te hebben, en door de Nieuwftceg op de groote Markt gekomen zynde, aldaar de twee voornoemde Mansperfoonen van agter een Kalkhok heeft zien van daan fchieten, van welke twee Mansperfoonen de kortfte hem Depofant terftond van voren een fleek in de linker Borst heeft gegeven, voelende hy Depofant genoegzaam ter zelve tyd een zwaare flag op het Hooft, waar door hy zyn Hoed heeft verlooren, hebbende voorts de voornoemde twee Mansperfoonen van wederzyden zoo na zyn gezigt als op zyn Klederen verfcheiden fmeden gedaan, welke hy van voren zoo veel mogelijk met zyn Rotting heeft afgeweert, doch in tusfchen van agteren zulk een zwaare fmede op zyn rug heeft gekreegen, dat dezelve door vel en vleesch is heen gedrongen, terwyl hy naderhand heeft ontdekt, dat 'er, behalven verfcheide kleinen, negen groote fneeden in zyn Rok waren; dat hy Depofant het Steiger opgevlugt zynde, is agtervolgt door de kloekfte der twee Mansperfoonen tot omtrent vyf à zes Huizen op het voornoemde Steiger, blyvende de kleinste op de Markt

Y 5

ftaan;

staan; dat hy Depofant als toen hoorde fluiten en roepen: *kom maar hier, hy heeft al genoeg*; en hy Depofant met zoo veel fpoed, als hem, ondanks de bekomen Kwetfuuren en fchrik, mogelyk was, naar zyn Huis, fttaande op den Steiger, naby de Hoenderbrug heeft begeeven; dat hem Depofant naderhand door den Chirurghyn *Hofman* is gezegt, dat, indien de fleek in de Borst een duim breed laager ware geweest, hy Depofant dood neder zoude gevallen hebben; van welk een en ander hy Depofant aan den Heer Hoofd-Officier behoorlyk kennis heeft gegeven.

Dat hy Depofant, op den tweeden van deeze loopende maand July, des avonds ten half tien uuren, is gekomen agter de groote Kerk alhier, wanneer hy zag aankomen een klein Mansperfoon, zynde ordentelyk gekleet, welke hem tegen het lyf liep; dat hy Depofant daar op aan den zelven vroeg, of hy dronken was, dat hy niet zag waar hy liep, waar op het zelve Mansperfoon antwoordde; *neen Blikfem, dat is het niet, maar dat zelve Beul nog weezen*, fttaande op zyn Zyzak; — waar op hy Depofant hem den Sabel, welken hy Depofant by zig had, vertoonde, zeggende tegen hem: *en hier, Donder, dat zal de jouwedan zyn*; — dat het voornoemde Mansperfoon, in het heen gaan, zeide: *ik zelve tog wel krygen, Donderfteen*.

Ende eindelyk verklaarde de voornoemde vierde

De-

Depofant, dat federt den meergemelden 3 April, by hem diverfe maalen de Glazen zyn ingegooit, zoo als den 21 deezer voor de zesdemaal, en gisteren avond den 23 deezer even voor elf uren voor de zevendemaal is gefchiet; zynde, by gelegenheid dat dit de derdemaal gebeurde, (waar van hy Depofant zich den preciefen tyd niet kan te binnen brengen) door zyne Dienstmaagd een Briefje onder zyn Deur gevonden, van den navolgenden inhoud:

O Blikfemfe Moordenaar P. Cordemans, je zelt 'er toch aan, al komtje 's avonds niet uit, en al draagje een Sabel, jou afgedankte Vrycorper, je bent dien avond niet dood gefloken, dat ons Blikfems fpyt, maar wy zullenje wel krygen, Donder.

Zynde hier onder een Galg met een figuur 'er aangeteekent.

Van welk een en ander hy Depofant mede ten allereerften de behoorlyke aangeevinge heeft gedaan.

Eindelyk verklaarde de vyfde Depofant, *Jacob van Lil Willemfz.*, (ingelyks afzonderlyk getuigende) dat hy Depofant op den eerften Mey laatstleeden, des avonds om half tien uren, de Beursbrug pafceerende, aan dezelve twee Mansperfoonen zag ftaan, zynde de eene zeer lang, en gekleet

kleet met een Schanslooper, hebbende een grooten Hoed op, en den anderen iets korter, met een blauwe Rok aan, welke met elkander in gesprek scheenen te zyn, dat hy Depofant, hen voorby gaande, hoorde, dat de langfte van hun tegen den anderen zeide: *zy hebben hem*; dat hy Depofant vervolgens de Draaybrug overgaande, zag, dat de voorfz. twee Mansperfoonen kort agter hem gingen, om welke reden hy Depofant zyn gang eenigzins verhaastende, de Toeryftuin inging, dan daar nauwelyks in zynde, gevoelde hy Depofant een kleine fchok tegen den Arm, hoorende terzelfver tyd een Geweer losfen; dat hy Depofant daar op omziende, niemand agter hem zag noch hoorde, doch ontdekkende, dat in de voorfz. Toeryftuin verfcheiden gangen zyn, waar in men zig verfchuijen kan, fpoeide hy zig ten Huize van zyn Oom *Jacob Lommen*, woonende voor aan in den Openryftuin, alwaar hy Depofant ontdekte, dat aan zyn linker Arm een groot gedeelte van de Wol van zyn Jas gezengt was.

Geevende de Depofanten voor redenen van welweetenfchap, yder het voren door hun gedepofeerde te hebben gehoord, gezien, bygewoont en ondervonden, als mede dat het hen nog in verfehche gebeugenisfe legt, en voorts als in den text; bereit ende te vreden zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met een plegtigen Eed te bevestigen.

Aldus

Aldus gedaan en gepasseert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *François Johannes Wynants* en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De Minuute deezer, geschreeven op een Zegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor,

Was geteekent,

J. P. van Heel,

Not. Pub.

* * *
* *
*

REQUEST

Litt. G.

REQUEST van D. Obyn *cum*
suus aan de Edele Groot Achtb.
Heeren van de Wet der Stad
 Rotterdam.

Geeven eerbiedig te kennen *Dionisius Obyn, Pieter van den Berg, Casper Hendrik de Heer, Daniel Madry, Willem van Aspendelft, Jasper Tromp, Adriaan Johannes van den Berg, Jacobus van Scherpenzeel, Jan Hendrik Durselen en Jan Drost*, alle Onder-Officieren in de Compagnie N°. 9.

Dat zy Supplianten, na de bekende gebeurtenis op Saterdag avond den 3 April laatstleeden, by het optrekken hunner Compagnie voorgevallen, daarvan zoo veele voor hen (die in alles naar eed en pligt en met de meest moogelyke voorzigtigheid gehandelt hebben) zeer onaangenaame gevolgen hebben ondervonden, welke hen klaarlyk hebben doen zien, dat hun lieder verdere continuatie in de Wagt deezer Stad wel voor hunne eigene Perfoonen allergevaarlykst, doch voor de publieke rust en veiligheid van geen nut of dienst meer konde zyn, en dat zy daarom noodig geacht en zig bepaalt hebben, zulks in de eerst aanstaande Groo-

te

te Krygsraad voor te draagen, en aldaar hun ontfag te verzoeken, als zynde, zoo als de Supplianten vermeenen, zulks by de Ordonnantie van de Burgerwagt Art. 3. aan die vergadering gedemandeert.

Dat zy Supplianten om dezelve redenen ook oordeelende, dat de voorzienigheid vorderde, in dien tusschentyd niet ter Wagt te komen, en zig liever de betaaling der boetens van absentie, by de Ordonnantie gestatueert, te getroosten, dan door hunne presentie zig zelve en de geheele Stad op nieuw te exponeeren aan soortgelyke evenementen, als die van den 3 April, wel hebben begreepen, dat zulks volkomen vry stond, nadien by U Edele Groot Achtbaare Ordonnantie, boven de vastgestelde boetens, geene meerdere of andere poenaltiteiten zyn gestatueert, in het geval wanneer alle de Officieren, ieder voor zig, mogten goedvinden hunne waakbeurte te verzuimen, en dat zy dus zelfs niet verplicht waren, daar van eenige voorkennisfe te geeven; doch dat zy echter gemeent hebben, dat de schuldige discretie van hun vorderde, ten einde hunlieder absentie in de waakbeurten hunner Compagnie, op den 15 en 27 deezer maand en vervolgens invallende, geene ongelegenheid mogte veroorzaaken, hunnen Luitenant Colonel, den Wel-Edelen Gestrengen Heere Mr. *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap deezer Stad, daar van te præadverteeren, zo als zy op den 8 April laatst-

laatsteleden hebben gedaan , het aan zyn Ed. overlaattende , of zyn Wel Ed. Geftr. zoude gelieven te effectueeren , dat eerstdaags een extraordinaire Krygsraad wierde gehouden , om over der Supplianten verzoek en het vervullen hunner plaatsen te disponeeren , dan of zyn Wel Ed. Geftr. daar van aan U Edele Groot Achtb. zoude gelieven kennis te geeven , en U Edele Groot Achtb. voorziening te verzoeken.

Dat daar op gevolgt is , dat de vier eerste Supplianten , den 13 April voor U Edele Groot Achtb. ontboden zynde , vervolgens aan de verdere Supplianten hebben gerapporteert , dat U Edele Groot Achtb. hen veelerlei eerst zeer minzaame en voorts wat sterker redenen hadden voorgehouden , ten einde de Supplianten van hun voorneemen zouden afzien , en op den 15 dier maand weder de Wagt waarneemen ; en dat , wanneer de vier eerste Supplianten daar op met alle decentie en ootmoedigheid by herhaaling hadden gedeclareert , dat zy daar niet toe konden overgaan , en ook ten volle verzeekert waren , dat de zes overige Supplianten door geene middelen van persuaasie te disponeeren zouden zyn , om hunne Perfoonen op nieuw te resigneeren , daar op aan hen was gedaan eene finale aanzegging , waar by der Supplianten gedrag als een daad van ongehoorzaamheid opgenoomen en zelfs gesproken wierd van eene ontzegging der protectie , in welke zy genoomen zyn by

U Ed.

U Ed. Groot Achtbaare Publicatie van dato den 1 April 1784.

Dat de Supplianten, niet kunnende gelooven, dat zy om zulk eene geringe en vrywillige zaak, als is het compareeren of absent blyven in de Wagtheurten hunner Compagnie, eenige extraordinaire straffe, welke alleen op de Supplianten, en niet op Officieren, Adelborsten of Rotsgezellen van eene der elf andere Compagnien, wanneer dezelve mogten verkiezen een of meer hunner waakbeurten, zelfs zonder eenige voorafgaande waarschuwinge te verzuimen, applicabel zoude zyn, en welke van dat alleruiterste gewigt is, dat zy van U Edele Groot Achtb. protectie berooft, en alzoo aan den moedwil van een iegelyk geabandonneert zynde, geen oogenblik van het behoud hunnes Levens en Goederen verzeekert kunnen zyn, het daarom voor zig van het uiterste belang hebben geoordeelt, de nodige instantien te doen tot bekooming van een Copie Authentique van U Edele Groot Achtb. Resolutie van den 12 April, voor zo veel dezelve hen Supplianten concerneert, ten einde daaruit met zekerheid te kunnen weten, of en in hoe verre de vier eerste Supplianten de voorz. aanzegging wel of kwaalyk verstaan, of onthouden zouden hebben, en voorts zig rypelyk te kunnen beraaden, wat hen voor het vervolg te doen staat, omme aan de eene zyde hun plicht als welmeenende Burgers te betragten en zig te bevryden van alle

Z

ver-

verdenking van opzettelyke ongehoorzaamheid aan de bevelen van U Ed. Gr. Achtbaaren, en aan den anderen kant voor hun zelfsbehoud te zorgen, en in acht te neemen het geen zy aan hun zelveu, Huisgezinnen en Nabestaanden verschuldigt zyn.

En nadien de Heer Secretaris *van Zuylen van Nyevelt* op der Supplianten mondeling verzoek heeft gedifficulteert, de bovengemelde Copie Authentique uit te geeven, zoo neemen de Supplianten by deeze de vryheid zig te keeren tot U Ed. Gr. Achtb., ootmoedelyk verzockende, dat U Edele Gr. Achtb. gelieven de noodige ordres te stellen, dat de Supplianten (ten hunnen redelyken kosten) mogen bekomen Copie Authentique van U Edele Gr. Achtb. Resolutie of Resolutien ten opzichte van de Supplianten, voor of op den 12 April 1784 genoomen, en ten dien dage aan de vier eerste Supplianten aangezegt.

* *
*

Litt. H. 1. Loco.

VERKLAARING van J. H.

Muiders , *cum suis* , in dato 7

July 1784.

Den 7 van July 1784 compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel* , Notaris te *Rotterdam* , in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen , *Jan Hendrik Mulders* , *Maarten de Haas* , *Elisabeth van der Meulen* , Huisvrouw van *Theodorus van Bergen* , en *Catharina Bosman* , woonende alle binnen deeze Stad , zynde van competenten ouderdom , en aan my Notaris bekend ; dewelke , uit liefde tot de waarheid , en ter requisitie van alle de geenen , welk daar by eenig belang zouden mogen hebben , verklaarden waar ende waaragtig zyn :

Ende eerstelyk de eerste Depofant , dat hy op den 12 Maart deezes jaars 1784 , des nademiddags , zonder in het preciese uur behaalt te willen zyn , komende over de nieuwe Markt , binnen deeze Stad , is geroepen in het Huis van *Frans Vlas* , Kleedermaaker , en alstoen Adelborst in de Compagnie N°. 9. en aldaar heeft gevonden zekere *Katharina Mulder* , bekend onder den naam van

Z 2

Kaat

Kaat Mosfel; dat hy met dezelve in gesprek raakende, hem onder anderen door dezelve is gezegt: dat zy wel wist, dat hy *Comparant een Utrechtsman was*, en dat hy anders zoo veel niet zoude moeten lyden; maar dat ook al de *Utrechtschen Donders Vee* waren.

En de tweede *Comparant*: dat hy diverse maalen, en wel byzonderlyk op den 6 Mey laatstleeden, heeft gezien, dat de zo evengenoemde *Katharina Mulder*, bygenoemt *Kaat Mosfel*, en zekere *Kornelia Zwenk*, ten huize van *Leendert van der Wiel*, Tabaksverkooper, woonende naast den *Depofant* op de Hoogstraat alhier, en door myne Heeren van de Weth deezer Stad aangestelt zynde tot *Onder-Officier in de voornoemde Compagnie N°. 9.*, zyn ingegaan.

Ende de twee laatste *Depofanten*, dat zy op Dingsdag den 27 April 1784 des namiddags, zonder in het bepaalde uur behaalt te willen zyn, yder op de Stoep, voor het Huis, door dezelve bewoont wordende, en staande op de Kipstraat alhier, hebben gezien, dat voor het Huis van *David den Brasem*, Mr. Koekebakker op dezelve Kipstraat, en meede door myne Heeren van de Weth alhier aangestelt zynde tot *Onder-Officier in de Compagnie N°. 9.*, stonden te praten; de voornoemde *David den Brasem*, met de gemelde zoogenaemde *Kaat Mosfel*, hebbende een groote Oranje strik op de Borst en een Oranje Lint

Lint aan den Hoed, ende meede zo evenge-
noemde *Kornelia Zwenk*, insgelyks met een O-
ranje Strik voor de Borst, een Oranje Lint aan
den Hoed, en een dito Lintje aan het Schort-
kleed.

Ende eindelyk verklaarde de eerste der twee
laatstgenoemde Depofanten *Elifabeth van der Meu-
len*, Huisvrouw van *Theodorus van Bergen*, dat
zy na den voornoemden 27 April 1784, zonder
zig echter den preciefen tyd te kunnen herinne-
ren, de meergenoemde *Katharina Mulder*, byge-
naamt *Kaat Mosfel*, en *Kornelia Zwenk* voor de
Toonbank van den voornoemden *David den Bra-
sem* heeft zien staan, met denzelven *den Brasem* in
druk discours zynde.

Geevende de Depofanten voor redenen van
weetenfchap, yder het door hun verklaarde res-
pective te hebben gehoord, gezien en byge-
woont, en voorts dat het hun nog in verfche
geheugenisfe legt, als meede dat zy de daar
by genoemde Perfoonen zeer wel zyn kennende,
en voorts als in den text; bereit zynde het
zelve, des noods, en zulks gerequireert wor-
dende, met eenen folemneelen eed te bevesti-
gen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam*
voornoemt, ter prefentie van *François Johan-
nes Wynants* en *Johannes Kuypers*, als Getui-
gen.

De Minuute deezer, gefchreeven op een Zegel
van twaalf fluivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod attestor,

Was geteekent,

J. P. van Iecl.

Not. Publ.

1784.

* *
*

VER-

Litt. II. 2. Loco.

VERKLAARING van J. van
Lill, Willemz., in dato 6 July
1784.

Op den 6 July 1784 compareerde voor my Mr. *Hermanus Adrianus Schadée*, Notaris Publyk te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde Getuigen, de Heer *Jacob van Lill, Willemszoon*, Comptoirbediende van de Heeren *de Heer en Everts*, Kooplieden in Tabak, binnen deeze Stad, zynde hy Comparant oud twintig jaaren, en verklaarde, om te dienen daar het behoort, waar en waaragtig te zyn:

Dat hy Depofant, omtrent zes weeken geleeden, en wel kort na dat *Leendert van der Wiel*, Tabakskooper, *Jacob van Lind*, Kousfenwinkelier, en *David den Brasem*, Meester Koekebakker, tot Onderofficieren in de Compagnie N°. 9. waren aangestelt, op een voormiddag, omtrent half elf uren, staande op de Stoep van *Pieter Mannie*, Meester Kleermaaker, woonagtig op de Hoogstraat binnen deeze Stad, heeft gezien, dat zekere *Katharina Mulder*, bekend onder den

Z 4

naam

naam van *Kaat Mosfel*, met een groote Oranje Strik op haar Borst, en een Oranje Lint in haar Hoed, in het Huis van voornoemden *Leendert van der Wiel*, staande naast dat van bovengemelden *Pieter Mannie*, is ingegaan; dat terstond daar op uit het zelve Huis is gekomen een Vrouw, welke hy Depofant aanzag voor de Huisvrouw van voornoemden *Leendert van der Wiel*, en dat dezelve het Huis van voornoemden *Jacob van Lind* (het welk daar naby is,) ingegaan zynde, oogenbliklyk daar na met denzelven *Jacob van Lind* weder uit het zelve is gekomen, en ook met denzelven weder in het Huis van meergemelden *Leendert van der Wiel* is ingegaan; dat hy Depofant vervolgens het Steegje over de Huizinge van meergemelden *Pieter Mannie* ingegaan zynde, in het zelve ontmoette den voornoemden *David den Brasem*, woonagtig op de Kipstraat alhier, hebbende een witte Linnen Kiel aan en een zwarte Muts op het Hoofd, welken hy Depofant, omziende, meede in meergemelde Huizinge van *Leendert van der Wiel* heeft zien ingaan.

Geevende voor redenen van weetenschap, het geene voorschreeve staat nog wel te geheugen, en de voornoemde Perfoonen wel te kennen, voorts als in den text; met aanbieding van deeze, des noods, en daar toe nader verzogt wordende, met solemneelen Eede te bevestigen.

Aldus gepasfeert te *Rotterdam*, ter presentie van

):(361):(

van *Jan Huding* en *Gerhardus Kamerling*, als
Getuigen.

De Minuute deezer is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor.

Was geteekent,

Coll.

H. A. Schadee,

B. P.

Not. Publ.

1784.

Litt. I. i. Loco.

VERKLAARING van J. H.
Mulders, in dato 8 July 1784.

Den agtsten July. zeventien honderd vier en tagtig, compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen: *Jan Hendrik Mulders*, woonende binnen deeze Stad, zynde van competenten Ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelke, uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welke daar by belang zouden mogen hebben, verklaarde waar ende waarachtig te zyn.

Dat op den 16 Juny deezes jaars 1784 des voor den middags, circa twaalf uren, ten huize van den Depofant, ten dien tyd Adelborst onder de Compagnie N°. 9., is gekomen de Wel Edele Gestrenge Heer *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap en Colonel van de Schuttery alhier, en den Depofant, op de vriendelykste wyze, den post van jongsten Onderofficier in zyn voorschreeven Compagnie N°. 9. aanbood, waar van hy Depofant verzogt geëxecuteert te mogen zyn, waar op de Wel Edele Gestrenge Heer *Elsevier* antwoordde, dat als hy Depofant dien post aannam, hy zyn

We

Wel Edele Gestrenge groot plaifler zoude doen, en 'er dan hoop was, dat de Compagnie weder in der-zelver vorigen staat zoude komen; dat de Deposant daar op aan zyn Wel Edelen Gestrenge vroeg: of de Heeren van de Wet hem Deposant zouden kunnen afzetten? dat zulks door zyn Wel Edele Gestrenge wierd beantwoort met te zeggen; dat, indien hy Deposant wierd afgezet, zyn Wel Edele Gestrenge hem dan op zyn woord van eer beloofde zyne demissie te zullen neemen; Dat de Deposant op die belofte den post van jongsten Officier onder de Compagnie N°. 9. dan ook had aangenoomen.

Dat hem Deposant daags daarna, zynde den 17 Juny 1784, op de Beurs door den voorschreeven Wel Edelen Gestrengen Heer *Elsevier* is gezegt, dat hy Deposant dien nademiddag moest wyken, het geen ook door hem Deposant, beneevens *Pieter de Waal*, meede door den Wel Edelen Gestrengen Heer *Elsevier* tot Onder-Officier in de meergenoemde Compagnie aangestelt, om drie uren is geschiet; dat dien avond circa tusfchen zes en zeven uren by hem Deposant aan Huis is gekomen de Bode *Klaas van Eek*, Vader van den gedemitteerden Tambour der voornoemde Compagnie, welke hem dagvaarde teegen Maandag daar aan volgende ten drie uren voor Heeren Wykheeren, om opgave te doen van het vyfde Smaldeel van de Compagnie N°. 9.; dat hy Deposant vervolgens den zelfden avond, circa negen uren,

nuren, is gekoomen over de Boterfloot alhier, alwaar hy wierd aangesprooken door *Voren-
donk*, Mr. Metzelaar, aldaar woonagtig, staande op zyn Stoep; dat, na hy Depofant eenigen tyd met den zelven en deszelfs Moeder en Suster had staan praaten, aldaar by hun is gekomen *Willem de Bois*, Mr. Timmerman, meede aldaar woonagtig, dewelke hem Depofant op den fchouder floeg, en op eene spottende wyze, met zulke of foortgelyke woorden, tegen hem Depofant zeide: *geluk, jong Officiertje, ik wensch u veel plaifler in de Compagnie*; waar op de Depofant antwoordde: *dat hy hem bedankte, indien hy de Bois het wel meende*; dat voorts, na het houden van nog eenige onverschillige gesprekken, dezelve *de Bois* tegen hem Depofant zeide: *dat hy Depofant nooit Onderofficier zoude geworden zyn, indien hy door den Hoefdofficier moest aangestelt zyn geworden*: waar op hy Depofant antwoordde; *dan zou ik 'er de Donder van gegeeuen hebben, om het aan te nemen*; dat zy daar op zonder verdere woordenwifelingen van den anderen zyn gefcheiden.

Dat de Depofant, op den 21 daaraan volgende, des voormiddags om twaalf nuren, door den voornoemden Bode *Klaas van Eek* is gedagvaart, om terftond voor myne Heeren van de Weth te koomen; dat hy Depofant daarop aanftonds naar het Raadhuis is gegaan, en benevens den voornoemden *Pieter de Waal* voor het Collegie van myne Hee-

ren van de Weth gekomen zynde, hun aldaar door den Heer Hoofd-Officier wierd gezegt: dat hy Heer Hoofd-Officier van Haar Edele Groot Achtbaare gelast was, hun de plaats als Onder-Officiers van de Compagnie N°. 9., welke hun door den Heer *Elsevier* was opgedragen, te ontzeggen, en hy Heer Hoofd-Officier hun verbood van iets in het minste in die Post te ageren; dat hy Deposant daar op aan Haar Edele Gr. Achtb. verzogt, dat, vermits hy door den Heer *Elsevier* was aangestelt, hy ook door hem mogt worden afgezet; het welk door den Hoofd-Officier wierd beantwoort met zulke of foortgelyke woorden: *wy, als het Hoofd, gelasten u nu, om u in het minst niet met de Compagnie te bemoeien, of anders zult gy als een ongehoorzaam Burger aangezien worden*; waar op de Deposant had gezegt: dat hy zig niet als een ongehoorzaam, maar in tegendeel als een gehoorzaam Burger getoont had, vermits hy een Post had aangenooten, grooter dan die hem dienstig was, en dat wel tot welzyn van de Burgery; dat de Heer Hoofd-Officier alstoen aan hem Deposant en *Pieter de Waal* andermaal te kennen gaf, dat zy afgezet wierden; waar op de voornoemde *Pieter de Waal* antwoordde, daar over met den Heer Colonel te zullen spreken; dat hy Deposant en dezelve *de Waal* alstoen de Kamer wilden uitgaan, wanneer hem door den Heer Hoofd-Officier wierd belast, de Kamer niet uit te gaan, en dat zyn

Wel

Wel Edele Geftronge alstoen belde, en de Kamerbewaarder *Sluiter* gelaste, op hun te passen, en niet van het Raadhuis te laten gaan; dat de Depofant en *de Waal* daar op buiten stonden, en na een quartier uur wagtens weder binnen gelaaten wierden, wanneer de Heer Hoofd-Officier aan den Depofant en *de Waal* te kennen gaf, dat zy niet alleen als Officieren gedemitteert, maar zelfs uit de Schuttery gezet wierden, met uitdrukkelijk verbod van daar nimmer weder in te komen; dat de Depofant daar op had geantwoort: *het is wel*, en vervolgens was vertrokken.

Dat omtrent een half uur daar na de Provoost der Compagnie, *Jan van der Vring*, aan het Huis van den Depofant is gekomen, en denzelven, uit naam van myne Heeren van de Weth, heeft aangezegd, dat hy Depofant als Officier was afgezet en voor altoos onschuttert; dat hy Depofant daar op den Wel-Edelen Geftrongen Heere *Elsevier* is gaan spreken, en hem kennis van het voorgevallene gegeven heeft, zonder dat hy tot nog toe door Zyn Wel Ed. Geftronge als Onderofficier is gedemitteert.

Dat de Depofant zig daags daar na, zynde den 22 Juny laatstleeden, heeft begeeven ten huize van den Heer Præfident Burgemeester van *Alphen*, en aldaar denzelven spreekende, zig tegen Zyn Wel Edele Groot Achtbaare heeft beklagt over de handelwyze, hem Depofant daags te vooren in het

Col-

Collegie van de Weth, alwaar Zyn Wel Edele Groot Achtbaare tegenwoordig was, aangedaan, zeggende niet te weeten, dat 'er iets op hem Depofant te zeggen viel, en dus vriendelyk de medehulp van Zyn Wel Edele Groot Achtbare verzoekende, om in zyne eer herftelt te worden; dat daar op Zyn Wel Edele Groot Achtbaare hem onder andere raifonnementen te kennen gaf, dat Zyn Wel Edele Groot Achtbaare nog voor hem Depofant had gefproken, of dat hem anders *de Stad zoude ontzeit zyn geworden*; doch echter dat hy Heer Praefident Burgemeester nog zyn best zoude doen, dat hy Depofant wederom in zyn Post als Schutter zoude herftelt worden; in welke hoop de Depofant zig van daar begeeven heeft, zonder daar van echter zedert iets naders gehoord te hebben.

Geevende de Depofant voor reedenen van welweetenfchap, het gedepofeerde te hebben gehoord, bygewoont en ondervonden, en dat het hem nog in verfche geheugenisfe legt, als meede, dat de daar in genoemde Perfoonen zeer wel by hem bekend zyn, en voorts als in den text; bereit zynde, het zeive gedepofeerde, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen plegtigen Eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter prefentie van *François Johan-*

nes

nes Wynants en Johannes Kuypers, als Getuigen.

De Minuute deezer, geschreeven op een Zegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor.

Geteekent,

J. P. van Heel.

Not. Pub.

1784.

VER-

Litt. I. 2. Loco.

VERKLAARING van P. de
Waal in dato 9 July 1784.

Den negenden July zeventien honderd vier en tagtig, compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen: *Pieter de Waal*, Wynkooper, woonende binnen deeze Stad, zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend, dewelke uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welke daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarde waar en de waaragtig te zyn.

Dat hy Depofant, als toen Adelborst in de Compagnie N°. 9., op den zestienden Juny deezes jaars zeventien honderd vier en tagtig, verzogt zynde ten Huize van den Wel Edelen Gefstregen Heere, *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedſchap, Colonel van de Burgerye alhier, te komen, aldaar verſcheenen, en hem door zyn Wel Edele Gefstrenge aangeboden is den post van Onder-Officier in de Compagnie N°. 9. voorgeſchreven, onder zyn Wel Edele Gefstrenge commando ſtaande; dat hy Depofant zulks, na eenigen wederſtand, had aan-

A a

ge-

genoomen; dat hy daarna, zynde den zeventienden Juny zeventien honderd vier en tagtig, des namiddags ten drie uren, dan ook in die qualiteit, benevens *Jan Hendrik Mulders*, (mede door den Wel Edelen Gestrengen Heere *Elserier* in de voornoemde Compagnie tot Onder-Officier aangestelt) in het vyfde smaldeel van de voorszeyde Compagnie had gewykt.

Dat op den negentienden Juny daar aan volgende, ten huize van den Depofant is gekomen *Klaas van Eek*, Gerechtsbode alhier, welke hem Depofant dagvaarde voor Heeren Commisfariſen van de Wyken, tegen Maandag daar aan volgende, des namiddags ten drie uren, om opgave te doen van het vyfde smaldeel van de meergenoemde Compagnie N°. 9.

Dat op den een en twintigſten Juny daar aan volgende, des voor den middags circa twaalf uren, by hem Depofant is gekomen dezelve Bode van *Eek*, en hem Depofant aanzegging deed, om terſtond voor myne Heeren van de Weth te komen; dat hy Depofant ook terſtond naar het Raadhuis is gegaan, en aldaar heeft gevonden den voornoemden *Jan Hendrik Mulders*, met wien hy zig in Schepens Kamer begaf, en aldaar het Collegie van de Weth vergadert zynde, wierd hem door den Heer Hoofd-Officier van der *Hoeven* gezegt, dat hy Heer Hoofd-Officier van Haar Edele Groot Achtbaare gelast was, hun de plaats als Onder-Officier van
de

de Compagnie N°. 9., welke de Heer *Elsevier* aan hun had opgedragen, te ontzeggen, en hy Heer Hoofd-Officier hun verbod van iets in het minste in die post te ageeren; dat de voornoemde *Jan Hendrik Mulders* daar op aan Haar Edele Groot Achtbaaren verzogt, om, vermits hy door den Heer *Elsevier* was aangestelt, ook door denzelven afgezet te worden, het welk door den Heer Hoofd-Officier wierd beantwoort met zulke of soortgelijke woorden: *wy, als het Hoofd, gelasten u nu, om u in't geheel niet met de Compagnie te bemoeijen, of anders zult gy als ongehoorzaama Burgers aangemerkt worden*; dat zulks door den meergemelden *Mulders* was beantwoort met te zeggen: *dat hy zig niet als een ongehoorzaam Burger gedragen had, dewyl hy een post aanvaard had, grooter dan hem dienstig was, en dat alleen tot welzyn van de Burgery*; dat de Heer Hoofd-Officier als toen aan den Depofant en den voornoemden *Mulders* andermaal zeide: *dat zy afgezet wierden*; waar op de Depofant antwoorde: *dat hy daar over met den Heer Colonel zoude spreken*; dat de Depofant en *Mulders* als toen de Kamer wilden uitgaan, het geen hun door den Heer Hoofd-Officier wierd verboden; dat vervolgens den Kamerbewaarder binnen gebelt zynde, denzelven door den Heer Hoofd-Officier wierd gelast op den Depofant en *Mulders* te passen, en hun niet van het Raadhuis te laten gaan; dat de Depofant en *Mulders* daar op buiten stonden; en

na een quartier weeder binnen gelaten wierden ,
wanneer de Heer Hoofd-Officier tegens hen zeide :
dat zy niet alleen als Onder Officieren gedemitteert ,
maar zelfs uit de Schuttery gezet wierden , zonder
daar ooit weder in toegelaaten te worden ; dat
de voornoemde *Mulders* daar op had geantwoort ,
het is wel ; en hy met den Deposant is vertrok-
ken.

Dat omtrent een half uur daar na de Provoost
der Compagnie *Jan van der Vring* by den De-
posant is gekomen , en denzelven uit naam van
de Edcle Achtbaare Heeren van de Weth heeft
aangezegd : dat hy Deposant als Onder-Officier
afgezet en voor altoos ontschuttert was : dat hy
Deposant daar van terstond kennis heeft gegee-
ven aan den Wel Edelen Gestrengen Heer *Else-
vier* , en tot heeden van Zyn Wel Edelen Ge-
strengen nog zyne demissie niet heeft gekree-
gen.

Geevende de Deposant voor redenen van wel-
weetenschap , het gedeposeerde te hebben ge-
hoort , bygewoont en ondervonden , en dat
het hem nog in versche geheugenisse legt , en
voorts als in den text ; bereit zynde het zelve ,
des noods , en zulks vereischt wordende , met
eenen plegtigen Eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voor-
noemt , ter presentie van *François Johannes Wy-
nants* en *Johannes Kuypers* , als Getuigen.

)(373)(

De Minuute deezer, gefchreeven op een Zegel
van twaalf ftuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder ftond,

Quod Atteftor,

Geteekent,

J. P. van Heel.

Not. Publ.

1784.

Litt. K.

VERKLAARING van J.
Boerenbeker en J. N. Clauser,
in dato den 16. July
1784.

Den 16 van July 1784 compareerde voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen: *Johannes Boerebeker*, *Adelborst*, en *Jacob Noël Clauser*, Tambour in de Compagnie N°. 9. zynde de Comparanten van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelke uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welke daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn.

Dat zy Depofanten, ieder in derzelver voorfz. qualiteit, op Donderdag den 8 deczer, gekomen zynde in deezer Stads Doele, ten einde aldaar, in gevolge van de Publicatie van myne Heeren van de Weth deezer Stad, met de voorfz. Compagnie te worden geëxerceert, ten overftaan van Heeren Gecommitteerden uit de Weth voorfz, met zeer veel verwondering hebben gezien, dat de by die
gelce-

geleëgenheid aldaar, onder anderen, zynde Onder-Officieren der gemelde Compagnie, *van der Wiel* en *den Brasem*, aan derzelyver Degens hadden Dragons van Oranje met zilver, en de Adelborsten *Helderman*, *Schouten*, *Hakkenbrak*, *van Hulst*, en *van Rossum*, Oranje Dragons aan den Sabel, en Epauletten op den Schouder van eene Oranje grond, met een wit en groen Hartje, dewyl te vooren by de Compagnie gebruikelijk waren geweest voor de Officieren, groen en zilverre Dragons en Epauletten, zoo als meede de vier eerstgenoemde Adelborsten eertyds by hunne Wagtbeurt witte Epauletten hadden gebruikt, en zy Depofanten niet weten, dat zulks met kennis van de gantsche Compagnie, of van den Heer Colonel is geschiet, om welke reeden de eerste Depofant, ook volgens de gewoonte, zig van de voornoemde witte Dragon en Epaulet had voorzien.

Geevende de Depofanten voor redenen van welweetenschap, het gedeposeerde te hebben gezien en bygewoont, en zy de daar by genoemde Perfoonen zeer wel zyn kennende, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen plegtigen Eed te zullen bevestigen.

Aldus gedaan en gepasceert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *François Johanne*

nes Wynants en Johannes Kuypers , als Getuigen.

De Minuute deezer , geschreeven op een Zegel van twaalf stuivers , is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod atteslor.

Geteekent ,

J. P. van Heel,

Not. Pub.

1784.

Litt. L. 1. Loco.

VERKLAARING van M. de
Haas en P. Broekhals, in dato 8
July 1784.

Den agtften van July zeventien honderd vier en tagtig, compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen, de Heeren *Maarten de Haas* en *Pieter Broekhals*, beide woonende op de Hoogſtraat binnen deeze Stad, zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend, dewelke uit liefde tot de waarheid, en ter requiſitie van alle de geenen, welke daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn :

En eerſtelyk de eerſte Depofant, *Maarten de Haas*, afzonderlyk getuigende, dat hy Depofant, op gisteren den 7 July 1784 voor zyn huis ſtaande, even na de Burgerwagt zig op het Stadhuys bevond, van den kant van hetzelve heeft geloort een geſchreeuw van *Hoezde*; dat hy zig daar op naar het gemelde Stadhuys heeft begeeven, en voor hetzelve ſtaande, van onder hetzelve heeft zien komen den Luitenant der Compagnie N°. 8., alſtoen de Wagt hebbende, den Heer *Willem Vo-*

gel, gevolgt van den Vaandrig *Richard Brem*; eenige Onder-Officieren en Adelborsten derzelver Compagnie, weike Adelborsten door den gemelden Luitenant *de Vogel* in een gelid wierden gerangeert; dat daar op dezelve *de Vogel* het daar staande Volk in de vriendelykste bewoordingen verzogt plaats te maaken; dat alstoen (zoo als de tweede Depofant, alstoen voor het Stadhuis staande, nu meede verklaart) een Vrouwsperfoon, hebbende een Jongetje aan de hand; op eene brutale wyze geweigert heeft uit den weg te gaan, zeggende met een woest gefchreeuw: *ik wil niet heen gaan; ik hoor 'er zo wel als jy*; dat daar op de gemelde Vaandrig *Brem*, (zo als de tweede Comparant afzonderlyk verklaart) tegen de daarstaande Stads Helbaardiers heeft gezegt: *Pak ze*; zonder dat hy Comparant heeft gezien, dat zulks door dezelve Helbaardiers is gefchiet, fchoon het dezelve zeer mogelyk was.

En eindelyk (zo als de eerste Depofant, *de Haas*, nu weder afzonderlyk verklaart,) dat hy Depofant eenigen tyd daar na, door een ftem, komende uit de Stadhuisfteeg, en naar het hem Depofant toefcheen, dezelve van het zo evenge-noemde Vrouwsperfoon, heeft hooren zeggen: *Ik verdom jullui Wagt*.

Geevende de Depofanten voor redenen van wel-wetenfchap, ieder het vooren door hun getuigde te hebben gehoord, gezien en bygewoont, en
voorts

voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen solemneelen Eed te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *François Johannes Wynants* en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De Minuute deezes, geschreeven op een Zegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor.

Was geteekent,

J. P. van Heel,

Not. Pub.

* *
*

Litt. L. 2 Loco.

VERKLAARING van C. H.
de Heer, *cum suis*, in dato 10
July 1784.

Den 10 van July 1784. compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te Rotterdam, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen, de Heeren C. H. de Heer, *Pieter Harting*, *Jan Hendrik Durselen* en *Jan van Moorsel*, woonende alle binnen deeze Stad, zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelke uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welke daar by eenig belang zouden moogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn.

En eerstelyk de eerste en derde Depofanten, dat zy laatstleeden Woensdag den 7 July 1784, des avonds tusfchen elf en twaalf uren, wanneer de Burgerwagt zich reeds onder het Raadhuis bevond, leggende uit de Raam van het Huis van Juffrouw de Weduwe *Biesta*, staande over het Raadhuis voornoemt, hebben gehoord een gejuil en groot gefchreeuw van *Hoezee*, komende uit de Stadhuisfteeg; dat zy Depofanten (zo als nu de tweede Depofant, meede uit de gemelde Raam leg-

leggende, en de vierde Depofant, fttaande op de Stoep van het voorfz. Huis, meede verklaaren) alftoen van onder het Raadhuis zagen komen den Heer *Willem de Vogel*, Luitenant der Compagnie N°. 8., alftoen de wagt hebbende, gevolgt van den Vaandrig *Brem* en eenige Adelborften, welke Adelborften zig in eene Linie voor het Raadhuis pofterden; dat alftoen de voornoemde Luitenant naar den kant der huizen, over het voornoemde Raadhuis komende, op eene vriendelyke wyze aan de daar fttaande meenigte verzogt, zig van daar te begeeven, het geen een Vrouwspersoon op een brutale en fchreuwende wyze heeft geweigert; zeggende, met zulke of foortgelyke woorden: *Ik wil hier niet van daan gaan, ik hoor hier zoo wel als jy*; waarop haar door den voornoemden Vaandrig gelast is te zwygen, want dat zy anders uit den hoop zoude gehaalt worden; dat zy daarop herhaalde: *ik wil niet*; dat alftoen door een der Opper-Officieren order is gegeven aan de zig daar bevindende Stads Helbaardiers van haar op te pakken; doch dat de Depofanten niet hebben gezien, dat zulks gefchiet is.

Geevende de Depofanten voor redenen van welweetenfchap, het gedepofeerde te hebben gehoord en gezien, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen plegtigen Eed te bevestigen.

Aldus

Aldus gepasseert te *Rotterdam* voornoemt, ter
presentie van *François Johannes Wynants* en *Jo-*
hannes Kuypers, als Getuigen.

De Minuute deezer, geschreeven op een Zegel
van twaalf Stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor,

Geteekent,

J. P. van Heel,

Litt. M. I. Loco.

VERKLAARING van P. Stolker en C. Stolker, in dato 27 July 1784.

Den 27 July 1784, compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen: de Heeren *Pieter Stolker* en *Cornelis Stolker*, beiden woonende binnen deeze Stad, zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelke, uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welke daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn:

Dat hun Depofanten door hunnen Vader *Jan Stolker*, hunne Suster *Maria Debora Stolker*, en gedeeltelyk door *Theodorus Johannes Otterink*, alle woonende op de Hoogftraat binnen deeze Stad, is gezegt, dat den 20 Juny deezes jaars 1784, des avonds even na dat het eerste Quartier van de Burger Compagnie N°. 3. de Hoofdwagt had betrokken, by het tweede Quartier van welke Compagnie de tweede Depofant zig in qualiteit als Onderofficier ter gelyker tyd ter adfistentie bevond, voorby de Stoep van den Vader der Depofanten, waar

waar op hy met de voornoemde hunne Suster en den gemelden *Theodorus Johannes Otterink* zat, waren gepasfeert zeven à agt Mansperfoonen, een van welke tegen de anderen zeide: *daar woont nou Stolker*; dat de gemelde hun Depofanten Vader, op het hooren noemen van zyn naam, zonder een enkel woord te fpreken, had opgezien; dat na dezelve Mansperfoonen een weinig verder waren blyven ftillaan, een foortgelyke troep, min of meerder fterk, was voorby gekomen, waar van 'er een zig op dezelve wyze uitliet, met byvoeging: *ja, Donders Kind, we zien en kennen je wel, we zellen je, Goddome, wel vinden*; dat deeze en foortgelyke uitdrukkingen dien zelfden avond door diverfe van zulke troepen Volks zyn gerepeteert; en dat onder anderen een Mansperfoon, kort van postuur, met een witte Muts op het hoofd, in het voor by gaan, in fubftantie had gezegt; *die Stolker, dat Blikfems Kind, was 'er ook weer by; waren zy maar niet geadfifteert geweest van Schout en Dienders, wy zouden ze, verdomt, wel gevonden hebben.*

Nog verklaaren de Depofanten, van hunne Moeder en de voornoemde hunne Suster ter zelfder tyd gehoord te hebben, dat zig eenige dagen na den anderen, voor het huis van den gemelden hun Depofanten Vader, hadden vertoont twee Vrouwsperfoonen, bekend onder de naamen van *Kaat Mosfel* en *Keet Swenk*, die aldaar met de handen

aan de pennen van het Hek geslagen, de door eene Beroerte zeer ongelukkig geworden Moeder van de Depofanten, voor een open Raam in het Zyvertrek zittende, herhaalde maalen, door glimlachen, wyzen met de vingers, en het uitsteeken van de tong, hadden getergt en geinquietteert; dat zy Depofanten, niet kunnende dulden, dat hunne Ouderen foortgelyke ongeoorloofde bejegeningen wierden aangedaan, zig dus gedrongen hebben gevonden, van dit alles de Justitie behoorlyke kennis te geeven, welke hun Depofanten dan ook in allen gevalle de moderatie heeft aanbevoelen.

Geevende de Depofanten voor redenen van welwetenschap, het gedeposeerde te hebben gehoord en verrigt, als meede dat het hun nog in verschie geheugenisse legt, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen solemneelen Eed te bevestigen:

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter presentie van *François Johannes Wynants* en *Johannes Kuypers*, als Getuigen.

De Minuute deezer, geschreeven op een Zeget van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent:

Onder stond,

Quod Attestor.

Geteekent,

J. P. van Heel.

Not. Pub. 1784:

Bb

VER

Litt. M. 2. Loco.

VERKLAARING van G. Peymans en P. Havelaar, in dato 28 July 1784.

Den agt en twintigsten van July zeventien honderd vier en tagtig, compareerden voor my *Jacob Petrus van Heel*, Notaris te *Rotterdam*, in tegenwoordigheid van de na te noemene Getuigen: de Heeren *Gysbertus Peymans* en *Pictet Havelaar*, beiden Leden van het gewezene Corps Vrywillige Schutters alhier, woonende binnen deeze Stad, zynde van competenten ouderdom, en aan my Notaris bekend; dewelken, uit liefde tot de waarheid, en ter requisitie van alle de geenen, welke daar by eenig belang zouden mogen hebben, verklaarden waar en waaragtig te zyn:

Ende eerstelyk de eerste Depofant (afzonderlyk getuigende) dat hem Depofant, op Saturdag den vyfden Juny laatstleeden, des avonds tuschen negen en tien uren, op het Vischersdyk alhier zyn tegengekomen drie Mansperfoonen, hebbende zwarte ronde Hoeden op, twee van dezelve Schansloopers, en de derde een gemoesde Rok en zwart ondergoed aan hebbende, welke hem Depofant met veel geweld tegens het lyf liepen, en ver-

vervolgens voortgingen; dat de Depofant, daar op omziende, een van de voorfchreeve Mansperfoonen hoorde zeggen, met zulke of foortgelyke woorden: *ja, jou Blikfems Kind, we durven je wel tegen je Ziel loopen*; dat zy daar op zyn voortgegaan, en de Depofant mede is vertrokken.

En de tweede Depofant (mede afzonderlyk getuigende) verklaarde, dat hy Depofant, op den voornoemden Saturdag, des avonds omtrent elf uren, van de Wynstraat in de Visteeg komende, aldaar, voor het huis van zekeren Kleermaaker *Brifet*, is aangehouden door drie Mansperfoonen, gekleet zoo als by de verklaring van den eerften Depofant is gezegt, een van welke, zynde die met de gemoesde Rok en zwart ondergoed, aan hem Depofant de weg naar de Jufferstraat vroeg; waar op hy Depofant zeide, dat zy dan verkeerd gingen, dat zy de zogenaamde Duivelbrug over en langs de Wynhaven moesten gaan, wanneer zy aan de Jufferstraat zouden komen; dat hem Depofant daar op een der andere Mansperfoonen toevoegde; *Goddome, jy kult ons*; dat de Depofant hun antwoorde, dat hy geen reden had van hun te misleiden, maar dat zy die weg konden gaan die zy goedvonden; dat daar op die geen, die het eerfte tegen hem Depofant had gefproken, naar hem toekwam, en hem eene vehemente flag in het aangezicht heeft gegeven, zeggende; *daar*

jou Bliksemflag; dat de Depofant als toen zyn Rotting opgeligt hebbende, om zig te verweeren, de meergenoemde Mansperfoonen op de loop gingen, en hem Depofant alleen lieten; dat hy Depofant zig vervolgens des Maandags daar aan heeft voegt by den Heer Hoofd-Officier deezer Stad; (als hebbende hem des Zondags niet te huis gevonden) aan wien hy Depofant kennis van het voornoemde geval heeft **gegeeven**, en door wien hem is gezegt: dat Zyn Wel Edele Gefteenge in dit geval niet anders kon doen, dan den daader trachten uitte vinden; hebbende hem Depofant voorts te kennen **gegeeven**, dat hy Depofant in een diergelyk geval, volgens de wetten, zoo lang de flagen, die men hem zoude mogen toebrengen, moest ontwyken, tot dat zyn leven 'er mede gemoeit was, en dan voor al met alle moderatie zig moest verweeren, of liever, indien het mogelyk was, de daaders aanbren-gen.

Geevende de Depofanten voor redenen van welweetenfchap, ieder het door hun gedepofeerde te hebben gehoord, gezien, bygewoont en onder-vonden, en voorts als in den text; bereit zynde het zelve, des noods, en zulks gerequireert wordende, nader met eenen plegtigen Eed te be-vestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert te *Rotterdam* voornoemt, ter prefentie van *François Johan-*

nes Wynants en Johannes Kuypers, als Getuigen.

De Minuute deezer, geschreeven op een Zegel van twaalf stuivers, is behoorlyk geteekent.

Onder stond,

Quod Attestor,

Was geteekent,

J. P. van Heel,

Not. Pub.

1784.

* * *
* *
*

1817 N.

VERKLAARING van Arnoldus Ojjes, cum suis, in
anno 24 Juny 1784.

Op den 28 Juny 1784, compareerde voor my Mr. *Hermanus Adrianus Schadee*, Notaris publicq te *Rotterdam*, en voor de nagenoemde Getuigen, *Arnoldus Ojjes*, oud een en dertig jaaren, Juwelier, *Pieter Oers*, oud vier en dertig jaaren, Goudsmit, en *Jan Spindel*, oud negen en dertig jaaren, Winkelier, allen woonagtig op den Visfersdyk, naby de Keyzerstraat binnen deeze Stad; welke verklaarden, ter instantie van den Wel-Ed. Gestrengen Heer Mr. *J. A. van der Hoeren*, Hoofd-Officier deezer Stad R. O., en verders om te dienen waar het behoort, waar en waaragtig te zyn.

Eerst de eerste en laatste Depofanten, dat de eerste Depofant op Saturdag den 19 deezer maand Juny, omtrent 11 uren des avonds, van de Wagtparade t'huis komende, de laatste Depofant hem eersten Depofant, op de Straat voor zyne huizinge, in presentie van eenige Gebuuren heeft gevraagd: *hoe is het afgeloopen*; meenende, zo als hy

hy Depofant verklaart, het optrekken van de Wagt naar het Stadhuis; dat de eerfte Depofant daar op geantwoort hebbende: *zeer gerust*; zig terftond in hun discours heeft gemengt zekere *Martyntje Kalf*, Huisvrouw van *Jan Zuilekum*, woonagtig boven den Depofant *Jan Spindel*, zeggende, zo als de eerfte Depofant alleen verklaart verftaan te hebben: *het verwondert my, dat ze die Moorde-naars zoo gerust naar het Stadhuis laaten trekken*; en vervolgens, zo als zy Depofanten beiden verklaaren: *ik voor my wilde 'er wel den eerften ſteen opfmyten*; dat zy Depofanten dezelve *Martyntje Kalf* daar op de onbehoorlykheid van zodanige uitdrukkingen onder het oog bragten. —

En verklaarde nu alle de Depofanten (zynde de Depofant *Pieter Oers* nu ook op ſtraat gekomen) dat de eerfte Depofant gezegt hebbende, dat hy hoopte, dat de Publicatie van de Staaten van effect zoude zyn, de meergemelde *Martyntje Kalf* daar op heeft gezegt: *ik ſchyt wat in de Staaten, de Publicatie is niet van ons Prinsje: Elſevier en zyn aanhang wilde ik wel in de Maas helpen draagen*: dat de eerfte Depofant daar op heeft gezegt: *ik wil twee ja agt dagen verzuimen, om dien Heer in triumph door de Stad te helpen draagen, en alle braave Regenten, die wy als Burgers verplicht zyn te aſſiſteeren*; waar op de voornoemde *Martyntje Kalf* hervatte: *en ik wil agt dagen verzuimen, om hem aan de Galg te helpen hangen aan*

zyn *been*; voegende daar by, zo als de eerste Depofant alleen verklaart gehooft te hebben: *met af die van het Vrycorps*; dat de eerste Depofant daar op gezegt heeft, gelyk zy Depofanten allen verklaaren: *zyt gerust, het Vrycorps is immers door Hun Edele Groot Achtbaare gedemitteert*; waar op *Martyntje Kalff* zeide: *dat moesten zy wel doen*; voegende daar by, zo als de eerste Depofant verklaart gehooft te hebben; *wy zouden anders eens gezien hebben, wat wy doen moesten*: dat de eerste Depofant toen, gelyk zy Depofanten allen verklaaren, tegen hen zeide: *gy respecteert uwe Regenten zeer fraay*; waarop zy antwoorde: *daar fchy ik wat op: ons Prinsje moet boven, en ons Hertogje zult ge haast zien triumphheeren*. Waarop de eerste Depofant zeide: *als ik de Resolutie van de Ed. Mog. Heeren Staaten van Vriesland, deezen dag in de Courant geplaatst, mag gelooven, denk in, in plaats van triumphheeren, demitteeren*; dat zy geantwoort hebbende: *je fpreekt Stadhuifwoorden, wat is dat demitteeren?* hy eerste Depofant zeide: *wel, volgens die Resolutie, zig moeten verwyderen van dit Land; of, om het u wel te doen verftaan, de zak krygen*; dat de Depofant *Jan Spindel* vervolgens tegens de voornoemde *Martyntje Kalff* heeft gezegt, zo als de eerste Depofant en hy Depofant *Jan Spindel* verklaarde: *'er wordt veel gefproken van Kaat Mosfel, maar jy zoud haar de haas zyn*; en de neergemelde *Martyntje Kalff* daar op, gelyk zy

De

Deposanten allen verklaaren, heeft gezegt: *ja, ik moest daar maar woonen, ik kan hier geen aanhang krygen, ik woon in geen goede buurt, jyluy zyt geen Prinslui.*

En verklaarden de Deposanten *Arnoldus Otjes* en *Jan Spindel*, (zynde de Depositant *Pieter van Oers* intusschen naar zyn huis gegaan) dat zy Deposanten haar *Martyntje Kalff* weder onder het oog gebragt hebbende, dat zy better deed van zig zoo niet uit te laten, dezelve *Martyntje Kalff* hem daar op te gemoet voorde: *neen, ik zal het nooit opgeeven, ons Prinsje moet tog boven, en Elsievier met zyn aanhang onder; alles met zulke of diergelyke woorden in zin en substantie; en dat zy Deposanten vervolgens ieder in zyn huis zyn gegaan.*

Geevende zy Deposanten voor redenen van wetenschap het geene voorsz. staat te hebben gezien, gezegt, gehoord en bygewoont respectie, en alles nog wel te geheugen, de voorn. *Martyntje Kalff* wel kennen, en voort als in den text: bereit zynde deeze, des noods, en daartoe nader verzogt wordende, (ieder in den zyne) met solemneelen Eede te bevestigen.

Aldus gepasceert te *Rotterdam*, ter presentie van *Jan Hydig* en *Gerhardus Kamerling*, als Getuigen.

* * *

REQUEST van LEONARD VAN
ZWYNDREGT, *geweezen Luite-*
nant van de Burger-Compagnie
N°. 9. der Stad Rotterdam, aan
de Edele Groot Mogende Heeren,
Staatcn van HOLLAND en
WESTVRIESLAND.

EDELE GROOT-MOGENDE HEEREN!

Geeft met diepen eerbied te kennen *Leonard van Zwyndregt*, *geweezen Luitenant van de Burger-Compagnie N°. 9. der Stad Rotterdam*, doch jegenswoordig zig bevindende te *Amsterdam*:

Dat het voorgevallene met de voorn. Burger-Compagnie by het optrekken der Wagt binnen *Rotterdam*, op den avond van den 3 April laatstleden, van die publicque notorieteit is, dat het volstrekt onnodig zoude zyn 't zelve aan Uw Ed. Groot-Mog. te herinneren, of aan haar geheugen te rappelleeren, dat de Suppliant zig bevond aan 't hoofd der Wagt, welke ten dien tyd op de geweldadigste en tevens op eene voorbedagte wyze is aangetast geworden:

Dat, hoezeer de Suppliant in gemoede weete en zyn gewisfen volkomen gerust zy, dat hy tot

afweering van dat onwettig geweld, aan 't hoofd zyner Mede-Schutteren, volftrekt niets gedaan heeft, dan 't geen niet alleen de eer van zyn Vaandel en zyn pligt als Officier eener gewapende doch onder de wapenen geinfulteerd wordende Wagt vereischte, doch 't geen daarenboven een andere pligt, die van zelfsverdediging, tot beveiliging van zyn eigen leeven en van dat zyner Mede-Schutters, van hem vorderden:

Dat, hoezeer de Suppliant hiervan ten vollen verzeekerd, en overtuigd zy dat by een onpartydig onderzoek zyn algeheele onfchuld aan eenige nodelooze violentie, voorbaarigheid, of onvoorzigtigheid, middagklag zal blyken, hy echter de finerte en het verdriet heeft moeten ondergaan, voor eerst, dat hy het Berigt van de Edele Groot-Achtbaare Heeren, die van de Wet der Stad *Rotterdam*, op den 13 April ter deezer Vergadering ingeleeverd, door het overleggen van eenige Verklaaringen (wier waardy de Suppliant gaarne aan elk zelfs oppervlakkig Befchouwer overlaat) het gedrag van hem Suppliant in die haghelyke omftandigheid is in verdenking gebragt geworden; dat hy daarenboven by verfcheidene eerrovende Libellen, als *Na-Couranten*, *Courier du Bas-Rhin*, en geheele Brochures, voor een Moordenaar en Bloedvergieter is uitgekreeten; en dat door den kwaadwilligen hoop binnen *Rotterdam* zyn Perfoon zo onveilig is geworden en zyn leeven op zo een ver-

re-

regaande wyze bedreigd, (zonder dat hy Suppliant op eenige genoegzaame bescherming of beteugeling dier Boosdoenders kende hoopen,) dat hy genoodzaakt is geworden zyn Vaderstad, bestaan en Vrienden, te verlaten, en tot nog toe zonder het grootste gevaar zig binnen *Rotterdam* niet kan vertoonen; waarby (zo de Suppliant verneemt) nu ten laastten de onbeschaamdheid zo ver gekomen is, dat een der geenen, die zegt op den voorz. avond gekwetst te zyn geworden, zig aan een Hof van Justitie heeft geadresseerd, om den Suppliant en de overige Wagt door een Proees te incommoderen:

Dat, midden onder deeze verongelykingen, die de Suppliant tot loon van zyn liefde voor het Vaderland, van zyn trouw voor Stad en Hooge Overheid moet ondervinden, hy eindelyk het troostend bericht heeft gekreegen, dat de zaak van het ongelukkig *Rotterdam*, door de klagten van een groot getal der aanzienlykste Ingezetenen, het voorwerp der deliberatien van Uw Ed. Groot-Mog. is geworden, en dat JAN JACOB ELSEVIER, Raad in de Vroedschap derzelve Stad en gewezen Capiteyn der voorz. Compagnie, het gebeurde op gem. 3. April aan 't nader onderzoek deczer illustre Vergadering heeft onderworpen:

Dat de Suppliant, in zyne eer en goeden naam op de gevoeligste wyze aangetast en in alle zyne personeele belangen en betrekkingen benadeeld,

gemeend heeft in die omftandigheden geen ftil-
 zwygen te moeten houden, even of de hoon en 't
 ongelyk hem aangedaan hem onverschillig waren,
 maar zyne instantien te moeten voegen by die van
 zyn gewezen Capiteyn en van *Rotterdams* def-
 tigfte Ingezetenen, dat het Uw Ed. Groot-Mog.
 behaage door hunne Souvereyne voorziening de
 rust en veiligheid binnen des Suppliants Vader-
 Stad te herstellen, en tot dat einde een onderzoek
 der zaaken en gebeurtenisfen aldaar te doen ge-
 fchieden, waarvan de Suppliant zyne volkomene
 justificatie en bescherming tegens alle verdere ge-
 weldadigheden, hoon, fmaad, judicieele en extra-
 judicieele vexes, mag verhoopen.

Onder ftond,

't Welk doende, enz.

Was geteekend,

L. VAN ZWYNDREGT.

* *

*

EXTRACT

EXTRACT uit de Resolutien van
de Heeren Staaten van HOLLAND
en WESTVRIESLAND, in Hun
Ed. Groot Mog. Vergadering ge-
noomen op

Woensdag den 10 Augusty 1784.

By resolutie, en tot sijnale afkomst op heeden, volgens Hun Edele Groot Mog. Resolutie van den 4 deezer, gedelibereert zynde op het provisioneel Rapport, den 28 der voorleede maand ter Vergadering uitgebragt door de Heeren van de Ridder-
schap, en verdere Hun Ed. Gr. Mog. Gecommitteerden tot het groot Befogne, hebbende, tot voldoening aan Hun Ed. Gr. Mog. Resolutie Commisforiaal van den 21 te vooren, geëxamineert het Berigt van Schout, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad *Rotterdam* van den 20 July, nit kragt der requisitie by Hun Edele Gr. Mog. den 15 der laatstgemelde maand op de Requeste van eenige Burgers en Ingezeetenen derzelve Stad, waar by zig hadden beklagt over het onvoldoende effect der maatregelen tot stuiting van de oproerige discoursfen en beweegingen in het gemeen, en speciaal over het den 10 July voorgevallene in een gedeelte of divisie van de Compagnie Burgeren

Nº. II.,

N°. 11.; en teevens verzogt voorziening tegen de schroomelyke gevolgen, welke uit voortgelyke bewegingen zouden kunnen resulteeren; welk Berigt met agt Bylaagen, mitsgaders de bovengemelde Requeste met zes Bylaagen; en nog een Request van eenige Burgers en Ingezeeten der gemelde Stad, op den 16 July gepresenteert, ten einde het daar voor werde gehouden, als of hunne Naamen op het eerstgemelde Request geplaatst waren; als meede een Request van *Jan Jacob Elsevier*, Raad in de Vroedschap, mitsgaders Colonel der Schutterye van voorsz. Stad, waar by, nader reserveerende een Memorie met bewyzen geferkt (op den 6 deezer geëxhibeert) inmiddels zyne instantien voegde by de beede zyner voorsz. Meedeburgers; en nog een Request van een aantal Opp- en Onder-Officieren en Adelborsten in de Schutterye der voorsz. Stad; en eindelyk een Request van eenige Burgers en Ingezeeten aldaar, alle meede verzoekende gehouden te worden, als of hunne Naamen op het eerstgemelde Request geplaatst waren, breeder onder de Notulen van den voorsz. 21 July zyn geïnferreert.

Is goedgevonden en verstaan, dat aan Schout, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad *Rotterdam* zal worden aangeschreeven, om met en benevens de na te melden Heeren Commisfarissen met alle attentie te onderzoeken en na te gaan de sources, uit dewelke het voorgevallene in de Stad *Rotterdam*,

gam, en het aldaar subfisteerent ongenoege en wantrouwen is veroorzaakt; en dat ten dien einde aan de gemelde Magistraat, van wegens Hun Ed. Gr. Mogende zullen worden geadjungeert eenige Heeren, waartoe benoemt worden by deezen de Heeren en Mrs. *Willem Hendrik Teding van Berkhout*, Scheepen en Raad der Stad *Delft*; *Hendrik Balthazar van Halteren*, Oudscheepen en Raad der Stad *Leyden*; *Carel Wouter Visfcher*, Pentio- naris der Stad *Amsterdam*; *Itel Frederik Pötter Turck*, Raadsheer in den Hoogen Raade, en *Johan Hendrik Mollerus*, Raadsheer in den Hove van *Holland*; om zich naar *Rotterdam* te begeeven, ten einde gefamentlyk, en gecombineert met de voornoemde Magistraat, het voorsz. onderzoek te doen, en de rust en het vertrouwen binnen de voorsz. Stad wederom te herstellen, en daar toe met de voornoemde Magistraat de bekwaamfte mid- delen te helpen beraamen en ter uitvoer te bren- gen, en voorts van hunne verrichtingen aan Hun Edele Gr. Mog. omftandig Rapport te doen; om daar op door Hun Edele Gr. Mog. als dan verder te worden gerefolveert, als bevonden zal worden te behooren; wordende dezelve Heeren gequalifi- ceert, om een Secretaris tot derzelver assistentie in deeze Commissie te asfumeeren; en zullen alle de Stukken, de voorsz. zaak concerneerende, en onder de Notulen van den 13 April, 15 en 21 July, en 6 Augustus deezes jaars, aan de voorsz.

Heeren

Heeren Gecommitteerden worden ter hand gestelt.

En is, tot voorkoming, dat de intentie van Hun Ed. Gr. Mog. met het adjungeeren der voorz. Commisfariſen aan de Magiſtraat der Stad *Rotterdam*, niet verkeerdelyk werde geinterpreteert, goedgevonden by deezen te verklaaren, dat de intentie van Hun Edele Gr. Mog. daar by geene andere is, als om zig alleenlyk op eene politieke wyze omtrent de ſubſiſteerende oneenigheden te doen informeeren, om vervolgens daar op nader te kunnen delibereren, en zodanige ordres te ſtellen en voorzieninge te doen, als naar gelegenheid der zaake zoude mogen geoordeelt worden te behooren, zonder daar meede in het oog te hebben, om hier door eenige kleinigheid aan de Regeering der Stad *Rotterdam* toe te brengen, of zich in eenige hunner huishoudelyke zaaken of beſtuur te willen immiſceeren, veel min om door het neemen van de voorz. Refolutie aan de wel herbragte Privilegien vry en gerechtigheden van de reſpective Steden en Leden van Hun Edele Gr. Mog. Vergadering, en in het byzonder van de Stad *Rotterdam*, eenige atteinte of præjudicie toe te brengen.

En is laattelyk nog goedgevonden en verſtaan, dat zoo tot verzeekering van de rust binnen *Rotterdam*, als tot de noodige adſiſtentie van voorgemelde Heeren Commisfariſen en de Regeering der-zelver Stad, Zyne Hoogheid zal worden verzogt,

zoo als verzogt wordt by deezen, om, met overleg van Burgemeesteren aldaar, een convenabel getal Troupes derwaarts te doen marcheeren, en daar toe de nodige Ordres en Patenten te doen uitvaardigen, en dat de commandeerende Officier zal worden geinjungeert, om den Eed, volgens het Formulier hier agter gevoegt, te doen in handen van Burgemeesteren van *Rotterdam*, en om de Ordres, welke aan hem door voornoemde Heeren Gecommitteerdens van Hun Edele Gr. Mog., gedurende derzelver aanweezen aldaar, gezamenlyk met Heeren Burgemeesteren zullen worden gegeven, te obedieeren, en stiptelyk na te komen.

E E D.

Wy hooge, middelbaare en laage Officieren, mitsgaders gemeene Soldaaten van de Compagnien hier present, belooven en zweeren Heeren Gecommitteerdens van Hun Ed. Gr. Mog., mitsgaders Heeren Burgemeesteren deezer Stad, gehouw en getrouw te weezen, dezelve getrouwelyk te dienen, en de ordres, welke aan ons door welgemelde Heeren Gecommitteerden van Hun Ed. Groot Mog., gedurende derzelver aanweezen alhier, gezamenlyk met Heeren Burgemeesteren deezer Stad zullen worden gegeven, te obedieeren en na te komen, in het geen dezelve tot onderhoud, dienst en rust deezer Stad, en wel voornamentlyk tegens

tegens alle oproer en seditie van den Volke, ons zullen komen te beveelen; onverminderd nochtans de ordres, die de Heeren Staaten, Zyne Hoogheid de Heer Prince van Orange en Nassau, als Capitein Generaal deezer Provincie, of de Heeren Gecommitteerde Raaden aan ons zouden mogen komen te geeven.

Zoo waarlyk moet my God Almagtig helpen!

* * *

Aanteekening van de Ridderfchap.

De Heeren van de Ridderfchap en Edelen hebben de voorfz. Conclufie aangezien.

Aanteekening van vyf Steden.

De Heeren Gedeputeerden der Steden *Delft, Brielle, Enkhuyfen, Edam en Medemblik* hebben de voorfz. Conclufie aangezien.

Aanteekening van Rotterdam.

De Heeren Gedeputeerden der Stad *Rotterdam* hebben volgens den last van de Heeren hunne Principaalen verklaart, in het eerfte gedeelte der voorrenftaande Refolutie, raakende het zenden en be-
noemen van Heeren Gecommitteerden van wegen Hun Edele Groot Mog., ten einde als in dezelve Refolutie breeder staat gemelt, niet te hebben geconsenteert, maar de Conclufie te hebben aangezien, met reserve van faculteit, om haar advif tot hunne decharge in de Registers van Hun Edele Groot Mog. Refolutien te laaten infereren.

Aanteekening van Hoorn.

De Heeren Gedeputeerden der Stad *Hoorn* hebben, ter voldoeninge aan den speciaalen last van de Heeren hunne Principaalen, gedeclareert; dat, vermits by de Regeering der Stad *Rotterdam* geené Commisfarissen zyn gerequireert, zy ook in de Resolutie ter benoeming van dezelve niet concurreeren, maar die contradiceeren, en daar tegens zoodanige Aanteekening reserveeren, als de Heeren hunne Principaalen mogten goedvinden te doen.

Aanteekening van de Ridderfchap.

De Heeren van de Ridderfchap en Edelen hebben, met opzigt tot den boovenstaanden Eed van getrouwheid aan de Heeren Hun Edele Gr. Mog. Gecommitteerden, verklaart te begrypen, dat dit point niet geschikt was, om by de pluraliteit te kunnen worden geconcludeert.

Aanteekening van Rotterdam.

De Heeren Gedeputeerden der Stad *Rotterdam* hebben, in gevolge den last van de Heeren hunne Principaalen, met opzigt tot den bovenstaanden Eed van getrouwheid aan de Heeren Hun Edele Groot Mog. Gecommitteerden, dit point gecontradiceert, daar teegen geprotesteert, en gereserveert zodanige Aanteekening, als de Heeren hunne Principaalen zullen te rade worden.

Accordeert met de voorsz. Resolutien.

* * *

